

“BİLGİ ÇAĞI”NDAN GERİYE KALACAK OLAN...

Uzmanlara göre, geleceğin arkeologları açısından durum son kerte vahim. 90'lı yıllar, en kötü belgelenmiş 10 yıl haline gelmek üzere ve “Bilgi Çağı” olarak adlandırılan şimdiki zamanın kayıtları yalnızca şimdiki zaman için belirlenmiş olarak kalacak. Hiç yaşanmamış gibi...

Geleceğin, geçmişe bakabileceği kaynaklar, şimdilik bu durumda.

Yapay belleklerin yokolma sorununa birçok ülkenin bilimadamları çare bulmaya çalışırken, insan belleklerinin giderek, her geçen anı unutmak isteyişleri, boşuna değil. Çünkü, şimdiki zamanı yaşayabilmek belki de ancak unutulşlarla mümkün.

İnsanı insan kılan ve karar organı olarak nitelenen beynin çok önemli bir bölümü olan bellek, yaşadıkça algılanan olay, olgu ve objelere dair anıları birtakım örnekler ve bölümler halinde saklıyor. Düşünme kabiliyetinin göstergesi zekayı parlak kılan en önemli faktör de bellek. Çünkü, geçmişin deneyimlerinden ders alarak bugünün sorunlarının çözülebilmesi, gelecekte olabileceklerin de öngörülebilmesi ancak bellegin sağlıklı çalışabilmesiyle mümkün. Yıkılışının göstergesiye unutulş.

90'ların insan bellekleri, yaşamak için gereksinilenlerin, entelektüel edinimlerin çok ötesinde ve istem dışı, giriş yapan sayısız verinin meydana getirdiği dumurla karşı karşıya.

Hatırlanabilinenler, hatırlatılanlarla sınırlı. Öğrenilenlerse, sunulanlarla...

Ortalıkta sunulanlarsa, sunma noktalarında yer alanların algıfama kabiliyetleriyle sınırlı.

Kötü kopyaların, orijinallerin önüne geçtiği ve sahteciliğin değer olarak zirveye oturduğu 90'lı yıllar, insanın, yapay zeka, yapay güzellik, yapay gençlik, yapay mutluluk peşinde koşuşunun yılları olarak tarihe geçecek, eğer geçebilirse...

Tansel Tuzel

► Exper'e ISO-9001 Belgesi

Exper bilgisayarlarının üretimini gerçekleştiren Datateknik, Türkiye'de ilk kez ISO-9001 belgesi alan bilgisayar firması oldu. Mercedes firmasının denetleme kuruluşu DASA-Zert tarafından onaylanan ISO-9001 belgesini alan Datateknik geçen yıl da yabancı bir belgelendirme kuruluşundan ISO-9002 belgesi alan ilk Türk bilgisayar şirketi olmuştu.

► Logosoft-IBM'den Kampanya

1996 yılı sonu itibarı ile IBM Software ve Lotus ürünlerinin dağıtımını yapmaya başlayan Logosoft, IBM işbirliği ile bilgisayar kullanıcıları için bir kampanya başlatıyor. 2 kısımdan oluşan kampanyada, Domino+5 Notes Mail lisansı+OS/2 Warp4 1395\$'a, Domino+5 Notes Mail lisansı+OS/2 Warp Server 4 Firststep (10 kullanıcı) 1750\$'a satılacak. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.216) 348 13 99

► Hiper Markette Bilgisayar

Yıldız Elektronik satış kanallarını genişleterek, Casper Computer'ları hiper marketlerde satışa sundu. Hiper marketlerde satışa sunulan Casper Computer'lar özel olarak üretildi. İlk çalışma Continent Hiper marketinde gerçekleştirildi.

Bilgi Dağıtım Çözümü

Hewlett Packard ve Imecom, Integral Fax hizmet birimlerinin HP Network ScanJet 5'le birlikte optimum biçimde kullanılabilmesi için stratejik bir işbirliğine gittiklerini açıkladı. Hewlett Packard'ın Network ScanJet 5 ürünü ve Imecom'un çok hatlı faks çözümlerini kapsayan işbirliğinin, e-posta, LAN ve Groupware araçları ile 64 adede kadar

hat desteği verecek yüksek hacimli faks gereksinimleri olan şirketlerin iletişim sorunlarına çözüm getirmesi bekleniyor.

Integral Fax ürünü, aralarında Novell NetWare, Microsoft Lan Manager, IBM Lan Server, Banyan Vines, Windows NT ve tüm PC Windows ortamlarının yer aldığı tüm ağ işletim sistemleri ile uyumlu.

Siemens'ten Turizm.net

Siemens'in Internet birimi Sim.net, Internet ortamındaki yeni projesi Turizm.net'i duyurdu. Sim.net, Turizm Bakanlığı'na bağlı TURAŞ Turizm ve Ticaret A.Ş. ve Kalafatoğlu A.Ş., Mayıs başında gelir paylaşımı modeli çerçeve-

sinde bir sözleşme imzalayarak bir konsorsiyum oluşturdular. Turizm.net ile Internet'te oluşturulan rezervasyon ağıyla, turizm sektöründe faaliyet gösteren tüm işletmelere sit rezervasyonlar yapılabilir.

Herkese Bir Macintosh

Macintosh Performa 6400 /180, Macintosh Performa 5400/160 ve Powerbook 1400/117'lerde kampanyalı satışlar başladı. "O bir Macintosh, her şey yapabilir, herkes alabilir" sloganıyla başlatılan kampanya ile 12 taksit kadar ödeme ve Interbank tüketici kredisi imkanı tanınıyor. Kampanya çerçevesinde aylık 15 saat Internet pa-

keti de 178\$'a, Color Stilewriter 2500 de 214\$'a satılmakta.

Yine kampanya dahilinde Macintosh Performa 6400 /180 ve Macintosh Performa 5400/160 alan herkese CD Titles pakedi ve Step Multimedia'dan Step by Step English Cd'si verilmekte.

Bilgi için: Bilkom
Tel: (0.212) 293 39 40

Compaq'a Çevre Ödülü

Dünya Çevre Merkezi (World Environment Center), 1997 yılı Uluslararası Kurumsal Çevre Başarısı ödülünün Compaq Computer'a verildiğini duyurdu. Compaq'ın çevre, sağlık ve güvenlik alanlarında gösterdiği üstün performans nedeniyle layık görüldüğü ödül 20.000 Compaq çalışanı adına Compaq Computer Yönetim Kurulu Başkanı Eckard Pfeiffer tarafından alındı.

Gösterili Tanıtım

Creative Tech'in Türkiye Distribütörü Gen-Pa Bilgi İşlem A.Ş., son kullanıcının Creative ürünlerini dokunarak, duyarak, görerek, teknik özelliklerini ve kullanılabilirliğini deneyebilmesi amacıyla Haziran ayından itibaren sokak gösterileri düzenlemeye başladı. Gösteriler, İstanbul Carrefour Ticaret Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Intel'e Cannes'dan Ödül

Uluslararası Cannes Film Festivali "Dijital Sinema Teknolojileri Ödülü'nü Intel kazandı. 50. Yılı kutlayan Cannes Film Festivali'nde bu yıl ilk kez verilen ödüle Intel, kişisel bilgisayarlarda video, animasyon, üç boyutlu grafik ve ses sistemlerini zenginleştiren MMX teknolojisini yaratması nedeniyle layık bulundu.

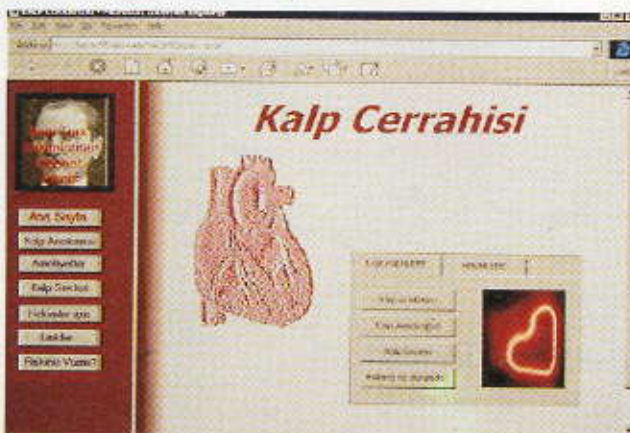
Mitac'larda Kampanya

Mitac PC Pronto ve Mitac Notebook'lar 2 seçenekli ve sürekli orjinal yazılım paketi hediyeyle satılmakta. Microsoft Encarta 96'lı seçenek, Microsoft Encarta 96 (26.000 konu, 9,5 saatlik ses kaydı, 100 film ve 8000'i aşkın resim), Internet Sound Bar (internet üzerinde sesli mesaj gönderme ve alma, ses kaydetme, dinleme ve diğer işlemler), Novell's Perfect Works (25 animasyon örneği, 8 kategoride 23 uygulama) ve CD Voyetra

(Multimedia uygulamaları için yazılımlar)ı içermekte. Microsoft Works 4.0'lı seçenek ise Microsoft Works 4.0 (kelime işlem, hesap tablosu, veritabanı, adres defteri gibi yazılımlar), Microsoft 3D Games (18 video oyunu), Communicate (iletişim uygulamaları için öğretici yazılım), Show Perfect (çeşitli formatlarda ekran zemin resimleri) ve Music Mentor'ı içermekte.

Bilgi için: Albim
Tel: (0.216) 349 33 51

Altın Web Yarışması

Microsoft Türkiye ve PC World dergilerinin işbirliğiyle düzenlenen Altın Web Yarışması'nda birinciliği, Kalp Anatomisi konusunda eğitici bir Web sitesi hazırlayan Dr. Ha-

lim Soncul kazandı. Yarışmada ikinciliği Coşkun Pınar, BirdGuide (Kuş Rehberi) adlı sitesi ile alırken, Oyuncu Arama sitesi hazırlayan Halil Taş üçüncü oldu.

Lotus Destek Merkezi

Geçtiğimiz yıl Lotus ürünlerinin Türkiye distribütörlüğünü yürüten Logosoft, 2 Haziran'dan itibaren Lotus Yetkili Destek Merkezi'ni hizmete açtı. Lotus iş ortaklarına ve lisanslı Lotus kullanıcılarına yönelik olarak kurulan merkez, hafta içi 9.00-18.00 arasın-

da telefon, faks, e-mail veya Notes ile gelen sorulara, yine aynı yollarla yanıt verecek. Merkezden alınacak hizmetler için 1 yıllık sözleşme yapılmakta ve peşin ödemelerde %20 indirim uygulanmakta. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 348 13 99

Mevzuat için Bilgi Bankası

Market Web ile Emre Bilgi Bankası yaptıkları bir anlaşma ile işletmelerin, elektronik ortamda güncel iş mevzuatına kolay ulaşımını sağlayacak MWIS/Emre Bilgi Bankasını oluşturdular. Özel bir programla ve abone olarak ulaşılabilen MWIS/Emre'de

bilgiler 7 ana mevzuat başlığı altında ve 37 adet alt başlıkla sunulmakta. Firma, Internet'e evinden veya işyerinden bir bilgisayar, modem ve telefon hattı ile bağlanmak isteyenlere bu hizmeti de vermekte. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.312) 441 67 67

M2 Pentium'u Geçiyor

Intel'e yeni bir rakip var. Chip Almanya, IBM ve Cyrix tarafından geliştirilen ve kod adı M2 olan Pentium uyumlu işlemciyi önceden teste tabi tuttu. Sonuçlar bir hayli ilginç. Eldeki örnek yalnızca 150 Mhz saat frekansı ile işletilmesine rağmen, IBM işlemcisinin prototipi testte kullanılan kelime işlem, tablolama, grafik ve veritabanı gibi uygulamaların üstesinden bir 200 Mhz Pentium işlemciden daha hızlı gelmeyi başardı. Elde edilen değerler bir Pentium MMX 200 işlemcinin değerlerine tekabül ediyor. Üstelik M2'nin saf tamsayı performansı saniyede 202'ye karşılık 204 ve 240 Kilodhrystones ile Pentium 200'ün biraz ve Pentium MMX 200'ün ise be-

lirgin bir biçimde altında. Floating Point aritmetiğinde bir 200'lük Pentium'un hızının yalnızca yaklaşık üçte ikisine ulaşabiliyor.

IBM Microelectronics işlemcisinin piyasaya çıkacağı zaman olan yıl ortasında daha da hızlı olacağını tahmin ediyor. Şimdilik pek de optimal olmayan koşullarda testler yapıldı. İşlemcisinin piyasada 150, 200 hatta 233 Mhz'lık çeşitleri bulunacak. İşlemcisinin nihai adı henüz belli değil, tahminen nitelenmesinde 6x86 kısaltması ve MMX eki geçecek. İlk olarak Comtech yeni işlemciye sahip bilgisayarlar üretecek. Belirgin bir biçimde Intel'inkilerden ucuz olan işlemcisinin fiyatına bakıldığında, öncelikle ucuz ev sistemleri bekleniyor.

Adres Değişikliği

Creative, Sony, Philips ve IBM Network Printer'larının Türkiye Genel Distribütörlüğü'nü yürüten Gen-Pa Bilgi-İşlem San. Ve Dış Tic. A.Ş., Haziran ayından itibaren müşterilerine yeni adresinde hizmet vermeye başladı. Gen-Pa'nın yeni adresi: Şenol Sk. No: 19 Gayrettepe/İstanbul. Tel: (0.212) 288 10 78 Faks: (0.212) 275 38 97

Digital-Logosoft Anlaşması

Nisan ayında yapılan bir anlaşma ile Digital Equipment Türkiye A.Ş.'nin ikinci PC distribütörü Logosoft oldu. Digital Equipment Türkiye bu atama ile aylık PC satışını artırmayı hedefliyor ve Logosoft'un da Microsoft, Lotus, Corel, WordPerfect, Symantec, Delrina, Dr. Solomon ile Digital ürünlerine katkıda bulunması bekleniyor.

MRP-II Seminerleri

Diyalog Bilgisayar Üretim Sistemleri, üretim ve envanter planlama alanında yoğunlukla kullanılan MRP-II yöntemini öğrenmek isteyenler için Mayıs ayından itibaren eğitim seminerleri vermeye başladı. 4 ve 18 Haziran tarihlerinde ve saat 9.30-17.00 saatleri arasında verilecek seminlere konuşmacı olarak Cengiz Pak katılacak. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 288 40 44

Panasonic Sanal Ofis

Panasonic markasının üretici firması Matsushita Electronics tarafından yeni ürünler ve geleceğin sanal ofisi tanıtıldı. Panasonic Türkiye Temsilcisi Tekofaks A.Ş.'nin de katıldığı toplantıda Matsushita yetkilileri görüntülü telefon, bilgisayar uyumlu dijital fotoğraf makinesi ve telefon

konferans sisteminden oluşan sanal ofiste ideal çalışma ortamını sergilediler. Birbirinden uzak mesafelerde bulunan şirket çalışanlarının aynı toplantı salonundaymış gibi karşılıklı görüşmelerine olanak veren Panasonic görüntülü telefonun yanı sıra, görüşülen kişinin sesini toplantı odasına akustik bir şekilde dağıtan telefon konferans sistemi tanıtıldı. Üç mikrofona ve uzaktan kumandalı KX-TS700 modeli telefon konferans sisteminde en ideal sonuç 3x6 metre büyüklü-

gündeki mekanlarda elde edilmekte.

Sanal ofiste tanıtımı yapılan bir diğer ürün ise Panasonic KXL-600A dijital fotoğraf makinesi. Cepte taşınabilecek boyutlardaki kamera sayesinde çekilen fotoğraflar hafıza kartı yardımıyla aynada bilgisayara aktarılabilen. Böylece hazırlanan bir maketin resmini çekerek, bilgisayardan çıktı alınması ve müşteriye fasklanması birkaç dakika sürmekte. Ayrıntılı bilgi için: Tekofaks Tel: (0212) 266 43 65

Koç Unisys-SAP İşbirliği

SAP Türkiye ve Koç Unisys Bilişim Grubu Mayıs ayında, Sap'nin R/3 yazılımının kullanıcılarında başarılı olarak uygulamaya geçirilmesi için işbirliğinde bulunmak amacıyla Destek Merkezi Anlaşması imzaladı. Koç Unisys, SAP ile aralarında yapılan iş or-

taklığı çerçevesinde, SAP uygulamalarının firmalarda hayata geçirilmesinde danışmanlık hizmetlerini sunacak. SAP'nin sunduğu ve bir iş süreci yönetimi yazılımı olan R/3 paketi, Fortune 500 listesinde yer alan ilk on şirketin dokuzunda kullanılmakta.

Crescent'ten İndirim

Crescent, Microsoft VB5 için geliştirdiği Tool'ları indirimli fiyatlarla piyasaya sundu. Kampanyadaki ürünler ve fiyatları: ClassAction FGS 1.0-149\$, Crescent DBPak 1.0-269\$, Crescent Internet ToolPak 2.0-249\$, EnQuery 2.0-49\$, NetPak Pro OCX 2.0-249\$, PDQomm 3.1-249\$, QuickPak Professional 4.2-269\$, VB AppFramework 2.0-269\$, FTP Internet Data Control-119\$, PowerPack Professional Edition 2.0-579\$, PowerPack Enterprise 4.0C-579\$, QuickPak Scientific OCX 3.0-229\$, RadBench 1.0-129\$, Scope/VB 1.0-119\$, VB4 Puls Pak-89\$, Xref OCX/VBX 2.02-139\$. Ayrıntılı bilgi için: Limit Tel: (0.212) 212 10 45

Progress Software'den Yeni Uyarılama

Progress Software'in yeni uyarlaması 8.2, beta testleri için özel olarak seçilen kullanıcı ve uygulama geliştirici firmalara dağıtıldı. Progress Software, geliştirdiği bu yeni ürünü ve beraberinde verdiği tüm uygulama geliştirme araçlarını 32 bit teknolojisine göre yeniledi. Kullanıcılar, Windows 95 gibi 32 bit teknolojisini kullanan tüm diğer işletim sistemlerinde 32 bit teknolojisinin tüm olanaklarından yararlanabilecekler. Yeni uyarılama Active X teknolojisini de desteklemekte

Kopya Ürünlere Karşı...

Sega, kalitesiz kopya ürünlerin satışının engellenmesi amacıyla Türkiye'de çalışmalara başladı. Sega yetkilileri, sahte Sega ürünlerinin satışını yapanlara karşı dikkatli olunması gerektiğini belirtiyor ve Sega ürünlerini alırken tüketicilerin zarara uğramamak için garanti etiketine ve Sega helogramına bakmalarını tavsiye ediyor.

Oracle8

Oracle, güçlü ve hızlı veritabanı platformu Oracle8'i Haziran ayında tanıttı. Verileri dikey/yatay olarak dağıtılabilen Oracle8'in nesne desteği, bu boyutta bir açık veri tabanına ilk defa kazandırılmış oldu. NCA mimarisine uygun olarak tasarlanan Oracle8'in beta programı 28 ülkede 170 kullanıcı tarafından test edildi.

Eta'dan Eğitim

Eta Bilgisayar, Eta programlarını öğreten eğitim kurumlarının öğretmenlerini eğitiyor. Her ayın ilk üç haftası temel, son haftası ise ileri seviye Workshop'lara katılan öğretmenler, programları detaylı bir şekilde öğrenerek öğrencilerine aktarma imkanının elde ediyorlar.

Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 238 48 43

List 2000'de Halkın Sesi

List 2000 Global Bilgi Merkezi, Internet kullanıcılarına güncel olayları List 2000'in ana sayfasından ve 20 alt başlık sayfalarından ve anında sunuyor. Ana başlığındaki 5 özel bölümünde gündemdeki çeşitli ilginç olaylara yer veren firma, 20 alt kategori sayfa başlarında yer alan üç ikonun altında da Türkiye'deki sosyal, kültürel, sportif etkinliklerle ilgili bilgi sunuyor. Düşüncelerini Internet üzerinden başkalarıyla

paylaşmak isteyenlere ayrılan bölümün adı ise Halkın Sesi. Halkın Sesi'ne ulaşmak için List 2000 ana sayfasında yer alan 20 kategorinin altında Halkın Sesi ikonuna tıklamak yeterli olmakta. List 2000'in Internet adresi: <http://www.list2000.com.tr>.

Firmalara Kampanya

Yeni Bir Çok Tabanlı		Bu Tabloyu Değiştir		Görsel Çıkartma		Çizim	
BANKA ADI	GARANTİ	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
BANKA ŞİRKETİ	MERKEZİ	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
TELEFON	212 21 31	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
BÜYÜK KARŞIYAKA	MELSOFT YAZILIM HİZM. LTD. ŞTİ.	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
PALNIZ	YATIRIM YATIRIMCI	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
ÖDETTİ	121 8455 9855 DS	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
HESAP NO	050221-5	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
CEK NO	050221-5	İSTANBUL	212 21 31	05/1997	212 21 31	05/1997	212 21 31
Tutarın Durumu		Tutarın Durumu		Tutarın Durumu		Tutarın Durumu	
100		100		100		100	
Müddetle Dönüşümlü Olur		Müddetle Dönüşümlü Olur		Müddetle Dönüşümlü Olur		Müddetle Dönüşümlü Olur	
Tutarın Durumu		Tutarın Durumu		Tutarın Durumu		Tutarın Durumu	
100		100		100		100	

Melsoft Yazılım, üretimi ve desteği kendine ait olan otomasyon for Windows ürünü için ağırlıklı olarak bilgisayar firmalarını kapsayan Program Değişim Kampanyası başlatıyor. Temmuz ve Ağustos aylarını kapsa-

yan kampanya çerçevesinde, firma dahilinde kullanmak üzere bütün bilgisayar firmaları Otomasyon'un üç setinden herhangi birini %50 indirimli alabilecek. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 212 31 31

İşletmenin Web Sitesi

İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Mezunlar Derneği-İFMED tarafından, iletişimde çağdaş hız ve kaliteden yararlanmak amacıyla, Internet Web sitesi kurdu. Üyelerle İFMED'in, üye-

lerle üyelerin ve Türkiye içinde veya dışında işletmelilik hakkında bilgi edinmek isteyen herkesin yararlanmasına açık olan Web sitesinin adresi şöyle: <http://www.turkiye.net/ifmed>.

Casper Computer'dan Kampanya

Casper Computer'ların üretici firması Yıldız Elektronik, 1997 yılı içinde gerçekleştirilecek kampanyalardan ikincisini başlattı. Yaz Kampanyası'ndaki bilgisayarların fiyatları 888\$'dan başlıyor ve 3.5, 7 aya varan taksitlerle satılmakta. Dileyen son kullanıcılar, Pamukbank Tüketici Kredisi ile 12 aylık taksit olanaklarından da yararlanabilecekler. Casper Computer, MMX Multimedia serisi veya Rainbow serisinden bilgisayar almayı tercih edenlere ve Casper Multimedia Kit'lerinden herhangi birini alanlara Logo Perfect English yazılımını hediye ediyor.

İnşaat Firmalarının Buluştuğu Site

ETM Enformasyon Teknolojileri Ltd. Şti.'nin kurduğu inşaat.net, inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaları, Internet ortamında buluşturmayı hedefliyor. İnşaat.net'in amaçları müteahhit firmaların ve yapı malzemesi satan firmaların tanıtımlarını yapabilecekleri bir ortam yaratmak, sektörde iş ve elaman arayanları buluşturmak, ihale haberlerini duyurmak. Bu sitede yer alan firmalar, müşterilerine destek vermekten satış faaliyetlerine dek pek çok işlemi online olarak yapabilecekler. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 269 83 89

HTML Koşmayı Öğreniyor

Sayfa betimleme dili HTML'in şimdiye kadarki en kapsamlı güncellemesi gündemde. Daha önce World Wide Web konsorsiyumu (W3C) elden geçirilmiş sürümü "Cougar" kod adı altında tartışmaya sunmuştu. Aynı sürüm bir süredir Web'de "Dynamic HTML" olarak niteleniyor. Yeni standart, statik Web sayfalarına Multimedia öğeleri ve aktif içeriklerle canlılık getirecek.

Her HTML güncellenmesinde olduğu gibi, dilin temel yapısına dokunulmuyor, yalnızca yetenekler geliştiriliyor. Güncel 3.2 standardına eklenen tamamlamalar zaten varolan HTML eklerinin standartlaştırılmış bağlanmasına dayanıyor: Nesneler (Java-Applet'lar, ActiveX-Control'lar) ve Javascript, Jscript ve VBScript gibi Script dilleri W3C'nin de onayıyla HTML'in bir parçası haline geliyor. Bunun dışında Inline-Frame'ler ve

esnek tablolar gibi bazı yeni HTML Tag'ları da var. Ancak Dynamic HTML daha çok kelime işlem programlarındaki belge biçimleriyle karşılaştırılabilecek Stylesheet'ler üzerinde yoğunlaşıyor. Bunlar Web yapısına az zamanda etkili sayfalar yaratma olanağı sağlıyor. Bununla birlikte metinlerin üstüste binmesi, özel grafik efektleri ve animasyonlar artık bir sorun olmaktan çıkıyor. Piyasada belirleyici olan Internet Browser'larından Navigator 4.0 ve Internet Explorer 4.0, yani yalnızca güncel sürümler yeni HTML yapılarını hazmedebiliyor. Eski Browser'larda ise içinden çıkılmaz bir karışıklık meydana geliyor. Şunu da saptamak gerek: Microsoft ve Netscape nihayet ortak bir HTML standardı bulmuş görünüyor. Tabii ki bu durum hem Web sörfçülerini hem de Web tasarımcılarını aynı ölçüde sevindirecek.

Kalbiniz Sağlam mı?

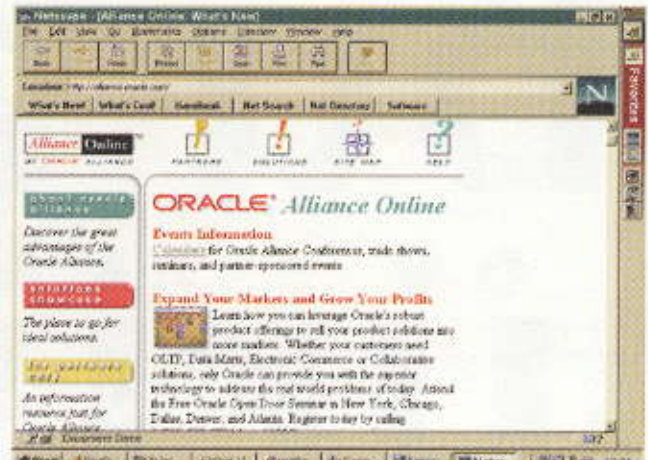

Kalbiniz değerlidir...

Becer, kalp sağlığını koruma ve sağlıklı beslenme konularında kamuoyunu bilinçlendirmek amacıyla, Internet'te Web sitesi oluşturdu. <http://www.becel.com.tr> adresinden ulaşılabilen sitede besinlerin

yağ, kolesterol ve kalori içerikleri yer almakta, site de ayrıca tüketicilerin kalp sağlığı ve sağlıklı beslenme konusunda telefon ve mektupla yönelttikleri sorular da yanıtlanmaktadır.

yağ, kolesterol ve kalori içerikleri yer almakta, site de ayrıca tüketicilerin kalp sağlığı ve sağlıklı beslenme konusunda telefon ve mektupla yönelttikleri sorular da yanıtlanmaktadır.

Oracle Alliance Online

Oracle, iş ortakları arasında iletişim sağlayan ortak satış faaliyetleri imkanı sunan Web sitesi, Oracle Alliance Online faaliyete geçti. Oracle ortaklarının ürünlerini ve hizmetlerini sergileyen

20.000 sayfalık bir Internet sitesi. Ortakların ve kullanıcıların etkileşimi için elektronik bir pazar oluşturan site tüm kullanıcılara açık. Alliance Online: <http://alliance.oracle.com>

AutoCAD Seminerleri

Sayısal Grafik-Escort Computer işbirliği ile AutoCAD R14 tanıtım seminerleri ve çözüm sergileri Bursa, Ankara ve İstanbul illerinde gerçekleştirilecek. AutoCAD R14 tanıtım seminerleri ve çözüm sergilerinin sergi bölümü sabah 9.30'dan 18.00'e kadar açık olacak ve Autodesk

yetkili satıcıları tarafından AutoCAD üzerinde sunulan çözümler gösterilecek. İlk etkinlik 2 Temmuz'da Bursa'da, ikincisi 4 Temmuz'da Ankara'da ve üçüncüsü 11-12 Temmuz tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilecek. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 293 04 23

Yazılım Kalite Seminerleri

Türkiye Bilişim Vakfı, Bogaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü işbirliği ile, Bogaziçi Üniversitesi Mezunlar Derneği'nde 10-11 Temmuz tarihlerinde yazılım kalite seminerleri düzenliyor. Yazılım mühendisleri, geliştiricileri, analistler, tasarımcılar, yazılım proje

yöneticileri, bilgi işlem yöneticileri ve yazılım geliştirme işi yapan organizasyon yöneticilerini hedefleyen seminerler 2 modülden oluşuyor: Yazılım Yaşam Çevrimi Standartları ve Yazılım Mühendisliği Standartları. Ayrıntılı bilgi için tel: (0.212) 296 81 46

Digital FIBA Sponsoru

Digital Equipment Corporation, Uluslararası Basketbol Federasyonu FIBA'nın resmi sponsorluğunu üstlendi. Bu sponsorluk çerçevesinde Digital'ın, FIBA'nın dünya çapındaki federasyonlar ağına bilgi teknolojisi ürün ve hizmetleriyle destekleyeceği bildirildi.

12 GB'lık CD

Sony beş saatlik filmleri depolayabilen yazılabilir bir süper CD üreteceğini duyurdu. 2000 yılı için planlanan Video-CD bir yüzünde 12 Gigabyte kapasiteye sahip olacak. Bu kapasite 1997 sonunda piyasaya çıkacak olan DVD'nin kapasitesinin beş katı.

Online Finans Hattı

Internet şirketi Superonline, Forex işbirliği ile hazırladığı Online Finans Hattı'nı hizmete sundu. Online Finans Hattı, borsa endeksi, sektörel endeksler ve IMKB istatistiklerinin yanı sıra, on dakikada bir güncellenen döviz bilgileri ve repo faizlerinin günlük değişimleri hakkındaki bilgileri içeriyor. Online Finans Hattı: <http://www.superonline.com>

Logobase, Cognos Dağıtıcısı

Logobase "Business Intelligence" yazılımı üreticisi Cognos'un Türkiye dağıtıcısı oldu. Cognos firmasının yazılım ürünlerinin satış ve danışmanlık hizmetlerini, Türkiye ve KKTC'de bundan böyle Logobase üstlenecek. Cognos, Türkiye pazarında yaygın bir kanal yapısına sahip Logobase ile yaptığı bu işbirliğiyle donanım ve yazılım

firmalarının ürün yelpazesini zenginleştirmeyi hedefliyor.

CNN Kişiyi Özel Haberler

Oracle ve CNN, bir haber servisi yaratmak üzere güçlerini birleştirdiler. Oracle Başkanı Larry Ellison ve CNN'in sahibi Ted Turner, bu amaçla kurulan "CNN Custom News" in duyurusunu birlikte yaptılar. Kişiselleştirilmiş bir haber hizmeti olan CNN Custom

News'de en son dakika haberleri, finansla veriler, spor ve hava durumu, Internet üzerinde tüketicinin istediği şekilde hazırlanmış bir profil ile sunulacak. Oracle'ın sunucu (Server) teknolojisi, CNN'in hızla değişen bilgilerinin yönetilmesinde yardımcı olacak.

Vatikan Internet'te

Hristiyanların ruhani başkenti Vatikan, Digital aracılığıyla Internet'te hizmet vermeye başladı. Digital Equipment Corporation'ın Vatikan için kurduğu Web sitesi ilk on gün içinde 6.5 milyon ziyaretçi tarafından ziyaret edildi. Vatikan'ın Web sitesine üç büyük meleğin adıyla anılan 64 bitlik üç tane Digital Alpha sunucusu hizmet veriyor. Verileri aktaran sunucu Raffael, haberci Gabriel ve korsanlığa ve virüslere

karşı güvenliği sağlayan yazılım da Michael adını taşıyor. Site aynı zamanda dokümanların, özgeçmişlerin, müzelerin, kütüphanelerin ve gizli arşivlerin yer aldığı geniş veri tabanında gezinmeye yarayan Alta Vista arama yazılımını da içeriyor. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Portekizce ve İspanyolca olmak üzere 6 dilden hizmet veren Vatikan sitesine <http://www.vatican.va> adresinden ulaşılabilir.

IAP Türkiye'de hayata geçiyor

Sun Microsystems, Internet ve Intranet sorunlarına çözüm üretmek üzere büyük kuruluşları Internet Associate Program IAP bünyesinde bir araya getiriyor. Yerel uygulamalı global bir programı olan IAP, bugüne kadar 30'un üzerinde ülkede tanıtılarak hayata geçirildi. IAP, müşterilerin erişim ve yönetim, network altyapısı, danışmanlık, entegrasyon, güvenlik, tasarım ve değer katan yazılım konularında kesin çözümlere kolay yoldan ulaşmalarına izin veriyor.

Internet üzerinde kuruluşların iş uygulamalarını en etkin şekilde gerçekleştirmelerini sağlayacak bir çözüm ortaklığı olan IAP, yerel ve global ortaklıklar sayesinde her ülkede karşılaşılabilecek farklı sorunlara çözümler sunabiliyor.

IAP, bilgi sistemi satıcılarının ve Internet servis sağlayıcılarının, Sun'ın teknolojisini tamamlayan tek bir programda bir araya gelmelerini sağlayarak, kuruluşların Internet ve Intranet ortamlarını geliştirmelerini, yaymalarını ve yönetmelerini kolaylaştıracak.

IAP'nin Türkiye ortakları arasında AT&T, Oracle, Doruknet, Gantek, GlobalOne, Koç Unisys, Prosoft, Sibername, SuperOnline, Intellect, TürkNoktaNet, NCR, Comnet ve Turknet firmaları bulunmaktadır.

DUYURU

Compaq, EscortNet ve Melssoft Yazılım firmalarının telefon ve faks numaraları değişmiştir. Compaq'ın yeni numaraları: (0.212) 236 32 36/236 32 42
Melssoft Yazılım'ın yeni numaraları: (0.212) 216 03 45/212 31 31
EscortNet'in yeni numaraları Tel: (0.212) 213 39 00/213 39 09

Novasoft-SAP İşbirliği

Tümleşik doküman ve iş akışı yönetim çözümleri üreten Novasoft, SAP R/3 entegrasyon girişimini ve SAP'nin Bütünleyici Yazılım Programı'na (Complementary Software Program) katılım kararını açıkladı. Bu girişimin amacı SAP ve Novasoft'un ortak müşterilerine bilgi ve iş akışı yönetiminde çözüm sağlamak olduğu açıklandı. İki aşamada gerçekleşecek entegrasyonun ilk aşamasında NovaManage ile SAP'nin Archivelink API seti bütünleştirilecek ve bu entegrasyon SAP dokümanlarının yerel SAP ortamından alınarak NovaManage sisteminde arşivlenmesine olanak verecek. İkinci şamada ise NovaManage, SAP'nin DMS arayüzü ile bütünleştirilecek ve temel sistemler arasında kolay veri ve iş akışı alışverişi sağlanacak.

ADI MicroScan Monitörlerde USB Teknolojisi

USB teknolojisi TAK-ÇALIŞTIR özelliğini 12 Mbps hızı ile yeni bir boyuta taşıyor. Bu özellik bütün çevre birimlerin tek çeşit yuvaya istenilen sırayla takılabilmesini sağlamakta. USB takılan çevre birimlerini bilgisayar açık ya da kapalı iken algılayıp kurmakta. USB özelliği olan ekran ile çevre birimleri (Mouse, klavye vs.) doğrudan ekrandaki USB'ye bağlayıp kablo karmaşası da yokedilebil-

mekte.

MicroScan monitörlerde USD aygıtın yerine yeni bir USB Hub ve ayak olarak takılmakta. Bu USB Hub klavye, Joystick, Mouse, modem, yazıcı, tarayıcı ve diğer telefon ekipmanlarına servis yapmaktadır. Her HUB 4 direkt bağlantı ya da toplam 127 indirekt bağlantı sağlayabilmekte.

Ayrıntılı bilgi için: Harmony Bilgisayar
Tel: 0.212. 258 30 24

Siemens'den Rating Ölçen Televizyon

Siemens'in Türkiye'de piyasaya sunduğu yeni televizyonlar, hangi kanalın daha çok seyredildiği tartışmalarına son veriyor. Siemens FS 255 V6 Stereo çift Scartlı, Siemens FC 155 V6 ve Siemens FC 151 V6 model televizyonlarda kullanıcının en çok seyrettiği 10 kanalı listeleme "Top Ten" sistemi bulunuyor.

Bu yenilikle kullanıcı bir düğmeye basarak en çok tercih ettiği 10 kanalın listesini ekranda görebiliyor ve bu listeden istediği

kanala ulaşabiliyor.

"Hızlı Teletext" de Siemens yeni kuşak televizyonların diğer bir özelliği. Bu televizyonlarda bulunan "Otomatik Kapanma" sistemi ise yayın bitiminden 5 dakika sonra televizyonun otomatik kapanmasını sağlamakta. Siemens televizyonlarda bulunan VLS (Volume Limiting System) ise kanallar arasındaki ses farklılıklarını ortadan kaldırarak ortalama düzeyde ses çıkışı sağlamakta.

Digital, U2 için Webcast Kurdu

Digital Equipment Corporation, ITV.net ve İrlanda Ulusal televizyonu RTE, İrlanda'nın ünlü Rock grubu U2 hayranlarını Las Vegas'taki Popmart konserine götürdü. Digital'ın Alpha sunucuları aracılığıyla İnternet üzerinden eşzamanlı olarak görsel ve işitsel

yayın yapan U2'nun Popmart Webcast'i ile müzik endüstrisinin bugüne dek en çok ziyaret edilen ve en fazla harekete dayalı Web yayınlarından birisi gerçekleşti. 486 işlemcili kişisel bilgisayarı ve 28.8 modemi olan herkesin İnternet aracılığıyla ulaşabildiği

Unilever'den İnternet'te Kariyer Planlaması

Unilever İnternet'te oluşturduğu Web sitesi ile üniversite öğrencilerinin kariyerlerini planlamalarına yardımcı oluyor. Unilever, üniversite öğrencilerine ve mezunlarına kariyerlerini oluştururken yardımcı olmak amacıyla İnternet'te bir Web sitesi oluşturdu. "The Universal Challenge" adlı site öğrencilere kariyer seçimleriyle ilgili öneriler sunuyor, yeteneklerini analiz etmelerine olanak tanıyor, başvuru formları ve CV yazımıyla ilgili chipuçları veriyor.

Web sitesinin önemli bölümlerinden biri her öğrencinin kendine ilişkin bilgileri şifreli olarak kaydedebildiği "Personal File". Özellikle iş görüşmeleri eksen alınarak hazırlanan Personal File, UNIQ Interview başlığı altında görüşmelerde kullanılabilecek soruları da içeriyor. Böylece her öğrenci, bu soruların cevaplarını kendi veri tabanında toplama ve istediği anda gözden geçirme veya güncelleştirme olanakına sahip oluyor.

Webcast, konserin perde arkasını gözler önüne serdi. U2 grup üyeleri ile konser öncesi yapılan söyleşiler, özel kulis röportajları ve U2'nun hikayesini aktaran yayınlara dünyadaki U2 hayranları <http://www.itv.net/live/index.html> adresinden ulaştılar.

► Koç-Unisys'ten Profesyonellere

Koç-Unisys, profesyoneller için ürettiği monitör EVG2000-P'yi pazara sundu. 85 Hz'de 1024 x 768 çözünürlük yeteneği olan monitör PnP uyumlu. Ekran çözünürlüğü 1280x 1024'e dek yükseltilebilen EVG2000-P, MPR II ve TCO uyumlu ve On-screen Display, Power Management özelliklerine sahip. Yeni ürünün teknik özellikleri şöyle: 0.28mm Dotpitch, 85Hz'de 1024x768 Refresh Rate Flicker-Free imaj, 15 inç, Flat-Square, Çoklu tarama, 110MHz maksimum piksel.

Bilgi için: Koç-Unisys
Tel: (0.216) 317 65 00
Faks: (0.216) 317 65 70
Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

► 8 Portlu Fast Ethernet Hub

Intel'in 8 port 100 Mbps Express Hub'ları pazara sunuldu. 8 adet RJ-45 100 Base-TUX porta sahip olan ürün maksimum 2 adet kaskad bağlantıya izin vermekte. 27 adet LED yardımıyla ağ istatistiklerinin tutulmasını sağlayan ürünün en önemli özelliği her porttaki trafiği düzenli olarak ve sürekli izlemesi ve problemli bir bağlantı tespitinde ise bu portu izole etmesi.

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 595\$

Faresiz Kalmayın!...

Empa, Mayıs ayında Logitech'in 2 değişik modelde fareyi satışa sundu. Bunlardan Mouseman Cordless Pro, 3 tuşlu, 200-400 dpi ve radyo dalgaları ile 2 metreye kadar iletişim kurabilmekte. Mouseman 96

ise yine 3 tuşlu ve 200-400 dpi.

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 66\$
(Pro) 44\$ (96)

DOS'tan Network Bilgisayara

Sun Microsystems, DOS tabanlı PC'leri Network bilgisayarlara dönüştüren yazılım teknolojisi JavaPC'yi tanıttı. 1997 sonbaharında pazara sunulacak JavaPC'nin fiyatı 110\$'ın altında olacak. Sun Microsystems'dan yapılan açıklamaya göre, yeni teknoloji,

makinelere Network'e bağlayarak sanal bir Webtop ortamı oluşturmak suretiyle şirketlerin yazılım bakımını merkezileştirecek. JavaPC, e-posta, programlama, Internet erişimi ve isim rehberi gibi uygulamaları kapsayan HotJava Views'u içermekte.

US9001 Kesintisiz Güç Kaynakları

Micro Key A.Ş. tarafından Türkiye pazarına sunulan US9001 serisi Online modüler kesintisiz güç kaynakları, hata toleranslılık, genişletilebilirlik ve sistem çalışırken herhangi bir modülü takıp çıkarılabilme gibi özellikler sunmakta. US9001 Kesintisiz Güç Kaynakları üç ana elemandan oluşmakta: güç modülü, batarya modülü ve kabin.

1 KVA'lık bir modül olan güç modülü tek başına güç kaynağı olarak kullanılabilir.

Bilgi için: Micro Key
Tel: (0.216) 378 64 63
Faks: (0.216) 378 64 56
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Intranet-Internet için Discoverer

Oracle, şirketlerin Intranet ve Internet'te etkin iş uygulamaları gerçekleştirmelerine olanak sağlayacak Oracle Discoverer 3.0'ı piyasaya sundu. Yeni "Ad Hoc Query", raporlama ve Web yayın aracı Oracle Discoverer, Intranet ve Internet'te tablo yaratma, veri sorgulama ve durum raporlarını deftere geçirme işlemlerini basitleştirmektedir. İlişkilendirilmiş veritabanlarındaki verileri yönetilen bilgilere dönüştürmeyi mümkün kılan ürün, kullanıcıların tek kaynaktan tüm olası iş araçlarına ulaşımını sağlıyor. Discoverer, Windows 95 ve Windows NT üzerinde çalışıyor.

Bilgi için: Oracle
Tel: (0.212) 285 29 50
Faks: (0.212) 285 28 78
Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

Kampüs Ortamlar İçin

8 adet 100BaseFX porta sahip Intel Express 100FX Switch kampüs ortamlar için üretilmiş. Ürünün özellikleri: 8 adet 100BaseFX port, 2 adet 10/100 Base-TX, Layer 3 Switching, adaptive Technology (her port için uygun anahtarlama modununu otomatik olarak seçilmesi), her port için VLAN, RMON, Full-Duplex, Flow Control desteği.

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 11995\$

20. Yıl Bilgisayarı

Apple Computer kuruluşunun 20. Yılında bilgisayarı, radyo, televizyon ve videoyu biraraya getiren özel bir ürün geliştirdi. Kısıtlı sayıda üretilen bilgisayarın özellikleri: 12.1 inç matriks ekran, ultra ince kasa, 250 Mhz Rise PowerPC 603e işlemci, 2 Mb video

Ram, 2 Gb hard-disk kapasitesi, 32 Mb Ram, 256 Kb seviye-2kase, 1.4 Mb disket sürücü ve 33.6 Kbps GeoPort modemi.

Bilgi için: Bilkom

Tel: (0.212) 293 39 40

Faks: (0.212) 293 39 70

Fiyatı: 9000\$

Compaq Armada 7700

Compaq Computer, MMX teknolojisiyle donattığı Compaq Armada 7700 dizüstü kişisel bilgisayar serisini tüm Avrupa ülkeleriyle

birlikte Türkiye'de de piyasaya sundu. Yeni ürün ailesi 150 veya 166 Mhz Intel Pentium işlemciler ve dahili AC güç adaptörleri içeriyor. Armada 7700'lerde 2 Mb'lık video Dram'e sahip 64 bitlik çift gösterge grafik alt sistemi ve 144 Mb'a dek yükseltilebilen standart 32 Mb'lık Ram bulunuyor. 2.1 Gb'lık sabit sürücü, 32 bit platformunda çalışan CardBus yuvalarına ek olarak tüm modellerin 1024x768 veya

800x600 çözünürlükte 12.1 inçlik renkli TFT ekran var.

Genişletilebilen Multibay yerleştirme yuvası, 1.44 Mb'lık disket sürücü veya 8x CD-Rom sürücü, dahili saklama için 5 Gb'a kadar bir sabit sürücü veya ikinci Lithium lon pil seçeneğini de destekliyor.

Bilgi için: Compaq

Telefon ve faks:

(0.212) 276 33 47

Fiyatı: Henüz

belirlenmedi.

Sesle Arayan Telefon

Türk Philips, dünyanın ilk ve tek, sesle arama yapabilen cep telefonu GSM Spark Voice Dial'ın Türkiye'de satışına başladığını açıkladı. Sesle arama özelliği olan Spark Voice Dial kullanıcılara, aranacak kişinin ismini söyleyerek arama imkanı veriyor. Sesle arama, telefonun hafızasında numarası kayıtlı bulunan kişiler için birer ses etiketi verilmesiyle sağlanıyor. PC ve PDA'lar ile bilgi bağlantısının kurulması imkanı ek PC kartları ile veren ürünün bozulması duru-

munda, dijital cep telefonu Network sisteminin bulunduğu ülkelerde, satış noktasına bakılmaksızın, aynı tip bir telefon ile ücretsiz olarak değiştirilmesi de garanti edilmekte.

Bilgi için: Philips

Tel: (0.212) 279 27 70

Faks: (0.212) 282 67 07

Fiyatı:

990DM+19.000.000TL

Cisco Fast Ethernet Hub'ları

Armada Bilgisayar, Türkiye Yetkili Distribütörü olduğu Cisco Systems'ın Haziran ayında duyurduğu yeni Fast Ethernet Hub'ları pazara sunuyor. Duyurulan ürünlerden FastHub 200 serisi Hub'lar 100BaseT çözümü sunuyor. FastHub 216T en fazla 16 kullanıcı veya Server'dan oluşan gruplara 100 Mbps performans ve prot seviyesinde yönetim sağlamak isteyen organizasyonlar için gelişt-

rilmiş. FastHub 116T ise Standalone 100BaseT Hub'lardan oluşan FastHub 100 serisine eklenen ve 16 adet 100BaseTX portuna sahip bir ürün ve yönetimin çok önemli olmadığı küçük çalışma grupları ve Server toplulukları için üretilmiş.

Bilgi için: Armada

Bilgisayar

Tel: (0.212) 230 89 80

Faks: (0.212) 232 23 55

Fiyatı: 1798\$

Brother'dan Yeni Faks

20 sayfa hafızalı Brother Fax 290MC, Altındağ tarafından Türkiye pazarına sunuldu.

15 dakikalık dijital telesekreteri olan yeni ürünün, ahize kaldırılmadan da konuşulabilen hoparlörlü dijital telefonu, çoklu gönderim, otoma-

tik arama, uzaktan yönlendirme yeteneği, 14400 bps modem hızı ve 64 gr tonlama gibi özellikleri bulunmakta.

Bilgi için: Altındağ

Tel: (0.212) 501 72 80

Faks: (0.212) 501 84 81

Fiyatı: 470\$

Tek Kartla Çok Çözüm

Multimedia alanında faaliyet gösteren Megavizyon, PC ile Video-editing yapmaya olanak sağlayan VideoMaker kartını piyasaya sundu. 32 bit PCI Bus yapısına sahip olan VideoMaker, Windows 95 ortamında çalışıyor ve bir Pentium üzerinde tüm işlemlerin (Video titling, Keying, Scaling, Digitizing, Video Effects, Trick Effects, Enhancer, Bluebox, Animations, TBC Feature...) data sıkıştırmasız gerçekleştirilmesini sağlıyor. Kart üzerinde özel 5-3 grafik işlemcisi ve ekstra olarak 2Mb video Ram bulunmaktadır. VideoMaker 1xFBAS/composite ve 1xS-VHS video giriş ve çıkışa

sahip. Kart üzerinden her türlü video görüntüsü izlenebilmekte ve efekt eklenip miks edilebilmekte. Yüzde yüz video çözünürlüğü sunan VideoMaker, 768x576 piksel PAL/NTSC video kayıt imkanı vermekte. VHS, SVHS, Hi8, VHS C, Video8 gibi sistemlerde çalışan ürünün Realtime Digitizer özelliği de bulunmaktadır.

Bilgi için: Megavizyon
Tel: (0.212) 641 33 19
Faks: (0.212) 641 17 99
Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

Kodak'tan Tarayıcı Ailesi

Eastman Kodak Company, endüstri garantili yeni tarayıcı ailesini tanıttı. Kodak Digital Science doküman tarayıcıları, Document Scanner 9500, Document Scanner 7500, 5500 ve 990, Adaptive Threshold Processor özelliğine sahip. ATP, istenmeyen görüntü gürültülerini azaltarak daha küçük, sıkıştırılmış görüntü dosyaları yaratmakta ve doküman saklamanın maliyetini azaltmaktadır. Kodak Digital Science Document Scanner 9500, dakikada 160 sayfayı 200 dpi'da ve 107 sayfayı 300 dpi'da simpleks veya dubleks işlemlerle alıp görüntülemektedir. Kompakt olan Digital Science Document Scanner

7500 ise masaüstü bir model ve günde 18.000 doküman için tasarlanmıştır. 200 dpi'da dakikada 120 sayfa ve 300 dpi'da 80 sayfayı yine simpleks veya dubleks olarak işlemekte.

Kodak Digital Science Document Scanner 5500, dakikada 80 sayfayı 200 dpi'da, 300 dpi'da ise 80 sayfayı simpleks veya dubleks basabilmekte.

Kodak Digital Science Document Scanner/Microimager 990, elektronik işleme ve anında tarama ile filmleme imkanı sunmaktadır.

Bilgi için: Aksis Bilgisayar
Tel: (0.212) 274 69 60
Faks: (0.212) 274 69 98
Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

Bay Networks'ten 350T Switch

Bay Networks'ün Türkiye distribütörü Neteks İletişim Ürünleri Dağıtım A.Ş., BayStack 350T Switch'i pazara sundu. 16 adet 10/100 Mbps porta sahip bir anahtarlayıcı olan 350T'nin anahtarlayıcı kapasitesi ise 1.2 Gbps. Autosense özelliği ile mevcut ağlar üzerindeki Network arabirimlerinde hiçbir değişiklik yapmadan performans ar-

tırmayı mümkün kılan ürün diğer özellikleri: Her porta farklı VLAN atayabilme, Store/Forward çalışma, Spanning Tree protokol desteği ve Transparent Bridge özelliği, adres filtreleyebilme, SNMP desteği.

Bilgi için: Neteks
Tel: (0.212) 212 97 50
Faks: (0.212) 212 46 05
Fiyatı: 4000\$

Gamatronic Compact KGK

Karma, Gamatronic kesintisiz güç kaynaklarının da Türkiye Distribütörlüğünü aldı. Gamatronic Compact kesintisiz güç kaynakları, özellikle küçüklüğü, tasarımıyla dikkat çekiyor. 320 ve 520 VA kapasitelerde iki ayrı modeli bulunan Gamatronic Compact kesintisiz güç kaynakları, 155-255 VA'lık geniş voltaj aralığıyla Türkiye koşullarına da oldukça uygun. Otomatik voltaj regülasyonu, CPU kont-

rollü Gamatronic'ler aşırı yük göstergeleri, kolay ve çabuk akü değişimi sağlamaları, küçük ve estetik tasarımlarıyla küçük ofisler ve ev kullanıcıları için ideal. Gamatronic kesintisiz güç kaynakları 2 yıl garantili.

Bilgi için: Karma International
Tel: (0.212) 233 30 30
Faks: (0.212) 296 18 29
Fiyatı: (320 VA'lık) 92 \$
(520 VA'lık) 132 \$

Sega'dan Yeni Oyuncak

Sega, çocuklar için özel olarak geliştirilen yeni ürünü Pico'yu satışa sundu. 3 ila 7 yaş arasındaki çocuklar için önerilen ürün, harf, kelime öğretmek okumayı, problem çözme, çizim yapmayı öğreten oyunlar içermekte.

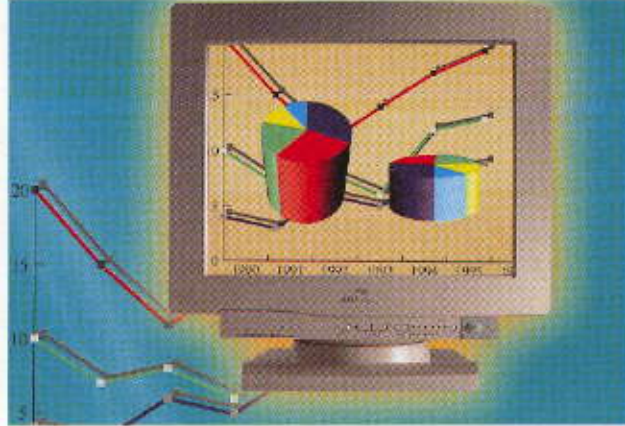
Televizyona bağlanarak oynanabilen Pico "Winnie the Pooh-A Year at Pooh Corner" adlı oyunla birlikte geliyor.

Bilgi için: Sega
Tel: (0.212) 659 26 73
Faks: (0.212) 659 44 64
Fiyatı: 299\$

ADI ProVista Serisinden İki Yeni Ürün

ADI Corporation imzalı giriş seviyesindeki ProVista E30 ve ProVista E40 monitörler Harmony Bilgisayar tarafından Türkiye pazarına sunuldu. Yeni teknolojiyi kullanan 14" ProVista E30 ve 15" ProVista E40 monitörler ADI MicroScan serisine ek olarak üretilmiş ve hızla büyüyen SOHO (Small Office/Home Office) pazarı için tasarlanmış. ProVista monitörler 0.28 dot Pitch, parlamaz, yansımaz, antistatik, yüksek kontrast ve berrak imaj CRT'ye sahip. 14"lik ProVista E30 1024 x 768 çözünümlünde çalışırken, 15"lik ProVista E40 1280 x 1024 çözünürlüğü desteklemektedir. Her iki model de 85 Hz tazeleme süresinde ve VESA standartlarında. Dijital

ön panel kontrol düğmeleri ile geometrik ayarlar, yatay/dikey pozisyon ve büyüklük, Pincusion ve trapéz ayarları yapılabilir. Her iki model de EPA / Energy Star ve NUTEK/TCO güç idaresi standartlarıyla enerji kullanımını azaltmakta. VESA DDC standardında olan

monitörler Windows 95 altında PnP yeteneği ile kolay kurulum sağlamakta.

Bilgi için: Harmony Bilgisayar
Tel: (0.212) 258 30 24
Faks: (0.212) 258 01 56
Fiyatı: 225\$ (E30)
310\$ (E40)

Yeni Jenerasyon Faks Server Yazılımı

Alcom, Microsoft Windows NT ortamında çalışan yeni jenerasyon Alcom LanFax NT 5.0 faks Server yazılımını piyasaya sundu. Windows iş istasyonları için bir Client yazılımını içeren ve Microsoft Exchange mesajlarını ve Intranet faks servisini destekleyen ürün, yerel ve genel adres fihristlerini Mail sistemi içinden desteklemektedir. İçerdiği ücretsiz Alcom IntraFax teknolojisi sayesinde Intranet'ler için de faks çözümü sunmakta. Alcom LanFax NT 5.0'ın 3 kullanıcı ve 1 faks hattı içeren Starter Kit'i 31 Temmuz 1997 tarihine kadar <http://www.kets.com> Kets sitesinden veya <http://www.alcom.com> Alcom sitesinden ücretsiz olarak yüklenebilmekte.

Bilgi için: Kets
Tel: (0.212) 232 35 56
Faks: (0.212) 240 18 28

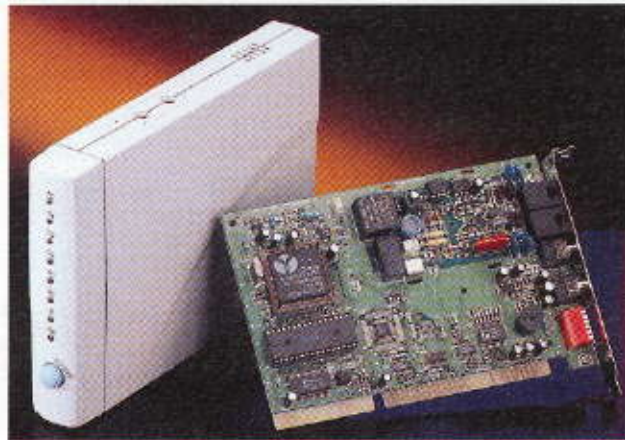

Hyundai'de 17"

Empa tarafından satışına başlanan ve Türkiye'de satılan monitörler arasında 3 yıl garantiyle satılan tek monitör olan Hyundai'nin yeni 17" modeli şu özellikleri destekliyor: 17", 0.28 mm, Non-Glare/Anit-Static, maksimum 1280x1024 çözünürlük, 30-70 KHz yatay/50-150 Hz dikey tarama frekansı, 100 MHz video bant genişliği, Tak ve Çalıştır, MPR II.

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 549\$

Yeni Modem: WiseCom

33.600 Bps hızında, PnP ve Voice özellikli WiseCom modemler kurulum ve kullanım kolaylığına sahip. WiseCom Rockwell chipsetli, V32.bis data sıkıştırma, V42hata düzeltme standartlarını desteklemekte ve ISO 9002 ve PTT onaylı. Dahili ve harici modelleri

bulunan WiseCom modemlerin harici modelleri 8 göstergeli ve Power düğmeli küçük beyaz bir kasaya sahip.

Bilgi için: Karma International
Tel: (0.212) 233 30 30
Faks: (0.212) 296 18 29
Fiyatı: 33.600 Internal 87 \$
33.600 External 118 \$

Düzeltilme

Mayıs sayımızdaki ürün duyurusunda Info Sybase firmasının telefon ve faks numaraları yanlış olarak yer almıştır. Doğru numaralar tel: (0.212) 275 89 95 faks: (0.212) 273 06 12. Info Sybase firması ve okurlarımızdan özür dileriz.

Digital'dan Yeni Sistem Serisi

Digital Equipment Corporation, yüksek performanslı 64 bit Unix iş istasyonlarına PC ekonomisi getirmek amacıyla geliştirdiği yeni sistem serisini duyurdu.

Unix kişisel iş istasyonu Digital Personal Workstation au serisi, Windows NT ortamına geçiş imkanı tanıyor. Üç yeni model Digital Personal Workstation 600au, 500au ve 433 au, a serisindeki modellerle aynı özelliklere sahip

ancak yeni modellerde Windows NT iş istasyonu yerine 64 bitlik Digital Unix bulunuyor.

Bilgi için: Digital
Tel: (0.216) 391 84 30
Faks: (0.216) 391 84 28
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor

Yüksek Kapasiteli İletişim

NCR Bilişim Sistemleri, yeni ürünü Definitiy'i duyurdu. Orta ve büyük boy işletmeler için üretilen ve bir sayısal iletişim sistemi olan Definitiy, kuruluşların iletişim ihtiyaçlarına cevap verebilmek üzere geliştirilmiş. ISDN uyumlu ve Unix işletim sistemi ile çalışan Definitiy 4000'e kadar harici, 35.000'e kadar dahili hat kapasitesine sahip. Definitiy'nin kapasitesi kuruluşların ihtiyaçlarına göre artırılabilir.

Bilgi için: NCR
Tel: (0. 251 72 27
Faks: (0.212) 249 93 82
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Yeni Barkod Okuyucu

Zebex'in yeni ürünü Alpha-30 lazer yazıcının satışına başlandı. 2400 scan/sec okuma hızı ve 300 mm okuma uzaklığı ile barkodları okuyabilen ürünün diğer özellikleri: öne, arkaya, sağa, sola ayarlanabilir barkod okuyucu ekranı, EAN/UPC/JAN standartlarına

ek olarak Code 128, EAN 128, Code 39, Code 32, Codabar, ITF standartlarını da okuyabilme imkanı, programlanabilir Sleep Mode imkanı.

Bilgi için: Bilkur
Tel: (0.212) 212 60 14
Faks: (0.212) 212 24 72
Fiyatı: 999\$

ISO 9000 İçin

Yeniay, ISO 9000'in ayrılmaz parçalarından "mua-yene, ölçme ve deney teç-hizatının kontrolü"na yönelik ISOft Kalibrasyon Takip Sistemi 1.0'ı satışa sundu.

Cihaz tanımlarını temel alan ve tüm sistemin takibi-ni bu çerçevede gerçekleştiren program, cihazların ölçüm yaptığı birimlerin birçoğunu içermekte. KTS'de kalibrasyon/doğ-rulama işlemi sırasında ya-pılan ölçümlerin referans

değerleri ve ölçüm bilgile-ri saklanıp sorgulanabili-yor.

Microsoft Excel 5.0 veya daha üstü bir sürümle KTS, kalibrasyon/doğrula-ması sonucunda belirle-nen sapma değerlerini Ex-cel'e aktarıp, grafik olarak görüntülemekte.

Bilgi için: Yeniay
Tel: (0.232) 369 40 81
Faks: (0.232) 369 58 02
Fiyatı: 600\$
(tek kullanıcı)

Tam Sayfa Tarama

Adobe Photo Delux, Xerox Text Bridge ve SCR yazılımlarıyla kullanılabi-len tarayıcı Logitech Pagescan Color Pro, tam sayfa tarama çözünürlüğüne sahip bir ürün. İçer-diği Automatic Document Feeder ünitesi sayesinde 10 sayfaya kadar tarama yapabilen Pagescan Color Proz ile 1600 dpi (siyah-beyaz), 800 dpi (gri ve renkli) optik çözünürlük-te ve renkli için 24bit

renk, siyah-beyaz için 8bit renk tarama yapıla-bilmekte.

Bilgi için: Empa
Tel: (0.212) 599 30 50
Faks: (0.212) 598 53 53
Fiyatı: 320\$

Dört İşlemcili Sunucu

NCR, Simetrik Çok İşlem-cili yapıdaki yeni Pentium Pro tabanlı s46 sistemini pazara sundu. Pentium Pro işlemcisinin özellikle-rini bünyesinde barındı-ran s46 Windows NT ve

diğer 32 bit ortamları des-tekleme üzere tasarlan-mış. 4 adet Intel Pentium Pro işlemcisine kadar ge-nişleyebilmekte ve iş hac-minin artmasına paralel ola-rak donanım ve yazılım kapasitesi artırılabilir. Sistem, birden fazla siste-mi Cluster şeklinde çalış-tırabilen LifeKeeper yazı-lımını da içermekte.

Bilgi için: NCR
Tel: (0.212) 251 72 20
Faks: (0.212) 249 93 82
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Tüy Kadar Hafif: Libretto 50CT

Toshiba, dünyanın ilk MiniNotebook bilgisayarını tanıttı. Notebook bilgisayarlarda bulunan tüm özelliklerle donatılan yeni ürün Microsoft Windows 95 işletim sistemi ile uyumlu. Libretto 50CT adlı mini Notebook'un ebatları: 210x115x34 mm ve ağırlığı 850 gr. 75 MHz Intel Pentium işlemci ve 640x480 çözünürlükte 16.7 TFT LCD ekran içeren Libretto 50CT, 32 Mb'a kadar genişletilebilen 16 Mb EDO Ram ve 810 milyon Byte hard disk kapasitesine sahip. Ses sistemi, 16 bit SoundBlaster

Pro uyumlu chip ve dahili hoparlör tarafından desteklenmekte. 82 tuşlu klavye ise Windows ve uygulama tuşlarının her ikisini birden içermekte.

Bilgi için: Bekom

Tel: (0.212) 288 47 00

Faks: (0.212) 288 47 50

Fiyatı: Henüz belirlenmedi.

Sistem Çökmelerine Karşı...

Hewlett Packard, HP Colorado bant sürücülerine yeni ve geliştirilmiş bir yazılım eklediğini duyurdu. HP Colorado T3000 ve T4000 bant sürücülerini artık Cheyenne firmasının Computer Associates'in Colorado Backup for Microsoft Windows 95 yazılımı ile birlikte satılacak. Yeni HP Colorado çözümü çöken sistemin kurtarılmasına yönelik olarak oluşturulmuş. Ürün, tüm bantlara yedeklenmiş olan bütün dosyaların bir veritabanını tutarak, geri yüklenecek dosyaların hızla bulunmasına yardımcı ol-

makta. Colorado Backup for Microsoft Windows 95 yazılımı, aralarında tüm jumbo ve Trakker marka ürünlerin de yer aldığı daha eski Colorado Memory bant sürücülerini de çalıştırabiliyor.

Bilgi için: Hewlett

Packard

Tel: (0.212) 224 59 25

Faks: (0.212) 224 59 39

Pentium Anakartı

Empa tarafından piyasaya sunulan yeni Tomato 5DTX Pentium anakartı, Intel 430TX chipset ve 512K PBSRAM L2 Cache içeriyor. 2x 168 pin DIMM soket, SDRAM ve 3.3V EDO DRAM desteği olan ürü-

nün 2x ultra DMA33 IDE port, 33 MB/s transfer oranı, maksimum 4 IDE cihazı var.

Bilgi için: Empa

Tel: (0.212) 599 30 50

Faks: (0.212) 598 53 53

Fiyatı: 129\$

Tekram Türkiye'de

Bir Uzakdoğu firması olan TEKRAM Multimedia ürünlerinin yanı sıra IDE kontrol kartları, SCSI adaptörler, network ürünleri ve high-end anakartlarının da satışını yapmaktadır. Karma

TEKRAM'ın TV kartı, video konferans kiti ve Video Capture kartlarını Türkiye'de satışa sundu. M230 Capture TV kartı üzerindeki 2 MB EDO ATI 64-bit grafik hızlandırıcılı ekran kartı, Pal/Secam/NTSC sistemlerini uyumlu TV kartı ve Still Image ve Video Capture özellikleriyle 3-in-1 bir kart. Ayrıca IR sendör ve uzaktan kumanda, yazılımla MPEG, Close Capture ve opsiyonel teletext özelliği bulunmakta. Windows 95 ve Windows 3.1 altında PnP olarak çalışabilen C210-2 Video konferans kiti içinde yer alan VDOPHONE, Netmeeting yazılımları Windows ortamında Network ve Internet üzerinden görüntülü konferans, haberleşme, sabit ya da hareketli görüntüleri transfer

olanagı sağlamakta. Kite Philips marka kontrast, görüntü, ışık ayarları bulunan bir kamera da dahil. PCI yapısındaki C210 Video Capture kartıyla harici bir video cihazından hareketli bir görüntüyü sabit diske kaydetmek mümkün.

Pal/Secam/ NTSC video sistemlerini destekleyen bu kartla 640 x 480 çözünürlükte 30 kare/sn'ye ulaşan sesli, hareketli tam görüntü kaydı yapılabilir.

Bilgi için: Karma

International

Tel: (0.212) 233 30 30

Faks: (0.212) 296 18 29

Fiyatı: (M230 Capture TV) 189 \$ (C210-2 Video konferans kiti) 259\$ (C210 Video Capture) 69\$

18 Saniyede Çıkış

Hewlett Packard, HP LaserJet 6L yazıcısını tanıttı. HP LaserJet 6L'in baskı hızı 6 ppm ve geliştirilmiş ısıtma teknolojisi ile ilk sayfayı çıkış süresi 18 saniye. 600x600 dpi çözünürlükte baskı sunan yeni ürün Çözünürlük İyileştirme teknolojisini de içermekte. 100 yapraklık besleme ünitesi olan HP LaserJet 6L, Dos, Windows 3.1, 3.11, 95, NT 4.0 ve OS/2 işletim

sistemleriyle de uyumlu. HP JetDirect EX Plus baskı hizmet birimi seçeneği ile paylaşılabilen yazıcı, 9 Mb'a terfi edilebilen ve standart olarak HP Memory Enhancement teknolojisi ile ikiye katlanan 1Mb hafıza ile gelmekte.

Bilgi için: Hewlett

Packard

Tel: (0.212) 224 59 25

Faks: (0.212) 224 59 39

Fiyatı: 4.095\$

Kelime Dağarcığınızı Geliştirmek İçin SCRABBLE

Scrabble eski ve sevilen bir masa oyunu, neredeyse kutu oyunlarının atası sayılabilir. Şimdi oyunun Türkçe versiyonu PC için Datacom tarafından piyasaya sürüldü. Oyun Windows 95 altında çalışmak üzere tasarlanmış, gereken temel sistem ise DX-2 66 işlemci, 8 Mb Ram, 10 Mb boş hard-disk alanı ve 800x600 SVGA grafikleri destekleyecek bir ekran kartı, ayrıca varsa bir de ses kartı. Oyun bir ila dört kişi arasında oynanabiliyor, ancak sadece insan rakiplere karşı oynayabiliyorsunuz, bilgisayara karşı oynamak mümkün değil. Oyunun amacı rasgele belirlenen harfleri kullanarak anlamlı kelimeler oluşturmak, eğer elinize boş karakter gelirse bunu joker olarak kullanabiliyorsunuz. Bilgisayar oluşturulan kelimeleri hafızasındakilerle karşılaştırarak uygunluklarını onaylarsa her Turn sonunda puan hanenize toplam puan giriliyor ve sıra diğer oyuncuya geçiyor. Oyunun en iyi yanlarından biri hafızaya yeni kelimeler ekleyerek genişletme imkânının olması, genel olarak ele alındığında aile içinde neşeli vakit geçirmenizi sağlayabilecek basit ve temiz bir oyun. Özellikle çocuklarınızla oynadığınızda onların kelime dağarcığının gelişmesine yardımcı olacak bir ürün.

Bilgi için: Datacom
Tel: (0.212) 227 72 67
Faks: (0.212) 227 72 68
Fiyatı: Henüz belirlenmedi

Oniki Besteye Bir Klip SERTAB GİBİ...

Multimedia uygulamaları yaygınlaşmaya başlayınca popüler müzik sanatçıları arasında yeni bir moda başladı, artık her CD çıkaran müzisyen, albümde boş kalan bir miktar alana bir arabirim ve birkaç klip sıkıştırmanın rahat edemiyor. Ancak ne var ki etkileşimli CD yapmak bu kadar basit bir olgu değil ve sonuçta ortaya çıkan ürünler çok amatörce kalıyor. Sertab Erener'in son albümü olan Sertab Gibi için de benzer bir durum söz konusu, bu CD esasen müzik ağırlıklı hazırlanmış, bu durum kapaktan itibaren kendini gösteriyor. CD üzerinde bilgisayar gereksinimlerine dair en ufak bir bilgi bulunmuyor. Ancak standart Multimedia özelliklerine hazır bir sisteme ihtiyacınız olduğunu söyleyelim. Albümde on iki beste ve bir klip mevcut, bunun haricinde yapım çalışmaları esnasında çekilmiş bazı video görüntüleri de var. CD, Windows 95 altında çalıştırıldığı zaman iyi denebilecek bir arabirim ekranına geliyor, buradan video klipi seyredebilir, albümdeki parçaları dinleyebilir ve eğer ilginizi çekiyorsa par-

çaların nota ve güftelerini de görebilirsiniz. Video görüntülerin yapımında Cem Yılmaz da çalışmalara katkıda bulunmuş, bu yüzden olsa gerek görüntüler ve seslendirme bir hayli esprili olmuş. Yine de bu albümü almak için bir bilgisayar sahibi olmanız şart değil çünkü herhangi bir CD Player ile parçaları dinleyebiliyorsunuz. Multimedia çalışmaları açısından bakıldığında oldukça amatörce bir çalışma, müzik olarak ele alırsak Sertab Erener'in sesi ve yorumu her zamanki gibi güzel ancak eğer pop müzikle bir alakanız yoksa ilginizi fazla çekmeyebilir.

Bilgi için: Sony
Tel: (0.212) 251 27 44
Faks: (0.212) 251 27 45
Fiyatı: 1.200.000 TL

Herkes için QuarkXpress

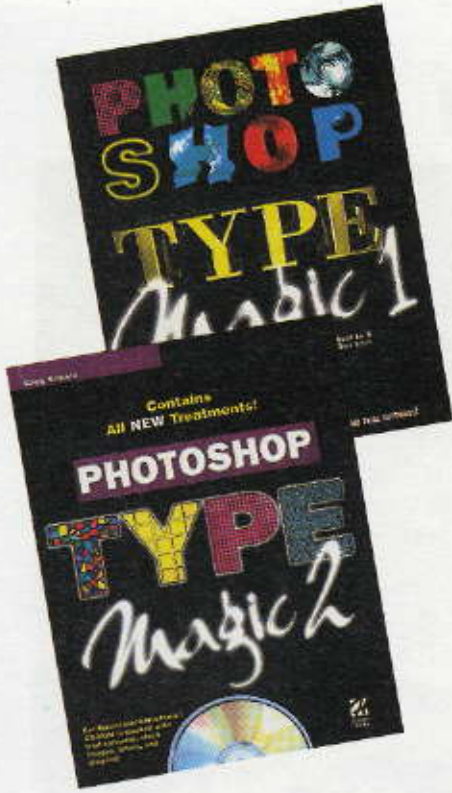
Alfa Yayınevi
Telefon: (0.212) 513 34 20
Faks: (0.212) 519 33 00

Alfa Basım Yayın Dağıtım, Masaüstü Yayıncılık Serisi'nin hem PC hem de Macintosh kullanıcılarına yönelik olarak hazırlanan ilk kitabını piyasaya sundu. Osman Yılmaz ve Kemal Demir'in birlikte oluşturdukları kitap, sayfa düzenleme ve mizanpaj programı olarak kullanılan QuarkXpress'i öğrenmek isteyenlere her yönüyle sunuyor. Çoklu sayfa çalışan, şablon sayfa yaratabilen, farklı düzenlerde şablon sayfalar açabilen, orijinal üzerinde değişikliği mümkün kılan, resim ve font de-

ğişikliğini dokümanın tümünü denetleyerek yapan, sayfa taşıma paylarını ve renklerin üst üste binme paylarını otomatik olarak veren QuarkXpress, kitabın deneyimli yayıncı yazarlarına göre herkesin öğrenip, kullanabileceği bir program.

16 bölümden oluşan 226 sayfalık Herkes için QuarkXpress'te konular baştan sona pedagojik bir sıra ile işlenmiş ve anlatımı görüntülerle desteklenmiş. Basit ve yalın bir dille sunulan kitapta, hem bilgisayarlı uygulamaları hem de mizanpajı öğrenmek isteyenlerin, forma düzeninden, tram değerlerine dek bulmayı umabilecekleri her şey var.

Photoshop Type Magic 1 ve 2

Elit Kitabevi
Tel: (0.212) 249 97 80

David Lai-Greg Simsic tarafından hazırlanan Magic 1 ve Magic 2, Windows ve Macintosh'da çalışan ve Photoshop kullanan grafikerlerin, yeni ve farklı tasarım yapma gereksinimleri için birçok tipteki değişik efekt ve filtreleri içermekte.

Ekran görüntüleri eşliğindeki kısa açıklamalarla, hangi efektin nasıl yapıldığının anlatıldığı kitapların dili İngilizce, programı çok iyi bilen ancak İngilizce'yi bilmeyenlerce de görüntüler yardımıyla anlaşılabilir. Her iki kitap da birer CD içeriyorlar. CD'lerde Photoshop'da bulunmayan filtreler, fotoğraflar, font ve yardımcı yazılımlar yer almakta. Aynı efektleri kullanmaktan bıkan ve değişiklik arayan (deprem, yangın gibi efektler de yer almakta) grafiker ve amatör tasarımcılara duyurulur.

AD Ofis
Ajans Grey
Ajans Ultra
Akçansa
Ali Taran Creative Workshop
ATT Reklamcılık
Aydonat Reklam
BankEkspres
BEK Tasarım
Belersdorf A.Ş.
Birleşik Tasarımcılar Grubu
Cenajans
Creative Point
Cocacola
Compugraf
Çanakkale Çimento
Enka Teknik
Era Tanıtım
Finansbank
g&b Net Organization
Gift Ajans
Güzel Sanatlar
Gön Deri
Eczacıbaşı Girişim
İki Tasarım
İpekkağıt
Manajans
Markom Leo Burnett
Mirage Reklam
MPR Reklam
Nestle
Novartis
Om Ajans
Onuncu Köy
Osmanlı Bankası
Pars McCann Ericson
Procter&Gamble Tüketim Sanayi A.Ş.
Pen Ajans DMB&B
Reklam Moran
Reklamevi Young & Rubicam
Rekta
Repro
R.J.Reynolds
RPM Radar CDP Europe
Saatchi&Saatchi
Sanicor
Sanipak
Select
Xerox
Yaratım FBC
Yapı Kredi
Yorum Ajans

GRAPHICLAND
COMPUTER GRAPHICS

Tel: 0 212 288 6263 - 0 212 288 9725

Mac ve PC ortamında

Prezentasyon Grafiği

Multimedia Slideshow

CD-ROM prodüksiyonu

Web-page Design ve Programlama

Logo Digitizasyonu

Harita Çalışması

35mm Diapozitif/Negatif Çıkış Hizmetleri

4X5" Diapozitif/Negatif Çıkış Hizmetleri

Diapozitif Tarama

Opak Tarama

Video'dan Görüntü Aktarma

Video'ya Görüntü Aktarma

Taslak İllüstrasyonları

Foto Rötüş

İllüstrasyon

3 Boyutlu Rendering

3 Boyutlu Animasyon

3 Boyutlu Logo Digitizasyonu

GRAPHICLAND
COMPUTER GRAPHICS

Tel: 0 212 288 6263 - 0 212 288 9725

Yeni Bellek Devleri

Compact Disc uzun bir süredir yalnızca okunabiliyordu, ama artık birçok kez yazılabiliyor da. Üstelik gelişmeler daha da ileri gidiyor ve ortaya birbirleriyle rekabet eden teknikler çıkıyor.

CD-ROM'ların üretiminin yapıldığı CDR sürücüler piyasada yaygınlaşır yaygınlaşmaz, ikinci nesil de ortaya çıktı. CD-RW (Compact Disc Rewritable) yalnızca bir kere değil, birçok kez yazılabiliyor. Yeni ortamda karar kılmayı dört değişik teknik standart zorlaştırıyor.

CD-RW Tekniği: Bin Kez Yazılabilir

Philips başlangıçta CD-E'yi (CD-Erasable) duyurmuştu, ancak Hollanda kökenli firma şimdilerde Hewlett-Packard, Sony, Yamaha ve Ricoh ile birlikte CD-RW (CD-Rewritable) adı altında bir ürün tanıtıyor. Bu ürün, depolama ve okuma yetenekleriyle bilinen Phase-Change (PD) tekniğine göre çalışıyor (Kutuya bakınız). Her CD, 650 Megabyte veri depolayabiliyor, bin kez kadar yazılabiliyor ve 30 yıllık bir ömre sahip.

Beş sürücü üreticisi için gereken ortamları şimdilik yalnızca Verbatim sunuyor. Açıklamalara göre yazılı CD-RW'ler sıradan CD-ROM sürücülerle de okunabiliyor. Ancak Verbatim'e göre yalnızca duyarlı okuma lazeri ve Multiread kafalara sahip yeni nesiller CD-RW'lerin da-

Hızlı Yazıcı: Yamaha CRW 4002 CD-RW'leri geleneksel yazıcıların CD'leri yazdığından dört kez daha hızlı yazıyor.

ha düşük yansımalarını güvenilir bir biçimde okuyabiliyor. Neredeyse tüm CD-ROM sürücü üreticileri cihazlarının donanımını uygun bir biçimde değiştirmeyi taahhüt ediyor. Bunun yararlı yan etkisi ise şu: Bellek bakımından güçlü olan DVD-ROM'ları da okuma yeteneğine sahip olacaksınız. Üzerine bir film süren bu gümüş diskler böylelikle oynatılabilir hale gelecek ve ayrıca bir DVD sürücüyü gereksinim duyulmayacak. Philips, Sony,

HP, Yamaha ve Ricoh'un ilk CD-RW cihazları, saniyede 300 ila 600 Kilobyte ile sıradan CDR (Compact Disc Recordable) sürücülerden daha hızlı degiller ve Phase-Change tekniğinin tipik değerlerine bile ulaşmıyorlar. Ama bunlar kararlaştırılan Multiread standardı uyarınca birçok platformu destekliyor. Yani bir CD-RW sürücü CDR'lar, CD-ROM'lar ve DVD-CD'ler okuyor.

Yamaha ve Ricoh ilk cihazlarını CeBIT 97'de tanıttılar. Philips ise ilk CD-RW sürücüsünü yıl sonunda yaklaşık 1200 Marklık bir fiyatla piyasaya sürmeyi planlıyor. Diğer üreticilerin cihazları da yaklaşık olarak aynı fiyata sahip olacak. HP ve Sony de cihazlarını yıl sonunda piyasaya çıkarmak istiyor.

Öncelikle Philips ve müttefikleri tarafından dikte ettirilen bu standardın ulusal ve uluslararası norm kurulları tarafından onay görüp görme-

Yeniden Yazılabilir CD'ler Hakkında Bilgiler

Üretici	Teknik	Kapasite (MB/Byte)	Transfer (KB/Byte/Sec)	Uyumluluk	Sürücü Fiyatı (DM)	Veri Tasarımı Fiyatı (DM)
Philips, HP, Sony, Yamaha, Ricoh	CD-RW	650	300-600	CD-ROM, DVD-ROM, CDR	1200-1400	35-40
Pioneer	DVD-R	3900	1500	DVD-ROM	15000	k. A.
Toshiba	DVD-RAM	5200	1350	DVD-ROM, CD-ROM	ab 1200-1800	150-200
Sony	MD-CD	650	350	-	-	-

CD-RW'lerin PD Tekniği

CD-RW'lerin üzerinde bir yansıma tabakası ve bunun üstünde de bir tellüryumoksit tabakası bulunuyor. Sürücünün lazer ışını kayıt sırasında tellüryumoksitin stabil kristal yapısını dönüştürür ve onu kısmen metastabil amorf bir duruma geçirir. Böylelikle tellüryumoksit tabakası altında bulunan alüminyum tabakasının yansıma derecesi değişir. Değişen yansıma bilgileri kodlar.

Yazılmış diskin amorf yapısını yine stabil duruma geçirmek olanaklıdır. Bu amaçla, yani depolanmış bilgileri silmek üzere, lazer tabakayı yalnızca kristalleşme noktasına kadar ısıtır ve bu sıcaklığı görece uzun bir zaman dilimi boyunca sabit tutar. Kristal yapının kayıt için amorf yapıya dönüştürülmesinde lazer tabakayı görece daha yoğun bir biçimde, ancak daha kısa bir süre ısıtır. Bu teknik sayesinde, CD-R'ların tersine, CD-RW'ler üzerinde istenildiği kadar sıklıkta veri depolanabilir ve silinebilir.

yeceğini beklemek gerekiyor. Ancak o zaman standardın geçerli olduğu sağlam bir biçimde ortaya çıkacak ve ancak o zaman şimdiye kadar gelişmeleri bekleyen sürücü ve ortam üreticileri de pazar payı için yarışa katılacak.

DVD-RAM Tekniği: CD Başına 5,2 Gigabyte

Toshiba tarafından propagandası yapılan DVD-RAM tekniği önemli ölçüde daha fazla performans vaat ediyor. Saniyede 1300 Kilobyte'tan başlayan veri transfer miktarı ve en az 2,6 Gigabyte'tan başlayan kapasite ile DVD-RAM tekniği CD-RW'ye sıkı bir rakip. Toshiba da ortaklarıyla bir konsorsiyum kurdu ve bir ilk DVD-RAM standardı oluşturdu. DVD-RAM birçok bellek katmanından ibaret ve her iki yüzde birçok kez yazılabilir. Erişim süreleri 250 milisaniye civarında. Üretici 3M ilk cihaz neslinin bile iki yüzü yazılabilir ortamlarda çalışacağından emin. Bu

Prototip: Toshiba'nın DVD-RAM sürücüsü CD başına 5,2 Gigabyte depoluyor.

nun anlamı şu: 1997 sonunda piyasaya çıkması beklenen modeller tek bir DVD-RAM-CD üzerinde 5,2 Gigabyte depolayabilecek. CeBIT 97'de Toshiba bir prototip tanıtmıştı. Bundan sonraki aşamalarda 1999 başına kadar birçok katmanda 10,4 Gigabyte kapasiteye çıkılması ve CD'yi çevirmeden iki yüzün yazılmasının gerçekleştirilmesi planlanıyor.

DVD-R Tekniği: Bir Yüzde 3,9 Gigabyte

DVD-R bir kez yazılabilen bir DVD'nin ilk tasarımı. Ancak bu DVD-RAM standartlaşması ve CD-RW kampından gelen rekabetin yol açtığı hızlı gelişmeler yüzünden artık ilginç değil. Yazılabilir DVD'ler için ilk sürücüyü Pioneer şimdilerde ABD piyasasında 11000 dolardan dağıtıyor. DVR-S101 adlı cihaz yalnızca Pioneer'in desteklediği DVD-Recordable (DVD-R) tekniğini kullanıyor.

Pioneer'in sürücüsü yalnızca küçük DVD serileri üretenlerin işine yarıyor. Ancak kapasite oldukça fazla: Her DVD-ROM sürücü tarafından okunabilen ve yaklaşık 100 milyon erişime olanak tanıyan disklerin bir yüzü üzerine 3,9 Gigabyte sığıyor.

MD-Data-CD Tekniği: 2,5 inç Üstüne 650 Megabyte

Yeni olmayan, ancak potansiyel büyük kapasiteli bir kayıt ortamı olarak ciddiye alınması gereken bir bellek devi de Sony'nin Minidisc-Data-CD'si (MD-Data-CD). Öncülerine kıyasla yeni sürüm dört kez daha fazla, yani yalnızca 2,5 inç büyüklüğündeki bir disk üzerinde 650 Megabyte veri depolayabiliyor. Quadruple Density MD adı altında da tanınan CD'yi Sony Sharp ile birlikte geliştirdi.

Bu iki firmanın onayıyla gelecekte MD standardını öteki üreticiler de devralabilecek.

Öncelikle dijital kameralar ve tıp tekniği için geliştirilmiş olan yeni MD-CD 5000'den fazla resmi 640x480 çözünürlüğünde depolayabiliyor. Bu sırada 24 bit resimler 1:7 oranında kayıpsız bir biçimde sıkıştırılıyor (JPEG).

Daha yüksek sıkıştırma faktörleriyle 2,5 inçlik bir CD üzerine 20.000'den fazla resim sığıyor. Ancak fiyatın ve piyasaya sürülüş tarihinin belirlenmesi için daha yıl sonuna kadar beklemek gerekiyor. Muhtemelen Notebook'larda kullanılmak üzere MD-Data SCSI ya da PC-Card arabirimiyle harici cihaz olarak da piyasaya çıkacak.

SONUÇ

CD-RW'ler yalnızca birçok kez yazılabilen CD'ler. Bunlardaki veriler yalnızca Multiread-CD-ROM sürücülerle okunabiliyor. DVD-RAM ve DVD-R'ler ise daha fazla bellek sunuyor. İlk DVD-RAM cihazları en erken 1997 sonunda 1200 ve 1600 Marka satın alınabilecekler.

Bu yüzden CD-RW, piyasada daha önce kendini kabul ettirebilir. DVD-RAM'ın ise resimler ve videolar için veri değiş tokuş belleği ya da arşiv bellek olarak profesyonel piyasada daha fazla şans var.

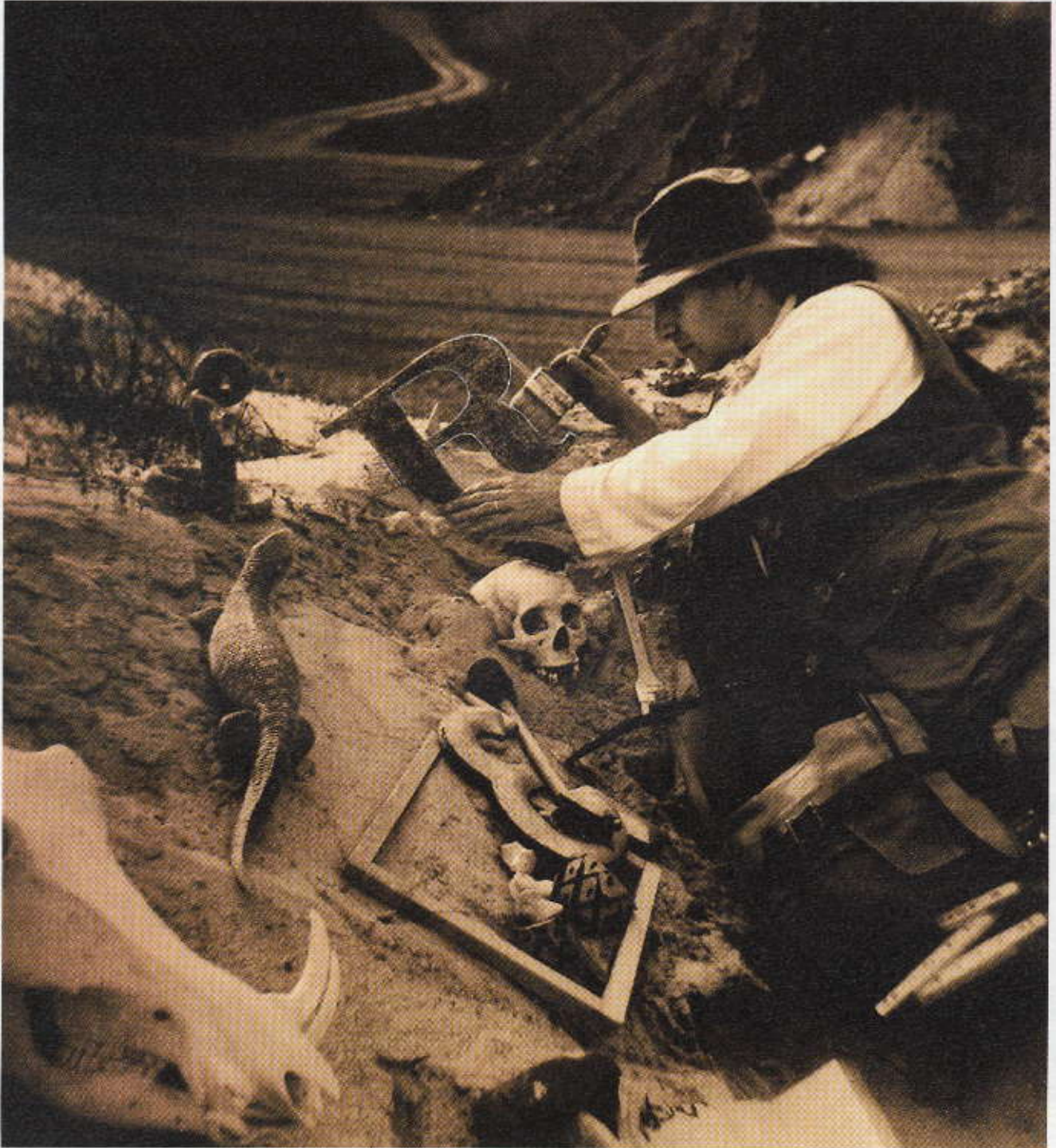
Ancak DVD-RAM sürücüler evrensel sürücüler olarak CD-RW modellerine rakip olabilir. Ama piyasaya çıkana kadar rakibi CD-RW 1000 Markın altında satılacak. Bunun sonucunda DVD-RAM tekniği önceleri çok pahalı gelebilir.

*Michael Funk'dan çeviren
Garo Antikacıoğlu*

Verilerin Ölümü...

Bizim dijital kayıtlarımız karşısında çaresiz kalacak olanlar yalnızca torunlarımız ve torunlarımızın torunları değil. Dev bilgi dağarcıkları daha bugünden kaybolmaya yüz tutuyor, eski formatlar geçerliliğini yitiriyor. 90'lı yıllar en kötü belgelenmiş 10 yıl haline gelebilir. Arşivciler yüksek teknoloji yardımıyla bunun önüne geçmeye çalışıyor.

Günümüz arkeologları yosun tutmuş taşları temizleyerek antik çağın yazı işaretlerinin şifresini çözüyor. Kullandıkları yöntemler bir zamanlar bu işaretleri taşlara binbir zorlukla kazımış olanların yaşamları hakkında bize bilgiler sunuyor. Pekî geleceğin arkeologları ve tarihçileri ellerine kâğıt, delikli kartlar, disketler, manyetik bantlar ve CD-ROM'lar geçtiğinde ne ile uğraşacaklar?

Geleceğin arkeologları açısından bakıldığında, şimdiki zamanın kayıtları yalnızca şimdiki zaman için belirlenmiş olacak. Eski parşömen kâğıtlardaki yazılar ve Ortaçağ'dan kalma Incil'ler bizden sonra gelenler tarafından bile hala incelenebilecekken, modern çağın kitaplarından pek eser kalmayacak. Birbuçuk yüzyıldır üzerine baskı yapılan kâğıt asit içeriyor. Bunun sonucunda bu çağın kitap ve belgeleri hava tarafından çürütülüyor. Yalnızca en önemli parçalar sonraki kuşaklar için kurtarılabilir.

Diğer yandan günümüzde birçok bilgi artık basılı halde tutulmuyor. Bunun çok akıllıca olduğu düşünülebilir, çünkü ne de olsa elektronik verilerin sürekli bir biçimde depolanabileceği sanılıyor. Ancak durum hiç de sanıldığı gibi değil: Bant, disket, değiştirilebilir disk ve Compact Disc üzerine depolanmış verilerin sürekliliği sağlanamıyor. Bunlar üzerindeki verilerin bozulma süresi kâğıdın çürüme süresinin çok çok altında. Ancak veri taşıyıcılarındaki fiziksel bozulma bizi tehdit eden bilgi kaybı açısından yegane tehlikeye değil.

KAĞITSIZ BÜRO: HER YIL YENİ STANDART

Siz de daha 10 yıl öncesinde çalışmalarınızı kelime işlem programı Wordstar ile 5,25 inçlik disketler üzerine yazanlardan mısınız? Ya da Atari veya Amiga kullananlardan mısınız?

Bugün o günlerde kaydettiğiniz dosyayı güncel bir Windows kelime işlemci programıyla bir Pentium bilgisayarında okumaya çalışın bakalım! 5,25 inçlik disketler artık neredeyse hiç bulunmuyor, QIC-80 Streamer'lar da yavaş yavaş satıcıların listelerinden siliniyor. Daha 80'li yılların başında her hesap merkezinde ve fabrikalarda kullanılan delikli kartlar da günümüzde geçmiş bir çağın temsilcisi olarak teknoloji müzelerinde yerini alıyor.

Bugünün standartları yarının teknolojik ilerlemesinin kurbanı olacak. 500 ya da 1000 yıl sonra arkeologlar, bizim dijital kayıtlarımızın sırrını çözmek istediklerinde büyük bir iş başarmaları gerekecek. Kürek ve toz fırçası ile kazı mahallinde araştırma yapmak yerine, bir manyetik bantın

okuma cihazını bir bilgisayar müzesinde bulmak ya da yeniden üretmek gerekecek. Ve üstelik eğer veri taşıyıcısında veri yapısı yazılı değilse, birer ve sıfırlardan yola çıkılarak veriler yeniden yorumlanmak zorunda kalacak. Kanada Ulusal Arşivi'nde arşivci olarak çalışan Jean-Pierre Wallot 1990 yılında bizi uyarmıştı: "90'lı yıllar 20. yüzyılın en az belgelenmiş 10 yılı haline gelebilir."

BİLGİ ÇAĞINDA AĞIR BİLGİ KAYIPLARI

Geleceğin tarihçileri dijital kayıtların sırrını çözmek için önce bu tip kayıtlar bulabilmeli. Bugüne kadar en önemli bilgi kaybı ABD'de NASA'da cereyan etti. Otuz yıl süreyle Amerikan uzay araştırmalarını belgeleyen 1,2 milyon manyetik bantın içeriği yok oldu. Bunun birçok nedeni var: İlki bantların sistematik bir biçimde kataloglandırılmaması. Kimse hangi bant üzerinde hangi araştırma sonucunun kayıtlı olduğunu bilmiyor. Üstelik bantlar karton kutularda depolarda saklanmış. Bunun sonucunda bantların materyali bir hayli bozulmaya uğramış.

Şimdi bir bant okuma cihazına sokulduğunda, manyetik tabaka taşıyıcı folyodan ayrılmaya yüz tutuyor, bantlar yeni bant makinelerinin hızı yüzünden eriyor.

Eski cihazlar çoktan ortadan kalmış durumda. Tüm bunlara bantların uzunca bir süre çalıştırılmaması ekleniyor. Bu yüzden de bant üzerindeki bazı yerler manyetik olarak altına kopyalanmış ve veri çözülmüş. NASA'nın bu eşi bulunmaz bilgileri kurtarmak için yürüttüğü kapsamlı projeye rağmen bilgilerin çoğunluğu geri getirilemez bir biçimde kaybolmuş diyebiliriz.

Günümüzün bilgisi taşlara kazınmak yerine, klimalı odalarda manyetik bantlar üzerinde depolanıyor. Garching'deki Max-Planck Enstitüsü hesap merkezinde Dr. Hartmut Reuter veri bakımı için bir robot kullanıyor (üstte). Daha dayanıklı bir ortam olan Century Disc Fransız firması Digipress tarafından geliştiriliyor (solda).

MESLEKİ ŞANS

Almanya'da da büyük çapta veri kaybına rastlanıyor. Almanya Federal Arşivi'nde arşivci olarak çalışan Michael Wettengel'in açıklamalarına göre, iki Almanya'nın birleşmesinden sonra Koblenz'e getirilen Doğu Alman makamlarının dijital kayıtları "bazı bölümlerde yüzde otuza varan işe yaramaz malzeme içeriyordu." Burada da nedenler arasında yanlış depolama ve yetersiz veri bakımı bulunuyordu.

Garching'deki Max-Planck Enstitüsü hesap merkezi yöneticilerinden Dr. Hartmut Reuter bu tip ağır bilgi kayıplarına karşı açık bir plan geliştirmiş: Kopyalama. Şimdiye kadar birbuçuk yılda bir arşivlenmesi gerekli olan veriler yeni bantlara geçirilmiş. "Tutarlı bir veri bakımı sayesinde biz bugün 25 yıl eskisine kadar giden verileri okuyabiliyoruz" açıklamasında bulunuyor Reuter.

Bu zahmetli, ancak zorunlu çalışmayı Garching'de bir veri robotu üstleniyor. Nihayet Garching'de polimer araştırmaları ve plazma fizikinden sonuçların yanı sıra, Max-Planck Enstitüsü'nün Almanya çapındaki verileri de saklanıyor.

Materyalinin yaşam süresi kısa olmasına rağmen, manyetik bantlar hala bir numaralı depolama ortamı.

Hesap merkezleri ve dijital arşivler fiyatları uygun olduğu için en çok bant kullanıyorlar. Veri uzmanı Reuter, yalnızca çok önemli verilerin pahalı CD-ROM'lar üzerinde saklandığını söylüyor.

Çünkü bantların kapasiteleri üreticileri tarafından sürekli yükseltiliyor. Üstelik bu ortamdan veriler optik disklerden olduğundan önemli ölçüde daha hızlı okunabiliyor. Ve kopyalama işlemleri hızla tamamlanabiliyor. Diğer bir önemli avantaj ise fiyat konusu. Siemens Nixdorf'dan Walter Graf şu hesabı yapıyor: "Bir Gigabyte Magneto-Optical-Disc üzerinde yaklaşık 75 Mark, buna karşılık bant üzerinde yaklaşık 5 Mark tutuyor." Hukuksal düzenlemelerle birlikte endüst-

ride veri güvenliği alanında ilerlemeler kaydediliyor. Ancak veri bakımı, yani verilerin güncel yazılım sürümlerine aktarılması henüz rutin bir iş haline gelmiş değil. Arşivleme uzmanı Graf ince eleyip sık dokundugunda depolanmış birçok verinin veri bakımı yapılmadığında okunamayacağını söylüyor.

Kanada Ulusal Arşivi'nde yönetici olan John McDonald da benzer görüşlere sahip: "Birçok örgüt masraflar nedeniyle veri bakımı üzerinde yeterince durmuyor. Veriler kötü depolanıyor, yeterince betimlenmiyor ve örneğin SGML gibi standart formatlar yeterince dikkate alınmıyor."

Tabii ki veri bakımını bedavaya getirmek olanaklı değil. Bu işe de para ayırmak gerekiyor. Gerçi verileri gelecek için kurtarmak konusunda kafa patlatılmıyor değil, ancak bu işe tahsis edilen personel ve para yeterli değil. Belki de bu durumu günümüzde yaygın olan manyetik bantlar gibi yoğun bir bakım gerektirmeyen bir kayıt ortamı düzeltebilir.

SONSUZLUK BELLEKLERİ Mİ?

Caen'deki Fransız firması DigiPress kendisi tarafından geliştirilmiş olan optik kayıt ortamına iyimser bir biçimde "Century Disc" adını veriyor. Fiyatı 600 Mark olan bu Compact Disc CD-ROM'un büyük abisi DVD kadar bir bellek kapasitesine sahip ve 17 Gigabyte kadar veri depolayabiliyor.

Veri Kaybına Karşı Korunmanın Yolları**Disketler**

Disketler uzun süre veri saklamak için uygun değildirler. Okuma-yazma kafası üzerinde biriken toz parçacıkları bu veri taşıyıcısı üzerinde çiziklerin oluşmasına yolaçarlar. Çift kopya hazırlama ve her yıl önemli verilerin başka bir taşıyıcıya kopyalanması tavsiye edilir.

Bantlar

Bantları yılda en az bir kez çalıştırmalı ve en geç üç yıl içinde verileri yeni bir banta kopyalamelisiniz. DAT bantlarını 25 kez kullandıktan sonra değiştirmelisiniz.

Değiştirilebilir Diskler/Syquest

Her bir okuma-yazma sürecinin mekanik bir işleyişle bağlantılı olduğunu unutmayın. Düzenli olarak Scandisk ya da Norton Disk Doctor ile işleyişin

sağlıklı olup olmadığını kontrol edin ve bozuk sektörleri işaretleyin.

Migrasyon

Yeni bir program sürümüne ya da başka bir programa geçişte verilerinizi yeni formata dönüştürmeye dikkat edin.

HTML ya da SGML gibi standart formatlar yıllar sonra da sorunsuzca okunabilir. Sorun yaratanlar ise multimedia verileri, çünkü bunlar için henüz bir standart belirgin bir biçimde ön plana çıkmış değil.

Depolama

Veri taşıyıcılarını depolarken ortamın rahatsız edici unsurlardan uzak olmasına dikkat edin. Çevrede elektromanyetik alanlar bulunmamalıdır. Sıcaklık, güneş ışınları ve nem her veri taşıyıcısının ömrünü kısaltır.

Temel malzeme olarak polikarbonat kullanmak yerine, veriler daha dayanıklı titan ve altından ibaret bir tabakaya yakılarak basıldığından, bu disklerin tahmini yaşam süresi 200 yıl civarında. Geleneksel plastik diskler ise zaman içerisinde çiziliyor ve böylelikle sıfırlardan ve birlerden ibaret işaret zinciri okunmayı aksatacak bir biçimde herhangi bir yerde kesintiye uğrayabiliyor.

Century Disc ile karşılaştırıldığında HD-ROM (High-Density Read-Only Memory) tüm rekorları kırıyor. Bu yeni teknik 1995 yılında bilgisayar uzmanı Roger Stutz ve fizikçi Bruce Lamartine tarafından atom bombası üretilen Los Alamos'da geliştirilmiş. Bilim adamları bir iyon ışınının metal üzerine küçük işaretler frezelediği bir yöntem geliştirmişler. Bu mucizevi disk 5000 yıl dayanıyor ve ateş, asit, manyetik ve radyoaktif ışınlardan etkilenmiyor.

Kalınlığından dolayı kendisine "Pancake Disc" adı da verilen HD-ROM çok büyük bir kapasite sunuyor. Disk daha şimdiden aynı büyüklükteki geleneksel bir CD'nin 10000 katı kapasiteye sahip ve günün birinde 12 Terabyte kadar veri depolayabilecek. O zaman disk üzerine örneğin 8000 Chip dergisi, yani 600 yıllık Chip yayını sığdırmak olanaklı.

BİR AVUÇ DOLARA DEV BELLEK

Roger Stutz artık HD-ROM'u lisanslı olarak üretmek isteyen Norsam Technologies firmasında çalışıyor. Şimdilik ortada yalnızca prototipler var, ama 18 ay içinde ilk örnekler piyasaya çıkacak. Dev belleğe sahip küçük disk tahminlere göre 100 ila 150 dolar arasında bir fiyata sahip

"Sonsuzluk İçin Değil"

Dr. Michael Wettengel
Koblenz'deki
Almanya Federal
Arsivi'nde
yöneticilik
yapmaktadır ve
arşivin dijital veri
dağarcığından
sorumludur.

CHIP: Yüz yıl sonrasına bizim zamanımızdan dijital kayıtlar kalacak mı?

Wettengel: Federal Arşiv'in dağarcığı açısından hiçbir endişem yok, çünkü biz düzenli bir veri bakımı gerçekleştiriyoruz.

CHIP: Günlük bilgi seliyle nasıl başa çıkıyorsunuz?

Wettengel: Her şeyi muhafaza edemiyoruz tabii.

CHIP: Pek çok fazla şeyi çöpe atmak endişesi taşıyor musunuz?

Wettengel: Hayır. Ne de olsa bu benim mesleğimin bir parçası. Koleksiyoncu toplar, arşivci tahsilat yapar. Bir başka deyişle arşivciler bilgileri bilinçli bir biçimde seçer ve gereksiz olanı yine bilinçli olarak çöpe atar.

CHIP: Veri bakımı için harcanan masraflı çabalar gözönüne alındığında, acaba elektronik bir arşive gereksinimimiz olduğunu söyleyebilir misiniz?

Wettengel: Dijital arşivler bilgileri mümkün olduğunca uzun bir süre muhafaza etmek için değil, bilakis bilgileri daha hızlı ve daha verimli işlemek için kuruldu.

Bunların işletilmesi şimdilik arşivcilerin görevi, ancak gelecekte tüm toplumun görevi olacak.

olacak. Disk için iki tip okuma cihazı planlanıyor. Bunlardan biri donanımı değiştirilmiş bir elektron mikroskobu. Diğeri ise fiyatı tahminen 1000 dolar civarında olacak olan bir HD-ROM sürücü.

Norsam Pancake Disc için aynı zamanda bir okuma cihazı da piyasaya çıkarmak istiyor. Firma fiyatı 175000 dolar civarında olacak olan bu üründen umutlu. Dünyanın en büyük kütüphanesi olan Washington'daki Library of Congress ürünle ilgilendiğini duyurmuş bile. Bunun dışında NASA, hükümet mercileri ve petrol şirketleri de ürün için başvuruda bulunmuşlar. HD-ROM'u özel kılan şey, dijital verilerin yamsıra metin ve resimlerin de metale frezelebilmesi.

Böylelikle sıfırlardan ve birlerden ibaret veri akışına sürekliliğini koruyan bir betimleme de eklenebiliyor. Bu ise arşivcilerin merkezi talebini oluşturuyor. Almanya Federal Arşivi'nden Michael Wettengel ve Kanada Ulusal Arşivi'nden John McDonald çoğunlukla yeterince belgelenmemiş verileri arşivlemek zorunda kaldıklarından yakınıyorlar.

Birkaç binyıl sonra bir kazıda bulunacak bir HD-ROM'u okumak için arkeologların yalnızca zamanla sınırlı olmayan bir teknoloji olan bir elektron mikroskobuna gereksinimi olacak. Ve eğer araştırmacıların şansı varsa, ilgili uygulama programının kaynak kodu ve gerekli bilgisayarın imalat kılavuzu da diskin içinde olabilecek, çünkü diskin çok büyük olan kapasitesi bunu olanaklı kılıyor.

Belki de geleceğin arkeologlarının başına bir zamanlar Jean F. Champollion'un başına gelenler gelecek. Bu arkeolog 1822 yılında hiyeroglif yazılarının sırrını çözmeyi başarmıştı. Kuzey Mısır'daki bir kentte bulundu, M.Ö. 196 yılından kalma bir rahip fermanının yanında kararnamenin Yunanca çevirisi de bulunmaktaydı.

Harald Fette ve Michael Lang'den çeviren Garo Antikacıoğlu

Norsam firmasının ürettiği HD-ROM üzerindeki verileri okuyabilmek için şimdilik büyük bir cihaz olan bir elektron mikroskobuna ihtiyaç var.

Biz Zaten Hep Yenilmıştık...

IBM®

İnsan hiç kendi yarattığı bir makineye yenilebilir miydi? Deep Blue'nun Kasparov'u zor da olsa yenmesi, makinelerin de düşünebileceği gibi birçok düşüncenin ortaya atılmasına neden oldu. Oysa insanoğlu binlerce yıldır kendi yarattığı şeylere, hem de ölümüne yenilmiyor mu?

Kasparov'un bir makineye yenilmesi bazı sorulara cevaplar bulunmasından çok, daha fazlasının ortaya atılmasına neden oldu: Bilgisayarlar ve makineler nereye doğru gidiyor? Makineler sanatta, edebiyatta ve benzer alanlarda insanların yerini alabilir mi?

Herhalde en ilginç de bu son soru. Fikir üreten ve siyasi gelişmeleri yorumlayıp makaleler veya şiirler, romanlar, hikayeler yazan bir makine düşleyebiliyor musunuz?

Aslında, sadece bir maçın sonucuna bakıp böylesine sonuçlar çıkarmak ne kadar doğrudur orası tartışılır. Ancak bir gerçek var ki o da gayet açık: Deep Blue bellek ve işlem gücü

olarak Kasparov'dan milyonlarca kez daha hızlı ve asla yorulmuyor ve üstelik psikolojik savaştan da etkilenmiyor. Oysa bir insanın üstelik bir de inanılmaz bir baskı altındaysa çok basit hatalar yapması gayet doğal. Nitekim Kasparov maçtan sonra şunları söylüyordu: "Her şeyin bittiği son maçtan bir gün önce belli olmuştu. Çünkü savaştığım gücüm kalmamıştı."

DEEP BLUE'YU ZAFERE TAŞIYAN ETKEN

Satranç, 64 kare üzerinde 16'şar taşla oynanan, çok az kurallı olan ve sayısal olarak da çok basitçe ifade edilebilen bir oyun. Yani bir bilgisayarın

satranç oynamayı "öğrenmesi" aslında çok kolay. Geçtiğimiz yıl Kasparov'a yenilen Deep Blue, o zamanlar daha yavaş olduğu için Kasparov'a yenilmemişti. Yeni Deep Blue'yu zafere taşıyan en büyük etken kendisini programlayan insanların zekasıyla, geliştirilmiş algoritmalarla ortaya çıkarttıkları daha "derin" satranç yazılımıydı. Aynı yazılım ilk maçı kaybeden ilk Deep Blue'ya yüklenseydi o da en az o kadar başarılı olurdu. Oysa bir insanın kendini bir bilgisayar kadar sürekli geliştirmesi ve oynayış tarzını köklü bir biçimde geliştirmesi mümkün değil.

Çocukluğumuzda, Commodore 64'lerde satranç oynardık. Uzun uğraşlar sonunda arada bir bilgisayarı yenmek mümkün olurdu. Bu programlar o zaman 40-50 Kilobyte'lık küçük programlardı. Ama o halleriyle bile çok dişli rakiplerdi. Sonra PC'ler geldi. Yüksek işlem ve bellek güçleri ve birkaç Megabyte büyüklüğündeki programlarıyla onları yenmek ne mümkündü. Asla hata yapmıyorlardı, daha doğrusu biz

onları hata yapmaya zorlayamıyorduk. Biz de bu durumda makinelerin üstün güçleri karşısında pes edip başka bir arkadaşımızla mütevazı bir satranç tahtası üzerinde doyumsuz maçlar yapmaya koyuluyorduk. Ve aslında bir bilgisayara karşı satranç oynamanın hiçbir zevki olmadığını, daha çok bir maraton koşusunda bir arabayı geçmeye çalışmakla aynı şey olduğuna karar verip, bazı arkadaşlarımızın deyimiyle kendimizi avutuyorduk. Sonra Red Alert, Command & Conquer, Dune II gibi strateji-savaş oyunlarında bilgisayarı kolayca yenip, onlara tekrar "aptal makine" yaftasını yapıştırıp keyiflendik. Daha sonra yine bir makineye karşı oynamanın hiçbir zevki olmadığına karar verip Network üzerinden Multiplayer oyunlara girmeye başladık. "İnsan aklına" karşı oynamak çok daha zevkli oluyordu. Ancak içimizden bazı "hainler" çıkıp, korkunç bir şekilde geliştirdiği oyunu bilgisayara terk ediyor ve kendi elleriyle beslediği bir canavarın bizi nasıl yerle bir ettiğini izlemeye koyuluyordu. Buradan da şu sonucu çıkartıyorduk: Bilgisayar eşit koşullara sahip olduğunda bize pekala üstün gelebiliyordu. Daha sonra da daha gelişmiş oyunlar piyasaya çıkıyordu; bilgisayar topluca, değişik yerlerden saldırıp, gerektiğinde takviye kuvvet gönderiyor ve geri çekilebiliyordu, biz de geçmişte kolayca yendiğimiz bu aptal makinelerin bizi yenmesini bir türlü sineye çekemeyip, eşit koşullarda savaşmadığımız gibi bahaneler buluyorduk, tıpkı Kasparov gibi.

SONUN BAŞLANGICI VE YOLUN SONU

Bilgisayarlar artık "rûstünü" ispat etti ve mükemmel olarak programlandıklarında yenilmez birer rakip olduklarını gösterdiler. Biz bilgisayarlılar ve oyuncular bunu çoktan-

Deep Blue won its six game rematch with Champion Garry Kasparov

dır kabul etmiştik zaten. Bilgisayarla pek ilgilenmeyenler de Deep Blue'nun zaferinden sonra bunu kabullenmeye başladılar artık. Birçok satranç uzmanı Deep Blue'nun hamlelerini yorumlamaya başladı bile. Neden öyle oynamayıp da, neden böyle oynadığı üzerinde kafa patlatıyorlar. Kimileri bazı bitirici hamleleri göremediğini savunuyorlar. Kimileri de olayı felsefi bir boyuta taşıyıp, insan aklının Deep Blue'nun hamlelerini çözemeyeceğini, Deep Blue kadar derin düşünemeyeceğini savunuyorlar. Kasparov ise şunları söylüyor: "Bu sadece bir başlangıç. Asıl her şey bundan sonra başlıyor." Ancak bazıları da artık her şeyin bittiğini ve bundan sonra satrançta artık makinelere kafa tutulamayacağını, asıl rakiplerimizin makineler değil, yine kendimiz olduğunu, kendi yarattığımız makinelerle değil, birbirimizle yarışmanın daha "insancıl" ve adil ol-

duğunu söylüyorlar. Deep Blue'ya rakip olarak ortaya çıkartılan yeni bir makine de hiç kimsenin ilgisini çekmiyor. Zira bir makinenin bir makineye karşı yapacağı maç ancak bir hız ve güç yarışı olabilirdi ya da daha çok programcıların algoritmalarını birbirleriyle yarıştırmaları olabilir. Sonuçta ortaya çıkacak sonuç en fazla, bir firmanın reklamını ne kadar iyi yapabileceği oluyor. Kasparov da aslında bir makineye değil, o makineye yüklenmiş yüzyılların satranç birikimine belki de kendine karşı oynadı ve sonunda yenildi. Kasparov aslında çok şanslı. İnsanlığın kendi yarattığı makinelerle, düşüncelere ve anlamsız hırslara binlerce yıldır ölümüne yenilen bir insan nesli yok muydu ortada? Üstelik Kasparov yenilmesi-

ne rağmen pek de azımsanmayacak bir servetin de sahibi oldu.

Deep Blue, adını okyanusun derin maviliğinden almış ve belki de "bilmeyerek" de olsa kendisine ve-

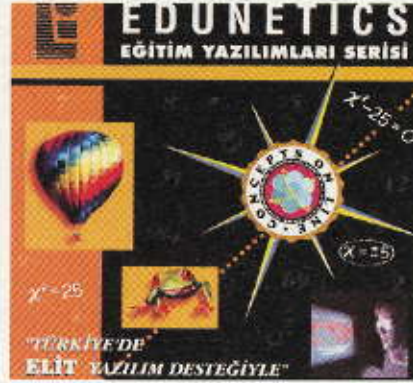
rilebilecek en doğru adı taşıyor: "Yolun sonuna geldik. Önümüzde bir uçurum ve bitimsiz bir okyanus var. İsteyen okyanusun derinlikleriyle mücadele edebilir ve kendi ellerimizle belki bilmeyerek de olsa okyanusun en derinlerine gömdüğümüz insanlık onurumuzu, yaşama sevincimizi, mutluluğumuzu alıp çıkarabilir ve kendi ellerimizle yarattığımız makinelerin, oyun oynama zevkimizi elimizden almasına, kendi buluşumuz olan silahların, topların, tüfeklerin canımızı almasına, kendi yarattığımız düşüncelerin, ilkelerin bizi yalnızlığa itip, kendimizden olmayanları düşman görmemizi, ve sadece 14 inçlik bir alana hapsettığımız yaşama sevincimizi, umudumuzu, hayallerimizi, sevgilerimizi, aklımızı ve hayatımızı belki kurtarabilir. Kasparov Deep Blue'ya yenilmiş çok mu? Biz zaten hep yenilmiştik. Hem de ölümüne..."

Ufuk Yamankılıççoğlu

EDUNETICS - CONCEPTS ON LINE Okullar ve Öğrenciler İçin

Elit Bilgisayar tarafından piyasaya sürülen bu yeni ürün, Türkiye'de eksikliği hissedilen çok yönlü eğitim programlarına iyi bir örnek teşkil ediyor. Bu yazılım ABD'de üretilmiş ve dilimize adaptasyonu Elit Bilgisayar tarafından yapılmakta. M.E.B. tarafından 53 okulda kullanılmak üzere tercih edilmiş ve Talim Terbiye Kurulu onayı almış olması da programın ciddiyet seviyesini gösteren diğer unsurlar. Programda ortaokul için matematik ve fen, lise içinse kimya ve biyoloji konuları sınıf ve döneme göre ayrı bölümler içinde ele alınmış. Tabii tüm sınıfların konularını elde etmek istediğinizde bu oldukça yüklü bir yekün tutuyor, ancak bu yazılım serisinin network versiyonu da kişisel kullanıcılardan ziyade okul ve dershaneler gözönüne alınarak hazırlanmış. Konular değişik seviyelerde öğrencilere bir ağ aracılığıyla ve tümüyle öğretmen kontrolü altında verilebiliyor. Bunun dışında eğitimcinin kendi soru bankasını ha-

zırlayabilmesi ve öğrencilerin gelişimini çeşitli yöntemlerle kontrol altında tutabilmesi için esneklik sağlayan pek çok imkan da mevcut. Özellikle Network kullanılarak eğitim yapılan kuruluşlarda pek çok imkan sağlayabilecek şekilde tasarlanmış bu program, eğitimde büyük avantajlar sağlayabilir kanaatindeyiz.

Elit Bilgisayar
Tel: (0.212) 266 07 86
Fiyatı: 49-75\$ arası

Ofis Bilgisayar'dan Tercüme Programı: ACCENT DUO

Piyasadaki pek çok tercüme programına bir yenisi daha eklendi. Bu tür programların ortak özelliği genelde çeviri işlemini tek başlarına yapmakta ziyade daha da kolaylaştırma- larıdır. Bugüne dek yapılmış hiçbir lisan tercüme programı bir metni tam ve anlamlı bir biçimde çevirebilecek kapasitede değil. Bunun en temel nedeni bilgisayarın metni çevirirken kelimelerin anlamlarını ve kullanılış biçimlerini yorumlayacak zekaya sahip olmaması. Haliyle çevirisi bitmiş bir metnin son durumu arzulanı kadar anlamlı olamayabiliyor. Accent Duo için de durum pek farklı değil, eğer çeviri yapmayı arzuladığınız diller hakkında bilgi sahibi değilseniz bu ve benzeri programlardan faydalanmanız oldukça zor. Ne var ki, dil bilen ve hızlı bir şekilde çeviri yapma ihtiyacı içinde olanlar için bu program çok büyük kolaylık sağlayabilir.

Biz İngilizce-Fransızca versiyonunu test ettik, ancak pek çok dilde çeviri yapan versiyonları mevcut. Program Windows 95 altında çalışıyor ve genel arabirim yapısı itibarı ile Word programına çok benziyor. Tercüme işlemi için pek çok detayı ayarlamanız gerektiğinden ilk bakışta biraz karmaşık gibi görünse de kısa zamanda alışıyorsunuz. Tercüme otomatik olarak yapıldığı gibi interaktif bir tarzda da yapılabilir. Bu şekil çeviride bilgisayar kararsız kaldığı kelimeleri örnekler ve seçeneklerle size danışıyor. Genel olarak bu şekilde bilgisayar ve kullanıcının kombine çalışması oldukça hızlı ve anlamlı bir biçimde çeviri yapılmasını olanaqlı kılıyor.

Ofis Bilgisayar
Tel: (0.212) 288 74 90-91
Fiyatı: 149\$

30 Dilde WWW Hazırlayabilmek INTERNET with an ACCENT

Internet üzerinde erişimi kolaylaştıran pek çok ürün çıkmaya devam ediyor. Ancak bu seferki biraz daha farklı, bu program herhangi bir Net sayfasını, yaklaşık otuz kadar dilden istediğiniz birinde görübilmeniz amacı ile hazırlanmış. Paket içerisinde çeşitli amaçlara yönelik birkaç program mevcut. Multilingual Publisher ile otuz dilde World Wide Web sayfaları hazırlayabiliyorsunuz.

Mosaic, seçtiğiniz bir dilde Browser görevini üstleniyor. Mailpad ile MAPI uyumlu Mail programlarını kullanarak, mesela pakede dahil olan Front Mail gibi, farklı dillerde e-mail gönderebiliyorsunuz. Viewer ise MailPad kullanılarak oluşturulmuş e-mail ya da Accent kelime işlemcisi

ile oluşturulmuş herhangi bir dosyayı açmanızı sağlıyor. Oldukça ilginç bir yazılım ve bu konuda bildiğimiz kadarı ile pek fazla örnek mevcut değil.

Ofis Bilgisayar
Tel: (0.212) 288 74 90-91
Fiyatı: 149\$

Street Graphics

Vektör ve Bitmap fonksiyonlarını aynı programda kullanabilirsiniz.

Street Graphics, iki farklı dünyanın en iyi özelliklerini bir arayüzde birleştiriyor.

Bir çizim programı olan Street Graphics'de gerçekçi illüstrasyonlar yaratabilmek için Bitmap ve vektör fonksiyonlarını kullanabiliyorsunuz. Bunun için, vektör mantığı içinde çizim komutları ile çizgiler, geometrik objeler ve Bezier eğrileri üzerinde çalışmanız gerekiyor.

Daha sonra Bitmap araçları sayesinde değişik renk seçenekleri ve kaplamalar ile istenilen formu oluşturabilir, serbest çizimler yapabilirsiniz. Bu sayede biraz uğraşarak metinlere çok değişik formlar vermek ya da canlı, uçuk başlıklar yaratmak mümkün. Elde edeceğiniz sonuçlar, bir Bitmap ya da bir vektör çizim programına oranla çok daha iyi olacaktır.

Street Graphics iki örnek dosyaya sahip. Bu dosyalar programın kendi formatı olan SGR formatında ve SAMPLES dizininde bulunuyorlar. Dosyaları File menüsündeki Open seçeneği ile açabilirsiniz. Bu iki dosya programın yapabilecekleri hakkında fikir edinmenizi sağlıyorlar.

Street Graphics'in kullanımı kolayca öğrenilebiliyor. Pencerenin sol bölümünde bulunan menü çubuğundaki simgeleri tıklayarak farklı çalışma modlarına geçiş yapabiliyorsunuz. Örneğin objeleri işaretleyebileceğiniz çalışma moduna, serbest çizim, eğri, köşegen ya da çember çizimi yapabileceğiniz çizim moduna ya da metin moduna geçebilirsiniz, çizimlerinizi büyültüp, küçülebileceğiniz Zoom fonksiyonunu çalıştırabilirsiniz.

BITMAP FONKSİYONLARI

Program penceresinin sağ kısmında farklı bölümlere ayrılmış biçimde Bitmap fonksiyonları bulunur. Line kısmında çerçeve çizgilerinin rengini, şeffaflığını ve genişliğini belirle-

yebilirsiniz. Apply Line seçeneği belirlenen çizgi biçiminin seçili olan obje için geçerli olmasını sağlıyor. Brush menüsünde bulunan onlarca kalem ucundan birini seçip Calligraphic seçeneğini işaretlediğinizde değişik efektler elde edebilirsiniz. Kaligraf fonksiyonundan özellikle serbest çizim yaparken yararlanabilirsiniz.

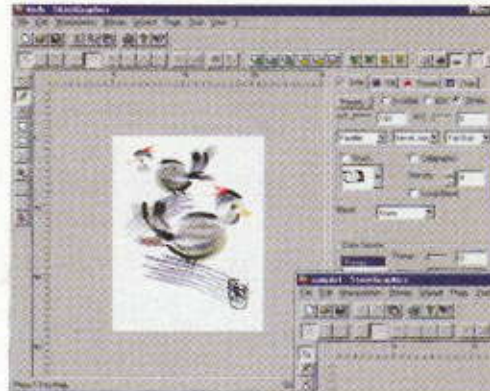
Fill menüsünde de yararlı fonksiyonlar bulunuyor. Bu fonksiyonlar sayesinde objeleri renkli ve Render edilmiş yüzeylerle kaplayabilirsiniz.

Blend menüsünde ilk olarak bir renk akışı belirleyin.

Boylece, doğrusal renk akışını değiştiren ya da daha çeşitli şekilde biçimleyen Ellipse ve Diamond gibi ilginç efektlerden yararlanabilirsiniz. Bir başlangıç ve bir de hedef renk seçildikten sonra Street Graphics içeriği belirler ve Apply Fill seçeneğini tıkladığınızda bunu seçili olan objeye uygular.

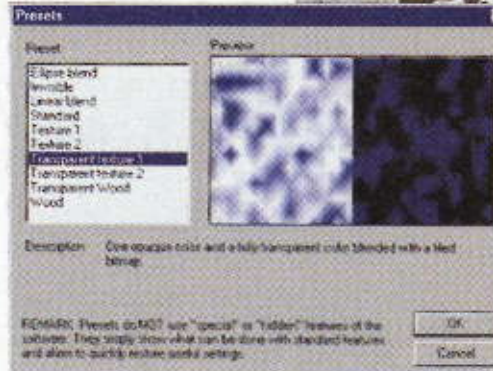
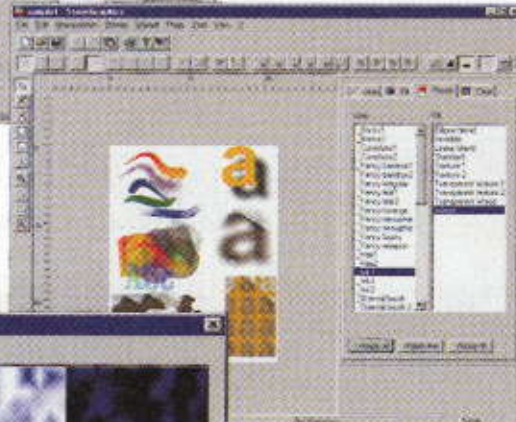

Street Graphics ile hoş logolar oluşturabilirsiniz.

Street Graphics Bitmap ve vektör özelliklerini ortak bir arayüzde birleştiren bir çizim programı.

Değişik kalem uçları sayesinde Street Graphics ile çok çeşitli çizgi biçimleri oluşturabilirsiniz.

Program tarafından sunulan kaplamalar objelerle çalışırken büyük kolaylık sağlıyor.

Eksiksiz Bir Windows 95'e Kavuşmanın Yolları

Windows 95'te bir yığın fonksiyon mevcut, ancak bu yeni işletim sistemi de mükemmel değil ve bir PC kullanıcısının rahatça çalışabilmesi için ihtiyaç duyduğu her şeyi sağlamıyor, sunduğu birçok özelliği de kısıtlı olarak kullanıyor. Bu yüzden de bir sürü Windows 95 Utility'si mevcut, bunlarla Windows 95'de çalışmak çok daha kolay hale geliyor. Windows 95'in zayıf ve eksik özelliklerine karşı mükemmel çözümler sunuyorlar. Ve bu programların çoğu da Shareware veya bu Utility'lerin kısıtlı deneme sürümleri mevcut. Üstelik bu ayki CHIP Temmuz'97 CD'sinde de bulunuyor. Bu yazıda bu küçük ama çok faydalı programların kullanımını ve eksiksiz bir Windows 95'e sahip olmanın yollarını açıklıyoruz.

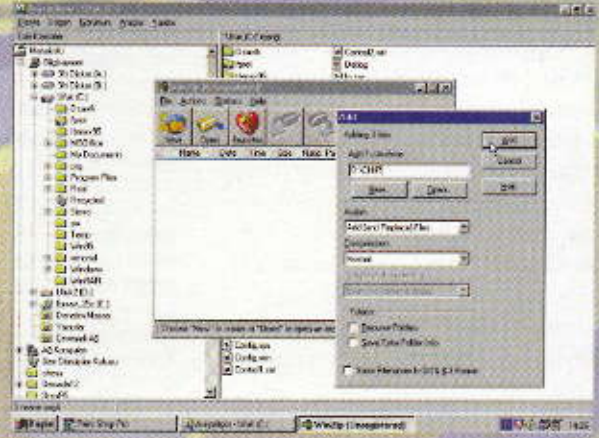
Önemli Utility'lerin Amacına Uygun, Doğru Kullanımı	sf.55
Sıkıştırma programları: Verilerinizi nasıl sıkıştırıp daha sonra tekrar açabilirsiniz?	sf.55
Capture araçları: PaintShop Pro ile resimlerin işlenmesi ve Screenshot alınması	sf.56
Dosya Yöneticileri: Dosyalarınızın hızlı şekilde kopyalanması ve yönetimi	sf.58
Uninstalller: Sabit diskinizi gereksiz dosyalardan nasıl kurtarırsınız?	sf.60
Backup programları: Önemli verilerinizi nasıl yedeklersiniz?	sf.62
Antivirüs yazılımları: Virüslere karşı her zaman güvence altında olmanın yolları	sf.64
Sistem araçları: Silinmiş dosyalarınızı nasıl kurtarırsınız ve Registry'deki gereksiz kayıtları nasıl silebilirsiniz?	sf.66

Bilgisayar dünyasını son yıllarda yakından takip edenler şu sözün anlamını çok iyi bilirler: "Yazılımlar gittikçe kalınlaşıyorlar". Bu elbette ki Microsoft'un Windows 95'i gibi işletim sistemleri (Firmware) için de geçerli. Yazılım geliştiricileri programlarına sürekli olarak daha fazla işlevsellik, Look and Feel bileşenleri ve online yardım sistemleri entegre ediyorlar. Buna rağmen günümüzün işletim sistemleri hiçbir şekilde mükemmel değiller.

Kullanıcıların şikayetlerine bir göz atıldığında, Windows 95'in tam da kullanıcıların kendisine en çok ihtiyaç duydukları durumlarda belli bir konfora sahip olmadığı ve kullanımının zor, karmaşık veya anlaşılabilir olmadığı ortaya çıkıyor. Özellikle de Microsoft'un Windows Türkçe'sini anlamakta zorluk çekiyor. Mesela yanlışlıkla sildiğiniz dosyaları DOS veya Windows altında tekrar geri almak mı istiyorsunuz? Çabucak Registry kayıtlarını mı bulmak istiyorsunuz? Ekran Capture'ları mı almak istiyorsunuz? Windows konfigürasyonunuza optimize mi etmek istiyorsunuz? Dosyalarınızı sabit diskinize veya disketlere sıkıştırıp arşivlemek mi istiyorsunuz? Belirli bir dosya türünün gösterimini iptal mi etmek istiyorsunuz? Uygulamaları, INI dosyalarını ve sistem kayıt dosyasında (Registry) kalıntıları kalmayacak şekilde sabit diskinizden silmek mi istiyorsunuz? O zaman "uzman" programların yardımına ihtiyacınız var demektir: Utility'ler. Çoğunlukla Shareware sürümleri bulunan bu küçük uygulama programları aynı zamanda çok da ucuzlar.

İyi bir Utility programı arıyorsanız doğru yerdesiniz. Bu yazıda sıkıştırma, Screenshot / resim işleme, dosya yöneticisi, Uninstall, yedekleme, antivirüs ve sistem analizi alanlarındaki Windows 95 Utility'lerini tanıtıyoruz. Dijital yardımcılarımızın neler yapabildiklerini ve ek olarak adım adım pratik bir sorunu nasıl çözebileceğinizi açıklıyoruz. Yeniden belirtelim, bu yazıda tanıtılan çoğu programın Shareware ve

Winzip arşivlerinin oluşturulması: Explorer'da seçili dosyaların veya dizinlerin üzerine sağ tuşla tıkladıktan sonra çıkan menüden "Add to ZIP" seçeneğine tıklayın, böylece seçili dosyalar WinZIP'te hazır bir arşive veya yeni bir arşive eklenecektir.

ya deneme sürümleri bu ayki CD'mizde de bulunuyor. Bu programlara CD'nin anadizinindeki "Araçlar" alt dizininden veya CD arabiriminden ulaşabilirsiniz.

VAZGEÇİLMEZ YARDIMCILARINIZ: SIKIŞTIRMA PROGRAMLARI

En faydalı ve Internet ve iletişim dünyası için hayati öneme sahip program kategorilerinden biri de hiç kuşkusuz sıkıştırma ve arşivleme, kısaca "Packer" denilen programlardır. Becerikli ve çok gelişmiş algoritmalarla bu küçük "veri pres makineleri" sıkıştırılacak verileri olabildiğince sıkıştırıp dosya büyüklüğünü küçültmeye çalışıyorlar. Sıkıştırma programlarının en ünlüleri PKZIP, ARJ, LHA ve RAR'dır. Maalesef bu DOS programları hiçbir şekilde Windows 95'i desteklemiyorlar. Windows 95'in Windows Gezgin (Explorer) de arşiv tipleri söz konusu olduğunda biraz cahil kalıyor. Yani bir arşivin içerisindeki dosyalara göz atmak veya yeni bir arşiv yaratmak istediğinizde, Windows Explorer'da aradığınızı bulamazsınız, bunun için kendini Explorer'a da entegre eden ek bir yazılıma ihtiyacınız var.

Kullanıcıları bu olumsuz durumdan kurtarmak için Shareware pazarında bir sürü, kullanımı kolay, arabirimli Packer programları mevcut. Bunlarla sıkıştırılmış arşivleri açmak ve yenilerini yaratmak mümkün. Bunların içinde de en önemlileri 32 bitlik Windows arabirimli RAR ve PKZIP: WinRAR 2.0 ve PKZIP 2.5 for Windows. Her iki program da arşivler üzerinde kolay-

ca ve hızlı bir biçimde çalışma imkanı sağlıyor ve bu ayki CD'de onlar da yer alıyor. WinRAR'ın PKZIP for Windows'a karşı bir üstünlüğü izantısı RAR olmayan başka arşivlere (ZIP, LZH ve ARJ) de göz atabilme imkanı sağlaması. PKZIP ise kendi formatı olan ZIP'le sınırlı. Buna karşın PKZIP kendini Windows arabirimine, yani Explorer'a entegre ediyor ve Explorer'ın kontekst menüsü (farenin sağ tuşu ile tıklandığında çıkan menü) üzerinden arşivleme yapma imkanı sağlıyor.

WINZIP İLE DOSYALARIN SIKIŞTIRILMASI

Tüm Windows arabirimli Packer programları içerisinde en çok kullanılanı hiç kuşkusuz, 16 ve 32 bitlik sürümleri bulunan Winzip 6.2'dir. Shareware sürümü de bu ayki CHIP CD'sinde bulunan bu program sessiz sedasız Windows altında "sıkıştırma merkezi" olarak yerleşti. Bunun nedeni hem çok kolay kullanımı hem de en üst düzeydeki esnekliği. Mesela bu bağlamda ZIP algoritması da hazır entegre edilmiş ZIP arşivlerinin kullanımı için PKZIP'in DOS sürümüne gerek kalmıyor. Aynı şekilde en önemli Internet kodlama formatlarının da desteklenmesi çok faydalı bir özellik.

WinZIP istek üzerine Explorer'a da entegre edilebildiği için dosyaların arşivlenmesi çocuk oyuncağı oluyor. İlk adımda Explorer penceresinde arşivleyeceğimiz dosyaları işaretleyin. Daha sonra farenin sağ tuşuna tıklayıp açılan menüden "Add to ZIP" seçeneğini tıklayın.

Şimdi seçili dosyaları varolan bir arşive "Open" butonuna tıklayarak veya yeni bir arşive "New" butonuna tıklayarak ekleyebileceğiniz bir iletişim kutusu açılacaktır. Yeni bir arşiv oluşturacaksanız, arşivin yerleştirileceği hedef dizini ve arşivin dosya adını da - WinZIP'in konfigürasyonuna bağlı olarak - arşiv formatını da (ZIP, LZH veya ARJ) belirlemelisiniz.

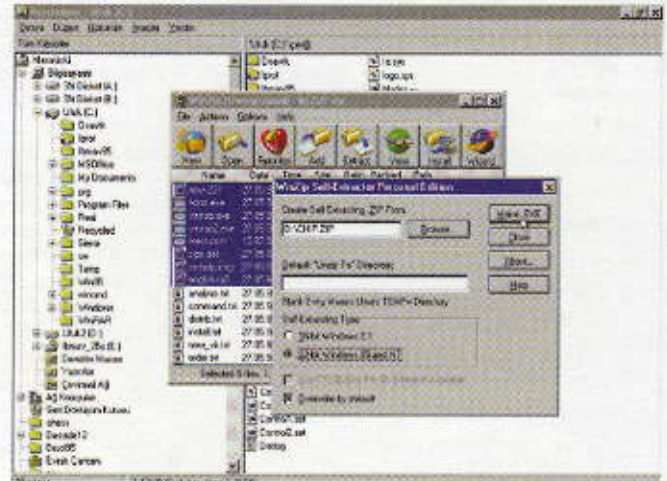
Bir sonraki adımda arşivleme için istediğiniz parametreleri belirleyebilirsiniz. "Action" alanındaki standart ayarı, "Add (and Replace) Files", olduğu gibi bırakabilirsiniz. Dosyaları arşive taşımak (yani silip eklemek) istiyorsanız, buradaki listeden "Move Files" seçeneğini tercih etmeniz gerekir. "Compression" alanında ise seçime hazır 5 değişik sıkıştırma metodu mevcut. "Benim için sabit diskte yer işgal eden her Byte önemli" diyorsanız "Maximum" seçeneğini seçmeniz gerekiyor, böylece veriler en iyi şekilde sıkıştırılıyor, arşiv boyutu en aza iniyor, ama sıkıştırma işlemi en uzun sürüyor.

"Add" butonuna tıkladığınızda WinZIP, seçili dosyaları istenilen arşive eklemeye başlıyor. İşlem tamamlandığında WinZIP arabiriminde arşiv görüntüleniyor. [Ctrl][A] ile arşive başka dizinlerdeki dosyalar eklenebiliyor, [Ctrl][T] tuş kombinasyonu ile arşiv test edilebiliyor, [Ctrl][S] ile de harici bir virüs tarama programı çağrılıp arşiv virüslere karşı denetlenebiliyor. Bunun için "Options / Program Locations..." ile "Optional Virus Scanner" alanında bir virüs tarama programının belirtilmiş olması gerekiyor. Arşivi, WinZIP veya benzer bir Packer programının bulunmadığı başka bir bilgisayarda açmak için, ZIP arşivini [Ctrl][K] kısayol tuş kombinasyonu ile kendiliğinden açılan bir EXE dosyasına dönüştürmeli ve hedef platforma bağlı olarak 16 veya 32 bit sürüm olarak kaydetmelisiniz.

CAPTURE PROGRAMLARI İLE DİJİTAL EKRAN GÖRÜNTÜLERİ ALMAK

Windows 95 altında komple bir ekran görüntüsü alıp kaydetmeye çalıştınız mı? Bu işten pek de zevk almadığınız aşikar, zira Windows 95 sa-

Kendiliğinden açılan ZIP arşivi yaratmak: (Ctrl)(K) tuş kombinasyonu ile WinZIP 6.2'de kendiliğinden açılan (self extract, *.EXE) bir arşiv yaratıp, hedef platforma bağlı olarak 16 bit veya 32 bit sürüm olarak kaydedebilirsiniz.

dece "Print Screen" tuşu ile o anki ekran içeriğini panoya (Clipboard) yapıştırmaya ve sonra da Bitmap resmi olarak kaydetmeye olanak tanıyor. Tüm bunlar öyle rahatça ve zevkle yapılacak işler değildir, ve bir dizi Screenshot alıp da bunları bir de 256 renge çevirip TGA veya JPG formatında kaydetmek istediğinizde doğrusu işiniz hiç de kolay değildir. Bunun için ayrıca bir gelişmiş grafik programına ihtiyacınız var.

Ekran içeriklerini kolay bir şekilde alıp, sonra kaydedip ve hızlı bir şekilde tekrar bulmak için Quarterdeck firmasının Hijaak 95 adlı programı çok uygun. Özellikle de grafiklere doğrudan gözetimlerinizi sağlayan Explorer entegrasyonu çok başarılı. Hijaak 95 gibi ticari yazılımların yanında özellikle de bir sürü Shareware grafik programı mevcut, bunlar da işinizi fazlasıyla görecektir. Bunların arasından sıvırlan programlar da Cerious Software'den Thumbs Plus 3.0e, Photodex Corporation'dan CompuPic 32 ve JASC firmasının bir klasik olan meşhur Paintshop Pro 4.12 grafik programı. Hemen belirtelim, bu programlar da bu ayki CD'de...

CAPTURE PROGRAMLARI: PAINT SHOP PRO İLE RESİM YAKALAMAK VE İŞLEMEK

Thumbs Plus ve Compupic çok başarılı, mükemmel programlar. Her iki program da sadece hemen hemen tüm formatları çabucak monitörünüzde göstermekle kalmıyorlar, aynı zamanda Thumbnail fonksiyonu ile de mükemmel bir önizle-

me fonksiyonu sağlıyorlar. Bu önizleme fonksiyonu sayesinde doğrudan hangi grafiklerin hangi dizinlerde bulunduğunu görebiliyorsunuz. Buradaki çok sayıdaki bir özellik de CD-ROM ve benzer kayıt medyalarının Thumbnail önizlemelerini kaydedebilmek ve böylece tüm grafik arşivinize topluca bir seferde gözetim yapmak. Her iki araç ayrıca ilginç ve faydalı ek özelliklere de sahip, mesela Screenshot ve değişik resim işleme fonksiyonları.

Grafikleri "derinlemesine" incelemek ve üzerlerinde çalışmak istiyorsanız, en hararetle tavsiye edilecek program Paintshop Pro'dur.

Paintshop Pro'nun geniş fonksiyon paletinde çizim araçları, özel efektler ve sadece profesyonel ve çok pahalı grafik programlarında ve paketlerinde bulunan "Magic Wand" ve "Freehand" gibi işaretleme araçları da bulunuyor. Aynı şekilde uygun renk derinliği, renk doyumu ve kontrast ayarlarını deneme yanılma yoluyla yapabilmek, Batch modunda grafikleri başka formatlara dönüştürmek veya bir dizi komple ekran görüntüsünü - fare imleci ile birlikte - alabilmek mümkün. Paintshop Pro ayrıca bir Scanner arabirimi ve bir "Mini Browser" ile grafikleri Thumbnail formunda gösterebiliyor.

Seçili pencerenin ekran görüntüsünü fare imleci ile birlikte almak istiyorsanız bu oldukça basit. Öncelikle "Capture" menüsünden "Setup" simgesine tıklayarak Capture almak için kullanılacak kısayol tuşunu ve alınacak "Screenshot" tü-

rünü belirleyebilirsiniz. Paintshop Pro'da tüm bir ekran görüntüsünü ve pencere içeriğini alabilmenin yanında, sadece pencere alanının ve fare ile çekilmiş dörtgen alanların ve pencere nesnelerinin Screenshot'larını alabilmek mümkün.

Örnek olarak bir pencere görüntüsünün Screenshot'ını almaya çalışalım. Bunun için yine "Capture Setup" penceresinde "Window" simgesinin önündeki onay kutusunu tıklatmalısınız. Capture işlemini başlatacak kısayol tuşunu (Hot Key) "Activate capture using" alanında belirleyebilir ve "Options" alanında da "Include Cursor (fare imlecinin de Screenshot'ta görünmesi için)" ve "Multiple Captures (ardarda birden fazla Capture almak için)" seçeneklerini işaretleyebilirsiniz. "OK" butonuna tıkladıktan sonra [Shift][C] tuş kombinasyonu ile Capture fonksiyonunu aktif hale getirebilirsiniz. Yine "Capture / Start" ve "Capture Setup" penceresinde "Capture Now" simgelerine tıklayarak Capture işlemini hemen başlatabilirsiniz. Capture almak için tanımladığımız Hot Key kısayol tuşuna her bastığımızda aktüel pencerenin - ve sadece bu pencerenin - "fotoğrafı çekilir" ve Paintshop Pro'ya aktarılır. Paint Shop Pro'ya geçiş yaptığımızda Screenshot fonksiyonu iptal olur ve o ana kadar "yakalanan" ekran içerikleri ayrı bir grafik olarak gösterilir. Şimdi Capture ettiğiniz grafikleri rahatça kaydedebilir ve üzerlerinde çalışabilir, mesela renk derinliğini

değiştirebilir ve kontrastını artırabilirsiniz. İsterseniz grafikleri JPG, TIF, TGA, GIF gibi onlarca değişik formatta kaydedebilirsiniz.

DOSYA YÖNETİCİLERİ- WINDOWS EXPLORER'A ALTERNATİFLER

Kapsamlı optik ve fonksiyonel güçlük operasyonlarına rağmen Dosya Yöneticisi - Windows 95'te "Explorer (Windows Gezgini)" deniliyor - Microsoft'un işletim sisteminin iddialı bir parçası değil. Sıkça kullandığımız bir dizi bıktırıcı aramalar, tıklamalar ve fare hareketleri olmadan ulaşabilmek veya sadece bir tuşa basarak, dosyaları bir dizinden başka bir dizine veya bir sürücüden başka bir sürücüye taşımak, bir fare tıklaması ile ZIP arşivlerini açmak veya çabucak belirli dosya türlerinin görüntülenmesini engellemek ne kadar rahat ve güzel olurdu. Sadece Windows 95 ile bunları yapabileceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Bu yüzden de istemeden de olsa çoğu "sadık" DOS kullanıcısı eski iki pencere prensipli Norton Commander'a sarılıyorlar.

Kısayol tuşları ile rahatça kullanılabilen, yanyana duran iki dosya penceresi dosyaların ve dizinlerin kullanımını örnek oluşturacak şekilde kolaylaştırıyor. Drag & Drop ve başka yöntemlere rağmen bu prensip Windows 95 altında da en kullanışlı ve rahat olanı.

Bu da zaten Explorer alternatiflerinin sayısına gözetildiğinde kendini

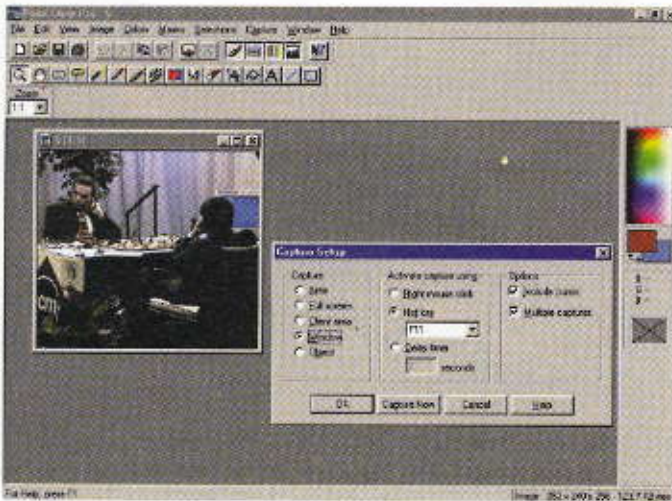
belli ediyor. Hemen hemen tüm Norton Commander türevleri (Clone) iki pencere prensibine uyuyorlar veya bu yöntemle çalışma imkanı sunuyorlar, bunu ilk uygulayanlardan biri de güncel Windows sürümüyle Symantec'in "orjinal" Norton Commander for Windows 95'i. Fonksiyonallite olarak alıştığımız avantajları bulabiliyorsunuz. Mesela [+] tuşu ile dosyaların seçimi için bir filtre belirleyebiliyor veya [F5] tuşu ile seçili dosyaları doğrudan karşı taraftaki pencerede bulunan dizine kopyalayabiliyorsunuz.

ZIP arşivlerini "normal" dizinler gibi kullanabilmek de oldukça başarılı bir özellik. Bir ZIP arşivine çift tıkladığımızda o arşivin içeriği görüntüleniyor, daha sonra da "önlü" fonksiyon tuşlarıyla (F5, F6 gibi) bu arşiv üzerinde çalışabiliyorsunuz. Ayrıca aktif hale getirebileceğiniz "Viewer" penceresi de aynı şekilde başarılı, böylece seçili dosyanın içeriğine doğrudan gözatabiliyorsunuz. Programın tam sürümünde ise istediğiniz programların istediğiniz saatte çalışmalarını sağlayabileceğiniz bir görev planlayıcısı gibi ek özellikler de mevcut.

DOSYA YÖNETİCİLERİ/ COMMANDER KLONLARI: ORJİNALİNDEN DAHA HESAPLI

"Orjinalinin" yanında JDS Software'den çok uygun bir fiyata (50 DM) Speed Commander ve Topware'den Commander programlarını temin edebilmek mümkün. Bu programların Shareware sürümleri de mevcut. Bunlar Norton Commander'dan fonksiyonallite olarak hiç de gerilerde değiller ve Windows 95'in Explorer'ından hem fonksiyon zenginliği hem de ergonomi olarak çok daha üstünler. Bu Commander klonları, özellikle Topware'in Commander programında "Explorer Layout" ve tipik Norton Outfit" görünümeleri arasında tercih ve geçiş yapabilmenin açısından farklılık gösteriyorlar.

Norton prensibi ve Explorer ve Windows 95 özelliklerinin mükemmel sentezi ise bir Shareware program olan The Next Tool 1.80, kısaca TNT. Bu program da bu ayki CHIP CD'sinde mevcut.

Ekran Capture'i almak: Paintshop Pro'da "Capture / Setup" simgelerine tıklayarak Capture'i alınacak ekran alanını ve Capture kısayol tuşunu (Hotkey) tanımlayabilirsiniz.

THE NEXT TOOL: ÇOK BAŞARILI BİR DOSYA YÖNETİCİSİ

The Next Tool arkaplanda çalışıyor ve sadece ihtiyaç halinde önplana çıkıp kendini belli ediyor, bu da çok faydalı bir özellik. Programın çalışmaya başladığı öncelikle görev çubuğundaki sürücü simgelerinden anlaşılıyor. Ayrıca istek üzerine, uygulama programlarını bir fare tıklaması ile çalıştırabileceğiniz "görünmez" bir uygulama çubuğu da kullanıma sunuluyor.

TNT, asıl görevi olan dosya kullanımı ve yönetimi için "Explorer" modu yanında bir "Commander" modunu sunuyor, böylece seçime bağlı olarak Drag & Drop (Sürükle&Bırak) veya tuş kombinasyonları ile dosyalar ve dizinler üzerinde çalışabiliyorsunuz. Kaydedilebilir dosya seçimi filtreleri ve çoklu dizin özellikleri de oldukça pratik. Bu "eski" Xtree özelliği bir dizin ve sürücüdeki tüm dosyaları alt dizinleriyle birlikte gösteriyor.

ZIP, RAR, LHA ve ARJ gibi Packer formatlarının da desteklenmesi başka bir artı özellik. Bu formatlarda arşivler yaratmak istiyorsanız harici bir Packer'a (WinZIP veya WinRAR, ARJ gibi) ihtiyacınız yok. Bu ve benzer özelliklerle, mesela sanal masaüstleri, TNT, Windows 95 için en başarılı dosya yöneticilerinden biri olma özelliğini kazanıyor.

TNT İLE BÜTÜN İNİ DOSYALARININ KOPYALANMASI

TNT ile İNİ dosyaları çabucak ve kolay bir şekilde yeni bir ZIP arşivine kopyalanabiliyor. Önce TNT'yi kalıcı olarak "Commander" modunda başlatın. Bunun için görev çubuğundaki TNT ikonuna sağ tuşla tıklayın ve "Configuration / Window Mode" ile "Commander compatible" simgesini tıklayın.

Şimdi de görev çubuğundaki bir sürücü simgesine çift tıklayın, TNT böylece yanyana iki pencere açacaktır. İki pencereden birinde Windows dizinini açın ve [Tab] tuşu ile dosya penceresine geçin. [Alt][+] tuş kombinasyonu ile dosya seçim filtresi için bir liste çıkacaktır. Bu alana "*.INI" girin veya listeden uygun kaydı seçin ve daha sonra [Enter] tu-

The Next Tool'da iki pencere modunu aktif hale getirmek: Görev çubuğundaki TNT simgesine sağ tuşla tıklayıp, açılan menü seçeneklerinden "Configuration / Windows Mode / Commander compatible" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra yine görev çubuğundaki sürücü simgelerinden iki tanesine tıklayıp, ikinci pencere modunda çalışmaya başlayabilirsiniz.

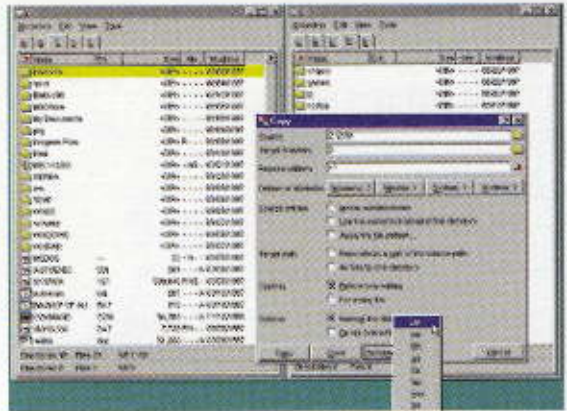
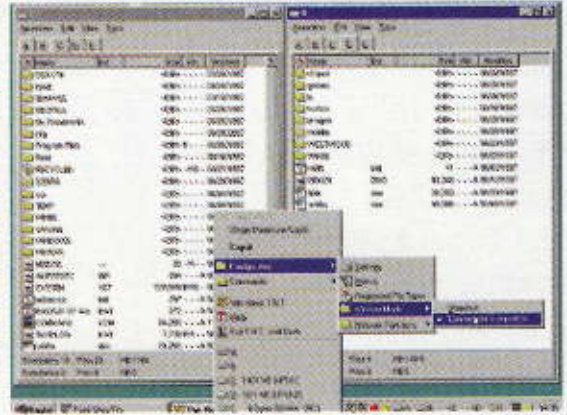
The Next Tool ile dosyaların kopyalanması: "Commander compatible" pencere modunda (F5) tuşu ile işaretli tüm İNİ dosyalarını karşı penceredeki hedef dizine kopyalayabilirsiniz. "Archive Type" butonuna tıklayarak kopyalanacak dosyaların aynı anda sıkıştırılmasını sağlayabilirsiniz.

şu ile bu kutuyu kapatın. TNT bunun üzerine uzantısı İNİ olan tüm dosyaları işaretleyip seçecektir. [F5] fonksiyon tuşu ile seçili İNİ dosyaları, Windows dizininin karşısındaki dosya penceresinde seçtiğiniz dizine kopyalanacaktır - TNT bunu zaten kopyalama işlemine başlamadan önce çıkan bir iletişim kutusunda tavsiye edecektir. Ancak dosyaları sadece basitçe kopyalamayıp bir arşive kopyalayacağınız için "Target Path" alanına tıklayın ve istediğiniz arşiv ismini girin. Sonra da "Archive Type" butonuna tıklayıp "ZIP" formatını seçin.

TNT bunun üzerine arşiv adını tamamlayın, "Enter" tuşuna bastıktan sonra tüm İNİ dosyaları yeni bir ZIP arşivine kopyalanacaktır. Bunu bir de Windows 95'in Explorer'ı ile yapmayı denersenize.

UNINSTALLER: DİJİTAL TEMİZLİK SERVİSLERİ

Neredeyse tüm Windows 3.x veya Windows 95 programlarının, kurulumları sırasında sadece ilgili program dizinlerine dosya kopyalamakla kalmamaları ve Windows'un sistem

dizininde, İNİ dosyaları olan WIN.INI ve SYSTEM.INI ve / veya Windows 95'in sistem kayıt defterinde (Registry) de iz bırakmaları gibi kötü huyları var. Bunun normalde olumsuz bir tarafı yoktu, ta ki kurulu programlarınızı tekrar silmek isteyinceye kadar. Çoğu kullanıcı bilmeden sadece program dizinini siliyorlar. Ancak bu programın "kalıntıları" sistem kayıt defterinde, SYSTEM ve WIN.INI dosyalarında kalıyor. Bu yüzden Windows'un açılışında problemler çıkıyor, bazen de açılmıyor. Bu dosyaların yedeği alınmışsa da bazen Windows'un tüm uygulamalarla birlikte yeniden kurulması gerekebiliyor. Ancak bir uygulamayı hiçbir izi kalmayacak şekilde silmek isterseniz ne yapacaksınız?

Prensipte bunun için 3 yol vardır. En alışıldık olanı da şudur: manuel olarak program dizinleri gibi tüm değişiklikleri, belki programın İNİ dosyalarını, ve yeterince cesaretle sistem İNİ dosyalarındaki kayıtlar da siliniyor.

Ancak bu yöntemin en büyük dezavantajı da şudur: zamanla sistem dizinlerinde bir yığın gereksiz DLL,

VBX veya OCX dosyaları birikiyor. Sadece bu yüzden de Windows'u baştan kuran kullanıcıların sayısı hiç de az değil.

İlk bakışta en güzel çözüm ise şu: kurdüğünüz programın bir de kendine ait Deinstall programı vardır veya Windows 95'in Deinstall programını kullanıyordur. Ancak burada da dikkat edilmesi gereken bir husus var: mesela bir DLL dosyasının silinip silinmeyeceği kararı, Windows 95'in Uninstaller programı tarafından Registry'deki "Counter" değerinin "0" olup olmamasına göre veriliyor. Programın kurulumu sırasında bir Setup rutini bu prensibe uymayıp bu değeri artırmazsa, yani sayaç değeri sıfırda kalırsa, Deinstall programı, bu DLL dosyasını silmemesi gerekmesine rağmen silebiliyor ve bu durumda bu DLL dosyasına ihtiyaç duyan diğer programlarımız hatta Windows da çalışmayabiliyor.

Üçüncü yol ise uzman bir programın yardımına başvurmak, yani özel bir Deinstallation programı, kısaca Uninstaller, temin etmek. Bu uzman programların en başarılı temsilcileri ise IMSI'den WinDelete, Microbasic'ten Uninstaller ve Deinstall 95. Ancak türünün en başarılısı ise hiç tartışmasız Quarterdeck'in 3.0 sürümündeki CleanSweep 95 adlı programı. Bu programlar da bu ayki CD'de mevcut.

CLEANSWEEP 95: ÇOK BAŞARILI BİR UNINSTALLER

CleanSweep 95, diğer çoğu Uninstall programı gibi uygulamaların silinmesini ve hiçbir iz bırakmayacak şekilde sistemden kaldırılmalarını sağ-

layan bir dizi fonksiyona sahip. Tüm bu fonksiyonların amacı sabit diskte olabildiğince "veri çöplüğünden" kurtarmak.

Program bu bağlamda aynı zamanda farklı dizinlerde birden çok bulunan dosyaları, kullanılmayan DLL'leri buluyor, az kullanılan programların arşivlenmesine olanak tanıyor ve bu sırada tüm sistem kayıtları birlikte kaydediliyor ve böylece ileride sorunsuz ve hatasız bir Restore işlemini mümkün kılıyor. Ayrıca sistem kaydındaki gereksiz kayıtları da arayıp bulabiliyor.

SABİT DİSKİ GEREKSİZ DOSYALARDAN VE KAYITLARDAN KURTARMAK

Rutinlerin temelinde yatan komplike analiz yöntemlerine rağmen CleanSweep ile sabit disk temizlemek oldukça basit ve güvenli. "Cleanup" simgesine tıkladığınızda karşınıza kullanıma hazır 5 değişik rutin çıkacaktır, bunlarla sabit diskinizde daha fazla boş yer açabilirsiniz.

İlk olarak "Duplicate File Finder" simgesine tıklayın. CleanSweep bunun üzerine dosyaları analiz edecek ve sabit diskte birden fazla kopyası olan dosyaları bulacak ve listeleyecektir. Silme işlemi sırasında yanlış bir iş yapmamanız için, CleanSweep burada da, diğer tüm program fonksiyonlarında olduğu gibi bir güvenlik moduyla çalışıyor: Dosya listesinde yeşil rengeyle işaretlenmiş dosyaları hiç düşünmeden silebilirsiniz, "yeşil" ve "kırmızı" renkli dosyalarda ise silmeden önce bir kez daha düşünmekte fayda var.

Tereddütte kaldıysanız "Links"

butonu size oldukça yardımcı olacaktır, böylece bir EXE ve DLL dosyasının tüm bağlantılarını görebilirsiniz. Aynı şekilde ilgili dosyayı çalıştırmak veya içeriğine göz atmak da size oldukça yardımcı olacaktır, bu işlemler için de burada butonlar mevcut.

Tüm önemli dosyaları fare tıklaması ile işaretledikten sonra "Clean" butonuna tıklayın. Bir sonraki adımda bu dosyaların akibetinin ne olacağına karar vermeniz gerekiyor: silmek, taşımak, kopyalamak, arşivlemek veya kaydetmek. "Delete them" butonuna tıkladığınızda CleanSweep size yeniden verileri kaydetme seçeneğini sunuyor. Olumsuz cevap verirsiniz, silme niyetinizi güvenlik işlemi olmadan yeniden onaylamanız gerekiyor.

Ashında gerekli olan bu "güvenlik maratonunun" sonunda sonucu "gri üzerine siyahla" görebiliyorsunuz: sabit diskte açılan boş yerler. Aynı şablonda CleanSweep'e "Redundant" dosyaları, gereksiz DLL'leri aratabiliyor, nadir veya kullanılmayan dosya türlerini (TMP dosyaları gibi) aratıp, tamamlanmış Deinstallation'ların bıraktığı kalıntıları silebiliyorsunuz. Bu beş fonksiyon yardımıyla sabit diskinizde büyük yer kazancı sağlayabiliyorsunuz, bu kapasite kazancı büyük sistemlerde Megabyte'larla ifade edilebiliyor.

CleanSweep ayrıca Explorer'da da "izini bırakıyor". Bir programı Deinstall etmek, taşımak veya arşivlemek istediğinizde, Explorer penceresinde program dosyasını (EXE) işaretleyip üzerine sağ fare tuşu ile tıklıyorsunuz ve çıkan menüden "CleanSweep" altından istediğiniz seçeneği tıklatmak yeterli. Tüm bu özelliklere rağmen dikkatli olmalısınız, zira örnek güvenli önlemlerine rağmen CleanSweep de mükemmel bir program değil.

YEDEKLEME ARAÇLARI: VERİ KAYBINA KARŞI KURTARICILARINIZ

Maalesef hep aynı senaryo: PC'niz sorunsuz çalışmamakta ısrar ediyor, ve 5 dakika önce erişebildiğiniz dosyalara artık birdenbire erişemeyebiliyorsunuz, ve belki de bu-

Sabit disk temizlemek:
"Cleanup" ve sonra da "Duplicate File Finder" simgelerine tıkladığınızda CleanSweep 3.0 sabit diskte değişik dizinlerde birden fazla kopyası bulunan dosyaları listeliyor.

yük emekler verdiğiniz bir çalışma yokolup gidebiliyor. Alnınızda ter damlaları birikiyor ve nabzınız yükselmeye başlıyor. Ve birden yıldırım çarpmışçasına aklınıza en büyük ve vebali en ağır PC günahı geliyor: verilerinizin yedeğini almadığınız!

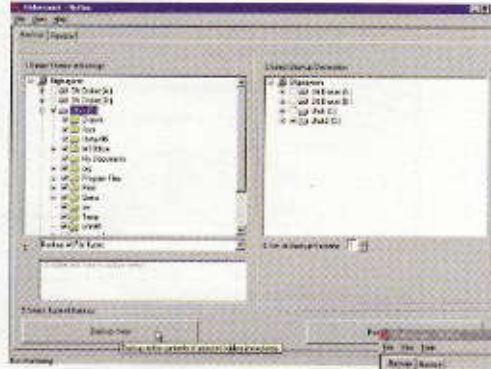
Yedekleme ile ciddi bir şekilde meşgul olmadan önce büyük bir veri kaybı faciası yaşamak zorunda değilsiniz. Windows 95 altında verilerin yedeklenmesi için değişik ve hesaplı çözümler mevcut. Bedava bir çözüm de, PKZIP gibi bir sıkıştırma programı kullanmak. Packer kullanmanın avantajı, sıkıştırma oranlarının normal bir yedekleme yazılımına oranla çok daha yüksek olması ve verilere çok daha kolay bir şekilde ulaşabilmektir, zira burada söz konusu olan ARJ, ZIP veya RAR gibi standart bir formattır.

Bu hızlı ve yüksek sıkıştırma yüzdeli yöntemin dezavantajı da şudur: birden fazla dizinden değiştirilmiş veya yeni verileri kaydetmek, arşive eklemek istediğinizde Batch (BAT) dosyaları ile çalışmak zorundasınız, bu da amatör kullanıcılar için oldukça komplike bir işlemdir.

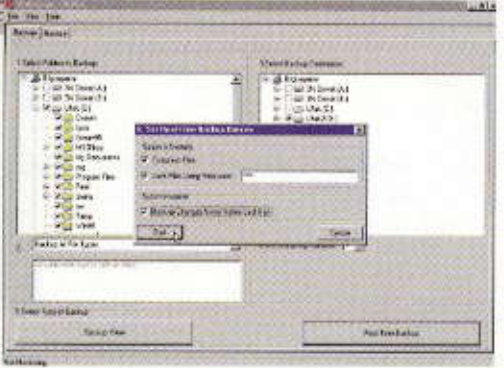
Ayrıca Packer'ları sadece ZIP veya JAZ Drive gibi standart medyalarla kullanmak daha pratiktir. Bir Streamer ile çalışacaksanız Packer programının bunu desteklemesi gerekir ki, böyle bir Packer bulursanız bize de haber verin. Packer alternatifleri ise Windows 95 ile birlikte gelen yedekleme (Backup) programıdır, bu program basit taleplere cevap verebiliyor. Daha yüksek, profesyonel talepler içinse Seagate'in EXEC 2.0 for Windows 95'i daha uygun bir program, Tape sürücüler yanında "normal" kayıt ortamlarına ve dosyalara da kayıt yapılabilir. Shareware bir program olan Reflex Backup ise işinizi görebilecek bir program ve CHIP Ağustos CD'sinde bu programı bulabileceksiniz.

BACKUP ARAÇLARI REFLEX BACKUP İLE VERİLERİN YEDEKLENMESİ

Programı çalıştırdıktan sonra karşınıza Norton Commander'daki gibi ikiye bölünmüş bir pencere çıkıyor.

"Gerçek zamanlı" yedekleme:
"Real Time Backup" simgesine
tıkladığınızda son değişiklikleri
arşive ekleyip, dosyaların aynı
zamanda sıkıştırılmalarını ve
arşivin şifrelenmesini
sağlayabiliyorsunuz.

Reflex Backup: Amatör kullanıcılar için tavsiye edilebilecek, kullanımı kolay bir program. 5 adımda yedekleme işlemini gerçekleştirebiliyorsunuz

Sol tarafta yedeği alınacak dizinleri seçebiliyorsunuz "1. Select Folders to Backup:". Bir sürücünün veya dizinin önündeki onay kutusuna tıklayarak dosyalar seçilebiliyor. Tüm bir sürücünün yedeğini almak istiyorsanız, önündeki onay kutusunda beyaz zemin üzerinde siyah bir onay işareti bulunması ve tüm alt dizinleri önünde de aynı işaretin bulunması gerekiyor. 3 numaralı pencerede ise yedeklemenin yapılacağı hedef dizini belirliyorsunuz: "Select Backup Destination:". Burada yedekleme yapılacak sürücünün önündeki onay kutusunu işaretlemeniz gerekiyor. 2 numaralı pencerede yedeklemesi yapılacak dosya türlerini seçebiliyorsunuz. Bu alanda tüm dosya türlerini (Backup All Files), Make Mirror Copy, yedeklenmesini istediğiniz dosya türlerini (Backup Only File Types Below) ve yedeklenmesini istemediğiniz dosya türlerini (Exclude All File Types Below) seçeneklerinden birini seçebiliyorsunuz. Mesela *.tmp uzantılı dosyaların yedeklenmesini istemiyorsunuz.

Bunun için "Backup Only File Types Below:" seçeneğini seçip alt bölümdeki "click here to add an entry" adlı kutuya çift tıklıyorsunuz. Şimdi çıkan "Add File Pattern" başlıklı pencereye "*.tmp" giriyor-

sunuz. Böylece yedekleme işlemine tmp uzantılı dosyalar dahil edilmiyor. 4 no.lu pencerede ise, "No. of Backup Versions:", kaç tane Backup alınacağını belirleyebiliyorsunuz.

5 no.lu "Select type of Backup" alanında ise "Backup Now" ve "Real Time Backup" seçeneklerinden birini seçebiliyorsunuz. "Real Time Backup" simgesine tıkladığınızda "Space & Security" alanında yedeklenecek dosyaların aynı zamanda sıkıştırılmasını ve Backup'a bir güvenlik şifresi verilmesini sağlayabiliyorsunuz. Bunun için "Compress Files" ve "Lock Files Using Password:" seçeneklerini kullanmanız gerekiyor. Bu seçeneğin (Real Time) asıl özelliği ise son alanda gizli: Synchronization. Bu alanda "Backup Changes Since Reflex Last Ran:" seçeneğinin önündeki onay kutucuğuna tıklarsanız, programın tuttuğu günlük dosyasının (Log File) en son işlendiği tarihten bu yana tüm değişiklikleri güncelleyip yedekleyebiliyorsunuz. "Start" butonuna tıkladığınızda ise yedekleme işlemi başlıyor. 5 nolu penceredeki "Backup Now" butonu ise yedeklemenin hemen başlatılmasını sağlıyor. "File" menüsünü açtığınızda karşınıza konfigürasyon dosyalarını açıp kaydetmek için seçenekler çıkıyor.

**REFLEX BACKUP İLE
REGISTRY'NİN YEDEKLENMESİ**

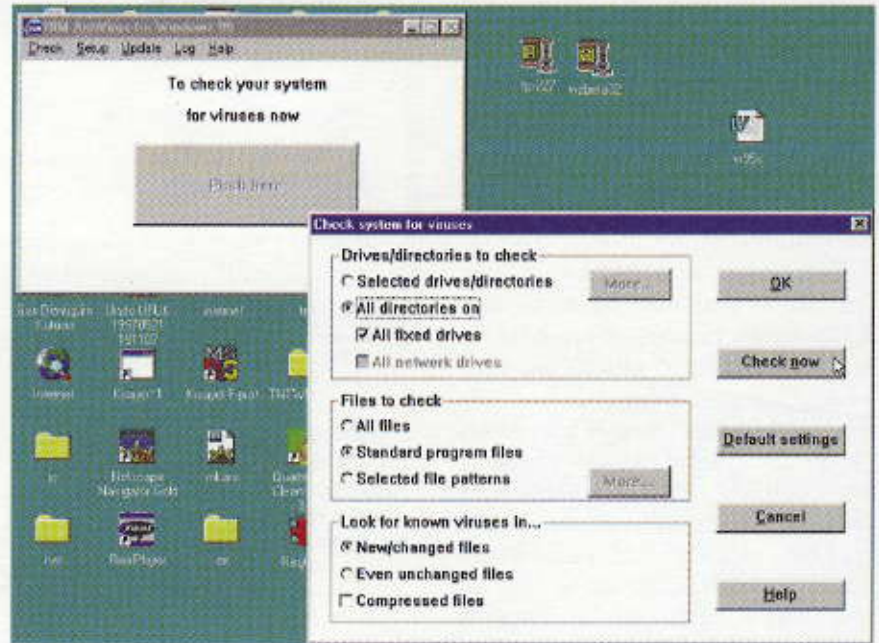
Registry ve sistem dosyalarının yedeğinin alınması hayati bir öneme sahiptir. En azından her ay, ve her yeni bir uygulama veya Driver yükledikten sonra bu sistem dosyalarının yedeğini almanız gerekiyor. Backup Exec ile bu çok kolay. Zira bu iş için programda hazır bir konfigürasyon dosyası mevcut (template). Programı çalıştırmadan önce tüm uygulamaları kapatın. Programı çalıştırdıktan sonra "File" menüsünden "Open Config File..." seçeneğini tıklayın. Listedeki "system.rfx" konfigürasyon dosyasını seçin. Konfigürasyon dosyası yüklendikten sonra "Backup Now" simgesine tıklayın. Program şimdi autoexec.bat, config.sys, win.ini, system.ini, protocol.ini, user.dat, system.dat, io.sys, command.com ve msdos.sys sistem dosyalarının yedeğini alacaktır.

**DİJİTAL ENFEKSİYONLARA KARŞI
ANTİVİRÜS PROGRAMLARI**

Onlar teknolojik gelişmenin lanetlenmiş mikropları: virüsler. İster dosya, ister Boot, ister makro virüsü olsun, kendilerinden haberdar olduğunuz an büyük bir paniğe neden oluyorlar. Bu sevilmeyen programcılara karşı 100% bir koruma sağlamak mümkün değil ve ileride böyle bir korumanın varolması da beklenmiyor. Ancak bir "enfeksiyonun" rizikosunu veya bir virüs saldırısının vahim sonuçlarını azaltmak mümkün. Windows 95 sizi virüslere karşı yalnız bıraktığı için kendiniz bir "dijital korunma" yöntemi bulmalısınız ve sisteminizi virüslere karşı korumalısınız. Bu yüzden de piyasada bulunan sayısız Antivirüs programlarından birini temin etmelisiniz.

Hangi programın en iyi olduğu sorusunun cevabı ise belli değil. Türünün en hesaplı ve aynı zamanda en başarılı temsilcilerinden biri de bir DOS programı olan F-Prot. Bu Shareware programın en güçlü özellikleri güvenilirliği ve Shareware sürümü için kayıt ücreti ödemeniz gerekmemesi. Bu programın 2.26 sürümü bu ayki CD'de mevcut, 2.27 sürümünü ise Ağustos CD'sinde bulabilirsiniz.

Windows arabirimli bir programa

IBM AntiVirus for Windows 95 ile virüs taraması yapılacak dizinleri, sürücüler, dosya türlerini bu pencerede belirleyebilirsiniz.

ve zaman yönetimli virüs taramasına önem veriyorsanız, F-Prot'un Pro (profesyonel) sürümünü temin etmelisiniz. F-Prot'un Freeware sürümü ise bilgisayarınızı her Boot ettiğinizde virüs taraması yapabileceğiniz ek bir güvenlik mekanizması olarak kullanılmaya çok uygun. Bunun için F-Prot'un bulunduğu dizini AUTOEXEC.BAT'taki PATH kaydına ekleyip, herhangi bir satıra şu kaydı girmeniz gerekiyor: F-PROT /HARD /ALL. Bu komut bilgisayar her açıldığında tüm sabit disklerdeki tüm çalıştırılabilir dosyalarda virüs taraması yapılmasını sağlar. McAfee'nin VirusScan programı da yine Shareware bir program. Ünlü virüs avcısının Windows 95 sürümü "basit" bir tarama programından ve görev çubuğunda gizlenen ve dosyaların okunup yazılması sırasında virüslere karşı kontrol eden bir "Virusshield'dan" oluşuyor. Bu koruma kalkını, Internet'ten veya bir BBS'ten düzenli olarak dosya çekerken çok işinize yarayacaktır.

VirusScan antivirüs programının bir dezavantajı da, virüs taraması için bir zaman planlayıcısının bulunmaması. Bu tip bir planlayıcı belirlenen zamanlarda otomatik virüs taraması yapılmasını sağlıyor. Bu tip bir zaman planlayıcısına ise Symantec'in

Norton AntiVirus programının 32 bitlik sürümü ve IBM AntiVirus for Windows 95 programları sahip. Bu Utility'lerde ayrıca asıl tarama programının yanında bir de virüs kontrolü için bir arkaplan modülü mevcut.

Norton Antivirüs'ün dezavantajı ise şu: bilgisayar dergilerinde şimdiye kadar yapılan tüm virüs tarama programları karşılaştırmalarında sonuncu oldu.

**ANTİVİRÜS ARAÇLARI: IBM
ANTIVIRUS FOR WINDOWS İLE
OTOMATİK VİRÜS KONTROLÜ**

IBM Antivirus for Windows 95 oldukça başarılı bir antivirüs programı. Bu pakette bir virüs tarama programı, arkaplan tarayıcısı bir de otomatik tarama ("Automated Check") fonksiyonu mevcut. Bu "Automated Check" programı ile mesela tüm sisteminizi hergün saat tam 18:00'de virüslere karşı taratabilirsiniz.

Ancak programla kendi seçtiğiniz belirli dosyalar üzerinde tarama yaparsanız bunu Explorer'dan yapmanız mümkün değil. McAfee ve Dr Solomon Antivirus Toolkit'te ise bir Explorer entegrasyonu mevcut. Yani Explorer'da bir dosya üzerine sağ tuş ile tıkladığınızda bu dosyayı doğrudan virüslere karşı taratabiliyorsunuz.

Automated check

Mode
☐ One time
☐ Daily
☒ Weekly
☐ Monthly/day
☐ Every boot
☐ Never
☒ Open minimized

Hour: 3 Minute: 0 Weekday: Monday Month: Day:

Check options Save settings Cancel Help

Otomatik virüs taraması: "Setup / Automated check" ile ne zaman düzenli olarak otomatik virüs taraması yapılacağını belirleyebiliyorsunuz.

Hangi anti-virüs programını satın almaya karar vermeniz hiç önemli değil, önemli olan bu tip programların sadece en son sürümüne sahip olmanız. 6 aydan daha eski bir anti-virüs programı kullanmanın hiçbir anlamı yoktur, zira yeni virüsleri tanımayacaktır. Bu yüzden Internet'ten programın Update'lerini indirmenizde fayda var.

Diğer önemli bir nokta ise programların içinden en iyisini seçmeye çalışmayıp bunun yerine iki veya daha fazla programı aynı anda kullanmaktır. Böylece bir programın bulamadığı bir virüsü başka bir programla bulabilme şansınız olacaktır.

IBM Antivirus for Windows 95'te "Setup / Automated check" simgelerine tıkladıktan sonra gerekli parametreleri istediğiniz gibi ayarlayabilirsiniz.

Hemen hemen tüm anti-virüs programları virüsleri bulmanın yanında bir de virüs bulaşmış dosyaları onarma seçeneğini sunuyorlar. Ancak bu tamir etme fonksiyonunu sadece istisnai durumlarda kullanın. Prensipte virüs bulaşmış dosyayı silip yedekleriyle (tabii eğer almışsanız) değiştirmek daha iyidir.

BİR BAVUL DOLUSU SİSTEM ARACI

Uygulamalar artık sorunsuz olarak çalışmamaya başladığında, uygulamaların Deinstallation sonrasında Registry'de kayıtları kalınca veya hatalı sürücülerin kurulumu Windows 95 altında çalışırken başınızı ağrıyorsa sistem araçlarına ihtiyacınız var demektir. Bu araçlar kullanıcıların Windows'un sistem konfi-

gurasyonuna daha rahat ulaşmalarını sağlıyor, böylece sistemi kurtarmaları daha kolay oluyor. Internet'te ise bu tip düzinelerce Shareware yardımcı program bulmak mümkün.

Türünün en çok tanınan programı ise hiç kuşkusuz Symantec'in Norton Utilities'i, yeni 2.0 sürümünde profesyonel ve amatör kullanıcılar için faydalı yenilikler mevcut. Sabit diske doğrudan erişen tüm araçlar artık yeni MS Windows 95b ile birlikte gelen FAT 32 dosya sistemi ile de çalışıyorlar.

Çoğu kullanıcı büyük sabit disk Partition'ları ile çalışmak zorundalar. Ancak maalesef "Norton Disk Doctor" 2 Gigabyte'ın üstündeki sabit disklerde hatalı olarak çalışıyor. Daha büyük sabit disk Partition'larına sahip Windows 95 kullanıcıların yanında OS/2 kullanıcıları da bir sonraki Symantec Update'ini beklemeliler, zira aksi halde başınıza hiç ummadığınız problemler açabilirsiniz.

Norton Utilities 2.0 programının kullanımı ancak 2 GB'dan daha az sabit disk kapasitesine sahip Windows 95 kullanıcılarına tavsiye edilebilir; diğer tüm kullanıcılara ise Symantec'in bir sonraki güncellemesini beklemelerini öneriyoruz. Norton Utilities'in eski sürümüyle çalışıyorsanız ve ben bu programdan memnunum diyorsanız, bızce yeni sürümü satın almanıza hiç gerek yok. Güncel program sürümlerini sadece, yeni programların fonksiyonalliklerine gerçekten ihtiyaç duyduğunuzda satın almalısınız, bu tüm yazılımlar için geçerli. Sorun-

suz bir şekilde çalışan bir programı, sadece yeni diye Beta sürümüyle değiştirmenin başınıza büyük sorunlar açması dışında hiçbir anlamı yoktur. Beta programlardan mümkün olduğunca uzak durun ve gerekmedikçe bu programları kullanmayın. Yeni yazılımlar ise Norton Utilities 2.0 örneğinde olduğu gibi, çoğunlukla aynı zamanda yeni problem de demek. Sistem araçlarını ise sadece büyük bir dikkatle ve yeterli PC bilgisine ve tecrübesine sahipseniz kullanmalısınız.

SİSTEM AYARLARINI KONTROL ETMEK

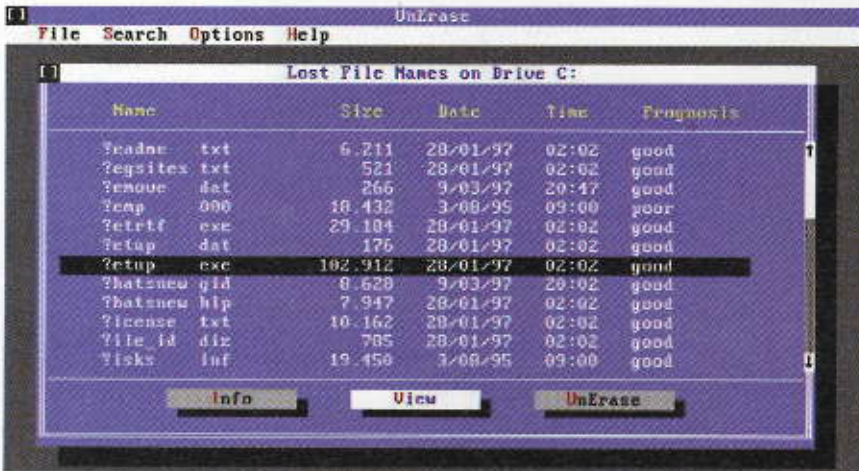
Hatalı çalışan sürücüler veya programlar kuran biri bunun ne kadar vahim sonuçları olabileceğini çok iyi bilir. Bu tip problemlerin önüne yeni Norton paketinden çıkan iki yeni Registry aracıyla geçebilirsiniz: Registry Editor ve Registry Tracker. Bu araçlardan ilki çoklu değişiklikleri geri almaya ve "yetim kalmış" Registry kayıtlarını atmamayı sağlıyor. İkincisi ise Registry'nin anlık kopyalarını alabiliyor. Burada değişikliklerin protokole geçirilmesi seçeneğini arkaplanda çalıştırırsanız, mesela Winword 95 bu durumda dokümanların açılması ve düzenlenmesi için çok daha fazla zamana ihtiyaç duyuyor. Sistem problemleri ortaya çıkarsa "File Compare" ile hatalı kayıtlar bulunup düzeltilebiliyor.

Ancak tüm bunlar, Registry Tracker'i düzenli olarak kullanırsanız ve Registry Editor ile çocuk oyuncakıyla oynar gibi oynayıp denemeler yapmazsanız çalışabiliyor. Sistem kayıt (Registry) veritabanındaki hatalı kayıtlar tüm sistemi kilitleyebilir, bu yüzden sadece tecrübeli ve profesyonel kullanıcıların Registry ile oynamaları doğrudur.

Deinstallation programlarına rağmen çok büyük programlar sistemden kaldırıldıklarında, Microsoft Office 97 gibi, Registry'de kullanılmayan, yararsız kayıtlar bırakıyorlar. Bunlar da Windows 95'in INI dosyalarını ve sistem kayıt veritabanını doldurup taşıyorlar. Kayıp Registry kayıtlarını şöyle aratabilirsiniz:

Silinmiş dosyaları UnErase ile kurtarmak: "File" menüsünden "View All Directories" seçeneğine tıklayın, MS-DOS altında yanlışlıkla sildiğiniz dizinleri işaretleyip "UnErase" butonuna tıklayın.

Üstüne başka veriler yazılmış dosyaları kurtarabilirsiniz: "Search" ile kayıp dosya adlarını (For Lost Names) aratıp, silinmiş dizinleri dosya dosya tekrar geri alıp kurtarabilirsiniz.

Norton Registry Editor'u yükleyin. "Edit / Find" ile ve [Ctrl][F] tuş kombinasyonu ile kullanılmayan Registry kayıtlarını belirtilen sistem alanında aratabilirsiniz. Editör otomatik olarak bulunan gereksiz kayıtları bulacaktır, artık bunları silebilirsiniz.

Norton Utilities bu bağlamda System Genies, SMARTSaver, Virus Finder ve Online UpDate programları ile birlikte geliyor. System Genie amatör PC kullanıcıları için, Windows 95'in optimizasyonu ve yapılandırılması için tavsiyelerde bulunan etkileşimli bir sistem danışmanı. Tecrübesiz kullanıcılara, mesela uzun dosya adlarının "~" işaretli kısa biçimlerini nasıl engelleyebilecekleri konusunda yardımcı

oluyor, pencere hareketlerindeki animasyonların nasıl kapatılacağını gösteriyor. Norton System Doctor da "sensörlerle" Windows 95'in durumunu kontrol ediyor. Fare tıklaması ile hazır sensörleri; RAM, sabit disk alanı, CPU kullanımı, akü durumu, virüs kontrolü, Thread'ler ve Internet / Network gibi, aktif hale getirebiliyor veya menü aracılığıyla konfigüre edebilirsiniz.

Mesela çalışırken, sabit disk defragmentasyonu belirli bir değeri aşarsa, Norton System Doctor hemen yardımcı oluyor ve hemen defragmentasyon programının çalıştırılmasını tavsiye ediyor. Bir fare tıklaması ile programı çalıştırıyorsunuz ve sabit diskinizi tekrar temiz bir şekilde toparlatıyorsunuz.

Ancak şuna dikkat etmeniz de fayda var: sabit disk defragmentasyonu bazı uygulamalarda hatalı fonksiyonlara neden olabilir, hatta bazen bu hatalar korkulan programın kilitlenmesine de neden olabilir. Bu yüzden otomatik defragmentasyon seçeneğini iptal edin.

SİLİNİŞ DOSYALARIN KURTARILMASI

Bazen herkesin başına gelebiliyor: birkaç gün önce yanlışlıkla bir dokümanı hatta tüm bir dizini sildiniz ve şimdi bu dokümana veya dizine acilen büyük bir ihtiyacınız var. Bu dosyaları kurtarabilmek için Windows 95 masaüstünde "Geri Dönüşüm Kutusu (Recycle Bin)" simgesine çift tıklayıp Norton Protection programını çalıştırıyorsunuz. Hemen UnErase "sihirbazı" imdadınıza yetişiyor ve sizi adım adım mutlu sona ulaştırıyor: istediğiniz dosyalarınıza tekrar kavuştunuz.

Ancak MS-DOS altında "deltree" komutuyla yanlışlıkla dosyaları ve dizinleri sildiyseniz o zaman durum biraz karmaşık bir hal alıyor. Bu durumda ise şunları yapmanız gerekiyor:

PC'nizi MS-DOS kipinde başlatın ve Norton Utilities ile birlikte gelen DOS Utility'si UnErase'i çalıştırın. Daha sonra "File / View All Directories" simgelerine tıklayın veya basitçe [Alt][Z] tuşlarına basın. Silinen dizin ekranda görünmediyse [Alt][W] tuş kombinasyonu ile hemen bir üst dizine geçin.

Geri alınacak dizini bulunca bu dizini işaretleyip "UnErase" simgesini tıklayın. Daha sonra silinen dizin tekrar sabit disk üzerindeki yerine kavuşuncaya kadar her şey otomatik gerçekleşecektir.

Geri alınacak dizinin üzerine başka dosyalar ve dizinler tarafından kısmen yazılmışsa UnErase sizi bundan haberdar ediyor. Ancak bu durumda da yine bir kurtuluş yolu var: "Search / For Lost Names" ile silinen dizinin tek tek tüm dosyalarını durumları "vahim" değilse kurtarabilirsiniz. Üretici Symantec'in Internet sitesine <http://www.symantec.com> ile ulaşabilirsiniz.

Derleyen: Ufuk Yamankılıçoğlu

Doküman Arşiv ve Yönetim Sistemleri

Ofislere, önceleri daktilonun yerini alacak bir yazı makinesi olarak giren bilgisayarlar, daha sonraları artan işlemci güçleri ve hesap kapasiteleri ile muhasebe ve bilgi-işlem gibi alanlarda kullanılmaya başladılar. Haziran ayında, bir giriş bölümüyle başladığımız bu yazı dizisinde bölüm bölüm, bir ofiste yapılan işlemlerde bilgisayara geçişin hangi programlarla ve nasıl yapılacağı aktarılacak. Bu ay, büyük, orta ölçekli ve gelişmekte olan şirketlerde işlerin büyük bir kısmını kapsayan doküman arşivleme ve yönetim sistemleri üzerinde durduk. Bu konuda bilgisayar kullanımının ne gibi yararlar sağlayacağı ve kullanılabilecek yazılımlara örnek olarak Watermark adlı ürünün incelemesini de yine bu bölümde bulabileceksiniz.

Özellikle büyük çaplı işletmelerde faks, elektronik posta ve yazışmalar gibi dışarıdan gelen dokümanların yanında, şirketçi yazışmalarla da yüksek sayıda doküman oluşur. Büyük miktarlardaki bu veri ve dokümanlar ise belirli sorunlara yol açarlar. Bu sorunları erişim, hız, güvenlik ve maliyet adı altında 4 ana grupta toplayabiliriz. Birden fazla departmandan oluşan şirketlerde, departmanlar, hazırlanan dokümanların paylaşımına ihtiyaç duyabilirler.

Her bir departmanda hazırlanan dosyanın, duyurulmadığı takdirde bir başkası tarafından bilinmesine imkan yoktur. Bu da dokümanlardan dağıtılmak üzere birden fazla kopya oluşturulması, ya da ihtiyaç duyulan dokümanların departmanlar arasında sırayla dolaşması ile olabilir. Birinde maliyet artışı dğerinde ise zaman kaybı söz konusudur. Aranan bilgiye ulaşmak ise her zaman kolay olmaz. Sadece belirli insanların görmesi gereken dokümanlar ise güvenlik açısından sorun olabilir.

Neler Gerekli:

Bu dört ana sorunun çözümü için, günümüzde büyük şirketlerde Network altında çalışan Client bilgisayarlar, bunların bağlı oldukları Image Server'lar, Faks Router'lar, Magneto Optik Jukebox, Worm ve Cd-Rom Tower'lardan oluşan depolama üniteleri ve doküman arşiv ve yöne-

timi programları kullanılmakta. Belirtilen donanımların tanımlarına geçmeden önce yazılımların temel olarak 3 ana işlevi yerine getirdiğini belirtmekte fayda var. Yazılımlar, kısaca grup iletişimini iyileştirirken bilgi oluşturma, paylaşma ve iş akışının hızlanmasını sağlarlar. Image Server'lar herhangi bir görüntü sisteminin en hayati parçasıdır. Bu ürün, kurumun herhangi bir bölümünde çalışan ve değişik seviyedeki kullanıcılara görüntüleri ve diğer elektronik belgeleri depolama, yeniden kullanma ve paylaşma imkanı sağlar. Kritik ve önemli olan birleşmiş verinin, emniyetli ve başarılı bir şekilde merkezi olarak depolanmasını sağlarlar. Çok fazla ve farklı işletim sistemlerinde çalışan bilgisayarlardan gelecek bilgilerin Image Server tarafından algılanabilmesi gerekmektedir. Bu da Image Server'ların yaygın olan bütün ağları desteklemesini gerektirir. Aynı zamanda işletmede kurulu olan dosya ve yazıcı Server'larının çalışmasını aksatmamalıdır. Bu ayki konumuzla ilgili örnek olarak incelediğimiz Watermark ürünleri içinden Watermark Enterprise Image Server'ın özellikleri ise şöyle: Sistemde, varolan dosya ve yazıcı Server'ların yanında kullanılan ağlara eklenebilmekte. Lan Manager, Microsoft Windows for Workgroups, Novell Netware, Banyan Vines ve TCP/IP desteğinin yanında, Microsoft SQL Server ve Windows NT'de kullanılabiliyor. Mantıksal gruplama ve belge yönetimi için dosyalama ve

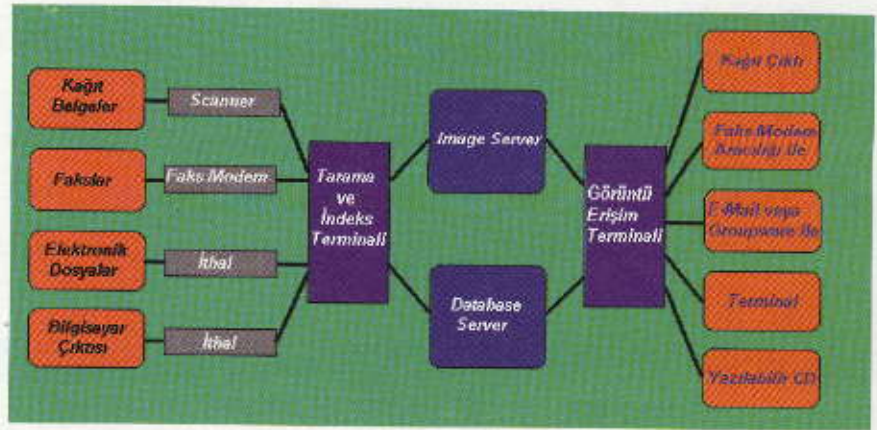
sıralama çevre birimi, görüntü servisiniz için çok yönlü arama kriteri geliştirme araçları sağlıyor ve Windows NT güvenlik mekanizmasını temel alan C2 onaylı güvenlik niteliklerine sahip. Dosya yöneticisi üzerinden görüntü servisinizi lokal olarak veya uzaktan kontrol etmenizi sağlayacak yönetim araçları da mevcut. Son olarak kayıplarınızı önleyecek Backup-Restore özellikleri bulunmakta. Ayrıca büyük boyutlardaki belge görüntülerinin de transferinde sorun çıkarmıyor. Genelde diğer bütün Image Server'ların da buna benzer özelliklerle

ri bulunmakta. Faks Router'lar ise gelen faksları yönlendiriyor, depoluyor ve işleme tabi tutuyorlar. Gelen fakslar Image Server'da depolanırlar. Watermark'ın bu alandaki ürünü Faks Router faksları cc:Mail, Lotus Notes ve Microsoft Mail gibi standart e-posta yazılımları kullanılarak yönlendirebilmekte. Çok yoğun dokümanlar sıkıştırılmış bir şekilde depolansa bile bir süre sonra sabit disk doldururlar. Bu yüzden, hemen hemen tüm görüntü sistemlerinde optik depolama üniteleri kullanılır. Belgeleri ve dosyaları Image Server'dan diğer tipteki depolama ortamlarına taşıma işlemlerini yapmaya olanak sağlarlar. Aşağıdaki tabloda örnek olması açısından yeniden yazılabilir Magneto-optical cihazlardaki görüntü depolama kapasitelerinin A4 boyutundaki sayfalar için ortalama değerleri yer almaktadır.

Sistem Nasıl İşliyor:

Faks, telex arabirim sistemleri, modem veya benzeri yolla bilgisayar ortamına gelen belgelerin yanında diğer kağıt evraklar da optik sayfa okuyucular tarafından taranarak ortama aktarılırlar. Operatör tarafından aslına olabildiğince yakın bir şekilde taranan bu dokümanlar belirli kriterlere göre kaydedilirler. Hiyerarşik bir yapıda gelen ve giden dokümanlar istenilen başlıklar altında Image Server'larda depolanırlar. Buradan, Image Server'lara bağlı herhangi basit bir terminal ile Local veya Remote olarak bilgilere herkesin ulaşma şansı olmaktadır. Çeşitli yazılımlara göre değişmekle beraber bütün yazılımlarda çeşitli arama kriterleri de bulunmaktadır. Böylece aranmak istenen konu ile ilgili bir tekst girilmesi durumunda bu metni ya da kelimeyi içeren dokümanlara kolayca ulaşılabilir. Faks Router'lar sayesinde gelen bütün fakslar tarih sırasına göre bir düzen içinde Image Server'lara gönderilir. Buradan gitmesi gereken kişi-

lere aktarılması içinse 1 ya da 2 operatör yeterli olmaktadır. Ayrıca hiyerarşik yapı içinde her kullanıcı için açılan dizinler için tam güvenlik sağlanması da mümkün. Yalnızca istenilen kişilerin dokümanlara ulaşması istendiğinde şifre konulabildiği gibi istendiği takdirde de erişimde sadece okuma ya da tam erişim gibi çeşitli seçenekleri kullanmak mümkün. Depolanan verilere ihtiyaç duyulduğu takdirde bilginin bulunmasından sonra ister yazıcıdan doküm alarak orijinal kalitesine en yakın şekilde istenirse de faks ya da Mail vasıtası ile ilgili yerlere gönderilmesi mümkün oluyor.

Watermark

Taranan görüntülerin, gelen faksların, elektronik dokümanların ve basılı kağıt dosyalarının kurum içinde serbest bir şekilde değiş tokuşunu, işlenmesini ve paylaşımını sağlayan bir görüntü uygulamasıdır. Watermark Enterprise görüntü işleme, görüntüye hızlı erişim ve belge paylaşımı için çok yönlü araçlar sağlamakta. Bilgilerin paylaşımı ve değiş tokuşu için Lotus Notes, Microsoft Mail, Office, Exchange gibi masaüstü uygulamalarla kullanılabilir.

Email, Groupware, belge yönetimi, Mainframe uygulamaları ile PowerBuilder ve Visual Basic gibi Client-server uygulama geliştirme araçlarına görüntü özelliği kazandırma, uy-

gulamalar arasında belgelerin ve dosyaların kopyalanması, paylaşımı ve organize edilebilme, görüntüleri ve elektronik belgeleri dosyalayabilme, belgeleri güvenlik şifreleriyle kontrol edebilme, büyük boyutlardaki kritik çalışma şartları için, merkezi güvenlik, ölçülendirilme ve yönetim, dosyaların, görüntülerin ve diğer belgelerin birarada tutulabilmesini sağlayan ve alışlagelmiş dosyalama tekniği ile aynı mantıkta çalışan Browser özelliği de bulunmakta. Paylaşımlı olarak kullanılabilen bir Scan Server ile optik okuyucunun bulunduğu makineden istediğiniz belgenin taranarak kendi makinenize yönlendirilip kişisel dosyalarınıza eklenebilme özelliği de var. Büyük hacimli görüntü işlemlerinde, belirlenmiş belgelerin belirli yazılım aşamalarından geçirilmesi ve her uygulama için ayrı iş takibi yapılması gerekmektedir. Bunu kolaylaştıran yığın okuma ve dizinleme özelliği Watermark'ın sunduğu Visual Basic ile geliştirilmiş bazı örnek uygulamalarda mevcut. Bu uygulamalar üzerinde çeşitli değişiklikler yapılarak çalışmalara uygun hale getirilebileceği gibi yeterli yazılım bilgisi olan kişiler tarafından değişik yeni uygulamalar da geliştirilebilir. Watermark görüntü nesneleri, standart faks makinelerinde yaygın olarak kullanılan Grup III tekniğinden bir aşama daha geliştirilmiş bir yöntem olan CCITT Grup IV sıkıştırma algoritması kullanılarak sıkıştırılıp depolanır. Renkli dosyalar JPEG (Joint Photographic Experts Group) sıkıştırma tekniği kullanılarak sıkıştırılmaktadır. Elektronik dokümanlar ise sıkıştırılmadan, oldukları gibi saklanır ve kullanılır. Aşağıdaki

Optik cihaz	Fine modunda faks	300 dpi tarama
5 1/4" 1 GB optical platter	20.000 sayfa	16.000 sayfa
20 GB jukebox	320.000 sayfa	256.000 sayfa
200 GB jukebox	3.200.000 sayfa	2.560.000 sayfa

tabloda A4 ebadındaki bir sayfanın çeşitli çözünürlüklerdeki dosya boyutları gösterilmiştir. Sıkıştırma oranlarında dokümandan dokümana bazı farklar ortaya çıkabileceği gözününe alınmalıdır; fotoğraf içeren görüntülerle sadece metin içeren dokümanlar aynı oranda sıkıştırılamamaktadır.

Watermark yazılımı, Browser ve Viewer olarak iki ana kısımdan oluşmakta. Browser bölümü ekranda dosya yöneticisine benzer hiyerarşik bir yapıda yer alıyor. Fakat bu yapının Dos'takine benzer işletim sistemlerindeki gibi izin kısıtlamaları ve bir sınır yok. Taranan her doküman özel bir formatta saklanıyor. Ayrıca tarama sırasında belgedeki yamukluklar ve kaymalar düzeltilebiliyor. Kaydedilen dokümanlar üzerine çeşitli Tool'lar yardımı ile işaretlemeler ve ekstra yazılar girilebiliyor. Bunlar düzeltmeyi yapanın adı ile yine aynı doküman formatı içinde yer alıyorlar. Ayrıca çeşitli formlar şeklinde düzenlemeler yapılarak çok fazla doküman ile uğraşmayan kullanıcıların da programı daha kolay kullanabilmeleri sağlanabiliyor ve kullanıcı kendi formlarını da tasarlayabiliyor. Viewer'la ise çeşitli formattaki dokümanları görüntüleyebiliyorsunuz. Internet üzerinde kullanmak için ayrıca bir Plug-in de içeriyor. Güvenlik olarak ise dosya ya da izin temelinde güvenlik ayarları mevcut.

OCR

OCR'lar görüntü formatı şeklinde bulunan yazıları tekst formatına çeviren yazılımlardır. Bu sayede Ex-

ternal Faks (harici faks) cihazlarından gelen ve taranan dokümanlarda yer alan yazılar üzerinde değişiklik yapmak gibi çeşitli işlemler olanaklı hale gelir.

Watermark'da program içinden de çalıştırabileceğiniz OCR yazılımı ile üzerinde değişiklik yapabilmek amacı ile resim formatındaki yazıları tekst formatına çevirip bu şekilde de saklayabiliyorsunuz. Tekst formatındaki dokümanlar daha az yer kaplamalarının yanında düzeltilmeye de açık oluyorlar. Piyasada, Türkçe desteği olan ve en çok kullanılan OCR yazılımı Recognita adını taşıyor. 107 adet dili tanıyabilen Recognita, faksları, barkodları, nokta vurmuş yazıcıdan çıkmış metinler gibi özellikli yazıları tanıyabiliyor. Sayfalarca yazılı metni bilgi-

sayara tekrar elle girmek yerine sadece bir Scanner ile taramak yeterli oluyor. OCR'lar oldukça cazip yazılımlar olmalarına rağmen rüya yazılımlar değiller. Bunların da bazı kısıtlamaları bulunuyor. Doküman arşivleme ve yönetimi sistemleri kullanacak kişilerin sistemlerine OCR ekleyip eklememek konusunda bunları aklında bulundurmaları gerekiyor.

Öncelikle dönüştürülecek metnin standart dışı ya da çok küçük ya da aşırı büyük bir fontta bulunmaması gerekiyor. Bu şekilde olması çevirmeyi engellemese de başarıyı azaltıyor. Birbirine bitişik bulunan harfler de yanlış algılanabiliyor. Örneğin yanyana bulunan "r" ve "n" harflerinin "m" olarak algılanması gibi. Yine de günümüzde oldukça gelişen OCR yazılımlar sayesinde hatalar düzeltildikten sonra programın bu hataları tekrar yapmaması programın öğrenme özelliği ile sağlanabiliyor. Bunlar gözünde bulundurularak kullanma ya da kullanmama konusunda bir seçim yapılabilir.

Piyasada, örnek olarak incelenen Watermark'ın yanında benzeri birçok yazılım bulunmakta. Türkiye'de satışı yapılan diğer doküman arşivleme yazılımları ve bunları satan firmalar ile bilgiler ise aşağıda verilmiştir. Daha detaylı bilgi almak isteyenler bu firmalara başvurabilirler.

Mahmut Karşoğlu

Görüntü Tipi	Çözünürlük (dpi)	Sıkıştırılmamış	Sıkıştırılmış
Fine modundaki faks	200 x 200	400 KB	32 KB
200 dpi tarama	200 x 200	400 KB	32 KB
300 dpi tarama	300 x 300	1 MB	40 ile 60 KB

YAZILIM	FİRMA	TELEFON	FAKS
Watermark	Kets	0212-2325666	0212-2401828
Delrina	Hayber Bil.	0212-3770274	0216-3095367
Intergraph	Intergraph A.S.	0212-2825990	0212-2826053
Days	Halici	0216-3854139	0216-3854139
Sirtex	Software AG	0212-2123141	0212-2123151
Verity	Integra	0212-2758995	0212-2723427
Avimage	Meteksan	0312-4354960	0312-4352244

Sevimli bir Fotoğrafçı: Snappy

Play Incorporated ve Logitech'in ortak bir ürünü olan bu cihaz şimdiye kadar çıkan Capture aygıtları arasında görüntü itibarıyla en sevimli olanı. Bir avucunuza sığabilecek büyüklükteki bu aygıtın yaptığı iş ise boyutu ile ters orantılı. Bilgisayara monte edilmesi oldukça basit.

Harici bir aygıt olan Snappy'yi paralel porta, görüntü kablosunu ise video, televizyon veya kameranızın Video-out çıkışına takmanız yetiyor. Kutusundan ise bu iki parçanın dışında bir de kurulum ve çeşitli yazılımların geldiği iki CD çıkıyor. Snappy çalışmak için elektriği bilgisayardan almıyor.

Kendi içinde standart olarak gelen 9 voltluk bir pil ile çalışıyor ve pil bitince değiştirilmesi vidasız kolayca açılabilen kapığı vasıtasıyla çok kolay oluyor. Kurulum CD'sini yerleştirdiğiniz zaman otomatik olarak başlıyor ve, Gryphon Morph, Kai's Power Goo SE gibi yazılımları buradan kurabiliyorsunuz.

Diğer CD'de de Adobe'un PhotoDeluxe adlı yazılımı yer alıyor. Kurulum sorunsuz bir şekilde gerçekleşiyor. Yazılımı çalıştırdığınız za-

man gelen menüden Preview seçeneğini seçtiğinizde saniyede 2 kareden oluşan 160*120 piksellik siyah-beyaz hareketli ön görüntüyü alıyorsunuz. Snap tuşuna bastığınızda ise 1500*1125 piksel çözünürlükte 16 milyon renge kadar çok yüksek kalitelere sabit görüntü almanız mümkün.

Ancak ne yazık ki Snappy'de hareketli görüntü kaydedilemiyor. Sabit görüntülerin alımında ise çok kalitesiz ve az Frame sayısına sahip Preview yüzünden bazen geç kalıp yakaladığınızı sandığınız görüntülerin yerine daha sonra gelen başka bir görüntü aldığınız oluyor.

Fakat yakalanan görüntünün kalitesine bakılınca bu o kadar da büyük bir eksiklik sayılmaz. Sadece PAL televizyon sistemini destekleyen bu aygıt pahalı profesyonel Capture kartlarının kalitesini, uygun fiyatla ev kullanıcılarının kullanımına sunuyor. Yanında gelen Gryphon Morph ve Kai's Power Goo programları resimler üzerinde birbirine geçişler ve değişiklikler yapabileceğiniz çok kaliteli ve eğlenceli iki program. Genel olarak, hareketli görüntüler alamasa da, bilgisayar üzerinde yüksek kaliteli sabit görüntüler ile çalışanlar ve kullananlar için dikkate alınması gereken bir ürün.

Bilgi için: EMPA
Tel: (0212) 273 11 22
Faks: (0212) 272 03 51
Fiyatı: 346\$

Küçük ve Çok İşlevli Bir Tarayıcı: PageScan Color Pro

Yine Logitech firmasının bir ürünü olan Page Scan Pro, serinin profesyonel sürümü. 10x30 cm boyutlara sahip kompakt tarayıcının kurulumu da oldukça basit bir şekilde gerçekleşebiliyor. 1600 dpi çözünürlüğe çıkabilen tarayıcının optik çözünürlüğü ise 400 dpi. Bu çözünürlükte 16.7 milyon renge kadar tarama yapabiliyor. Tarayıcının en ilginç özelliği ise otomatik doküman besleme ünitesinin çıkıp kitap gibi dokümanları taramak için el tarayıcısı olarak da kullanıla-

bilmesi. Otomatik doküman besleme ile 10 sayfaya kadar doküman otomatik beslenebiliyor. Yanında gelen yazılımlar ise oldukça iyi. Adobe'un Win95 için PhotoDeluxe adlı programının yanında DocuMagix Paper Master 2.0 ve Xerox'un TextBridge adlı OCR programı da mevcut. Bu yazılım ile taranan görüntülerdeki yazıları tekst formatına dönüştürmek mümkün. Paralel porta takılabilen bir aygıt sayesinde de aynı port üzerinden hem yazıcı hem de tarayıcı kullanılabilir. Kişisel kullanıcı-

lara yönelik hem renkli resimleri hem de siyah beyaz tekst dokümanlarını taramak açısından iyi bir ürün.

Bilgi için: EMPA
Tel: (0212) 273 11 22
Faks: (0212) 272 03 51
Fiyatı: 320\$

Bu Fareler Sörf Yapabiliyor

Mouse üretimi yapan firmalardan biri olan Logitech çağa ayak uyduracak yeni Mouse'ları piyasaya sürdü. Bilgisayara kablo ile bağlantısı bulunmayan bu Mouse'lar radyo sinyalleri ile çalışmakta. Mouse iki adet AAA alkali pil kullanıyor. Asıl alıcı olan cihaz, bilgisayarın arkasına 6 pin PS/2 ya da adaptör ile 9 pin seri porttan takılmakta. Alıcının bir diğer özelliği de bir Switch vasıtası ile ikinci bir kablosuz Mouse'u desteklemesi. Şık bir tasarıma sahip Mouse ele tam oturuyor. Ama asıl özelliği yazılımından kaynaklanıyor. İki diskette gelen Win95, Win3.1 ve Dos sürücülerinin yanında MouseWare yazılımı ile Mouse tuşlarına çeşitli ekstra fonksiyonlar atamak mümkün olu-

yor. Ashında Internet üzerinde sörfü kolaylaştırmak için düşünülmüş bu özellik ile diğer programları kullanmak da kolaylaşıyor. Yeni ürün ailesinde yer alan normal kablosuz Mouse'un yanında en ilgi çekici olanı seyse bir su damlasını andıran elde

bilgisayardan uzakta kullanabileceğiniz yine kablosuz SurfMan adındaki TrackBall. Bu iki ürün de bilgisayardan 10 metre uzaklığa kadar rahatlıkla çalışıyor. İki metre uzaklığa kadar düşük çözünürlük modunda çalışırken 10 metre uzaklığa kadar yüksek çözünürlük modunu seçmek gerekiyor ve bu da pilin diğer moda oranla daha çabuk bitmesini sağlıyor. "Ben yattığım yerden sörf yapmak istemiyorum Mouse'um bana yeter" diyenlere göre değil de bir değişiklik arayanlar için yapılmış özel bir ürün.

Bilgi için: EMPA

Tel: (0.212) 273 11 22

Faks: (0.212) 272 03 51

Fiyatı: 71\$

Adı Üzerinde Bir Kart: Hercules

Grafik kartlarında köklü firmalardan biri olan Hercules, popüleritesi artan ve giderek büyüyen 3 Boyut pazarına Terminator 3D adlı ürünle girdi. S3 Virge DX ana işlemci içeren kart, standart 2 MB 35 ns Edo Ram ile geliyor ve 4 Mb'a kadar yükseltilebiliyor. 2 Mb iken 1600*1200 piksel çözünürlüğe 256 renk ile 60 Hz olarak çıkabiliyor. 4 Mb ile ise 1280*1024'de 65536 rengi 75Hz, 1024*768'de de 16.7 milyon rengi 90 Hz olarak verebiliyor. 640*480'de 256 renk modunda maksimum 160 Hz'e kadar çıkabiliyor. Bunun içinse 2 Mb yeterli oluyor. Birçok diğer 3D kartın aksine yüksek bir 2D performans da gösteriyor. Tam ekran MPEG filmleri oynatırken de Software MPEG özelliği sayesinde hiç zorlanmıyor. Aynı zamanda kartı MPEG'e yükseltme şansı

si da var. Kartın kutusu içinde Hercules sürücülerini içeren bir CD'nin yanında S3d standardı için yeniden düzenlenmiş Descent II adlı oyun da bulunuyor. Microsoft DirectDraw, DirectVideo ve Direct3D standartları da kart tarafından desteklenmekte. Bu sayede yüksek çözünürlüklerdeki Vesa modlarında dahi, oldukça yumuşak ve hızlı görüntü sağlayabiliyor. Donanım olarak Texture Map-

ping, Trilinear filtreli MIP Mapping, Depth Queing ve sis, Alpha Blending, Z Buffer, düz ve Gouraud gölgelendirme yapabiliyor. Kart ile beraber gelen yazılımlar sayesinde Windows üzerinden bütün ayarlar çok rahat bir şekilde yapılabilir. Günümüzde OpenGL destekleyen birçok oyun ve yazılım olduğu düşünülürse bu standardı desteklemesi kartın en büyük eksiği sayılabilir. Hem 3D hızlandırıcılı hem de 2D olarak yüksek performans gösteren bir kart istiyorsanız uygun fiyatı ile bir tercih sebebi olabilir.

Bilgi için: Multimedya

Tel: 0.212.212 98 50

Faks: 0.212.212 98 57

Fiyat: 180 \$

Cebinizdeki Windows

HP300/320LX

Hewlett-Packard (HP) firmasının Türkiye'de Nisan ayında gerçekleştirilen "HP Info Day" gününde yeni bir serinin ilk ürünleri, 300LX serisi bilgisayarlar tanıtıldı. Uzun bir süredir konuşulan bu ürün, dünyadaki diğer ülkelerle aynı anda Türkiye'de de kullanıcıların beğenisine sunuluyor.

HP firmasının test etme olanağı sağladığı HP320LX kendi kategorisinde oldukça iddialı görünüyor. Bilgisayarlar, HP300LX ve HP320LX olarak iki model olarak piyasada. WindowsCE işletim sistemiyle çalışıyor. Üzerindeki özel kalem fare yerine kullanılıyor. Bu kalem ile programları çalıştırmak ve ekranda istenilen yerlere ulaşmak mümkün.

300LX serisini, bir PDA (Personal Digital Assistant) veya Organizer değil Windows95 ile çalışan bir avuçiçi bilgisayar olarak düşünebilirsiniz. Bu kategorideki bilgisayarlar HPC (Handheld PC) olarak adlandırılıyor. Farkı, boyutları. Sonunda Windows avuçiçi bilgisayarları giriyor.

Eğer, sizin için önemli olan Intel Pentium CPU, renkli ekran, Multimedia uygulamaları değil de elektronik tablonuzla çalışmak, yazı yazmak, ajandanızı takip etmek, Internet'e bağlanmak ve kişisel bilgilerinizden oluşan dosyaları takip etmek ise bu bilgisayarlarla ilgilen-

melisiniz. Bu bilgisayarları tanımak için önce işletim sisteminden başlamak daha açıklayıcı olacaktır. WindowsCE, aslında çoğu Windows kullanıcısının bildiği Windows95'den pek de farklı bir şey değil. Ve Windows95'in avuçiçi bilgisayarlar için küçültülen versiyonu olarak tanımlamak pek de yanlış olmaz.

WindowsCE - Yeni Bir Standart

WindowsCE işletim sistemi ile gelen HP300LX ve HP320LX modellerinde Word, Excel, Mail, Schedule, Internet Explorer ve diğer birçok program yüklü halde geliyor. Herhangi bir ayar veya yükleme yapmaya gerek yok. Bu programlar ROM'da (Silinemeyen Hafıza) olduğu için silinme ve virüs bulaşma sorunu da engellenmiş oluyor.

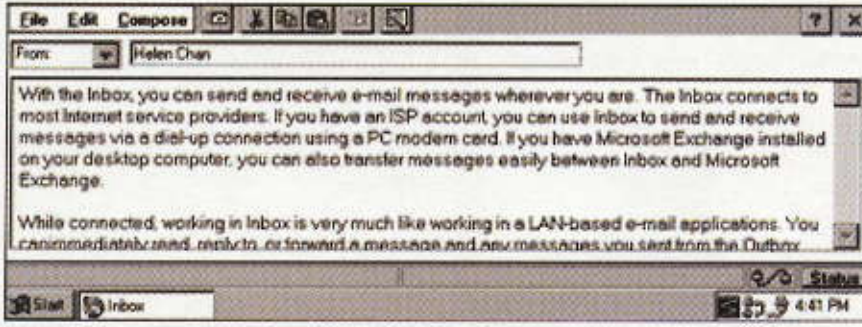
Bilgisayar hafızasından tasarruf etmek için bu programların Pocket versiyonları kullanılıyor. Yani alıştığınız Excel ve Word programlarını karşınızda buluyorsunuz ancak bazı fonksiyonları göremiyorsu-

nuz. WindowsCE kullanıcıları için bu durum bir problem olarak görülüyor. Çünkü, avuçiçi bilgisayarları kullananların çoğunun aynı zamanda bir PC kullanıcısı olduğu varsayılıyor. Daha doğrusu PC kullanıcılarının önemli bir bölümünün WindowsCE bilgisayarını kullanabileceği düşünülüyor. PC kullanıcısı olmayanların ise ellerindeki programların Pocket versiyonlarının birçok ihtiyaçlarına cevap verebileceği düşünülmüş.

Microsoft'un da zaman zaman belirttiği gibi WindowsCE ile çalışan bilgisayarlar bir ihtiyaca cevap vermek üzere piyasada. PC sahiplerinin önemli bir kısmının Windows95/NT kullandığı günümüzde yazılarını, tablolarını, Internet erişimini, ajandalarını ve diğer bazı bilgilerini sürekli yanlarında bulundurmak isteyenler için iyi bir çözüm olarak görünüyorlar.

Yoksa, evinizdeki veya ofisinizdeki PC'lere bir alternatif değil bu ürünler. Eğer sadece Microsoft Office programlarını kullanıyorsanız, yazı tablo, ajanda ve Internet erişimi bir bilgisayardan beklediklerinizin önemli bir bölümünü oluşturuyorsa, bu bilgisayarlarla birçok şey yapabileceksiniz demektir. Yakın bir gelecekte birçok programın WindowsCE versiyonlarının da çıkacağı düşünülürse yeni nesil avuçiçi bilgisayarlarla yapamayacağınız şeylerin sayısı iyice azalacaktır.

File Edit View Format Tools										X	
D3		X ✓ A		US\$							
	A	B	C	D	E	F	G	H	I		
1	DATE		05-OCT	06-OCT	07-OCT	08-OCT	09-OCT	10-OCT	TOTALS		
2	LOCATION VISITED		US	US	US	US	US	US			
3	TYPE CURRENCY		US\$	US\$	US\$	US\$	US\$	US\$			
4	EXCHANGE RATES		1.41	1.41	1.41	1.41	1.41	1.41			
5	AIR/RAIL		3033.00						2197.87		
6	AUTO-RENTAL							123.00	91.43		
7	TAXI, BUS		34.00	70.00	10.00		40.00		103.22		
8	MILEAGE GASTO INF										
Ready										Sum=0	
Stat										Expense Report	
										11:16 AM	

Eğer bir PC kullanıcısı iseniz HP300/320LX'i öğrenmek çok kolay görünüyor. Windows95 kullanıcısı iseniz bu programları zaten kullanıyorsunuz demektir. Değilseniz bile, ekrandaki ikonlar üzerinde gezinerek birçok şeyi öğrenmek mümkün. Kullanıcı kılavuzunda da zaten birçok bilgi var.

HP300LX/320LX - İlk İzlenimler

Bilgisayarın ergonomik hatlarıyla modern bir görünümü var. Tuşları oldukça yumuşak. Kullanım kolaylığı olması açısından tuşlar diğer avuçiçi bilgisayarlara göre daha büyük tutulmuş. Bunu sağlamak için PC'lerde görmeye alıştığımız fonksiyon tuşları kaldırılmış. Bu tuşların fonksiyonları ise WindowsCE işletim sistemi içinde çeşitli ikonlar yardımıyla çözülmüş. Örneğin, her zaman imdada yetişen F1 tuşu bu bilgisayarda yok, ama yardım gerektiğinde "?" ikonuyla yardım almak mümkün.

Ekranın bazı ışık ortamlarında parlaması kullanıcıya rahatsızlık verebilecek gibi görünüyor. Bu durumu önlemek için kullanıcıların çalışma ortamlarındaki ışığı ayarlamaları gerekecektir. Işığın yetersiz olduğu ortamlar için 320LX modelindeki ekran aydınlatması oldukça yeterli görünüyor.

Eğer bilgisayarı ilk olarak açtıysanız tanıtım demosuyla karşılaşacaksınız. Bu demoyu "Fn" ve "esc" tuşlarına beraberce basarak daha sonra da görebiliyorsunuz. İçinde programlarla ilgili genel bir tanıtım var. Bu demoyu görmekte yarar var.

Bilgisayarı açtığınızda karşınızda Microsoft WindowsCE'nin logosunun çevresinde çeşitli programların

ikonları görüyorsunuz. My Handheld PC, Recycle-Bin, Inbox, MS Pocket Excel, MS Pocket Word, Calendar, Contacts ve Tasks. Bütün bu programlara klavyedeki WindowsCE tuşuyla veya ekranın sol alt köşesindeki "Start" ikonu üzerinden girmek de mümkün.

Sağ alt köşede ise saat, pil ve ekran ışığının açık olduğunu belirten (320LX modelinde) çıkan ikonlar var.

Özetle, ekranla ilk olarak karşılaştığımızda bu cihazın sıcak bir bilgisayar olduğunu hissediyorsunuz.

HP300LX/320LX'deki Programlar;

Bilgisayar açılınca ekrana gelen ikonlar arasında gezinecek olursak genel bir fikir vermiş oluruz.

My Handheld PC ikonu içinden birçok programa erişilebiliyor;

Control Panel'de; PC ve modem bağlantısı için Communication, yedekleme için Backup, ekranla ilgili ayarlar için Display, klavye için Keyboard, kişisel bilgileriniz için Owner, şifre için Password, pil durumunu gösteren Power, ulusal format ayarları için Regional Settings, programları silmek için Remove Programs, fare yerine kullanılan kalem ayarı için Stylus, hafıza bilgileri ve ayarı için System, ses ayarları ve ses seçenekleri için Volume & Sounds, zaman ve alarm ayarları için World Clock,

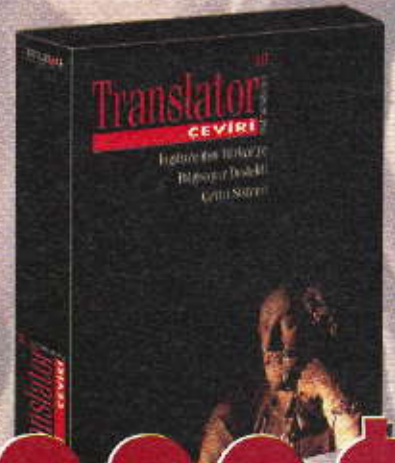
Databases'de; Appointment'da randevular, Contacts'da görüşmeler, Tasks'da işler ve diğer veritabanları ile ilgili bilgiler, My documents; Çalışılan dosyaların toplu olarak kontrol edildiği bir alan, Program Files; Accessories'de hesap makinesi, saat ve çeşitli sistem

Çeviri yazılımının en gelişmiş versiyonu!

Translator 4.0.1

İngilizce'den Türkçe'ye
Bilgisayar Destekli
Çeviri Sistemi

Etkileşimli çeviri.
MSWORD içinde kullanım.
Yüksek başarı oranı.

220\$

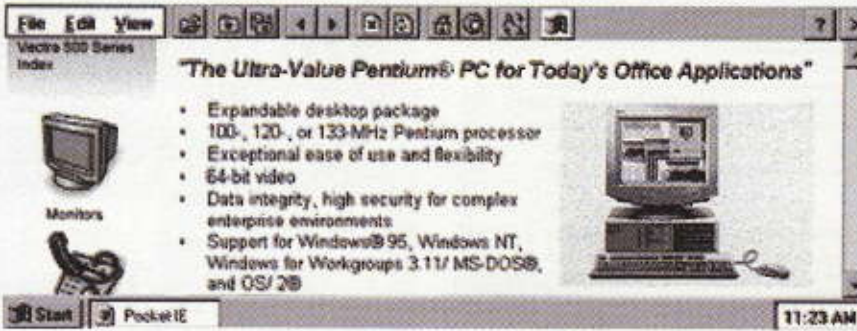
**isterseniz
Scanner+Translator**

sadece 485\$

Recognita Plus OCR & Image-in yazılımlarıyla birlikte

BİLSAG
BİLGİSAYAR LTD. ŞTİ.

Ahmet Mithat Efendi Sok. 22/1 Çankaya-ANKARA
Tel:0312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax:0312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr.
http://www.bilsag.com.tr.

ayarlarının yapılabilirdiği programlar, Communication'da alınan/gönderilen elektronik postaların görülebildiği Inbox, Internet Explorer programı, PC Link ile PC bağlantısı, Remote Networking ile modem üzerinden diğer bilgisayarlara bağlanabilme ve Terminal ile telefon ayağı, Games'de Solitaire kartı oyunu, Information Manager'da ajanda, randevu ve iş takibi, Office altında ise Microsoft'un meşhur Excel ve Word programları, Windows'da ise bu klasördeki programlar ve onlarla yapılabilecek çeşitli işlemlere erişilebilmekte.

Recycle Bin ikonu tıklandığında, silinen programların topluca bulunduğu ve istenirse dosyaların tekrar eski haline getirilebildiği bir programa giriyorsunuz.

Diğer ikonlar, kolaylık olması açısından Inbox, MS Pocket Excel, MS Pocket Word, Calendar, Contacts ve Tasks programlarının ikonları da ana ekrana konmuş. Bu programlara istenirse buradan kolaylıkla girilebiliyor.

Ayrıca;

WindowsCE'nin "Start" ikonunu kalemle tıklatınca veya klavyedeki Windows tuşuna basınca karşınıza;

Explore; klasörler (Directory) ve dosyalarla (File) ilgili işlemler

Programs; bilgisayar içindeki programları çalıştırma

Documents; kişisel dokümanlara doğrudan erişim

Settings; her türlü ayarın yapılabilirdiği programlara erişim

Help; yardım

Run; diğer programları yükleme/çalıştırma

Suspend; bilgisayarı kapama fonksiyonları çıkıyor.

HP300LX/320LX Modellerinin Teknik Özellikleri;

Hewlett-Packard WindowsCE serisinin iki modeli var, HP300LX ve HP320LX. Bu iki modelin hemen hemen bütün özellikleri aynı. HP320LX de HP300LX'e ilave olarak ekran ışığı, Compact Flash disk girişi ve 4 MB hafıza var. Diğer özellikleri ise ortak.

Monitör; 640 x 240 LCD, 4 gri seviyesi, dokunmatik ekran (kalemi bilgisayarla birlikte geliyor)

HP 320LX modelinde ekran aydınlatması

Hafıza; 5 MB ROM

HP 320LX'de 2 MB, HP 320LX'de 4 MB RAM (çalışma hafızası);

Genişleme; 1 adet PC Card Type II (PCMCIA tipi)

HP 320LX modelinde 1 adet Compact Flash

Klavye; QWERTY

Bağlantı; RS 232 port

IrDA uyumlu kızılötesi bağlantı (115K bps)

Explorer programıyla PC bağlantısı ve senkronizasyon

Programlar; MS Pocket Word,

MS Pocket Excel,

MS Pocket Schedule,

MS Pocket Internet Explorer, Information Manager olarak bilinen

ajanda telefon vb bilgileri kontrol edebileceğiniz

Contacts; ev/iş adresi, tel/fax vb numaraları, email, yaşgünü ve benzeri kişisel bilgilerin yazılabildiği alanlar.

Tasks; yapılacak işlerin takip edilebildiği bir program. İşlere öncelikler verebilme.

Calendar; hem takvim hem de randevuların takip edilebildiği bir program

Hesap makinesi

Dünya saatleri

Ve diğer programlar

Enerji;

2 adet AA tipi Alkaline kalem pil ana enerji kaynağı

1 adet CR2032 tipi yedek enerjisi için

AC adaptör (ayrıca satılıyor)

Ölçüler;

boyutlar: 18.3 x 9.4 x 2.9 cm

ağırlık: 442 gr (piller dahil)

Garanti;

süresi 1 yıl

Aksesuarlar (ayrıca satılıyor);

2 veya 4 MB Compact Flash hafıza kartı

AC elektrik adaptörü

300LX modeli için PC bağlantısı için Docking Cradle (320LX'in içinde geliyor)

Deri kılıf

Plastik yedek kâlemler

PC bağlantı kablosu

Ve diğer firmalardan yakın zamanda beklenen çeşitli uygulama

programları, hafıza ve faks/modem

kartları ve diğer ürünler...

Test edilen bilgisayar henüz bir prototip olduğu için bahsettiğimiz özellikler de ufak değişiklikler olabileceğini de dikkate almakta yarar var.

HP300LX serisi ve diğer WindowsCE bilgisayarlarıyla ilgili gelişmeleri gelecekte de incelemeye devam edeceğiz.

HP dışında WindowsCE tabanlı bilgisayar satan firmalara duyuru; Eğer siz de ürününüzün bu köşede değerlendirilmesini isterseniz bizi arayın! Bu köşe bütün markalara açıktır.

HP300/320LX avuçiçi bilgisayarlarla ilgili bilgi için;

1. Elektronik posta gönderebilirsiniz,

aozisik@ibm.net

2. Hewlett Packard - İstanbul'a danışabilirsiniz

fax: 212- 224 59 39

3. Hewlett Packard bilgisayarlarını satan bayilerden bilgi alabilirsiniz

4. Aşağıdaki Internet

kaynaklarından yararlanabilirsiniz

<http://www.hp.com/handheld>

<http://www.thaddeus.com>

<http://www.windowsce.com>

<http://www.microsoft.com/windowse/hpc/software/default.htm>

Ahmet G. Özışık

aozisik@ibm.net

Eski Dost Düşman Olmaz

Eski, emektar 486'lara ne yapmalı? Pentium, hükümdarlığını ilan ettiğinden beri, 486 bilgisayar sahipleri, PC'lerine sonsuza dek elveda deyip dememeleri gerektiğini düşünüyorlar. Belirtmekte fayda var: "Eski dost düşman olmaz". 486 bilgisayarları hızlandırmak için bazı çözümler mevcut.

Tıpkı 486'ların 386'lara yaptığı gibi bu kez de Pentium'lar 486'ları çöpe atılmaya mahkum etti. Eski 486 bilgisayarları kurtarmak mümkün mü? Prensipte evet: Performans artırıcı chipuçları ve donanım terfisiyle bu mümkün. Gerçi bu tedbirler ileride yeni bir yatırım yapmayı engelleyemiyor, ancak uzun bir süre de idare edebiliyor. Performans artıran chipuçları ve terfi, varolan donanım için amortismanların devam ettiği firmalar için de faydalı olabilir.

Ancak: 486 bilgisayarların Pentium'lar tarafından pabucunun dama atılmasında geçmişe göre bir fark

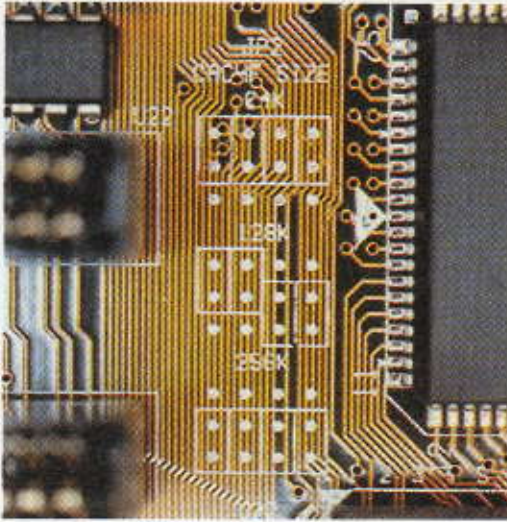
var: zira bu sefer sadece işlemci teknolojisi geliştirilmedi, aynı zamanda bilgisayar teknolojisinin kendisi de bu gelişmeden nasibini aldı. Modern Pentium bilgisayarlar, genişletme kartları, daha hızlı grafik kartları, yeni anabellekler için yeni bir veriyoluna sahipler: PCI. Ancak Pentium bilgisayarların anabelleği daha hızlı değil.

Günümüze kadar yaygın olarak kullanılan 8 veya 9 bit genişliğindeki SIMM'lerle (halen) güncelliğini koruyan 32 veya 36 bit veriyolu genişliğine sahip PS/2-SIMM'ler arasında bir hız farkı yok. EDO-RAM'ler de sadece %2-3 arasında daha hızlılar,

bunun farkına varmak da mümkün değil, bu yüzden 486 bilgisayarlarda EDO-RAM kullanmanın bir anlamı yoktur. SIMM Shuttle'lar ile eski 30 pinlik bellekleri kullanmaya devam edebilirsiniz.

Terfi sırasında yeni veriyolu sorunlar çıkartabilir: PCI, ISA veriyolu ile uyumlu değildir. Bu yüzden yeni ISA grafik veya Network kartlarına yatırım yapmanız tavsiye edilmez. Özellikle de Vesa Local BUS sahibi kullanıcıların durumu kötü: Bu veriyoluna sahip hızlandırıcı bir grafik kartı satın alan biri PCI'ya terfi etmekle ek bir grafik performansı kazanamaz.

Ayrıca bu durumda yeni bir grafik kartı da satın alınması gerekiyor, zira PCI anakartlara VESA Local Bus grafik kartlarının takılması mümkün değil. Buna karşın ISA kullanıcıları eski kartlarını geçici bir süre için kullanabilirler, bir süre sonra PCI grafik kartının satın alınması kaçınılmaz olacaktır.

Şansınız varmış: Bu anakart, Cache büyüklüğünün nasıl ayarlanacağı ile ilgili anlaşılır tanımlamalara ve açıklamalara sahip.

CHIP Test Merkezi'nde hangi terfi seçeneğinin en iyi performans artışı sağladığı tespit edildi. Test platformu olarak yeni bir 486 anakart kullanıldı, bu anakart Intel'in 486'sının Pin-Out'una sahip tüm CPU'ları ve ISA kartların yanında PCI kartları da destekliyor. Bu anakart ortak bir platform üzerinde her bir terfi işleminin getirdiği performans artışını daha sağlıklı tespit edebilmek amacıyla seçildi.

YETERLİ BELLEĞİN TERFİDEKİ ÖNEMİ

Bu yazıdaki tüm testlerde 16 Megabyte RAM kullanıldı. Bu günümüz programlarının ihtiyaç duyduğu bir bellek kapasitesi. İster Word, ister Excel, ister bir bilgisayar oyunu olsun, 8 MB RAM günümüz uygulamaları için çok yetersiz. Mesela Excel ile çalışırken belleğin yetersiz kalması yüzünden işlemci, programın bellek ihtiyacını karşılamak için sabit diskte takas dosyası açmak zorunda kalıyorsa, işlemciyi terfi ettirmenin bir anlamı yoktur. Bu durumda da sabit diskin performansı tüm sistemin performansını belirleyecektir ki, sabit disk RAM'lere göre çok yavaştır, sonuçta sabit diskler bir sürü hareketli parça ile çalışırlar ve bunlar da yavaştır.

Anabelleğin yanında testte, anakart ve anakarta takılan donanım bileşenleri de sabit tutuldu. Zira bir yi-

ğin 486 anakart ve bunlara takılabilecek bir sürü de genişletme kartı mevcut. Hangi anakartla ve hangi anakart bileşenleriyle daha iyi performans elde edilebileceği bu yazının kapsamını aşıyor, bu yazının amacı varolan donanım ile nasıl en yüksek verim elde edilebileceği ve hangi işlemci terfisinin gerçekte ne kadar performans artışı sağladığını tespit edebilmek.

KLASİK METOD: CPU TERFİSİ

Çoğu kullanıcının, PC'lerinin performansını artırmak sözkonusu olduğunda, öncelikle aklına işlemci terfisi geliyor.

CHIP işlemci terfilerinin etkisini bir Intel 486 DX-33 işlemciyi temel alarak test etti: Önce 133 MHz'lık AMD 5x86-P75 (yaklaşık olarak Pentium 75 performansı vaadediyor) test edildi. Daha sonra da sırada Evergreen 133 (bu tamamen aynı AMD-CPU'ya sahip, ancak AMD'yi doğrudan desteklemeyen anakartlar için bazı eklentilere sahip) vardı. Evergreen ayrıca hem yavaş Write-through modunda hem de daha hızlı olan Write-Back modunda test edildi. Ve son olarak da "gerçek" Pentium 100 performansı sağlayan Intel'in dahili olarak 83 MHz saat hızında çalışan Pentium Overdrive'i masaya yatırıldı. Sadece tam sayı performansı ve sabit disk ortalama veri transfer hızı gibi Low Level değerlere dayanan ölçümler, tecrübelerin de gösterdiği gibi çok yüksek değerler veriyorlar. CHIP bu yüzden işlemci terfilerinin Word ve Excel uygulamalarının hızı üzerindeki etkilerini de inceledi.

Bir sonraki sayfadaki tablo açıkça gösteriyor: Intel'in 486'sının nefesi Pentium 100'lerle karşılaştırıldığında daha çabuk tüketiliyor. Ancak işlemci terfileriyle eski 486 bilgisayarları yeni bir soluk kazandırmak mümkün.

Low Level'da Evergreen, Write Trough modunda en düşük performansı gösteriyor, ancak Word ve Excel ölçümleri, Low Level değerlerinin ne kadar aldatıcı olabileceğini kanıtıyor. Excel'de pratik olarak

Uzmanlar İçin Write Back, Write Trough'a karşı

Modern CPU'lar oldukça hızlılar, öyle ki kendi anabellekleri bile bu hızı yetişemiyorlar. Bu yüzden sıkça kullanılan verileri hızlı önbelleklere, yani Cache'lere kaydederler.

Çoğunlukla iki tane Cache ortadır: birincisi en hızlı olanıdır ve CPU'nun içerisinde bulunur (First Level). İkincisi ise dışarıda ve adı da Second Level Cache.

Prensip olarak bu hızlı bellekleri iki yolla kullanmak mümkün: Cache'de de bulunan veriler anabellekten okunacaksa CPU, anabelleği beklemek yerine daha hızlı olan Cache belleği kullanır; ancak veriler Cache'de bulunmuyorsa bu beklemeyi engellemek mümkün değildir.

Yazma sırasında ise yollar ayrılıyor: bir bellek hücresine sıkça yazılıyorsa yine daha hızlı olan Cache'den de faydalanmak mümkün, veriler daha sonra anabelleğe yazılır. Bu metoda "Write Back" denilir. Bu metod hızlıdır, ancak beraberinde bir de risk getirir: CPU'dan bağımsız olarak doğrudan belleğe erişebilen (DMA=Direct Memory Access) aygıtlarda sorunlar yaşanabilir. Bu aygıtlar SCSI denetleyicileri, E-IDE arabirimleri ve ses kartları olabilir. Mesela Windows 95'te yeni bir program veya donanım kurulduktan sonra, sistem güncellemesinin bu yüzden yapılamaması ve verilerin sabit diske yazılamaması yüzünden sistem bilgileri uçabiliyor ve bu yüzden kayıt sorunları (Registry Error) ortaya çıkabiliyor.

İkinci metod sadece okuma erişimlerini önbellekleme, yazma işlemleri bu durumda daha yavaş, ancak daha güvenli gerçekleşir. Bilgisayarınızda veri kayıpları oluyorsa daha yavaş ancak daha güvenli olan bu metodu kullanmanız tavsiye edilir, özellikle de anakarta, kendisi için tasarlanmamış yeni bir işlemci takılacaksa.

Write Back ve Write Trough arasında bir farkın olduğunu söylemek mümkün değil, ancak Word'de durum farklı. AMD ve Evergreen (Write Back) karşılaştırması da oldukça ilginç sonuçlar gösteriyor. AMD bazı noktalarda biraz daha hızlı, ancak ortalamada pratik olarak aynı hızla sahipler. Yani bu CPU'yu doğrudan destekleyen bir anakarta sahipseniz önemli ölçüde paradan tasarruf edebilirsiniz.

Şampiyon ise hiç tartışmasız belli: Intel Pentium Overdrive. Gerçi tam sayı aritmetiğinde AMD'nin gerisinde kalıyor, ancak Floating Point (kayan nokta) hesaplamalarında tekrar üstün geliyor. Anabelleği çok iyi ve hızlı kullanması uygulama programlarında çok hızlı olmasını sağlıyor. Ancak tüm bunlar fiyata da yansıyor: Pentium Overdrive işlemcisi en pahalı terfi işlemcisi. İşlemci terfisi düşünen, kısıtlı bütçeye sahip kullanıcılar içinse AMD tavsiye edilir.

İŞLEMCI VE GRAFİK KARTI BİRLİKTE

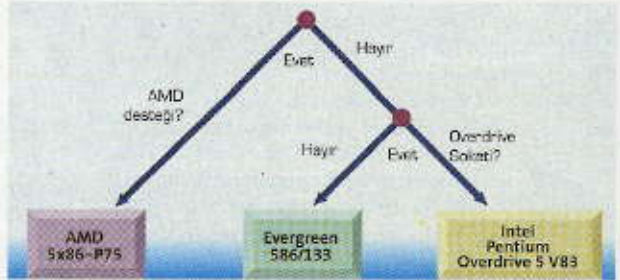
Yeni bir grafik kartının sağladığı performans artışı da testin bir parçasıydı: Eski ET 4000 (ISA) yerine yepyeni bir Hercules Terminator 3D grafik kartı takıldı. Performans tablosundan açıkça belli oluyor: tek başına

yeni bir grafik kartı mucizeler yaratamıyor. Gerçi grafik işlemleri eski ISA kartına oranla 3 kat daha hızlı yürütülüyor, ancak uygulama programları da grafiksel işlemlerden çok hesap yoğunluklu işlemler gerektiriyorlar ki, grafik kartının bu yoğun hesaplamaları hızlandırması söz konusu değil.

Excel daha fazla grafiksel öğelere sahip (veriler grafiksel olarak da hazırlanıyor süreç). Yeni grafik kartı %72 daha fazla performans sağlıyor, Word'deki %12'lik artışın ise pratikte farkına varmak mümkün değil.

Ancak işlemci ve grafik kartının birlikte terfi edilmesi büyük bir performans artışı beraberinde getiriyor: grafik komutları ve programları çok daha hızlı çalıştırılıyor. 486 DX 33, Terminator 3D grafik kartını yeterli bir hızda veriyle besleyemiyor, bu durumda grafik kartının pratikte sağladığı ek bir performans da olmuyor, grafik kartının gücü

Hangi anakarta hangi işlemci?

Terfi seçenekleri: Anakartınızın hangi özelliklere sahip olduğunu biliyorsanız, hangi CPU'ya ihtiyacınız olduğunu bu şemadan bulabilirsiniz.

kullanılmıyor. Performans tablosunda sondan bir önceki sütun PCI grafik kartlı ve Pentium Overdrive'lı "lüks" terfi seçeneğinin performansını gösteriyor. Bu "rüya takımını" performansı neredeyse gerçek bir Pentium ile aynı. Yeterli bütçeye sahip olanlar hiç düşünmeden bu terfi seçeneğini uygulayıp Pentium hızına ulaşabilirler.

TERFİ SIRASINDA JUMPER TAKILMASI

Ancak yeni işlemci anakarta nasıl takılır? Birçok kullanıcı henüz bir işlemci terfisi tecrübesi yaşamamış. İşlemci terfisi sırasındaki en büyük

Terfi neler getiriyor: Performans değerleri karşılaştırması

Ölçüm kriteri	Birim	Intel 486DX-33 ET-4000	AMD 5x86-133 ET-4000	Evergreen 133/WT ET-4000	Evergreen 133/WB ET-4000	Intel ODP 83 ET-4000	Intel 486DX-33 Terminator 3D	AMD 5x86-133 Terminator 3D	Intel ODP 83 Terminator 3D	Intel Pentium 100 Terminator 3D
Tam sayı	Dhry/s	24 500	98 900	59 493	97 569	84 636	25 200	98 300	84 883	100 000
Floating point	kWhet/s	74	298	261	298	416	74	296	412	497
Anabellek	KB/s	11 700	11 000	11 122	11 006	12 569	11 700	11 000	12 463	31 300
Disk	KB/s	2250	2250	2231	2229	2240	2250	2250	2240	2126
VGA	İşlem/s	132	184	188	192	193	429	1604	1671	1520
Word	Saniye	144	78	92	79	64	129	63	47	46
Excel	Saniye	331	219	218	209	195	193	90	76	64

Kısmi Performanslar

Ölçüm kriteri	Birim	Intel 486DX-33 ET-4000	AMD 5x86-133 ET-4000	Evergreen 133/WT ET-4000	Evergreen 133/WB ET-4000	Intel ODP 83 ET-4000	Intel 486DX-33 Terminator 3D	AMD 5x86-133 Terminator 3D	Intel ODP 83 Terminator 3D	Intel Pentium 100 Terminator 3D
Tam sayı	%	100	404	243	396	345	103	401	346	408
Floating point	%	100	403	353	403	562	100	400	567	672
Anabellek	%	100	94	96	94	107	100	94	107	268
Disk	%	100	100	99	99	100	100	100	100	94
VGA	%	100	139	142	145	146	325	1215	1266	1152
Word	%	100	185	157	182	225	112	229	306	313
Excel	%	100	151	152	158	170	172	368	436	517

yardımcınız anakartınızın kitapçığı olacaktır. Bilgisayarınızı satın alırken kutusundan çıkmadıysa ya da kitapçığı kaybettiyseniz, anakartınız üzerindeki kısaltmaların ve tanımlamaların anlaşılır olmasını ummaktan başka çareniz yok. Ancak bu tip anakartlar maalesef istisna ve bunlara ancak resimlerde rastlamak mümkün.

Jumper'sız anakartlar ise çok yeniler ve böyle bir anakarta sahip olma olasılığınız yok denecek kadar az (IBM veya Compaq'ın pahalı bilgisayarları bu tip anakartlara çoktandır sahipler). Jumperli olanlarında ise iki strateji izlenebilir: birincisi yeni CPU'nun hangi değişiklikleri beraberinde getirdiğini "Jumper Jumper" düşünmelisiniz. Buradaki en önemli noktalar saat frekansı, besleme gerilimi ve Cache stratejisidir. Başka bir saat frekansına geçilecekse, çoğu durumda ISA veriyolu için bölen faktörünü de birlikte değiştirmek gerekir. Zira ISA tanımsal olarak sadece 8 MHz'lık bir veriyolu hızına sahiptir, ancak pratik olarak tüm kartlar 10 MHz ile de işletilebilirler. Daha yüksek hızlar ise problemlidir, bu yüzden tavsiye etmiyoruz.

Anakart kitapçıklarında işlemci terfisi ile ilgili ikinci alternatif ise anakartın desteklediği tüm işlemci tiplerinin ve hızlarının listelenip, alt-

larına tüm gerekli Jumper ayarlarının not edilmesidir. Bunun avantajı da şudur: ne yapmanız gerektiği açıkça bellidir. Dezavantajı da şu: çoğunlukla bir Jumper'ın neyi değiştirdiği açıkça tarif edilmemiştir.

Jumper bilmecesini çözdüyseniz yeni CPU'yu monte etme işine girişebilirsiniz. Kalorifer dilimine veya (ulaşabiliyorsanız) bir su musluğuna dokunarak kendinizi topraklayın. CPU'yu monte edeceğiniz yeri belirleyin. ZIF sokete (Zero Insertion Force) sahipseniz, şanslısınız: küçük kaldırıcı yukarı doğru çekin, şimdi eski CPU'yu kolayca çıkartabilirsiniz. Eski bir sokete sahipseniz CPU'yu söküp çıkarmanız gerekiyor. Bunun için dikkatlice özel bir CPU tornavidası ile işlemciyi yuvasından çıkartın, normal bir tornavida kullanmayın, CPU yuvasına hasar verebilirsiniz. Özel CPU tornavidaları Upgrade kitleriyle birlikte geliyor ve bazı bilgisayar dükkanlarında da bulmak mümkün. Şimdi yeni CPU'yu takım ve tam olarak oturana kadar yavaşça yuvasına bastırın. ZIF soketinde ise CPU'yu yerleştiriyorsunuz ve küçük kolu tekrar indiriyorsunuz.

CPU'nun monte edilmesi küçük bir deneme aşamasıyla sona eriyor. Write Back modunu aktif hale getirmeye karar verdiyseniz, bilgisayarınızın bu işletim tipinde sorunsuz o-

larak çalışıp çalışmadığını mutlaka kontrol etmelisiniz. Bunun için bilgisayarınızı Boot edin, birkaç uygulamaya çalıştırın, mutlaka bir de Multimedia uygulaması çalıştırın. Bilgisayarınızın kilitlenmediğinden emin olun. Bilgisayarınız kilitleniyorsa, Multimedia uygulamaları tuhaf sonuçlar gösteriyorsa tekrar Write Trough moduna dönmeyi gerekiyor. Ancak uygulamalarda performans farkı çok fazla değil.

BIOS'unuz Boot sırasında halen 33 MHz ile çalıştığını söylüyorsa hemen pes etmeyin: eski BIOS'ların çoğu hızlı kontrol etmiyorlar, sadece bilgisayarın ilk konfigürasyonunu gösteriyorlar.

SONUÇ

Yeni bir CPU eski 486'nızı çürümekten kurtarabilir. Ancak burada önemli olan hangi uygulamaları kullanacağınızdır. Tablodan da açıkça Word ve Excel'den terfi sonrasında elde edilen değişik performans artışları belli oluyor. Yani sadece Word ile çalışacaksanız bilgisayarınızı terfi etmenin bir anlamı yok.

Eğer terfi için daha büyük bir bütçeye sahipseniz yeni bir hızlandırıcı grafik kartı ile güncel Pentium teknolojisi hızına ulaşabilirsiniz.

Oliver Khuge'den çeviren
Ufuk Yamankılıçoğlu

Temel Bilgiler/ Ohm, Watt, Volt ve CPU

Ohm kanunundan türetilen bir fizik formülü her yerde geçerli: Güç=Gerilim*Akım. Ne kadar fazla elektrik akımı olursa o kadar çok güç de ısıya dönüşür. Artan saat frekansı da ısının artmasına neden olur.

8087 matematik işlemcisine veya ilk nesil bir Pentium işlemciye (80 MHz) bilgisayar çalışırken dokunanlar işlemcinin ne kadar çok ısındığını bilirler.

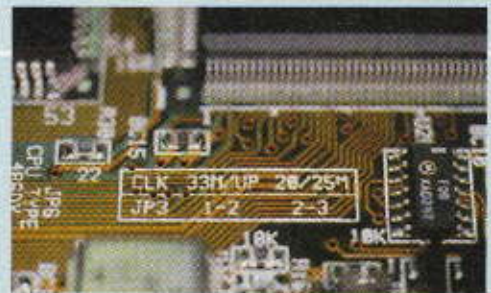
Ancak yüksek ısılar, entegre edilmiş devreler ve chiplerin düzgün olarak çalışmasını engeller ve ortalama dayanma süresini de kısaltır. Bu yüzden güç düşürüldü ve gerilim 5 Volt'tan önce 3.45 ve sonra da 3.3 Volt'a düşürüldü.

Ancak doğru gerilim (voltaj) hangisidir? Deneme yanılma yoluyla bunu belirlemek sakıncalıdır, zira aşırı yüksek bir

voltaj CPU'yu birkaç saniye içerisinde yakıp kül edebilir. CHIP, AMD'nin bir CPU'su örneğiyle üreticilerin kullandığı kısaltmaların anlamlarını ve fonksiyonlarını açıklıyor:

İşlemcileri üç harf süslüyor. Birincisi işlemcinin hangi forma sahip olduğunu izah ediyor (PGA'da (Pin Grid Array, Intel) A harfi, SQFP'de S, Evergreen kullanıyor). Üçüncüsü işlemcinin kaldırabileceği maksimum ısı hakkında bilgi veriyor. Ortadaki harf ise aradığımız harf: bir D harfi bu chipin 3.45 Volt ile işletilebileceğini belirtiyor. Buna karşın burada bir F harfi bulunuyorsa sadece 3.3 Volt kullanılabilir.

Anakartınız voltajın ayarlanması için Jumper'lara sahip değilse voltaj ayarlayıcı bir arasoket kullanmanız gerekir.

Bu anakart saat frekansının ayarlanması için örnek olabilecek anlaşılır tanımlamalara sahip.

Genel olarak şu geçerlidir: 3.3 voltluk bir işlemci zorunlu durumlarda, yeterli soğutma sağlanırsa 3.45 volt ile de işletilebilir. Yani bu durumda bir CPU fanına ihtiyacınız vardır. Ancak dikkat: Asla 3.x volt bir işlemciyi 5 Volt ile çalıştırmayın, korkulan son çabuk gelecektir.

Kişisel Matbaalar: Kaliteleri Artarken Fiyatları Düşüyor

Yeni duyurulan teknolojiler ile mürekkep püskürtmeli yazıcılarda artık gerçek 1440 dpi'da renkli baskı yapmak ve özel baskı iyileştirme yöntemleri sayesinde de 600 dpi'lık lazerlerde 1200 dpi kalitesine ulaşmak mümkün hale geldi. Hız artarken fiyatlar da düşmekte. Artık herkesin evinde kişisel bir matbaası olabilecek.

Çok değil, 5 yıl öncesine kadar nokta vuruşlu yazıcılar oldukça gözde olan ürünlerdi. Kulak tırmalayan yüksek seslerine rağmen makul sayılabilecek hızları ve sayfa başına düşük baskı maliyetleri bu yazıcıları çekici kılıyordu. Baskı kalitesinden söz etmek ise söz konusu bile olamazdı. Günümüzde ise artık siyah-beyaz baskıda matbaa kalitesini, çok kısa sürelerde, çok sessiz ve düşük baskı maliyetleri ile elde etmek mümkün oluyor. Renkli baskıda da baskılar fotoğraf kalitesine ulaşırken hız arttı ve maliyetler düştü. Teknoloji olarak ise siyah-beyaz baskıda lazer, renkli baskıda ise mürekkep püskürtme yöntemleri nokta vuruşlu yazıcıların yerini aldılar. Piyasada bu iki teknolojiyi kullanan çeşitli özellikleri ile bir diğerine üstünlük sağlayan birçok marka ve model yazıcı bulunuyor. Peki bunların arasından isteklerinize ve cebinize hitap edecek yazıcı hangisi olmalı? CHIP, bu ay, bu zor karar vermenize yardımcı olabilmek amacıyla piyasadaki lazer ve mürekkep püskürtme yazıcılarından oluşan toplam 21 adet farklı modelin incelemeye aldı.

NASIL ÇALIŞIR?

Günümüz yazıcı teknolojileri genel olarak iki noktaya dayanıyor. Bunlardan biri lazer diğeri de mürekkep püskürtme yöntemi. Lazer teknolojisinde baskı işlemi fotokopi işlemi ile benzerlikler göstermekte. Farklı olarak şekil bilgisi kağıt üzerinden değil de, bilgisayar tarafından yazıcıya aktarılmakta. Burada basılmak istenen

şekil lazer tarafından ışığa duyarlı Drum'a (tambur) geçici olarak ısıtılarak işlenir. Yine ısıya duyarlı karbon parçacıkları Drum dönerken şeklin üzerine yapışır. Kağıt Drum üzerinden geçerken şekil de birebir kağıt üzerine geçer. Daha sonra kağıt yazıcıdan çıkmadan önce ısıtılarak mürekkebin iyice kağıda yapışması sağlanır. Piyasadaki çeşitli firmalar, birbirlerine üstünlük sağlayacak değişik isimlerde baskı metodu teknolojileri telaffuz etseler de aslında hepsindeki ana prensip bu şekildedir. Lazer yazıcılarda tonlama yapabilmek ise basılan ve basılmayan noktaların oranına bağlıdır. Örneğin, dama tahtası gibi yani yarı yarıya bir nokta basıp bir nokta basmamak insan gözü tarafından %50 gri renk olarak algılanmaktadır. Bu yüzden bir yazıcı ne kadar ufak nokta basabiliyorsa o kadar kaliteli görüntü verir denebilir. Şu an standart çözünürlük haline gelen 600 dpi'lık birçok lazer yazıcı 1 inç (2.54 cm) başına 600 nokta basabilmekte. Metin basımında çok net ve yeterli gibi gözükse de çözünürlük değeri, resim basımı sırasında yetersiz kalmakta. Çözünürlüğü artırmak için her firmanın kendine göre çözünürlük geliştirme teknolojileri bulunuyor. Bunlar ile istenilen koyuluk derecesine göre pikselin yoğunluğu değiştirilebiliyor. Öncülüğünü RET teknolojisi ile HP'nin yaptığı bu yöntemde ihtiyaç halinde pikselin pozisyonu, yanyana duran pikseller birbirini az ya da çok kesecek ve böylece sonradan gelecek pikseller için değişik büyüklükte ara yerler oluşturacak şekilde kaydırılır-

lar. Ayrıca kontürler baskıdan önce, basılmakla mümkün olduğunca belli olmayacak şekilde hesaplanırlar. Böylece birbirine çapraz duran iki noktadan oluşan ve dikkatle bakıldığında zaman kırık kırık gözükcek eğik çizgiler, bu iki noktanın arasına girecek daha ufak boyutlu noktalarla düzelebilmekte. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda ise durum çok farklı. Kağıta görüntüyü oluşturmak için mürekkep kullanan bu yazıcılar lazer yazıcılar kadar hatta artık onlardan daha da fazla çözünürlüklerde baskılar oluşturabilmekte. Epson firmasının yeni satışa sunduğu Stylus serisi yazıcılar Piezo kafa teknolojisi ile gerçek 1440 dpi'da çıkış verebilmekte. Bu da 2.54 cm başına 1440 nokta basabilmek anlamına geliyor. Piezo teknolojisiyle farklı olarak şimdiye kadar çeşitli firmalarca kullanılan Bubble-Jet teknolojisinde baskı sırasında yazıcı kafasının me-mo odaları otomatik olarak kendiliğinden dolar. Basma işlemi gerçekleştirilirse, iki mikrosaniye için bir ısıtma elemanı devreye girer ve dipteki mürekkebi 300 derecelik bir sıcaklıkta ısıtır. Oluşan buhar kabarcığı genişler ve mürekkebi kendine çeker. Mürekkep son olarak küçük bir mürekkep damlacığı olarak 100 km/saat ile kağıda fırlar. Piezo'da ise elektrik gerilimi doğrudan mekanik hareketlere çevrilir ve böylece daha kısa darbeler oluşmasını sağlar. Darbeler 250 mikrosaniyeli Bubble-Jet teknolojisinin aksine 10 milisaniyeden daha kısa bir sürede gerçekleşir. Böylece hem hız artar hem de aşınma yok denebilecek kadar az boyutlanır. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda da lazerlerde olduğu gibi baskı geliştirme teknolojileri bulunmaktadırdır.

NE ALMALI?

Bir yazıcı satın alırken dikkat etmeniz gereken 3 ana öğe vardır:

■ Öncelikle yazıcı türünde karar kılmamız gerekiyor. Eğer muhasebe gibi bir işle uğraşıyor ve fatura dokümanı veya karbon kağıt kullanarak birden fazla kopya evrak basımı gibi işlere gerek duyuyorsanız, bir nokta vurucu yazıcıya ihtiyacınız var demektir. Eğer sadece siyah-beyaz çıktıya ihtiyac duyuyorsanız, kalite ve hız sizin için önemliyse lazer yazıcıları düşünmeye başlayabilirsiniz. Yok eğer renkli baskı da almak istiyorsanız o zaman mürekkep püskürtmeli yazıcılara göz atmalısınız. Eğer bütçeniz yeterli ise ve hem renk, hem de kalite önemli, paranın önemi yok diyorsanız testimize dahil olmayan renkli lazer yazıcılar da size çözüm olabilir.

■ Lazer yazıcılarda karar kıldıysanız seçim yapmanız biraz daha kolaylaşıyor. Ele almanız gereken kriterlerin en önemlileri hız ve kalite ile sınırlanıyor. Lazer yazıcılar genelde 600

dpi. Burada dikkat edilmesi gereken, bazı firmaların satış politikaları doğrultusunda öne sürdüğü teknik özelliklerde yanılgıya düşmemeniz. Alacağınız yazıcının gerçekten 600 dpi mi yoksa aslında 300 dpi ve çözünürlük geliştirme teknolojilerinden biri ile 600 dpi'ya çıkıp çıkmadığına dikkat etmeniz gerekiyor. Fiyatları diğerlerine göre düşük olsa da istediğiniz kaliteyi alamayabilirsiniz. Bir başka dikkat etmeniz gereken unsur da dakikada bastığı sayfa sayısı olmalı. Yazıcıların teknik özelliklerinde belirtilen ppm cisinden değerler genelde o yazıcının maksimum olarak bastığı dakika başına sayfa sayısını gösterir. Metin dosyası basımında alınan değerler biraz yükü bir grafik dosyası basımında ne yazık ki elde edilememekte. Yine de 12 ppm'lik bir yazıcı 8 ppm'lik bir yazıcıdan daha hızlı çalışacaktır. Fiyatların da hızı göre değişeceği düşünülürse gereğin-

den hızlı bir yazıcı almanın da size maliyeti fazla olacaktır. Size en uygun hızı seçmelisiniz. Mürekkep püskürtmelielerde ise yine aynı kriterler söz konusu iken çözünürlük konusunda seçenekler oldukça fazla. Çözünürlük konusunda 300 dpi'dan 1440 dpi'a kadar seçme şansınız var. Çözünürlük yükseldikçe bir miktar hızdan da fedakarlık etmeniz gerekiyor. Bu özelliklerin yanında alabildiği kağıt sayısı, gösterge panelinin anlaşılabilirliği, boyutları, ağırlığı en önemlisi toner veya kartuş fiyatları gibi ek unsurlar da kullanım açısından önemli.

■ Son kriter ise fiyat. İsteklerinizin çok üstünde bir yazıcı almak sizi yok yere masrafa sokacaktır. Aynı şekilde yetersiz bir yazıcı ile de hem zaman hem de kalite kaybına uğrayabilirsiniz.

Mahmut Karşioğlu
Güçlü Aydoğan

Nasıl Test Ettik?

Sarı-siyah kareli bölgede siyah renk hantuz kurumamış olan sarı renge rahatlıkla bulaşabiliyor. Mürekkep ve kağıdın kimyası birbirleriyle uyumlu olmalı.

Fotoğraf kalitesinde baskı için sürücü, mürekkep ve tonerin maksimum performans göstermesi gerekiyor. Genel olarak kaba tamlama, yanlış renkler ve gri tonlar sorun çıkarıyor.

Çok küçük yazıların okunabilmesi de önemlidir. Siyah rengin tic renk karıştırılarak elde edildiği zamanlarda düşük puntolu yazılarda renk kayması olabiliyor.

Bu resmin her yazıcıdan çıkışı sayfalarımızda yan yana basarak sizin değerlendirmenize bırakıyoruz.

Bu test amaçlı çember yazıcının çözünürlüğünü test etmek için çizilmiş. İnce çizgiler özellikle teknik çizimlerde çok önemli bir ihtiyaç.

Siyah fon üzerine sarı yazılar sonuçları gözle rahatlıkla görülebilen bir test aşaması. Punto boyu yediri ve altında olan yazılar okunaklılığını yitiriyor.

Renk kutularının kenarları keskin ve içlerinde de sadece tek renk görülmeli.

Bütün bloklar çift renk içeriyor ve eğer yazıcının derecelendirmesi yeterli değilse bloklar tek renk olarak görülür.

Kyocera FS-1700

Bilgi İçin: Gipsa
Telefon: (0.212) 251 51 57
Faks: (0.212) 245 36 78
Fiyatı: 1245 \$

Panasonic KX-P6100

Bilgi İçin: Pancom
Telefon: (0.212) 274 47 55
Faks: 0.212) 274 71 90
Fiyatı: 459 \$

Panasonic KX-P6500

Bilgi İçin: Pancom
Telefon: (0.212) 274 47 55
Faks: (0.212) 274 71 90
Fiyatı: 625 \$

Testleriniz sırasında iyi puanlar alan bu yazıcı ile 600 dpi çözünürlükte baskı kalitesine ulaşmak mümkün olabiliyor. KIR (Kyocera Image Refinement) adını verdikleri teknoloji ile keskinlik ve netlik sağlanıyor. Dakikada 12 sayfa gibi yüksek bir hızda çalışabilen bu yazıcı ayrıca 250 sayfa kapasiteli bir çekmece ve 100 kagitlık çok amaçlı bir ön tablası ile de kagit kapasitesi açısından önemli bir ayrıcalığa sahip. Enerji ve toner sarıyatımı azaltabilen bir yapıya var. 79 adet font ile gelen bu yazıcıya ayrıca yazılım aracılığıyla 45 adet font da yüklemek mümkün. Yazıcı mesajlarını ve hatayı üzerinde bulundurduğu ekranı aracılığı ile kullanıcıya bildiriyor. Desteklenen diller arasında Türkçe yok. Takılacak hafıza kartlarının üzerindeki hafızanın bir kısmı fontlara bir kısmı da yazılacak dokümana ayrılabilir. Ağlar ile yüzde yüz uyumluluk göstermesinin yanısıra CD içerisinde gelen yazılımlar ile ağ üzerinde yazıcı yönetimi sağlanabiliyor. Seri bağlantı yapılabilmesine imkan sağlayan seri arabirim arka panelde mevcut. 2 MB hafıza ile gelen yazıcıyı Simm bellek veya hafıza kartı ile 66 MB'a çıkarmak mümkün.

Dış görünüşü ile diğer yazıcılardan ayrılan bu model normal bir Mini Tower bilgisayar kasasına benziyor. Özellikle kullanılmadığı zaman kagit besleme ve çıkış kapakçıkları kapatılarak çok az yer kaplar duruma gelebiliyor. Teknoloji olarak yarı iletken lazer teknolojisini kullanan Panasonic KX-P6100'un sürücüsü de oldukça kullanışlı. Windows 3.x ve Windows 95 sürücülerini yazıcı ile beraber geliyor. Yazıcı Windows için tasarlanmış olmasına rağmen sürücü ile yapılacak ayarlarla MS-DOS uygulamaları ile hazırlanmış metinleri de basabiliyor. PC'nizin ve yazıcının özellikleri sürücü sayesinde test sayfası olarak bastırılabilir. GDI (Graphic Device Interface) özelliği ile Windows'da maksimum hızda çıktı alınabiliyor. (6 sayfa/dakika) Belirli bir süre bilgisayardan veri alamayan yazıcı enerji tasarruf moduna geçiyor ve eğer istenirse sürücüden ayarlamak suretiyle toner harcaması da yarı yarıya azaltılabilir. Donanımsal olarak bir sayfaya iki veya dört sayfa sığdırılabilir. Yine donanımsal olarak %10'dan %500'e kadar büyütme yapılabilir. PhotoEnhance özelliği ile fotoğraf kalitesine yakın baskılar yapılabilirken EET (Edge Enhancement Technology) ile resim ve metinlerin kenarlarındaki pürüzler düzeltililebilir. 100 sayfa normal kagit kapasitesi olan tablaya 30 sayfa etiket, 30 adet slayt veya 20 tane zarf da konabilir. Çıkış tablasına ise 50 kagit kadar yükleme yapılabilir. Yazıcının içinden çıkan ve Türkçe olan kullanma kılavuzu çok detaylı hazırlanmış ve doyurucu teknik bilgiler içeriyor.

Panasonic KX-P6100 modeli gibi bu yazıcı da kagit besleme ve çıkış kapakçıklarını kapatılırsa bilgisayar kasası ile karıştırılabilecek benzerlikte ölçülere sahip. Yarı iletken lazer teknolojisini kullanan Panasonic KX-P6500'un sürücüsü de temel olarak 6100'ünkü ile aynı. Windows 3.x ve Windows 95 sürücülerini yazıcı ile beraber geliyor. Ayrıca bu işletim sistemleri için Network sürücüleride mevcut. KX-P6500/MS-DOS uygulamaları ile hazırlanmış metinleri yine DOS'tan basabiliyor. Bu özelliği ile KX-6100'den farkı hemen belirginleşiyor. PC ve yazıcının özellikleri sürücü sayesinde test sayfası olarak bastırılabilir. GDI (Graphic Device Interface) özelliği ile Windows'da maksimum hızda çıktı alınabiliyor. (6 sayfa/dakika) Bu özellik yazıcılar ile işletim sistemi arasında kullanılan dili aradan çıkarıyor ve hızlanmayı sağlıyor. Kuyruk ayarları, isin içine Network ortamı girince daha da önem kazanıyor ve sürücü bunun altından başarıyla kalkabilecek kadar iyi yazılmış. Donanımsal olarak bir sayfaya iki veya dört sayfa sığdırılabilir. Yine donanımsal olarak %10'dan %500'e kadar büyütme yapılabilir. PhotoEnhance özelliği ile fotoğraf kalitesine yakın baskılar yapılabilirken EET (Edge Enhancement Technology) ile resim ve metinlerin kenarlarındaki pürüzler düzeltililebilir. 100 sayfa normal kagit kapasitesi olan tablaya 30 sayfa etiket, 30 adet slayt veya 20 tane zarf da konabilir. Çıkış tablasına ise 50 kagit kadar yükleme yapılabilir. Yazıcının içinden çıkan ve Türkçe olan kullanma kılavuzu çok detaylı olarak hazırlanmış ve doyurucu teknik bilgi içeriyor.

Xerox DocuPrint 4508

Bilgi İçin: Xerox Büro Araçları
Telefon: (0.212) 274 93 54
Faks: (0.212) 267 09 04
Fiyatı: 980 \$

Xerox firmasının bu modeli siyah-beyaz bir lazer yazıcı. 8 sayfa/dakika hızıyla bu sınıftaki yazıcılar arasında oldukça önemli bir hızı sahip. Standart olarak 2 Mb hafıza ile geliyor. Ancak testlerimizin sırasında hafıza değerini 6 Mb'a çıkarmadan sağlıklı bir sonuç alamadık. Standart Simm'lerle hafızayı 34 Mb'a kadar çıkarabilmek mümkün. 600x600 dpi çözünürlükte baskı yapan 4508'in kabul ettiği çok geniş bir kağıt boyu ve çeşidi var. A4 formatından zarfa, etiketten kalın kagida baskı yapmak mümkün. 250 adet olan kağıt besleme kapasitesi eklenebilen tablolarla artırılabilir. Çıkış tablasında ise 125 sayfalık bir sınır var. Windows 3.x, Windows NT, Windows 95, OS/2 sürücülerini beraber gelen disketlerde mevcut. Ayrıca kutudan bir adet de Lotus Organizer CD'si çıkıyor. Dış görünüş olarak çok sağlam duran bu yazıcının içinde 46 ve disketlerinde de 65 adet font mevcut. Yazılım olarak durum raporu veren, tamamen ikonlarla yazıcıyı ayarlanmasını sağlayan programlar veriliyor. Ayrıca detaylı bir de Türkçe kitapçık pakette gelenler arasında. Test amaçlı olarak bastırabileceğiniz durum raporuyla yazıcının içinde bulunan kağıt boyundan, hafıza miktarına kadar birçok bilgiyi öğrenmek mümkün oluyor. Yazıcı enerji tasarrufu özelliğine de sahip. Yazılım aracılığı ile toner tasarruf moduna da alınabiliyor.

Xerox DocuPrint 4512

Bilgi İçin: Xerox Büro Araçları
Telefon: (0.212) 274 93 54
Faks: (0.212) 267 09 04
Fiyatı: 2000 \$

Çok gelişmiş özelliklere sahip olan bu yazıcının bizce en ilgi çeken yanı çift taraflı baskıyı kendi başına yapabilmesi. Sürücülerden ayarlandıktan sonra baskıyı kağıdın hem ön hem de arka yüzüne yaparak çok büyük bir zaman kazancı sağlıyor. 600x600dpi çözünürlükte baskı yapabilen bu yazıcının üzerinde standart olarak iki adet kağıt çekmeceği var ve 500 kağıda kadar beslenebiliyor. Ayrıca elle besleme yapılabilir. Çok miktarda kağıt çeşidine baskı yapabiliyor. 4 Mb standart hafıza ile gelen 4512 yine standart Simm belleklerle 50 Mb'a kadar çıkabiliyor. Yazıcıya gönderdiğiniz metnin boyutuna göre otomatik olarak hangi çekmeceyden kağıt alacağını seçebiliyor. Aynı zamanda kendi üzerinde bulunan minik ekranda metni yollayan programın adı görüntüleniyor. Çok detaylı bir ön paneli sahip olan bu yazıcının üzerindeki menü sistemi de çok kuvvetli. Arızaları ekrandan yazılı olarak bildirebiliyor. Takılı olarak gelen Ethernet kartı aracılığı ile ağ üzerinde bir makine olarak yer alabiliyor. Zaten beraberinde gelen disket ve CD'lerden de hemen hemen bütün işletim sistemleri için sürücüler çıkıyor. 12 sayfa/dakika ile çok hızlı bir yazıcı olma özelliğini kazanıyor. Taban alanının ufak olması da önemli bir özellik. Fazla yer harcamadan masa üzerinde durabilecek yapıda.

HP 820Cxi

Bilgi İçin: Hewlett Packard
Telefon: (0.212) 224 59 25
Faks: (0.212) 225 49 39
Fiyatı: 440 \$

HP'nin mürekkep püskürtmeli ve renkli olan bu modelinin içine iki adet kartuş konulabiliyor. Böylece siyah baskı için üç ana renk karıştırılarak siyah elde etmek yerine doğrudan siyah mürekkep kullanılarak renkli kartuşun ömrü uzatılabilir. Windows yazıcısı olan 820Cxi Windows 3.x ve Windows 95 sürücülerini beraber geliyor. HP ile Microsoft'un ortak geliştirdiği yeni bir baskı mimarisi ile hızlı ve net baskı kalitesi sağlanabiliyor. Siyah-beyaz olarak en kaliteli çıktıda dakikada 4 sayfa basarken ekonomik ve hızlı modda dakikada 6.5 sayfa basabiliyor.

Renkli çıktı istendiğinde ise doğal olarak biraz daha fazla beklemek gerekiyor. En kaliteli çıktıda dakikada 0.35 sayfa, ekonomik ve hızlı modda dakikada 4 sayfa basabiliyor.

İnkjet teknolojisini kullanan bu yazıcı ile farklı modlarda 600x300 dpi ve 300x300 dpi'lık çıktılar alınabiliyor. Normal kağıdın yanı sıra zarf, etiket, fotoğraf kağıdı gibi özel yüzeylere de baskı yapılabilir. Beraberinde 50 adet font geliyor ve yine beraberinde gelen yazılımla yazıcı ile ilgili hemen her şey yapılabilir. Kafa temizliğinden test sayfası bastırmaya kadar her şey mümkün.

HP 870Cxi

Bilgi İçin: Hewlett Packard
Telefon: (0.212) 224 59 25
Faks: (0.212) 225 49 39
Fiyatı: 563 \$

HP 820Cxi'dan daha hızlı olan bu modelin içine de iki adet kartuş konulabiliyor. Böylece renkli kartuşun ömrü uzatılabilir. 870Cxi Windows 3.x ve Windows 95 sürücülerini ile beraber geliyor. Ayrıca 870Cxi Dos'dan da doğrudan baskı için kullanılabilir.

Macintosh'larla da yüzde yüz uyumlu olan 870Cxi ağ üzerinde Server'a bağlanarak paylaşımına da açılabilir. HP ile Microsoft'un ortak geliştirdiği yeni bir baskı mimarisi ile hızlı ve net baskı kalitesi sağlanabilir. Siyah/beyaz olarak dakikada 4 sayfa basarken ekonomik ve hızlı modda dakikada 8 sayfa basabilir. Renkli çıktı ise doğal olarak daha yavaş. En kaliteli çıktıda dakikada 1 sayfa, ekonomik ve hızlı modda dakikada 4 sayfa basabilir. Inkjet teknolojisini kullanan bu yazıcı ile farklı modlarda 600x300 dpi ve 300x300 dpi'lık çıktılar alınabilir.

Normal kâğıdın yanı sıra zarf, etiket, fotoğraf kâğıdı gibi özel yüzeylere de baskı yapılabilir. Beraberinde dahili olarak 26 adet, diskette Windows için 126 adet ve Macintosh için 27 adet font geliyor ve yine beraberinde gelen yazılımla yazıcı ile ilgili hemen her şey yapılabilir. Kafa temizliğinden test sayfası bastırmaya kadar her şey mümkün.

Minolta PagePro 6

Bilgi İçin: Transtechnik
Telefon: (0.212) 254 54 14
Faks: (0.212) 253 49 69
Fiyatı: 648 \$

Diğer lazer yazıcılar arasından dış görünümüyle hemen sıyrılan Minolta'nın bu modeli gerçek 600dpi çözünürlükte baskı yapabilir. Dakikada 4 veya daha fazla sayıda A4 kâğıt çıktısı alınabilir. Ön panelde çeşitli uyarı amaçlı ışıklar ve bir de yazıcıyı on-line konumuna geçirmeye yarayan düğme var. Bu düğmeyi kullanarak bir test sayfası bastırmak mümkün. 2 MB bellek, standart Simm bellek modülleri ile 18 MB'a kadar çıkarılabilir. Süreyi ayarlayarak istediğiniz zaman enerji tasarruf moduna geçmesini sağlayabildiğiniz gibi, toner sarfiyatını da yazılımla en aza indirebilirsiniz. Toner kartuşu ile Drum kartuşunun ayrı olması nedeniyle de toner bittiği zaman Drum'ı da değiştirmek zorunda kalmıyorsunuz ve 7 tonerde bir Drum değiştirmek yeterli oluyor. Çok amaçlı ön besleme tablası 150 adet kâğıt alabilir. Opsiyonel olarak eklenebilen çekmece ile kapasiteyi 400 kâğıda çıkarmak mümkün olabilmekte. Çıkış tablası ise 100 adet kâğıt kapasitesi ile sınırlı. Yazıcı beraberinde 46 tane fontla geliyor. Ayrıca kutudan çıkan disketlerde Ms-Dos uygulamalarından baskı yapabilmek için bir yardım programı, Windows 3.1 ve Windows 95 sürücülerini bulunuyor. Sürücüler ve yardımcı yazılımlar aracılığıyla yazıcı ile ilgili tüm anlık durumları, ayarları görebilmek gibi bu ayarları değiştirmek de mümkün. Ayrıca bu yazıcı ile baskı iyileştirme özelliği sayesinde yüksek kaliteli çıktılar alınabilir. Ancak Winpanel adlı yazılımı ağ üzerinden veya Switchbox ile çalıştırmak imkansız. Yazıcının yanında verilen kitapçık ise çok detaylı ancak Türkçe değil.

OKI OL 600ex

Bilgi İçin: Bilgitas
Telefon: (0.212) 275 00 20
Faks: (0.212) 266 50 94
Fiyatı: 868 DM

Oki'nin bu modeli oldukça ufak görünmesine rağmen büyük işler yapabilecek şekilde tasarlanmış. 1 MB bellek ile geliyor fakat verileri sıkıştırma özelliği ile hafızasından daha fazlasını depolayabilir. Hafıza kartı veya standart Simm bellekler ile hafıza 18 MB'a kadar çıkabilir. Windows altında 600x600 dpi baskı çözünürlüğü mümkünken, diğer işletim sistemleri ile 300 dpi çözünürlüğüne üzerine çıkılamıyor.

Hiper W tekniği ile baskı kalitesi iyileştirilebilir. LED teknolojisi adını verdikleri ve kendi geliştirdikleri bir yöntemle dakikada 6 sayfaya kadar baskı hızına çıkabilen bu yazıcı ile Oki, lazer yazıcılarla yarışabilecek kapasitede, 100 adet kâğıt besleme kapasitesi ve 50 veya 100 adet kâğıt çıkış kapasitesi mevcut. 44 tane font ile beraber gelen yazıcının yazılımları da oldukça gelişmiş. Yazıcı üzerinde fazla ayar olmaması sebebiyle bütün ayarlar yazılım üzerinden yapılabilir. Enerji ve toner sarfiyatını azaltma özelliğine sahip. Ayrıca toner ve Drum ünitelerinin birbirlerinden ayrı olması sebebiyle masraflar da kısılmış oluyor. Yanında gelen kılavuzda Türkçe'nin de olması işlemleri kolaylaştırıyor.

OKI OL 810ex

Bilgi İçin: Bilgitas
Telefon: (0.212) 275 00 20
Faks: (0.212) 266 50 94
Fiyatı: 1818 DM

Bu yazıcının en önemli özelliği üzerinde bulunan ekranda Türkçe'nin de olması. Toplam 12 adet dili destekleyen bu modelde çok kapsamlı bir ön panel ve bu panel aracılığıyla ulaşılabilen yine çok kapsamlı bir menü var. Bu menüyü bir kagıda bastırıp inceleyebilmek mümkün. Hatta bir demo sayfası bastırarak yazıcının özellikleri de kagıt üzerinde görülebilir. 2 MB bellek ile gelen yazıcının toplam hafızasını standart belleklerle 34 MB'a kadar artırmak mümkün.

Bu yazıcı da akıllı bellek kullanımı ile hafızasından fazla veriyi sıkıştırarak depolayabilmekte. 600x600dpi baskı çözünürlüğü olan bu yazıcı da LED teknolojisini kullanıyor. Dakikada 8 sayfa baskı hızına kadar çıkabiliyor. 46 adet fontun yanısıra eklenebilen PCMCIA2.0 kart ile font sayısı artırılabilir.

Harici Drum ve toner üniteleri ile çıkabilecek masraflar azaltılabiliyor. 250 sayfa besleme kapasitesi ve 150 veya 50 sayfa çıkış kapasitesi mevcut. Seri bağlantı imkanı da olan bu yazıcı sorunsuz olarak ağ üzerinde de kullanılabilir. Yanında çok kapsamlı ve Türkçe açıklamaların da olduğu bir kullanma kılavuzu ile geliyor.

OKIPage 4w

Bilgi İçin: Bilgitas
Telefon: (0.212) 275 00 20
Faks: (0.212) 266 50 94
Fiyatı: 373 \$

Çok küçük görünen bu modelin de çok fazla özelliği var. Windows yazıcısı olan OKIPage 4w'de 600 dpi çözünürlükte baskı yapılabilmek ve Hi-per W teknolojisi ile çok kaliteli çıktılar almak mümkün. Yazıcının sürücülerini yükledikten sonra geçerli dil olarak Türkçe seçilebiliyor.

Diğer OKI modellerinde olduğu gibi enerji ve toner sarfiyatını azaltan bir tasarruf modu var. Çalışması sırasında sessizliğiyle dikkat çekiyor. Dakikada 4 sayfa çıktı alınabilmesiyle hiç de küçümsenemeyecek bir hızla sahip olan 4w de diğer modellerdeki gibi LED teknolojisini kullanıyor. Paketten çıkan üç adet kullanma kılavuzunda Türkçe açıklamaların da olması ve oldukça detaylı teknik bilgilerin yer alması bu modele artı puan kazandırıyor.

Drum ve toner ünitelerinin ayrı olması masrafı azaltıyor ve bu yazıcıyı tercih edilebilecek yazıcılar arasına yerleştiriyor. Aynı zamanda 373 \$'lık fiyatıyla da ev kullanıcıları ve küçük ve orta çaplı işletmeler için de uygun bir yazıcı olma özelliğini sahip.

Epson Stylus Color 600

Bilgi İçin: Romar
Telefon: (0.212) 252 08 09
Faks: (0.212) 252 08 04
Fiyatı: 506 \$

Şu an piyasada bulunan en yüksek çözünürlüğe sahip yazıcı olan Epson'un bir modeli olan Stylus Color 600, 1440 dpi * 720 dpi çözünürlükte fotoğraf kalitesinde renkli çıktı verebiliyor. 64 üfleç siyah-32*3 üfleç renkli püskürtme yuvasına sahip olan bu yazıcıdan siyah-beyaz baskıda 6, renkli baskıda ise 4 sayfa/dakika'da çıktı alınabiliyor. Epson Micropiezo kafa ve mikrodot teknolojisi ile basılabilen ufak noktalar sayesinde çok net görüntüler elde edilebiliyor. Hiç bir ek donanım gerektirmeden normal kagıda 720 dpi'lık çıktı almak da mümkün. 100 kagıda kadar otomatik besleyici ile ise A4, A5 ve zarf kullanılabilen bu yazıcıda kullanılan fontlar Roman, Sans Serif, Courier, Prestige, Script ve tüm Windows fontları. Türkçe kullanım kılavuzu ile beraber gelen yazıcının kutusu içinde toz örtüsü gibi detaylar da unutulmamış. Hız konusunda, yüksek çözünürlüğüne rağmen ortalama bir değer veren bu yazıcı oldukça sessiz baskı yapıyor. Standart 8 bit paralel portun yanında Macintosh'a bağlanabilmesi için RS-423 bir seri bağlantı da bulunuyor. Kompakt bir yapıya sahip olan bu yazıcı üzerinde ön panelde aç kapama düğmesinin de dahil olduğu 3 adet düğme bulunuyor ve bunlar tüm kontroller için yeterli oluyor. Göstergeler yazıcı üzerinden hata tespiti yapmak için ise pek yeterli değil. Fotoğraf kalitesini uygun bir fiyata sunması, hızı ve çeşitli platformları destekleyebilmesi bu yazıcıyı ön plana çıkarıyor.

Epson Stylus Color 800

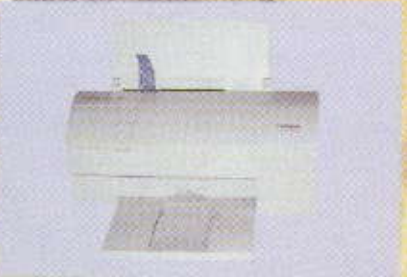
Bilgi İçin: Romar
Telefon: (0.212) 252 08 09
Faks: (0.212) 252 08 04
Fiyatı: 644 \$

Lexmark Color Jetprinter 1020

Bilgi İçin: Pera
Telefon: (0.212) 221 1282
Faks: (0.212) 221 5528
Fiyatı: 189 \$

Lexmark Winwriter 150C

Bilgi İçin: Pera
Telefon: (0.212) 221 1282
Faks: (0.212) 221 5528
Fiyatı: 229 \$

Epson'un yeni teknoloji ürünlerinden Stylus 600'un bir üst modeli olan Stylus 800 de 1440x720 dpi çözünürlükte fotoğraf kalitesinde görüntü verebilmekte. Grafik ve masaüstü yayıncılık işleri için çözümler sunan bu yazıcı aynı zamanda 128 uflec siyah 46x3 uflec renkli püskürtme yuvası ile serideki en yüksek çözünürlüğe sahip yazıcılardan biri. Siyah-beyaz baskıda 8, renkli baskıda ise 7 sayfa/dakika'ya kadar çıkışlar verebilen bu yazıcı hızı ile lazer yazıcılarla başa baş giderken çözünürlük olarak onlardan daha iyi çıkışlar üretebiliyor. Epson 600'ün öne çıkan özelliklerinin tamamı 800'de de bulunmakta. Standart 8 bit paralel portun yanında Macintosh'a bağlanabilmesi için RS-423 bir seri bağlantı da mevcut. ESC P/2'ye ek olarak IBM emülasyonu da var ve opsiyonel olarak B tipi seri arabirim, Network ve PostScript de eklenebilmekte. Masanız üzerine fazla yer kaplamayacak kompakt bir yapıya sahip yazıcı üzerinde kullanım düğmeleri bu modelden itibaren üst ön tarafına alınmış. Yine yeterli kontrolü sağlayabilecek düğmeler bulunurken, hata tespiti ne yazık ki yazıcı üzerinden yapılamıyor. Bir lazerden alabileceğiniz hızı ve ondan daha iyi bir çözünürlüğü makul fiyatlar ile sunuyor. Testlerde en yüksek çözünürlükte baskı yapmasına rağmen en hızlı yazıcı çıkan bu yazıcının kutusu içinden dışarıda olduğu gibi toz örtüsünün yanında özel fotoğraf kağıdı ve Foto-glossy kağıdı da çıkıyor.

Testte yeralan en ağır başlı yazıcılardan biri olan bu model 5 sayfalık test dokümanımızı basmak için 1 saatin üzerinde zaman harcadı. 200 doların altındaki fiyatı, 3 yıl garanti süresi, ufak ve hafif, kompakt yapısı ile ise tam olarak acelesi olmayan ev kullanıcılarına yönelik bir model izlenimi verdi. Yuvarlak hatları ile çok şık bir görüntüsü olan bu yazıcı maksimum 600*300 çözünürlükte çıktılar verebiliyor. Yine maksimum olarak siyah-beyaz baskıda dakikada 2 sayfa basabilirken, renkli baskıda ancak 4 dakikada bir sayfa verebilmekte. Bağlantı olarak sadece paralel portu bulunuyor. Yazıcı ile birlikte gelen sürücü yazılımları da Windows 95 ve Win 3.x serisi için. Ayrıca Windows altından çalışabilen Dos yazılımlarından da çıkış alabilmek mümkün oluyor. Yazıcının farklı özelliklerinden biri de kullanıcıyı hatalar ve mesajlarda sesli olarak uyarması. Yazılım ile aynı zamanda yazıcının durumu hakkında da kullanıcı detaylı bir şekilde bilgilendiriliyor. 100 sayfalık kağıt besleme ünitesi ile neredeyse her çeşit kağıda basabiliyor. Zaten kutunun içinden de bunu kanıtlamak istercesine her nevi özel kağıt çeşidinden bir tane çıkıyor. Bu kağıtların yanında Lexmark'ın özel Workshop CD'si de kutunun içinde yeralan ürünlerden. Bu CD'de T-Shirt basımı gibi çeşitli baskı işlemlerini yapacağınız programlar bulunuyor. Aynı anda hem renkli hem de siyah kartuşu kullanamaması ekli sayılabilecek bir özellik. Çok zengin içeriğe sahip bir pakette gelen yazıcı ne yazık ki performans konusunda aynı başarıyı gösteremedi.

Lexmark yazıcıların bir başka üyesi olan bu yazıcı da test dokümanlarımızın basılmasında pek aceleci davranmadı ve 1020 modelinden daha uzun bir zamanda testi tamamlayabildi. Hız olarak diğer modelden fazla bir fark göstermese de, 1020 modelinde olan ColorFine teknolojisinin bir gelişmiş modeli olan ColorFine 2 teknolojisi ile daha kaliteli çıktılar verebilmekte. Bu modelde de uyarılar sesli olarak duyulabilirken detaylı durum penceresi yazıcının mürekkep durumu ve baskı bitiş zamanı gibi her türlü durum hakkında kullanıcıyı uyarmakta ve bilgilendirmekte. 1020 modelinden en önemli farkı ise hem renkli hem de siyah kartuşu aynı anda kullanabilmesi. Böylece siyah-beyaz baskılarda siyah rengin basılması için 3 rengin karıştırılması yerine direkt siyah mürekkep kullanılıyor ve maliyet azaltılmış oluyor. 47 dB'in altındaki sesi de yazıcıyı oldukça sessiz kılıyor. Yazıcı kutusu içinde yeralan yazılımlar arasında, 1020 modelinde 3.0 sürümünü bulanan Corel Draw'ın 4.0 sürümü de kullanıcılara bedava olarak sunuluyor. Biraz daha fazlasını isteyen kullanıcılar için 600x300 dpi renkli baskı kalitesini yavaş da olsa çok makul fiyatlarla ev kullanıcılarına sunan bir ürün.

Canon BJC4200

Bilgi İçin: Hesmak
Telefon: (0.212) 296 3304
Faks: (0.212) 251 5896
Fiyatı: 499 DM

Canon'un bu modeli testlerde en kısa süreyi veren iki yazıcıdan biri oldu. Maksimum çözünürlüğü olan 720*360 dpi çözünürlüğü ise hem renkli hem de siyah-beyaz baskıda verebildi. Maksimum baskı sayfası olarak ise siyah baskıda dakikada 4.5, renkli çıktıda da neredeyse 1 sayfaya ulaştı. Baskı kağıdı olarak her nevi kağıdın kullanılabilmesi mümkünken gerçek fotografik baskılar için opsiyonel bir kit kullanılması gerekiyor. Bağlantı olarak sadece paralel port destekleniyor. Sürücü olarak da Windows 95, 3.x ve Dos sürücülerini yazıcı ile beraber gelmekte. En hızlı yazıcılardan biri olmasının yanında en hafif ve en sessiz Inkjet olma ünvanını da aldı. Kutu içeriği de en az performansı kadar başarılı. Yazıcı paketinin içinde bir adet Truetype font paketi, HTML editörlerinin, Web programlarının ve Web adres kitapçığının bulunduğu özel Canon Internet programı CD'si ve bir adet kartuş saklama kabı bulunuyor. Kişisel kullanıcıların da masalarında fazla yer kaplamayacak, pek fazla görünen ek-sisi olmayan kompakt, hesaplı bir yazıcı.

IBM Network Printer 4312

Bilgi İçin: Genpa
Telefon: (0.212) 288 1078
Faks: (0.212) 266 6145
Fiyatı: 1549 \$

IBM'in bu çok kullanıcı yazıcısı birçok özelliği üzerinde toplayan bir yazıcı. Oturaklı bir görüntüsü olmasına rağmen diğer rakiplerinden ağırlık bakımından daha hafif kalıyor. Biraz yavaş baskı ön hazırlık evresine sahip olmasına rağmen baskıya geçtikten sonra ise maksimum dakikada 12 sayfa verebiliyor. TrueRes Edge-smoothing Image Enhancement teknolojisi ile ise gerçek 600 dpi çözünürlüğe ulaşabiliyor. Standart olarak 4 Mb gelen yazıcıya standart Simm kullanılarak 66 Mb'a kadar hafıza eklemek de mümkün. Ayrıca opsiyonel olarak kaynak depolamak için 4 Mb'a kadar Flash Memory veya 810 Mb'lık sabit disk eklenebiliyor. 33 Mhz Intel 80960 CF, 32-bit RISC işlemci kullanan bu yazıcı RS232C/422 seri ve paralel bağlantı ile RISC Sytem/6000 iş istasyonları ve işlemcilerinden PC iş istasyonlarına kadar çeşitli ortamlara bağlanabiliyor. Windows 3.x, 95 ve NT 3.51, IBM OS/2 2.11 ve Warp ve Mac sürücülerini ile gelen IBM 4312 popüler bütün Network ortamlarında da kullanılabilir. TonerMiser teknolojisi kullanılarak tonerden tasarruf edilebiliyor. Download edilebilir fontlarla beraber yerleşik olarak bulunan fontların toplam sayısı ise 250'yi geçmekte. Üzerinde yer alan gösterge panelinde yer alan menü sayesinde yazıcıda hata tanımadan, özelliklerini görmeye, test sayfası bastırmaya kadar her şeyin yapılabileceği oldukça detaylı bir menü sistemi de bulunuyor. Eksiksiz bir ağ yazıcısı denektir. Fiyatı özelliklerine göre yüksek sayılabılır.

Fujitsu PrintPartner

Bilgi İçin: Ufotek Bilgisayar
Telefon: (0.212) 275 4803
Faks: (0.212) 266 4639
Fiyatı: 900 \$

Tam olarak 17 Kg gelen Fujitsu bu özelliği ile teste katılan en ağır iki yazıcıdan biri olma özelliğini de ele almış oldu. Oldukça cüsseli görünen bu görüntüsünün altında ise oldukça hızlı bir yazıcı yatıyor. PrintPartner modeli 600*600 dpi çözünürlükte maksimum 14 sayfa/dakika verebiliyor. Fujitsu tarafından geliştirilen FEIT teknolojisi ile 1200 dpi sınıfı çözünürlük elde edilebiliyor. Standart olarak gelen 3 Mb hafızası ise standart Simm'ler kullanılarak 67 Mb'a çıkartılabiliyor. Yerleşik olarak toplam 80 fontun üzerinde geldiği yazıcı 550 sayfalık kağıt saklama ünitesi ile de en çok kağıt depolayabilen yazıcılar arasına giriyor. Opsiyonel olarak eklenebilen LocalTalk ve Ethernet ile bir ağ yazıcısı da olabiliyor. Kullanıcı için değilse de çevre için yararlı bir diğer farklı özelliği ise yazıcı üzerinde bulunan her 50 gram'dan büyük plastik parçanın geri dönüştürülebilir olarak işaretlenmiş olması. Kendi üzerinde yer alan kontrol panelinde oldukça detaylı kontrollerin yapılabilmesinin yanında yazıcı yönetim programları ile de Windows 95 altından kolay bir şekilde yazıcı ayarları ve durumu gözlenebilmekte.

Canon LBP-1260 Plus

Bilgi İçin: Hesmak
Telefon: (0212) 296 3304
Faks: (0212) 251 5896
Fiyatı: 2900 DM

Baskı öncesi hazırlık hızının yüksek olmasıyla 5 sayfalık dokümanı kendinden hızlı yazıcılardan daha hızlı basan Canon testteki en hızlı yazıcı oldu. Aynı zamanda 17 kg'lık ağırlığıyla ikinci en ağır yazıcı olurken, bu özelliği ile onu koyacağınız yeri önceden seçmeniz yerinde olacaktır. Baskı hızı olarak dakikada 12 sayfayı 600x600 dpi çözünürlükte verebiliyor. 2 Mb'lık simm belleğini 34 Mb'a kadar yükseltmek mümkün. Çoğu yazıcıda olduğu gibi çözünürlük artışı için Automatic Image Refinement teknolojisi LBP-1260 Plus'da da bulunmakta. Intel i80960 RISC işlemcisi olan bu yazıcı HP LaserJet 4 Plus uyumlu ve 45 ölçeklenebilir Intellifont ve Truetype fonta sahip. Önemli özelliklerinden biri de opsiyonel olarak iki taraflı baskı ünitesi takılabilmesi. Bağlantı olarak Bi-Directional Centronics Paralel, RS-232C seri portlar desteklenirken yine opsiyonel olarak LocalTalk, Ethernet, Token Ring'de bağlantı çeşitlerine eklenebiliyor. Bir tonerle 6000 sayfa gibi oldukça yüksek sayılabilecek miktarlarda sayfa basmak da mümkün olmaktadır. Biraz pahalı olmasına rağmen hakkını veren orta seviyeli işletmelere yönelik bir yazıcı.

HP LaserJet 6L

Bilgi İçin: HP
Telefon: (0212) 224 5925
Faks: (0212) 224 5939
Fiyatı: 480 \$

HP'nin bu model yazıcısı oldukça düşük fiyatına rağmen kalitesinden ödün vermiyor ve oldukça da hızlı. Dakikada 6 sayfalık baskıyı 600x600 dpi çözünürlükte verebiliyor. Ret ve Microfine toner teknolojileri ile çözünürlük çok net. Motorola 68030 24-Mhz işlemci ile ilk sayfa 18 sn gibi kısa bir sürede çıkmaya başlıyor. 1 Mbyte'lık hafızası HP'nin (MEt) Memory Enhancement teknolojisi ile iki katına çıkabiliyor. JEIDA endüstri standardı Dram hafıza kartları ile 9 Mb'a kadar yükseltilebiliyor. Üzerinde 26 adet Intellifont geliyor. Bağlantı olarak sadece yüksek hızlı Bi-Directional paralel port bulunmakta. Çok kompakt bir yapısı da olan bu yazıcının oldukça da sık derli toplu bir görüntüsü var. İstenildiği takdirde de ağırlığına yükseltilmesi mümkün oluyor. Fiyatı ile dikkat çeken bu ürün öncelikle ev kullanıcılarına, küçük ve orta düzeyli şirketlere hitap eden bir yazıcı.

Testte en iyi grafik kalitesini veren yazıcılardan biri olan LaserJet 6L bu özelliğiyle de ayrıca üzerinde durulması gerekiyor.

HP LaserJet 6MP

Bilgi İçin: HP
Telefon: (0212) 224 5925
Faks: (0212) 224 5939
Fiyatı: 940 \$

Testteki ikinci HP olan bu model 6L modelinden oldukça farklı özelliklere sahip. Öncelikle Motorola yerine Intel'in 80960JF RISC işlemcisi kullanılmış. Isınma zamanına gerek kalmadan açıldığı anda çalışmaya başlayan bu yazıcı ilk sayfayı 19 sn gibi kısa bir sürede verebiliyor. 3 Mb standart Ram ve 2 tane kullanılmayan 72 pin yuvası ile toplam 35 Mb hafızaya kadar çıkabiliyor. Diğer modelde olduğu gibi bunda da RET çözünürlük geliştirme teknolojisi ve MEt hafıza geliştirme teknolojisi bulunmakta. 600*600 dpi çözünürlükte dakikada 8 sayfa verebiliyor. Bağlantı elemanları olarak çok geniş bir ağıza sahip. İki adet çift yönlü, hızlı paralel, LocalTalk ve diğer yazıcılarda olmayan farklı bir bağlantı çeşidi olan dakikada 4 Mbit hızındaki IrDA uyumlu kordonsuz enfraruj port da bulunmakta. Bütün alıcılar aynı anda aktif olabilmekte ve otomatik olarak port alıcı veriye geçebiliyor. IrDA özelliği bu yazıcıya artı bir puan kazandırıyor. Kullanım arabirimi olarak yazıcının üst kısmında GO, JOB CANCEL, düğmeleri ve 3 de durum belirten Led bulunuyor. Ama bu Led'ler hata tespiti için yeterli değil. Ergonomi olarak ön plana çıkan bir başka farklı özelliği ise açıkta hiçbir bağlantı elemanının bulunmaması. Bağlantı elemanları ve elektrik fişleri makineye bağlandıktan sonra üstlerini örten bir kapak sayesinde açıkta çirkin bir görüntü sergilemiyorlar. Ayrıca bu özelliğinden dolayı boyutları ile aynı bir yere yerleştirmek de mümkün oluyor. Makul fiyata alınabilecek kaliteli bir yazıcı.

**Lexmark
Winwriter
150c**

**Lexmark Color
Jetprinter
1020**

HP 870Cxi

HP 820Cxi

**Canon BJC-
4200**

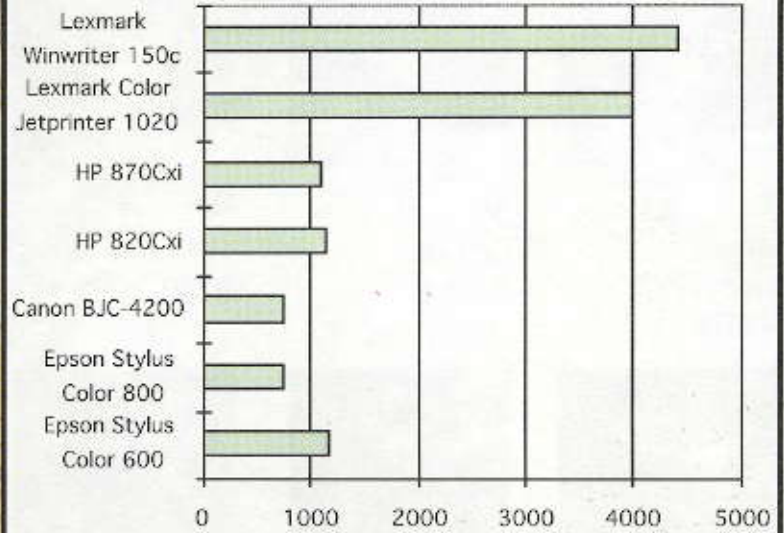
**Epson Stylus
Color 800**

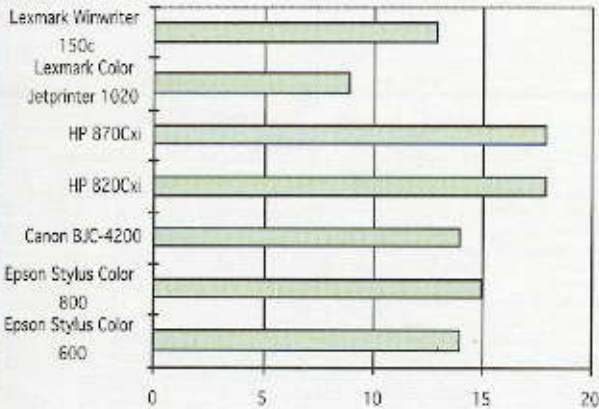
**Epson Stylus
Color 600**

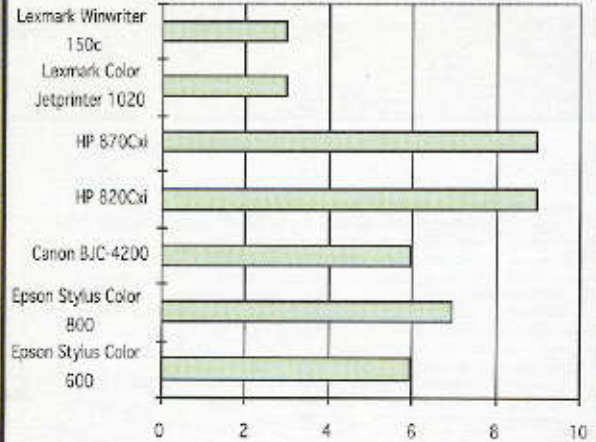
Inkjet Yazıcılarda Süre Karşılaştırması

Inkjet Yazıcılar Donanım Testi Değerlendirmesi

Inkjet Yazıcılar Ergonomi Testi Değerlendirmesi

**Xerox
Docuprint
4512**

**Kyocera
FS-1700**

**IBM
4312**

**Fujitsu
PrintPartner**

**Canon LBP-
12060 Plus**

**Xerox
Docuprint
4508**

**OKI OL
810ex**

**HP Lazerjet
6MP**

**Panasonic
KX-P6500**

**Panasonic
KX-P6100**

**OKI OL
600ex**

**Minolta
Pagepro 6**

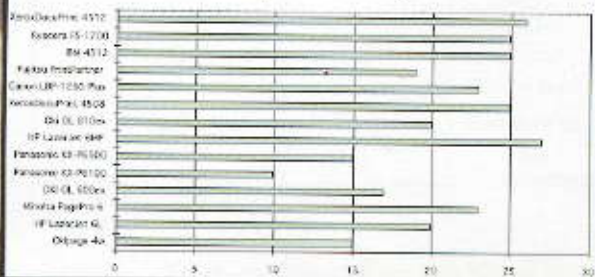
**HP
Lazerjet 6L**

**Okipage
4w**

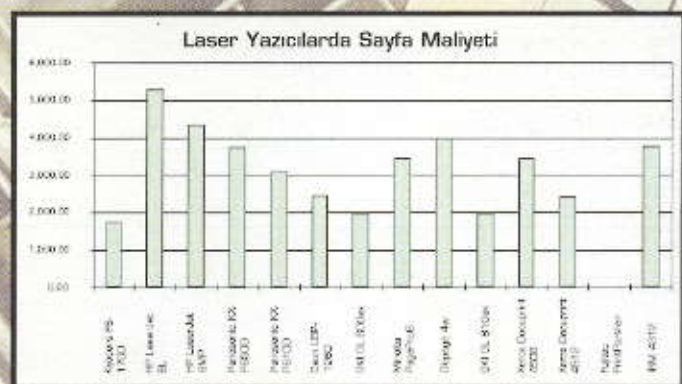
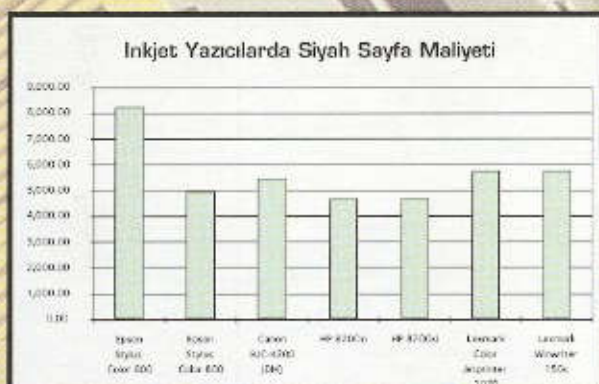
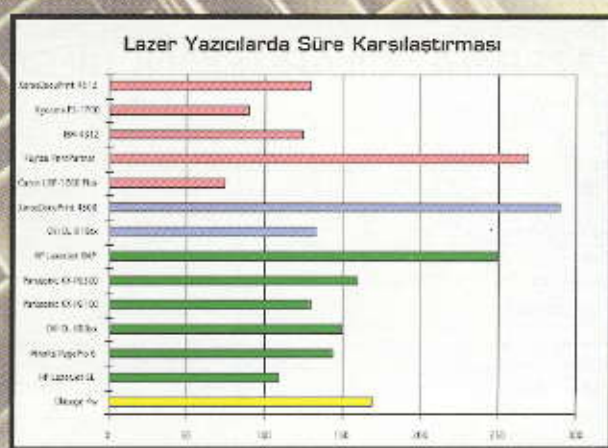
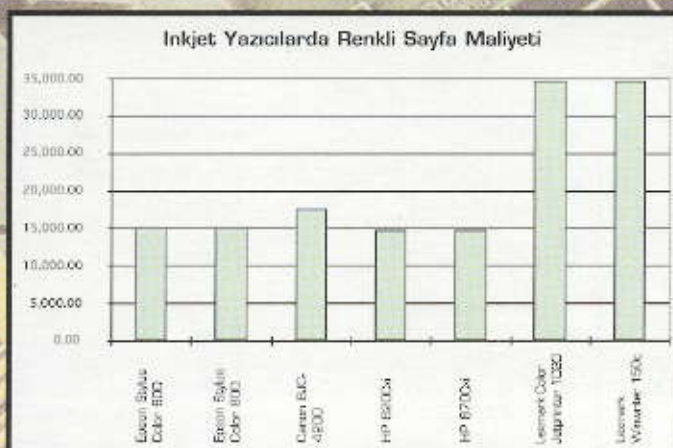

Lazer Yazıcılar Donanım Testi Değerlendirmesi

Lazer Yazıcılar Ergonomi Testi Değerlendirmesi

INKJET YAZICILAR TEKNİK BİLGİLER

	Epson Stylus Color 600	Epson Stylus Color 800	Canon BJC-4200	HP 820Cxi	HP 870Cxi	Lexmark Color Jetprinter 1020	Lexmark WinWriter 150c
Etiket/İsim	Romtek	Romtek	Hewlett Packard	Hewlett Packard	Hewlett Packard	Pera Bili İşlem	Pera Bili İşlem
Telefon	0212.2520800	0212.2520800	0212.2245925	0212.2245925	0212.2245925	0212.2215282	0212.2215282
Faks	0212.2520804	0212.2520804	0212.22518896	0212.22518896	0212.22518896	0212.2215528	0212.2215528
Görüntü Sürücü	1 yil	1 yil	1 yil	1 yil	1 yil	3 Yil	3 Yil
Fiyat	500 \$	844 \$	499 DM	440 \$	563 \$	189 \$	229 \$

ÖZELLİKLER							
Besli Medya	On-Demand link jet	On-Demand link jet	Unidirectional	link jet	link jet	Thermal linkjet	Thermal linkjet
Hız (sayfa/dak)	8 sayfa / dak. siyah, 4 sayfa / dak. renkli	8 sayfa / dak. siyah, 7 sayfa / dak. renkli	4.5 sayfa /dak. siyah, 0.5 sayfa/dak. renkli	6.5 sayfa/dak, 4 sayfa/dak renkli	8 sayfa/dak siyah, 4 sayfa/dak renkli	3 sayfa / dak. siyah, 2.4 dak./sayfa renkli	3 sayfa / dak. siyah, 2.4 dak./sayfa renkli
Max Çözünürlük (dpi)	1440x720 dpi	1440x720 dpi	720x360 dpi	600 dpi siyah, 600x300 renkli	600 dpi siyah, 600x300 renkli	600x300 dpi	600x300 dpi
Bellek (standart/max)	32 kb önbellek	32 kb önbellek	32 kb önbellek	182 Kb (128 K Ram+64 Kb Rom)	2.5 Mb (0.5 Ram + 2 Mb Rom)	32 kb önbellek	32 kb önbellek
Standart SIMM Desteg	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok
Aracım (paralel/seri)	var / var (RS-423)	var / var (RS-423)	var / yok	var/yok	var/yok	var / yok	var / yok
Macintosh uyumlu		Macintosh uyumlu					
Ağırlık (kg.)	5.2 kg	6.5 kg	3.5 kg	6.5 kg	6.5 kg	4 kg	4.4 kg
Boyutlar (yükün derinliği)	(168, 429, 275) mm	(177, 475, 274) mm	(231, 6, 383, 203) mm	(395, 444, 395) mm	(395, 444, 395) mm	(196, 360, 208) mm	(137, 269, 297) mm
Ses Seviyesi (Max. ses/bellek)	46 dB	47 dB	45 dB	55 dB	55 dB	48 dB	47 dB
Kartuş Ömrü (sayfa)	Siyah-Beyaz kartuş: 640 sayfa A4, Renkli kartuş: 300 sayfa A4	Siyah-Beyaz kartuş: 900 sayfa A4, Renkli kartuş: 300 sayfa A4	Siyah-Beyaz 600.000 Haraket (BUZ ile) Renkli 200 sayfa A4 (BUZ ile)	Siyah-Beyaz kartuş: 1080 sayfa A4, Renkli kartuş: 360 sayfa A4	Siyah-Beyaz kartuş: 1080 sayfa A4, Renkli kartuş: 360 sayfa A4	Siyah-Beyaz kartuş: 1000 sayfa A4, Renkli kartuş: 200 sayfa A4	Siyah-Beyaz kartuş: 1000 sayfa A4, Renkli kartuş: 200 sayfa A4
Enerji Tasarrufu	Var	Var	Var	var	var	Var	Var
Kartuş Tasarrufu	Var	Var	Var	econo mod	econo mod	Var	Var
Kartuş Fiyatları	renkli 31.56 \$ / siyah 30.86 \$	renkli 31.56 \$ / siyah 30.86 \$	renkli 41 DM / siyah 18 DM	renkli 37 \$ / siyah 35 \$	renkli 37 \$ / siyah 35 \$	renkli 48 \$ / siyah 40 \$	renkli 48 \$ / siyah 40 \$

ÖZETEK							
Türkçe Klavye	Var	Yok	Var	var	var	Yok	Yok
Baskı hızı (mm/dk)	Var	Var	Var	c-RET	c-RET	Var	Var
Mevcut Emri/uyarılar	ESC F/2	ESC F/2, IBM Proprinter X24E	Epoch (I) 2550, IBM Proprinter X24E				
Sistem sürücüsü	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.1	Win 95, Win 3.1	Win 95, Win 3.1, Mac System 7.1 ve üstü	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.x

RAĞIT KULLANIMI							
Rağit Başlama (Max. adet)	100 adet A4 veya mektup sayfası	100 adet A4 veya mektup sayfası	100 adet A4 veya mektup sayfası	150 A4, 15 zarf, 25 etiket	150 A4, 15 zarf, 25 etiket	150 adet A4 veya 15 adet zarf	150 adet A4 veya 15 adet zarf
Çıkış tablasında (Max. adet)			50 adet A4	50 adet A4			

LAZER YAZICILAR TEKNİK BİLGİLER

	Kyocera FS-1700	HP LaserJet 6L	HP LaserJet 6MP
Bilgi için	Görsel Elek. San.	HP	HP
Telefon	0212-2515157	0212-2245925	0212-2245925
Faks	0212-2453678	0212-2245939	0212-2245939
Garanti Süresi	1 yıl	1 yıl	1 yıl
Fiyatı	1245 \$	480 \$	940 \$
ÖZELLİKLER			
Baskı Methodu	Electrophotography Lazer Scan	Dry type Electrophotography Lazer	Dry type Electrophotography Lazer
Hız (sayfa/dak)	12 sayfa / dakika	6 sayfa / dakika	8 sayfa / dakika
Max Çözünürlük (dpi)	600 dpi	600 dpi	600 dpi
Bellek (standart/max)	2 Mb / 66 Mb	1 Mb / 9 Mb	3 Mb / 35 Mb
Standart SIMM Desteği	Var	Var	Var
Arabinim (paralel/seri)	Var / var	Var / Yok	Var / Yok
Ağırlık (kg.)	14 Kg	7 Kg	11.1 Kg
Boyutları (yük.gen.derinlik)	(310, 377, 383) mm	(225, 336, 312) mm	(200, 400, 445) mm
Ses Seviyesi (Max. desibel)	-	50 dB	54 dB
Toner'in Ömrü (sayfa)	10000 sayfa	2500 sayfa	4000 sayfa
Enerji Tasarrufu	Var	Var	Var
Toner Tasarrufu	EcoPrint mod	Econo mod	Econo mod
Toner Fiyatı	120 \$	92 \$	121 \$
DESTEK			
Türkçe Klavuz	Yok	Var	Var
Baskı İyileştirme	KIR (Kyocera Refinement Tech.)	RET	RET
Mevcut Emülasyonlar	Hp LaserJet 4plus, IBM ProPrinter X24E, Diablo 830, Epson LQ850		
Sistem sürücüler	Win 95, Win 3.x, Win NT 3.5 OS/2	Win 95, Win 3.x, Win NT 4.0 OS/2	Win 95, Win 3.x, Win NT 4.0 OS/2, Macintosh
KAĞIT KULLANIMI			
Kağıt Besleme (Max. adet)	250 A4 veya mektup sayfası	100 sayfa veya 10 zarf	toplam 350 sayfa A4 veya zarf
Çıkış tablasında (Max. adet)	250 sayfa	100 sayfa	toplam 200 sayfa (iki tepsi)
	Minolta PagePro 6	Okipage 4w	Oldi OL 810ex
Bilgi için	Trans Teknik	Bilgitas	Bilgitas
Telefon	0212-2536225	0212-2750020	0212-2750020
Faks	0212-2534969	0212-2665094	0212-2665094
Garanti Süresi	1 yıl	1 yıl	1 yıl
Fiyatı	648 \$	373 \$	1818 DM
ÖZELLİKLER			
Baskı Methodu	Electrostatic dry powdered imaging system	Led page Printer	Led page Printer
Hız (sayfa/dak)	6 sayfa / dakika	4 sayfa / dakika	8 sayfa / dakika
Max Çözünürlük (dpi)	600 dpi	600 dpi	600x600 dpi
Bellek (standart/max)	2 Mb / 18 Mb	128 Kb	2 Mb / 34 Mb
Standart SIMM Desteği	Var	yok	var
Arabinim (paralel/seri)	Var / Yok	var / yok	var / var
Ağırlık (kg.)	6 Kg	3.8 Kg	10 Kg
Boyutları (yük.gen.derinlik)	(210, 340, 215) mm	(159, 310, 191) mm	(201, 330, 379)mm
Ses Seviyesi (Max. desibel)	47 dB	48 dB	
Toner'in Ömrü (sayfa)	3000 sayfa	1000 sayfa	2000 sayfa
Enerji Tasarrufu	Var	var	var
Toner Tasarrufu	Var	Var	Var
Toner Fiyatı	72 \$ toner kartuşu, 84 \$ drum kartuşu	47 DM	46 DM
DESTEK			
Türkçe Klavuz	Yok	var	var
Baskı İyileştirme	Fine-ART (Advanced Resolution Technology)	var	yok
Mevcut Emülasyonlar	PCL5e (laserJet 4P)	HP PCL5e (HP LaserJet 4 uyumlu)	HP PCL5e (HP LaserJet 4 uyumlu) Postscript
Sistem sürücüler	Win 95, Win 3.1	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.x
KAĞIT KULLANIMI			
Kağıt Besleme (Max. adet)	150 sayfa	100 adet A4 veya mektup sayfası	250 adet A4 veya mektup sayfası
Çıkış tablasında (Max. adet)	100 sayfa		150 adet alt, 50 adet üst tabla

Panasonic KX-P6500 Pancom	Panasonic KX-P6100 Pancom	Canon LBP-1260 Plus Hermak	OKI OL 600ex Bilgites
0212-2744755	0212-2744755	0212-2963304	0212-2750020
0212-2747190	0212-2747190	0212-2515896	0212-2665094
1 yıl	1 yıl	1 yıl	1 yıl
625 \$	459\$	2900 DM	888 DM
Semiconductor Laser	Semiconductor Laser		Led page Printer
6 sayfa / dakika	6 sayfa / dakika	12 sayfa / dakika	8 sayfa / dakika
600 dpi	300x300 dpi	600 dpi	300x300 dpi
512 Kb / 4 Mb	256 Kb / 4 Mb	2 Mb / 34 Mb	1 Mb / 18 Mb
Yok	Yok	Var	Var
Var / Yok	Var / Yok	Var / Var	Var / Yok
6.5 Kg	6.5 Kg	17 Kg	7.7 Kg
(287, 132, 378) mm	(287, 132, 378) mm	(295, 424, 416) mm	(180, 320, 360) mm
45 dB	45 dB	-	-
2000 sayfa	2000 sayfa	6000 sayfa	2000 sayfa
Var	Var	Var	Var
Var	Var	Var	Var
52 \$	43 \$	172 DM	46 DM
Var	Var	Yok	Var
EET	EET	Automatic Image Refinement	Hiper W
HP LaserJet Series IIP	HP LaserJet Series IIP	Hp LaserJet 4plus	HP LaserJet Series IIP
Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.1	Win 95, Win 3.x
100 sayfa	100 sayfa	toplam 350	100 sayfa
50 sayfa	50 sayfa	250 sayfa	100 sayfa ön, 50 sayfa arka tepeşi
XeroxDocuPrint 4508 Xerox Büro Araçları	XeroxDocuPrint 4512 Xerox Büro Araçları	Fujitsu PrintPartner Ufotek Bilgisayar	IBM 4312 Genpa
0212-2749354	0212-2749354	0212-2754803	0212-2881078
0212-2670904	0212-2670904	0212-2664639	0212-2666145
1 yıl	1 yıl	1 yıl	1 yıl
980 \$	2000 \$	900 \$	1549 \$
Electro-photography	Electro-photography	Semiconductor Laser+ electro-photography	Semiconductor laser beam scanning
8 sayfa / dakika	12 sayfa / dakika (tek taraflı)	10 / 14 sayfa / dakika	12 sayfa / dakika
600 dpi	600x600 dpi	600 dpi	600 dpi
2 Mb / 34 Mb	4 Mb / 50 Mb	3 Mb / 35 Mb	4 Mb / 66 Mb
Var	Var	Var	Var
Var / Yok	Var / Var	Var / Yok	Var / Var (Ethernet kartı var)
8 kg	15.5 Kg	17 Kg	12 Kg
361,367,184	(330, 330, 468)mm	(251, 376.5, 385)mm	(228, 421, 415)mm
47 dB	52 dB	48 dB	49.5 dB
5000 sayfa	15000 sayfa	5000 sayfa	6000 sayfa
Var	Var	Var	Var
Var	Var	Var	Var
120 \$	250 \$	-	158 \$
Var	Var	Yok	Yok
Var	Var	FEIT (Fujitsu advanced enhanced Imaging Technology)	
PCL5e	HP PCL5e (HP LaserJet 4 uyumlu)	HP PCL5e (HP LaserJet 4 uyumlu)	HP PCL5e (HP LaserJet 4 uyumlu) Postscript
Win 95, Win 3.x, Win NT 4.0 OS/2	Win 95, Win 3.x, Win NT 3.x ve 4.x, Novell 3.x ve 4.x, Unix, OS/2 Warp	Win 95, Win 3.x	Win 95, Win 3.x, Win NT 3.x, OS/2 Warp, OS/400, Apple Macintosh, Novell 3.x ve 4.x, Unix, OS/2 Warp
250 sayfa	2x250 adet kağıt	250 adet A4 sayfa	toplam 330 sayfa
125 sayfa	250 adet	250 adet ön, 20 adet arka	250 adet ön

Sorun Söyleyeyim...

IRQ, SCSI VE BASE

Sayın Chip Yetkilileri :

Bilgisayar sektörüne olan katkılarınızdan dolayı teşekkür eder ve Network konularına ağırlık vermenizi rica ederim. Aşağıdaki sorularıma cevap verir, gerekli bilgileri adresime gönderirseniz memnun olacağım.

1. IRQ (Interrupt)'ların hepsi 15 IRQ kullanılmış, tahsisli ve sisteme yeni bir cihaz eklenecek ise ne yapılabilir? Boş IRQ (yok ise, kullanılan veya kullanılmayan bir LPT2, FD, HDD IRQ'sunu boşaltıp yerine ses ya da Network kartı takılabilir mi? Takılırsa nasıl tanımlama yapılmalıdır. (IRQ ve BASE adres na olmalıdır, nasıl tespit edilir.) 2. SCSI kartlar hangi slotta takılır. ISA, VESA, PCI slotlarından hangisi, IRQ ve BASE adres tanımlamaları hangi aralıklarda olabilir. ID:O ve ID:7 herhangi bir cihaza verilebilir mi? Yoksa Startup disk olarak kullanılan cihaza mı verilir? 3. HD 'ten okuma yazma işlemi yapıldığında, FD ledi niçin yanar? Oysa HD'e erişilmektedir. 4. Klavye CPU'ya hangi birim ve donanım üzerinden erişir, bildiğim kadarıyla Keyboard I/O kartına bağlı değil, klavye için mutlaka IRQ 1 mi kullanılmalı başka bir boş IRQ klavye için kullanılabilir mi? Base adresi nasıl tespit edilir? 5. Klavyeden bir tuşa basıldığında bir IRQ gönderildiği, iş bitince tekrar aynı IRQ gönderildiğini okudum bu kural her cihaz için geçerli midir? Oyle ise nasıl gerçekleşmekte? 6. DMA kanalları nasıl kullanılır? Ses kartı dışında başka cihazlar kullanılır mı? Ve kontrolü hangi donanım yapar? 7. IRQ 0:Timer 0, IRQ 8: Real Time Clock IRQ arasında ne fark vardır. Görevi nedir? 8. CPU'ya bir IRQ geldiğinde CPU bu IRQ'nun hangi cihazdan geldiğini nasıl anlamakta? Bildiğim kadarıyla CPU'nun

tek IRQ girişi var, uyarı gelmekte, cihazın kimliği için ayrıca DATA BUS kullanılmakta mıdır? 9. CPU bir IRQ aldığı anda yapmakta olduğu işi hangi Stack bölgesine atmaktadır. 10. Data Network'lerin kullanılan HUB, BRIDGE, SWITCH, ROUTER ne işe yarar hangi durum ve konfigürasyonlarda kullanılır, fonksiyonları, hız ve kullandıkları iletişim formatı nedir? 11. Bir de ATM (Asynchronous Transfer Mode) ve Frame Relay hakkında bilgi ve benzerlik ve farklılıklarını yazar mısınız? 12. Son olarakta çokça adından bahsedilen USE (Universal Serial Bus) hakkında bilgi verir misiniz? ADSL (Asymetric Digital Subscriber Line) hakkında bilgi için nereye başvurabilirim?

Ahmet Erdilek/İSTANBUL

CHIP-1-Sistemdeki tüm IRQ'ların dolu olması durumunda yeni bir donanım eklemek için ihtiyaç duyulmayan IRQ'ları kullanabilirsiniz. Ancak hard-disk, klavye gibi hiçbir zaman değişmeyecek IRQ'ları kullanmanız imkansızdır (Gerçi yeni BIOS'lar ile bazı değişmez olarak bilinen IRQ'ları da değiştirmek de mümkün oluyor.) Genelde yazıcı için kullanılan IRQ 7, ses kartları için kullanılabilir. 2-SCSI kartların PCI ve ISA modelleri mevcuttur. ID:O mutlaka Boot edilecek cihaza verilmelidir. 3-Eğer okuma ve yazma işlemi sadece hard-disk ile ilgiliyse Floppy ledinin yanmaması gerekir. 4-Klavye; içinde bulunan bir mikro denetleyici ile verileri seri bir şekilde anakarta yollar. Burada da bu seri sinyaller bir başka işlemci ile çözülür ve Interrupt'ı da bu işlemci üretir. Klavyenin IRQ'su ve Base adresi sabittir. 5-Klavyeden bir tuşa basıldığında bir Interrupt üretilir ve CPU ilgili işlemi yaptıktan sonra Interrupt'ı bildiren bayrak tekrar eski haline

döner. Bu tüm cihazlar için böyledir. 6-DMA, yani doğrudan hafıza erişimi sayesinde, ses gibi hızlı bir şekilde işlenmesi gereken veriler hiç CPU'ya uğramadan, doğrudan ilgili diğer işlemcilerle yollarınırlar. 7-IRQO sisteminizin saat hızı oranında sinyal üretirken, RTC bildiğimiz saat frekansı ile sinyal üretir. Eski anakartlarda RTC ayrı bir entegre olarak yer alıyordu. Fakat yeni anakartlarda CMOS yapısı içine dahil edilmiştir. 8-CPU'nun içindeki yazmaçlardan biri (Flags) içindeki üç bit aracılığı ile hangi Interrupt'ın üretildiği tesbit edilir. (23=16. Niçin 16 adet IRQ olduğu da bu denklemle anlaşılabilir) 9-CPU'ya Interrupt geldiğinde sadece belli Flag'ler set edilir. Daha sonra bu Flag'lerin okunup işlenmesi tamamen programcıya kalmıştır. BIOS ve yüklü olan işletim sistemi bu hafıza yönetim işini üstlenirler. Kısacası Interrupt'ın okunup işlenmesi yazılımla yapılan bir iştir ve CPU karışmaz. 10-Sorduğunuz cihazlar genel ağlarda kullanılan Network elemanlarıdır. Bu cihazlar ile kurulan Network'ler BNC fişler ve koaksiyel kablolarla kurulan Network'lere göre daha avantajlı ve hızlı olma-

tadır. Diğer tip ağda bir makinenin arızalanması Network'ün o hattının tümünü devre dışı bırakırken, UTP ile kurulan bir Network'te sadece o makine devre dışı kalır. Hızları değişik modelleri mevcuttur. 11-Sorduğunuz sorunun cevabı ile ilgili size yabancı kaynaklar önerebiliriz. Veri haberleşmesi üzerine yazılmış kitaplar sorularınıza cevap bulabilmenizi sağlayacaktır. 12-USB, yerleşmeye başlayan bir standart, USB aracılığı ile seri bir şekilde bu bağlantıyı destekleyen birçok cihaz arka arkaya bağlanabilmekte.

İKİ BİLGİSAYARI BAĞLAMAK

Sayın Chip Yetkilileri

Yan yana iki tane bilgisayar var. Bunları Microsoft Network ile bağlanabileceğini söylediler. Fakat burada bağlanacak şekilde değil. Çünkü bir PTT programı var. Bu programı bağlarken Network'ü nasıl kullanırız? Bağlantı kablolarını nereden alırım. Modem gerekir mi? Başka hangi yöntemlerle bağlayabilirim? Ağ sistemi kurabilir miyim? Kurulumu en kolay ve kısasını derginizde şekilli anlatırsanız mutlu olurum. Önceki mektubun cevabını verdiğiniz i-

çin çok teşekkürler.

Emre Gündüz/İSTANBUL
CHIP 1-Eğer makineler yanyana ise bir seri kablo ile iki bilgisayarı bağlayabilirsiniz. "Direkt kablo bağlantısı" adı verilen bu yöntem en basit ağıdır. Gerekli olan seri kabloyu herhangi bir bilgisayarıcıdan temin edebilirsiniz. Kablounun uçlarını her iki makineye taktıktan sonra Windows 95 içinden "Direct Cable Connection"a girerek gerekli ayarlamaları yapabilirsiniz. PTT programı ile neyi kastettiğinizi anlayamadık. Sorularınızla ilgili olarak dergimizde belirtilen satılarda Chip Destek Hattı'nı arayarak bilgi alabilirsiniz. Kurulumlar ve istediğiniz şekiller için de ayrıntılı bilgiyi 8/96 sayımızda bulabilirsiniz.

UPGRADE SONRASI

Öncelikle hazırladığımız derginin muhteşem olduğunu belirtmek isterim. Profesyonel bir kullanıcı olmama rağmen yine de basit problemlerle uğraşmak zorunda kalıyorum. İşte problemlerim: 1-Bir süre önce bilgisayarımı Upgrade ettirdim ve Intel 82430HX Chipsetli bir Gigabyte anakart aldım. Karıla beraber bir disket geldi. Diskette Triones Bus Master IDE Driver'ı vardı. Bunu hemen Setup ettim çünkü 14400 bir modemizin olupta Driver bulamayınca Windows 95'in standart 300BPS modem Driver'ını yüklemek zor oluyor dolayısıyla ben de o gereksiz standart IDE/ESDI Hardisk Controller Driver'ından hemen kurtuldum. Setup bitince standart Driver'ın yerini Intel PIIX/PIIX3 Bus Master IDE Controllers aldı. Portlar Primary ve Secondary IDE Port oldu ve hard-diskim standart Disk Type 46 yerine Maxtor 7 1336 AP oldu. İşte sorunlar o zaman başladı. Windows'um artık Audio CD'leri tanımıyor. Takılan her CD'yi data CD'si olarak okumaya çalışıyor ve AudiCD ikonu çıkmıyor. Fakat CD-ROM'un Play tuşuna basınca

çalışıyor. CD-Player Software'ları kullanamıyorum. Bu Software'lara girince CD-ROM'un ışığı saçma sapan yamıyor ve bu sırada CD-ROM'un Play tuşuna defalarca basınca anlamsız erişimler yapıyor ve Software'da şarkı isimleri gözüküyor fakat yine de CD-ROM hazır duruma geçmiyor.. Diklonuna basınca okumaya çalışıyor ve okumayınca a Device Attached to the System is not Functioning yazıyor.(Data CD'lerinde bir problem yok.) Drive'ını Uninstall edemem çünkü gözle görülür bir hız artışı sağlıyor.(Uninstall edince sorunun çözülüyor.) Ne yapmalıyım? 2-Yine yukarıdakilerden sonra Windows 95ses kartının üzerindeki IDE portunu ayrı bir Hard-disk Controller olarak buldu ve ismini de Creative SB16PnP olarak kalıyor ve yanında biri çıkıyor. Driver yüklersem (Standard Driver)'ı kalkıyor fakat kullanılsa da bir IRQ'yu işgal ediyor. Properties'den Disable ediyorum fakat yine de onu orada görmek rahatsız ediyor. Ayrıca CD-ROM'um ses kartına değil ikinci IDE portuna bağlı. Bilgisayarı aldığım yerde (EMS) ses kartının üzerindeki IDE portunu Disable eden bir Jumper bulunmadığını söylediler. 3-Yeni BIOS'um Ram'lerle ilgili pek çok ayar sunuyor. Auto-Config diye bir şey var. Bunu açınca Ram'lerin erişim hızını 60 veya 70ns olarak seçilebiliyor. 60ns yapınca diğer hız değerleri maksimum performans olacak şekilde değiştirilemez duruma geliyor. Fakat DRAM Read Burst x222 olduğu için bilgisayarım doğru çalışmıyor. (Windows Protection error diyor, NFS kitleniyor.) Auto-Config'i Disable yapıp Read Burst hariç bütün değerleri en hızlıya (Auto-Config'teki haline) getirip Read Burst'ü de x333 yapınca (Bir yavaş) hiçbir problem kalmıyor. Bu seferde erişim hızı seçilemiyor. Sormak istediğim bu ayarlarla Ram'lerim hala 60ns'de çalışırlar mı? (Sanıyorum bu Auto olayı sa-

dece çabuk konfigüre etmek için ve Ram'lerin üzerinde -60 yazıyor.) Ram'lerim 4x4mb SEC 60ns EDO-DRAM+ 2x8Mb Texas Instruments 60ns EDO-DRAM. BIOS'um v4.51PG AWARD BIOS. (11 Ağustos) Ram'leri aldığım yerde (EMS) Texas Instruments marka Ram'ler yüzünden olabileceğini söylediler. 4-Bir sorunun da Word (7.0) ile ilgili. Wordpad'de fontların yanında parantez içinde dilleri de yazıyor ve en az 15 tane Türkçe TT font var. Word'de ise sadece üç fontum Türkçe ve sonunda parentezsiz tur yazıyor. Wordpad'de Türkçe yazdığım yazıları Word'de aynı fontla yazamıyorum.(Örnek:Printer'ımla gelen Graphite Light ATT). Türkçe fontla Wordpad'de yazıp Save edip Word'le açtığı zaman ş'ler falan bozuluyor.Wordpad'i istemiyorum çünkü onda

Justify yapma yok. Bu mektubu Word'de Times New Roman Tur ile yazıyorum. 5-Word için Türkçe sözlük nereden bulabilirim? (Full Install etmiyor ve İngilizce Office) dosyasının ismi mssp2-TR.lex. 6-Arastra arkadaşımın seri bağlantı yapıyoruz.Duke 3d, Warcraft 1-2, Red Alert oluyor da Z olmuyor. Seri kabloyu açıp baktım ve sadece üç pinin bağlı olduğunu gördüm. Z'nin Readme.txt'sinde pin bağlantısı yazıyordu ve sanıyorum üçten fazla pinden bahsediliyordu.IRQ'lar adresler falan doğru çünkü Z haricindeki tüm oyunları sorunsuz oynuyoruz. Kabloyu aldığım yere Warcraft'te bağlanmayı ben öğrettim! (Setbil) Bir de dosya çekmek için paralel kablo almayı düşünüyoruz.Gercekten de hard-diski yavaşlatmayacak kadar hızlı veri transferi yapabiliyor mu? 7-Cache'lerimin üzerinde -6

Live, Naked Women!
FREE!

The Juiciest
ONLINE SITE

HIGHLY EXPLICIT SEXUAL ENTERTAINMENT!
Over 100,000 Adult Gifs, Shareware - Updated Daily!
LIVE VIDEO SEX - 24 HRS.
FREE UNLIMITED DOWNLOADS! NO SUBSCRIPTION REQUIRED!

Use Your Modem To Dial!
00-1-416-297-4496
VISIT OUR WEBSITE: <http://www.moresex.com>
INTERNATIONAL AND LONG DISTANCE RATES APPLY. 18+

yazıyor. Gerçekten erişimi 6ns olabilir mi? Kartı aldığım yer (EMS) en yavaş Cache 20ns diyor. (Cache'lerin anakarta lehimli ve 512Kb) 8-Burada bir yerde beyaz ön-lükle dolaşan mühendisler seri kablo almak için gitti-gimde bizi aşağıladılar ve böyle bir teknoloji varsa on-la-ra da getirmemizi söylediler, ayrıca Ethernet kartı alıp Network kurmamız gerekti-gini söylediler. 3M'ın bayisi olan bu kişiler hakkında bir yorum yapar mısınız?

Mehmet Emin /İzmir

CHIP-1-Gigabyte kartlarla beraber gelen disket içinden çıkan sürücüler PI-X/PIIX3 chipsetinin "Bus Mastering" adlı özelliğinin kullanılabilmesini sağlar. Bu özellik sadece IDE hard-disk ve ATAPI CD-Rom sürücülerinin veri transfer zamanla-malarını iyileştirir. Bahsetti-ğiniz gibi modemle bir ilgisi yoktur. Moderniz için sür-ücü bulamıyorsanız Win-dows 95'in standart 14400 modem sürücülerini kullanabilirsiniz. Sistem bil-gilerinde hard-diskinizin adı-nı ve kapasitesini görebilme-niz de yine aynı disketten yüklediğiniz bu sürücü saye-

sinde olmaktadır. Eğer CD-Rom Player'ınız ile ilgili bir problem varsa sadece CD-Rom ile ilgili olan sürücüyü kaldırabilirsiniz. Böylece harddiskinizin performansı da etkilenmemiş olur. Bu-nun nasıl yapılacağı ise dis-ketin içindeki "Readme" dos-yasında ayrıntılı olarak anlatılıyor. 2-SoundBlaster üze-rinde de bir adet IDE kontrol devresi olduğu için onu kal-dırmanın tek yolu donanım olarak kaldırmak yani bir Jumper ile Disable etmek-tir. Bu da mümkün değildir. 3-Ram'lerinizin markalarının farklı olması bir uyum soru-nu yaratabilir. Özellikle Gi-gabyte anakartlar bu konu-da çok hassas. Anakartınız-la beraber gelen kitapçık iç-inde ram konfigürasyonu ile ilgili bir tavsiyede bulunul-muş. O tabloyu aynen yazıp kaydetmeniz Ram'lerden maksimum performans al-manızı sağlayacaktır.4- 5-Word'ün Türkçe sürümünü kullanarak bu sorunu halle-debilirsiniz. Eğer kayıtlı kulla-nıcı iseniz Microsoft Türkiye size bu konuda yardımcı ola-caktır. 6-Paralel kabloda ve-nilerin transferi için 8 kablo kullanılırken, seri kabloda bu

sayı 1'dir. Buradan paralel kabloun çok daha hızlı ol-duğunu görebiliriz. 7-Cache Ram'ler Sram denen farklı bir yapıya sahiptirler ve Dram'lere göre çok daha hızlıdır. Anakartınıza le-himli olan Cache Ram'lerin 6 ns olduğu doğrudur. 8-Yorum hakkı bizim değil si-zin.

CD-ROM SÜRÜCÜ, WINDOWS'U TANIMİYOR Değerli Chip Dergisi

Benim Pentium 120, 16 MB Ram, 1MB ekran kartı, 540MB HDD, Sound Blaster uyumlu Sound Vision ses kartı ve Goldstar 8x CD-ROM'lu bir bilgisayarım var.

Gelelim sorunlarımı: 1- CD-ROM sürücümü Win-dows 95 tanımıyor. Yani Windows 95'de CD-ROM sür-ücünün çalışması gereken dosya yok.CD-ROM sürücü-mü nasıl çalıştırabilirim? 2-Windows 95'i kapatırken "Bilgisayarımı şimdi kapata-bilirsiniz." Yazısı çıkmıyor ya da bilgisayarı kapatırken "Bil-gisayarı MS-DOS kipinde baş-lat" seçeneğini seçtiğimde "Kesim bulunamadı." "Dur-dur, yeniden dene, iptal" gibi bir mesaj çıkıyor. Bu sorunu

defrag ve scandisk yaparak ortadan kaldırabiliyorum. Sizce bunun nedeni ne olabi-lir? 3-Oyunlarda ses kartımı a-yarlarken I/O ve IRQ gibi şey-ler istiyor. Bunları nasıl ayar-lamalıyım? 4-"Mod" dosyala-rımı açamıyorum.Bu dosyaları açacak bir Shareware progra-mımı CD-ROM'unuza eklerse-niz sevinirim.

Emin Ünal/Antalya

CHIP-1-Windows 95 CD-ROM sürücülerini Driver'a ihtiyaç duymadan tanı-r ve çalıştırır. Ancak bazı eski modellerde sorun çıkabili-yor. Eğer daha önce çalış-tırabildiyse ve ikinci soru-nuzu da gözönüne alarak Windows 95'inizin bozul-muş olduğunu söyleyebiliriz. 2-Defrag ve Scandisk prog-ramları doğrudan hard-disk-teki verileri düzenleyen ve bozulmuşsa düzelteren prog-ramlardır. Eğer Scandisk hard-diskinizde sık sık hata buluyorsa, hard-diskinizin yedeklemenin zamanı gel-miştir. 3-Windows 95 için-den "Denetim Masası"na gi-rin ve buradan da "Sistem'i seçerek "Aygıt Yönetici-si"nden "Ses, video ve oyun denetleyiciler"den ses kartı-nızı bulun. Üzerine iki kere

tıklayarak "Kaynaklar" sekmesinden ses kartınızın kullanıldığı adresi ve kesmeleri öğrenin. Bu değerleri tüm oyunlarda kullanabilirsiniz. 4-Mod dosyaları çalabilen bir program geçen sayılarımızdan biriyle verilen öde yer aldı.(Mod4Win)

ÖĞRETMENLERLE DENEDİK, BAŞARAMADIK

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri
İskenderun Anadolu Meslek Lisesi'nin bilgisayar bölümünden bir öğrenciyim. Henüz bir yıllık PC kullanıcısıyım. Mart 97 sayınızın 184. Sayfasında "Yazı büyüklüğünün kısa yol tuşu ile değiştirilmesi" başlığında bir yazı okudum. Anlatılanları bizzat ve öğretmenlerimle deneme-ye rağmen bir türlü başaramadım. Bu konuda ek bilgiye ihtiyacım var. Bana dokümanlar gönderirseniz sevinirim.

Ferhan Gedik/İskenderun

CHIP-1 Öncelikle kullandığınız sürümün 7.0 olduğundan emin olmalısınız. Daha sonra yazmış olduğunuz metnin bir kısmını seçerek Ctrl+Alt+S tuş kombinasyonuna basın. Seçili yazının puntosunun bir arttığını göreceksiniz. Eğer bir alan seçmeden basarsanız, o noktadan itibaren yazdıklarınız büyük olacaktır. Yukarıdaki kombinasyondaki 9 yerine 8 kullanarak puntoyu bir azaltabilirsiniz. (Klavyenin sağ tarafındaki Alt Gr tuşu Ctrl+Alt kombinasyonu ile aynıdır.)

MS-DOS'TA OYUN ÇALIŞTIRMAK

Sevgili ChipMan Ve Chip Dergisi Çalışanları;

Öncelikle böyle bir dergi çıkardığınız için teşekkürü bir borç bilirim. Ben 15 yaşında, Lise 1'e giden ve bilgisayarı çok seven bir gencim. Bilgisayarı yeni aldığımız için kullanmasını pek bilmiyorum. Bilgisayarımın özellikleri:

16 MB Ram, Pentium 120, 1.2 GM sabit disk, 16 bit ses kartı, 8XCD-ROM, Windows 95 ve gerekli yazılımlar.

Benim 1. Sorum şöyle: İki hafta önce 2 CD'lik bir oyun olan RED ALERT'ü aldım. Bilgisayarına kurduktan sonra C ortamına "Westwood" adıyla kopyalandığını gördüm. Oyunu MS-DOS'da çalıştırmak istedim fakat "Bozuk komut veya dosya adı" diye hata verdi. Sonra MS-DOS'da bulunan CD-ROM programı ile çalıştırmak istedim, ama yine aynı hata mesajını verdi. Oyunu ancak Windows 95'de CD-ROM'a takıp oynayabiliyorum. Peki neden MS-DOS'da oyun çalışmıyor? Ne yapabiliriz? 2.Windows 95'e girerken giriş müziği yerine kendi sesimi nasıl kaydedebiliriz? (Mikrofonum var.) Cevaplarınız için şimdiden teşekkürler.

Erhan Yıldırım/Antalya

CHIP-1 Red Alert oyununun ve daha birçok oyunun Dos ve Windows 95 için ayrı kurulumları vardır. MS-DOS'da kurabilmek için "Setup" veya "Install" isimli programı DOS'ta iken komut satırından çalıştırmanız gerekir. 2- Windows 95 içinden "Donatılar"a girip oradan da "Çoklu Ortam" içinde "Ses Kaydedici" programını çalıştırıp mikrofonunuzla sesinizi kaydedin. Daha sonra "Denetim Masası"na girip "Ses" içinden "Windows'u başlat"ı bulup "Gözet" seçeneği ile kaydettiğiniz sesi bulun. "Uygula"yı seçin. Bundan sonra Windows 95 açılırken sizin sesiniz duyulacaktır.

VERDİĞİNİZ CD'LERLE SORUNUM VAR

Değerli Chip Man

Öncelikle böyle bir dergiyi bize sunduğunuz için teşekkür ederim. Derginizi Şubat 97'den itibaren takip ediyorum. Benim bilgisayarım ve verdiğiniz CD'lerle ilgili sorunlarım var. Bilgisayarım P-75 1-Bilgisayarındaki Turbo tuşuna basıldığında Turbo ledi yanıyor ve gösterge 175'i gösteriyor.

Fakat hızda hiçbir değişim olmuyor. Bilgisayarımın içini açıldığında Turbo SW ucunun boşta olduğunu gördüm. Bu

ucu anakarttaki yerine taktığımda ilk önce açılışta bilgisayarım hızını Pentium-S 16M HZ olarak gösterdi. Sonra bu ucu tekrar çıkarttım. Bu sefer ters çevirip takıp bilgisayarımı açıldığında Turbo'da çalışırken sorun yoktu. Fakat Turbo tuşuna basıp normal çalışmaya geçince bilgisayar kildendi. Turbo SW ucunun başka takılabileceği yer yoktu ya da ben göremedim. Ben bilgisayarımı Turbo'da da çalıştırmak istiyorum. Yardımcı olursanız sevinirim. 2-Mart CD'sinin ses ile ilgili bölümde kliplerde vardı. Klipleri çalıştırmak istediğimde (Windows 95 ortamı yurutmusu) MM SYSTEM 281 bulunamıyor diye bir uyarı çıktı. Bunun sebebi nedir? Bu dosyayı başka bir Windows 95'den alsam sorun çıkar mı? 3-Mayıs 97 CD'sindeki Virus Safe 95 diye virus koruma programı vardı. Bu programı yüklediğimde PC Security ile uyumlu çalışmadı. Bu programı (Virus Safe 95'i) Uninstall ile kaldırmaya çalıştım. Fakat mümkün olmadı. Ben de Dos'tan bu dosyaları sildim. Fakat hem Windows\System'in içinde hem de C:\de US. USN diye bir dosya kaldı. Bunu silmek istediğimde ise erişim engellendi mesajını aldım. 4-Nisan'97 CD'sindeydi galiba Ram Test diye bir program var. Bu programı çalıştırdıktan sonra bilgisayar ilk açılışında Ram'i saymıyor fakat Reset atıp tekrar çalışırken Ram'i sayıyor.

Sertaç Görgülü/Karabük

CHIP-1 Pentium'larla uyumlu anakartlarda artık turbo sistemi kullanılmamaktadır. O yüzden o kablonun ucunun boşta olması normaldir ve bilgisayarınız zaten olastı en yüksek hızıyla çalışmaktadır. 2-Bu hata genelde eksik olan bir dosya veya kartın uyumsuzluğu sonucu oluşur. Bulduğunuz tüm klip izleme programlarını yüklemenizi tavsiye ederiz. Ses kartınızın markasını da bize bildirirseniz size daha detaylı bilgiler iletebiliriz. 3-"Windows Gezgin'i"ni açıp bahsettiğiniz

dosyayı bulun ve sağ tuş ile üzerine tıklayıp açılan menüden "Özellikler"i seçin. En altta bulunan tüm kutulardaki işaretleri Mouse ile kaldırın. Artık dosyaları silebilirsiniz. 4-Genelde ilk açılıştan sonra makine Resetlendiği zaman tekrar Ram'i kontrol etmez. Başka bir deyişle Ram kontrolü sadece ilk açılışta yapılır.

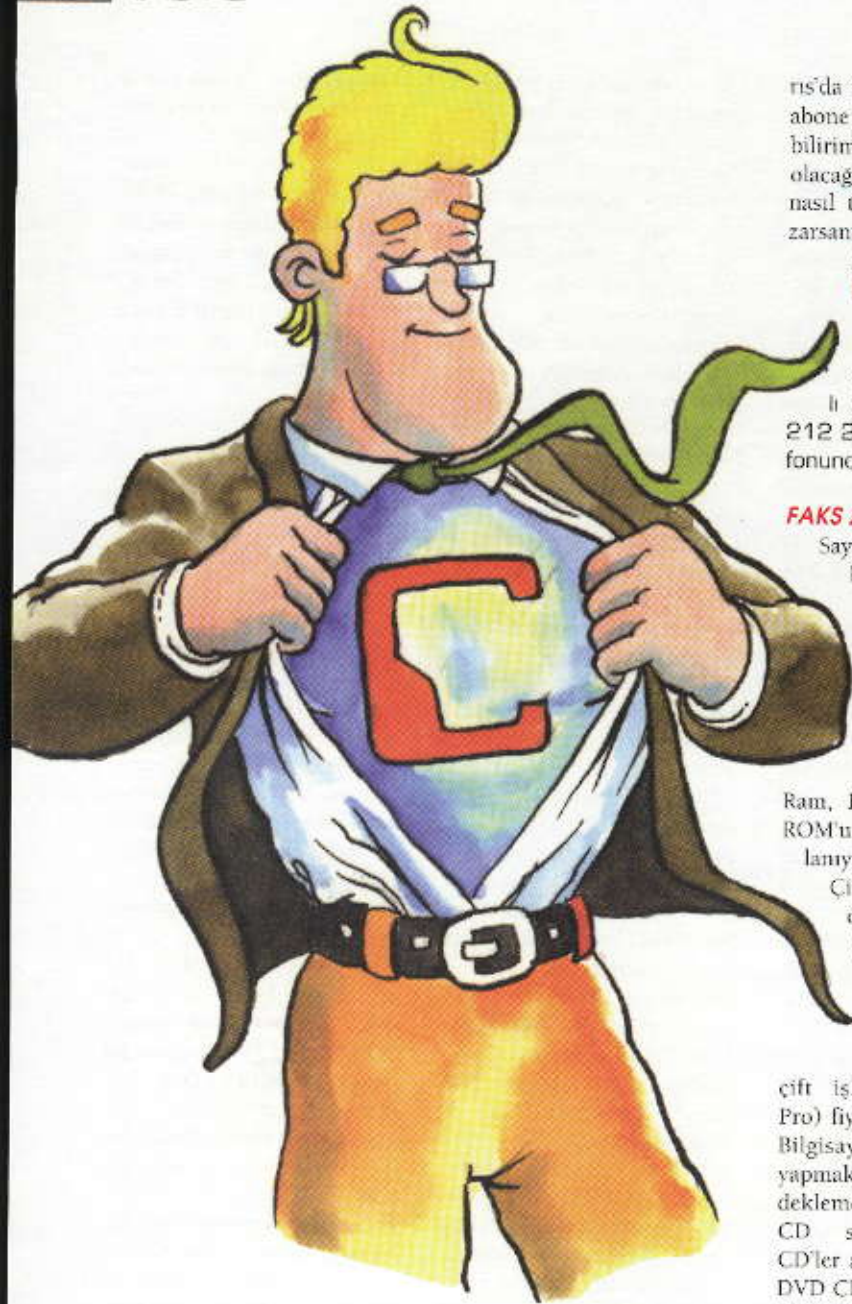
İTMEDEN KAĞIT ALMAYAN YAZICI

Sayın Süper Chip Man

Bu köşeyi açtığımız ve sorularımızı cevapsız bırakmayacağımız için şimdiden teşekkürler!!!

1-Babamın ofisindeki HP 510 Deskjet Printer otomatik kağıt beslemesi olduğu halde ve kağıt almak için birtakım silindirlere döndürmesine rağmen, elle hafifçe itmeden kağıt alamıyor. Bu sorunu düzeltmek için silindirlere temizlenmeli mi? Yoksa ne tür işlemler yapılmalı? 2-Bilgisayarım Pentium 100Mhz, 16MB Ram ve 6x CD-ROM ile Soundblaster 16PnP Multimedia donanımlarına sahip. P100'den P133'e geçmek mi yoksa, 32 MB EDO-Ram terfisi mi daha verimli olur? 3-Bilgisayarımın içini açıp incelediğimde ekran kartımda iki adet, boş, havuz gibi yuvaların bulunduğunu gördüm. Bu yuvalar ekran kartına Ram ilave edilmesine mi olarak tanıyor? (Eğer bu yuvalar ekran kartına Ram ilave edilmesi ile ilgili değilse ne işe yarıyor?) Phoenix, S3 Trio 64 işlemcili, 1MB Ram'li bu ekran kartı Windows 95'te 800x600 çözünürlükte 16 bit, (High Color) verebiliyor. Ekran kartımı 2 MB yaparsam, bu çözünürlükte renk sayısı artar mı? Bilgisayarımın monitörü 1024x768'de titiyor halbuki kutusunda ve kitapçığında monitörün bu çözünürlükte Non-Interlaced olduğu yazıyor, titremenin sebebi ne? 4-16MB'lık EDO-Ram'lar PentiumPRO anakartlarda da kullanılabilir mi?

Ahmet Peynircioğlu/Çankaya
CHIP-1 Muhtemelen kağıt-

ris' da yoktur, sizin derginize abone olabilmek için ne yapabiliriz? Bana nasıl size abone olacağımı ve eski sayılarımı nasıl temin edebileceğimi yazarsanız memnun olurum.

Sertug Serengil/K.K.T.C

CHIP-1 Abonelik için posta çekini kullanabilirsiniz. Daha detaylı bilgiyi numaralı Abone Servisi'nin 0 212 283 42 44 / 15 telefonundan öğrenebilirsiniz.

FAKS ALAMIYORUM

Sayın Chip Yetkilileri

Derginizi son 5 aydır alıyorum ve gerçekten çok memnunum size bazı sorularım olacak. Sorularımı yanıtlarsanız sevinirim. Ben Pentium 100,32Mb, EDO Ram, 1Gb Harddisk,8x CD-ROM'u olan Acer Aspire kullanıyorum, sorularım; 1-Çift Pentium Pro işlemcilerde performans artışı diğer işlemcilerle göre ne kadar oluyor ve çift işlemci olunca Pentium Pro 400'mü oluyor? Ve çift işlemcilerin (Pentium Pro) fiyatları ne kadardır? 2-Bilgisayarında yedekleme yapmak istiyorum, nasıl yedekleme yapabilirim? 3-DVD CD sürücülerle normal CD'ler arasındaki fark nedir? DVD CD sürücülerin fiyatları ne kadardır?

4-Ben 14400 faks-modem kullanıyorum. Arkadaşıma çok rahat faks yollayabiliyorum. Bazı arkadaşlarımdan faks almıyorum. Arkadaşım bana faks sinyalinin gelmediğini söylüyor, ama bazı yerlerden bana faks yollayabiliyorlar. Faks programım Phoenix faks-operatör programı.

Ozgür Ekelizmir

CHIP-1 Çift Pentium Pro işlemciler daha çok Server'larda kullanılırlar. İki işlemcinin beraber kullanılması toplam bir hız vermez; ancak sistemin hızını artırır. Örneğin bir işlemci bir görevi yerine getirirken diğeri başka işlemlerle ilgilenir. Tabii bu-

yük sistemlerde, bir işlemci sadece bir işlemler değil onlarca işlemle boğuşuyor ve işlerin iki işlemciye dağılımı yükü hafifletiyor. Pentium Pro'ların, daha doğrusu tüm bilgisayarlara ilgili ürünlerin fiyatları her an değiştiği için son fiyatları dağıtıcı firmalardan öğrenmeniz yarar var... 2-Windows 95 içinden "Backup" programıyla yapabilirsiniz. Ya da en basitinden yedeklemek istediğiniz dosyaları hard-diskinizde boş bir dizin açarak oraya kopyalayabilirsiniz. Eğer daha profesyonelce bir yedekleme düşünüyorsanız, "tape backup" sistemlerini veya Cd-Rom'lara yazmanızı tavsiye ederiz. İlgili yazılımlar donanımlarla birlikte gelmekte. 3-DVD'lerin kapasitesi Cd'lere oranla çok daha fazla. Ancak DVD'lerdeki videoları yazılım ile MPEG çözen oynatıcılar ile izleyemiyorsunuz. Ayrıntılı bilgiyi yeni ürünleri tanıttığımız köşelerimizde bulabilirsiniz. 3-Eğer karşı taraftaki faksın kullandığı protokolü sizin modeminiz desteklemiyorsa bu tip sorunlarla karşılaşabilirsiniz. Modeminizin kitapçığındaki komut setlerini ve desteklediği protokolleri incelemenizi tavsiye ederiz.

SES KARTI SORUNSALI

Sevgili Chip Dergisi;

Sorularıma geçmeden önce böyle bir dergi çıkardığınız için size teşekkür ederim. Ben 16 yaşında, Lise 2. Sınıf öğrencisiyim. 27 Ocak tarihinde Pentium 120,8Mb Ram, 1,2Gb Hard Disk,8 hızlı CD-ROM, 1b-Bit Stereo ses kartı olan bir bilgisayarım oldu. Windows 95 kullanıyorum. Sorularım;

1-Vestel'den 16-Bit Stereo,96100 Plug and Play uyumlu, 3D Sound Upgrade özelliklerine sahip bir ses kartım var. Bilgisayarımı aldığım yer bana ses kartımın MPU-401 olduğunu söylüyor. Bazı oyunların müziklerini çıkartamıyorum. Örneğin Duke Nukem'de SFX ayarlarını Address=220,IRQ

ları yerine tam oturtamıyorsunuzdur. Yazıcı ile beraber gelen kitapçığı daha dikkatli okumanızı öneririm. 2-Ram bilgisayarın çok kritik bir elemanıdır. Eğer Ram'iniz yeterli değilse yapılması gereken işlemler hard-diskte yürütülecektir ve bu da aşırı bir yavaşlama demektir. Ancak teknolojinin sürekli ilerlemesi de modellerin çabuk eskimesine sebep olmaktadır. 16 MB Ram sizi belki bir sene daha idare edebilir ama Pentium 100 işlemciler artık piyasadan neredeyse kalktı. Bizim tavsiyemiz işlemci terfisi. 3-Evet. 0 yuvalar ekran kartınızın ramini

artırabilmeniz içindir. Ram terfisi ile görüntülenebilen renk sayısını artırabilirsiniz. Ekranın titremesi Interlace manasına gelmektedir. 4 Kullanılabilirler.

ABONE OLMAK İSTİYORUM

Chip Dergisine;

Sayın Chip dergisi yetkilileri öncelikle yayınlamış olduğunuz dergiyi iki aydır aldığımı ve çok beğendiğimi belirtir almaya da devam edeceğimi arz ederim. Fakat abone olmak ve daha önce yayınlamış olduğunuz dergileri alabilmek için verdiğiniz banka isimlerinden hiçbirini Kib-

=5,8-Bit DMA kanal =3, 16-Bit DMA kanal =5 yapıyorum. Efekt seslerini alıyorum fakat müzik ayarlarını da aynı yaptığım halde müzik sesi alamıyorum ve FM Chip ile ilgili bir yanıt görüyorum. Ne yapabilirim? 2-Ses kartının disketini kurduğum halde Ortam yürütücüsünden Midi dosyalarını çalıştıramıyorum. Ortam yürütücüsü için hiçbir gerek olmadığını, çoklu ortamın Midi sekmesinden halletmem gerektiği yazıyor. Çoklu ortam kurulu. Midi sekmesinden nasıl yapacağımı bilmiyorum. Yardımcı olur musunuz? 3-Bilgisayarına hiç kullanılmamış disketten İstanbul CCC adlı bir virüs bulaştı. F-Prot'un 2.23 versiyonunu ile sildim. Bilgisayara format çektim. Fakat bilgisayarı şu anda bana göre yavaş çalışıyor. Hard-diskimde 900 Mb boş yer var. Bu virüsün etkisi olabilir mi? 4-Nisan sayımızın CD'sinden çektiğim F-Prot 2.26 ve F-Prot'un 223 dahil sonraki sayılarıyla Windows modunda forma geçiriyorum. Her taramada Error Opening C:\Windows >Win 386. SWP yanıtını alıyorum. Acaba bir virüs mü var?

Uğur Yetkin/Erzincan

CHIP-1Eğer sadece müzik sesi gelmiyorsa şu satırın bir kısmı Autoexec.bat dosyanızda eksik demektir.

SET BLASTER=A220 I5 D3 H5 P330 T6

2-"Donatılar"dan "Ortam Yürütücüsü"nü yükleyip oradaki aygıtlar arasından "Midi Sıralayıcı"yı bulup Mouse ile tıklayın. Daha sonra "Dosya" menüsü aracılığı ile istediğiniz Midi parçasını yükleyip dinleyebilirsiniz. 3-Eğer bilgisayarınızın virüsten tamamen temizlendiğine eminerseniz, yavaşlamanın virüsle bir ilgisi yoktur. 4-Belirttiğiniz dosya Windows'un kullandığı "swap" dosyasıdır ve o anda kullanımda olduğu için (Windows'tan çalıştırıyorum demisiniz.) üzerinde açma, okuma gibi işlemler yapılamaz.

UYUMLULUK KİPİ

Sevgili Chip Yetkilileri:

Bilgisayarım Packard Bell Pentium 133, 16Mb Ram, dahili modem, CD-ROM Drive ve Windows 95 (Türkçe) özelliklerine sahip. Benim problemim şu: Bilgisayarımı açtığımda "CDR 101:Not Ready okuyor sürücü D Durdur, yeniden dene, iptal?" şeklinde bir yazı çıkıyor. Diğer bir açışmda karşıma bir menü geliyor. Bu menünün altında "Windows önceki yükleme girişimini tamamlamadı."

Windows'u en küçük sürücü kümesiyle başlatmak için güvenli kip'i seçin" diye bir yazı çıkıyor. Güvenli kip'te başlattıktan sonra sistem özelliklerine giriyorum. Burada "Sürücü A ve C Ms-Dos uyumluluk kipi dosya sistemini kullanıyor, uyumluluk kipi sayfalama genel sistem başarımları azaltır" yazısı çıkıyor. Daha sonra Windows yardımının yönlendirilmesiyle Autoexec, bat'a giriyorum. Orada da "Kod sayfası işlevi bu aygıtta desteklenmiyor. Seç sırasında aygıt hatası. Device Driver Not Found (MSCDOOO1) No Valid CD-ROM Device Drivers Selected.." yazısı çıkıyor. Windows'u ön yükleme kurulum disketi ile açmaya çalıştığımda: Dosya eksik veya bozuk:Sample Sys Config Sys 14. Satır hatalı

Uyarı:Bu sistem CD Rom kullanılacak şekilde yapılandırılmayabilir.Device Driver Not Found:OEMCD 001 No Valid CD-ROM Device Drivers Selected geçersiz sürücü tanımlamaları geçersiz dizin. A:\> yazısı çıkıyor.

Cem Arıkan/İzmir

CHIP-1Anladığımız kadarıyla Windows'unuzun kuruluşu sırasında bir problem çıkmış ve Windows 95 bunu kendi düzeltmeye çalışıyor. Eğer elinizde CD'si varsa Windows 95'i baştan kurmanızı tavsiye ederiz. Açılış disketinde de bir hata varsa temin etmeye çalışın. Daha sonra açılış disketi ile açarak, CD'den

Windows 95'i baştan kurun. Bilgisayarı aldığınız firma da size bu konu da yardımcı olabilir. Ayrıca böyle acil çözüm bulunması gereken sorunlarınız için Destek Hattı'mızı arayabilirsiniz.

LUCKY VİRÜSÜ

Değerli Chip Dergisi Çalışanları,

Derginizi imkan oldukça almaya çalışıyorum. Özellikle Chipucu köşenizi beğenerek okuyorum. Bayram öncesi, gönderdiğiniz hediyemi ve ağaç sertifikamı aldım. Okurlarınızı böyle güzel bir olaya ortak ettiğiniz için teşekkür ederim. Ayrıca size birkaç sorum olacak; 1-Lotus (Araba yarışı) adlı oyun 486 serisi bilgisayarlarda çalıştığı halde Pentium sistemlerde çalışmıyor. "Programınız bir holme taşmasına neden oldu" gibi bir mesaj veriyor. Sebep ne olabilir? 2-Lucky adlı virüs hakkında bilgi istiyorum. 3-Amd işlemcilerle Intel işlemciler arasında hız ve kalite haricinde bazı işlemleri yapma veya yapmama açısından bir fark var mı? Varsa nelerdir? (3DS4 adlı animasyon programının Intel işlemcilerle çalıştığı halde aynı hızdaki AMD işlemcilerle çalışmadığı söyleniyor) 4-Windows'95 işletim sistemi olan bir bilgisayarda Harddisk'ten normal açılış yaparken Windows logosu bir kez görünmüyor. Daha sonra ekranda ASCII karakterlerin olduğu bir sayfa akmaya başlıyor sayfanın en altında sağ köşesinde "VX Static Trolset" yazısı çıkıyor ve Windows'95'e geçilemiyor. Neden? 5-Windows'95 işletim sistemi olan bir bilgisayarda Dos'u renklendiremiyoruz, Autoexec. Bat dosyasına yazdığımız renk kodları C dizin işaretinden önce çıkıyor. Ve ekranı renklendirmiyor.

Selçuk Parlı/Konya

CHIP-1Lotus araba yarışı oyunu Intel Pentium işlemcili makinelerde sorunsuz çalışabilmekte. Sizdeki o-

yun programında veya sisteminizde bir hata olabilir. 2-Norton Antivirus For Windows 95'teki verilere göre .com ve .exe uzantılı dosyalara bulaşan, az rastlanan ve hafızaya yerleşmeyen bir virüs. 3-Intel'in rakipleri işlemci hızı olarak Intel'in işlemcilerini yakalamış hatta geçmiş durumdalar. Fakat kayan nokta hesabı denilen ve çok önemli bir kriter olan işlemde Intel açık bir farkla hala önde. Bu hızı, 3DS4 gibi ince hesapların kullanıldığı programlarda Intel'in işlemcilerini belirgin bir şekilde rakiplerinin arasından sıyrılıyor. 4-Bu ilk defa karşılaştığımız ve duyduğumuz bir problem. Daha detaylı bilgi yollarsanız, yardımcı olabiliriz. 5-Config.sys dosyasında Ansi.sys sürücüsünün yüklü olduğundan emin olunuz.

YABANCI DİL ÖĞRENMEK İÇİN

Chip Dergisi Yetkilileri

Derginizin abonesi değilim. Kızım sizin aboneniz. Ancak onun yazışmalarını ben yürütüyorum. Dergiyi de her ay okuyorum ve CD'de olanları izliyorum. Oyun demoları Shareware ve Freeware'ler. Oyunlar bize pek hitap etmiyor. Programlardan işimize yarayan olmuyor değil. Fakat bizim eksikliğini hissettığımız şey şu; biz bilgisayarımızı yabancı dil öğrenmek ve okul eğitim sürecinde yardımcı olması amacıyla aldık. Bilgisayarımız güzel, ama eğitici CD-ROM seçmekte güçlük çekiyoruz. Raks'ın Let's Start'ını aldık ve hoşla para verdiğimiz gördük. Antalya Raksotek'teki tek CD-ROM Player'lı PC de bozuk (sürekli olarak) olduğundan Demonstrasyon yapın. Aynı olayı Bilden'in boyama kitabında yaşadık. İçerisini bilmeden disket ve CD-ROM almaktan ve paramızı saçmaktan bıktık. Bu arada 3D'nin konuşan Hindi'sinden memnun olduğumuzu da söylemeliyim. So-

nuçta sizden istediğimiz CD-ROM'larınızda yabancı dil eğitimi ve diğer eğitim-kültür yapımlarında demo versiyonlarını vermeniz. Böylece ne aldığımızı bilerek alma şansına sahip oluruz. Bu eksikliği doldurmanız dileğiyle.

Dr: Abdullah Önenç/Antalya
CHIP-Daha önce de yaptığımız gibi elimize geçtikçe bu tip programların demo sürümlerini sizlere sunmaya çalışacağız.

VIRGE İŞLEMCİLİ EKKRAN KARTI

Sevgili Chip

Derginize aboneyim, yayınlarınızı yaklaşık bir senedir beğenerek takip ediyorum. Merak ettiğim veya kendi başıma çözemediğim birçok konu hakkında Chip sayesinde bilgi edindim. Benim sorunum ekran kartım ile ilgili. Windows 95'i defalarca kurmama rağmen ekran kartımı iki defa buluyor. Yani aygıt yöneticisine bakıldığında karşılaştığım manzara şöyle: Diğer aygıtlar...PCI Card Görüntü Bağdaştırıcı...S3 Inc. Virge PCI şeklinde görünüyor. Diğer aygıtlar kısmında yer alan PCI CARD'ın başında ise kocaman sarı renkli soru işareti bulunuyor. Bunun sebebi olarak Windows 95 bu aygıt sürücüsünü yüklenmemiştir diyor. Bu aygıtı kaldırıp Windows'u yeniden başlatırsamda Windows 95 "Yeni donanımı bulundu." diyerek benzeri sürücüyü yüklememi istiyor. Ekran kartımın sürücülerini zaten doğru bir şekilde disketten yükledim. Birçok olasılığı denememe rağmen sorunu henüz çözemedim. Benden önce kullandığım S3 Trio 64UV+ ekran kartını da aynı şekilde buluyordum. Bu yüzden kartlarda herhangi teknik arıza olması olası değil. Şu anda bilgisayarımı bu şekilde kullanmaya devam ediyorum. Windows 95 hiçbir sorun çıkarmıyor. Ancak ekran kartım ile birlikte gelen "Xing Mpeg Player" programı ile yaptığım performans testlerinde

ekran kartına erişim süresinin çok yüksek olduğu görülmüyor. Bu da ekran kartının onda biri performansı ile bile kullanmadığını gösteriyor. Şu anda bilgisayarımı 800x600 çözünürlükte ve 16 bit renkte kullanmaktayım. Daha yüksek çözünürlüklerde çıkartabiliyorum. Bütün bunlara rağmen neyin ters gittiğini bulabilmiş değilim. Diğer ilginç bir konu ise yukarıda bahsettiğim "Pci Card" ve "S3 Virge" olarak tanınan bu iki aygıt aynı IRQ'ları kullanmasına rağmen Windows 95 bu aygıtlar için herhangi bir çıkışa olmamış gibi belirtiyor. Ekran kartında herhangi bir teknik arıza olmadığının göre sorun anakarttaki veya ekran kartındaki Jumper ayarlarından kaynaklanıyor olabilir mi? Bu karışık sorunu size aktarabildim mi bilmiyorum ama yapacağınız yardım ve önerileri heyecanla bekliyorum. Sevgilerle...

Serkan Eş/İstanbul

CHIP-1-Karşılaşmış olduğunuz sorun bize başka okurlarımız tarafından da iletildi. Virge işlemcili ekran kartı satan dağıtıcılara bu konudaki sorunları iletтік. Cevap geldiği zaman sizlerle iletacağız. Ancak cevap gelene kadar "PCI Card" olarak bulunduğu donanımı "Diğer aygıtlar"da tutup sorunsuzca çalışabilirsiniz.

MALATYA'DA ÇÖZÜM BULAMADIK

Sayın Chip Dergisi Yetkilileri!

Ben bilgisayar dünyasına gönül vermiş birisiyim. Halen Malatya İmonü İlköğretim Okulunda memur olarak görev yapmaktayım. 1997 yılı başından beridir derginizi takip etmekteyim. Derginizden bilgisayar konusunda oldukça yararlandım. Şu anda bilgisayarla ilgili bir sorunumuz var. "Video veya televizyonda izlediğimiz bir konu veya filmi bilgisayara film olarak kaydedip bilgisayardan yeniden izlemek istiyoruz."

Tüm girişim ve çabalarımıza rağmen bunu Malatya ili düzeyinde çözümleme imkanı bulamadık. Bilgisayarımızın ve yan ünitelerimizin bunu yapabilecek kapasite ve güçte olduğunu sanıyoruz. Yine de bu sorununuzla ilgili bir netice alamadık. Bilgisayarımız Petium 150, 12x CD-ROM, 1.6 GB hard-disk, S3 Trio 64 görüntü kartı, 16 Bit ses kartı ile modeme sahip. Ayrıca hem TV seyredilebildiğimiz, hem de radyo dinleyebildiğimiz bir PHILIPS TV kartımız mevcut. Bunların yanında video görüntülerini bilgisayardan izleyebilmeyi gerçekleştiren video adaptörümüz mevcut. Yapınak istediğiniz olayı, sizin çözebileceğiniz inanç ile yazmayı uygun bulduk. Şayet elimizdeki bu imkanların dışında bir ünite ya da program ile çözümlenmesi gerekiyorsa, bunu gönderebilir misiniz?

Memur Haluk Acın/Malatya

CHIP-1-Elinizdeki televizyon kartı, yetkili teknik servisinden aldığınız bilgilere göre sadece bir ekran görüntüsünü dondurup hard-diske kopyalamanıza olanak tanıyor. Filmin tamamını kopyalayabilmek için "Real Time Capture" özelliği olan bir kart almalısınız.

ŞİFRE İŞE YARAMIYOR

Sayın Chip Dergisi

Bilgisayarında AWARD marka CMOS bulunmaktadır. Benim problemim, bilgisayara şifre koymama rağmen, arkadaşım tarafından rahatlıkla açılması. Söylediğine göre AWARD firması tarafından konulan özel şifre açıyormuş. Söylediği doğru olabilir mi?

Mestan Tekin/İstanbul

CHIP-1-Bize böyle bir bilgi ulaşmadı. Ancak Award gibi büyük bir firmanın böyle bir riske gireceğini zannetmiyoruz.

HARD-DİSKİ ÜÇE BÖLDÜM

Sayın Chip Dergisi Yetkilisi:

Şu anda işletim sistemi o-

larak Windows 95 yüklenmiş bulunan Cyrix 586-100 işlemcili, 16 Mb Ram'li, 1.280 Mb (üç bölünmüş) ve 170 Mb iki hard-diskli bir bilgisayarın sahibiyim. Bundan bir hafta kadar önce Windows 95'i bilgisayarına kurdum ve piyasaya çıktığı günden beri yakından izlediğim bu işletim sistemine ilişkin her türlü tanıtıcı bilgi, "Win 31"e göre avantajları, karşılaşılan problemlerin çözümüne ilişkin her türlü yazı v.b. gibi her dokumanı okuyarak bu programın her özelliğini öğrendiğimi ve sanki daha önce hiçbir işletim sistemiyle çalışmamışım gibi kısa bir sürede bu programa adapte olduğumu gördüm. Size soruak istediğim şeye gelince yukarıda da bahsettiğim gibi iki hard-diskim mevcut ve her 170 Mb olan bir çok programın setup programlarını barındıran bir depo olarak kullanıyorum. Diğer hard-diskime gelince bu hard-diski üçe böldüm ve bu şekilde kullanıyorum. "C", "E" ve "F" diye üç bölünmüş hard-diskimdeki Windows 95 Plus programının sıkıştırma programı ile "D" sürücü harfi diğer hard-diskimi (170 Mb) sıkıştırma işlemi nasıl gerçekleştirebiliriz? Bu durumda hiçbir bölümü sıkıştırılmamış hard-diskimle birlikte diğer uyumlu bir şekilde çalışır mı?

Osman Karsad Çakır/Konya

CHIP-1-Sizin de belirttiğiniz gibi Windows 95 çok kolay öğrenilebilir bir işletim sistemi. Tüm detaylar acıklamalarıyla yer aldığı için öğrenirken zorluk çekilmiyor. Sıkıştırma programını çalıştırdığınız zaman da önünüze çıkan listeden sıkıştırmak istediğiniz sürücüyü seçip kolayca kapasite artırılabiliyorsunuz. Sıkıştırılmış ve sıkıştırılmamış olan sürücülerinizi beraberce problemsiz olarak kullanabilirsiniz. Ancak şunu da unutmamalı: Sıkıştırılmış olan sürücülerden çalıştırılmak istenen program önce açıl-

mak zorunda olduğundan sistemde az da olsa bir yavaşlama olacaktır.

BİLGİSAYAR ALACAĞIM

Sevgili Süper Chip Man

Benim bir bilgisayarım yok fakat etrafında birçok kişinin bilgisayarı var. Yakında bir bilgisayar almayı düşünüyorum. Fakat bunun nasıl bir bilgisayar olması gerektiğine hala karar veremedim. Bir bilgisayar alacağım dedim. İşte bu bilgisayarı almanın nedeni ise ders ve oyun. Şimdi sorumuza gelelim. Alacağım bilgisayarın ne gibi özellikleri olmalı? Kaç Mb olması gerek,...gibi. Bana uygun bir bilgisayar bulursanız ve de fiyatını söylerseniz çok sevinirim. Ayrıca derginizin çok muhteşem olduğunu vurgulamak isterim.

Volkan Çambay/Adana

CHIP- 1-İki ay önce yaptığımız bilgisayar testi size bu konuda bir fikir vermiştir sanırım. Ancak ders ve oyun için kullanacağınızı belirttiğiniz bilgisayarın minimum özelliği bizce şöyle olmalı: Intel Pentium 133, 16 MB Ram, en az 1.6 GB hard-disk ve en az 12 hızlı CD-Rom, ses kartı. Ekran kartı da 2 MB olmalı...

VİRÜS SORUNLARI

Süper Chip Man

Yayın hayatınızda başarılar dileyerek sorularına geçiyorum. Bilgisayarım Zet marka, P75, 8Mb Edo Ram, 256 kb Cache Rom ve Sound Blaster Pro ses kartı özelliklerine sahip. 1-Bilgisayarında "İstanbul CCC" adlı bir virüs olduğunu gördüm. Bu virüs hakkında bilgi verir misiniz? Hangi yazılımlar temizler? 2-Kaliteli ve Türkçe bir virüs programı var mı? Varsa adı nedir? Nerede buluruz? 3-Virüsler Exe dosyalarından başka hangi dosyalara bulaşabilir? 4-Haziran 97 CD'nizdeki Internet Explorer 4.0'ı yüklemeyen sabit diskimde bulunan Internet Explorer 3.0'ı kaldırmalı mıyım? 5-Bilgisayarım 8Mb olmasına rağmen Fifa 97 çalışmıyor.

Bunun Autoexec. Bat dosyasındaki programların hafızayı kaplamasından dolayı olduğunu söyledi. Bunu nasıl düzeltebilirim? 6-Sahip Disk hangi komutla formatlanır. Formatlamadan hangi programları bulundurmaliyim?

İlker Akbaş/Izmir

CHIP- 1-Bootblock'a yerleşen bir virüstür. F-Prot son versiyonu ile temizleyebilirsiniz. Bu programı verdiğimiz eski CD'lerde bulabilirsiniz. 2-Ara programını tavsiye ederiz. Bülent Eren adlı bir Türk programcı tarafından yazılmış ve sürekli güncellenmektedir. Çeşitli BBS'lerden bu yazılımı bulabilirsiniz. 4-Microsoft'un tüm ürünlerinde yeni sürüm kendini eski sürümün üzerine kaydeder. O yüzden kaldırmanıza gerek yoktur. 5-Bilgisayarınızı açtıktan sonra "Windows 95 başlıyor" yazısını gördü görmez F8 tuşuna basın ve çıkan menüden "Adım adım onaylama'yı seçin. Şimdi size her satır için onayınız sunulacaktır. Adım adım gerekemeyen komutları yüklemeyen ilerleyin. Fifa'nın artık çalışması lazım. 6-Çok riskli bir soru... Öncelikle bir sistem disketi hazırlamalısınız. Bunu Windows 95 içinden yapabilirsiniz. Daha sonra hangi işletim sisteminin yükleyecekseniz, onun "Install" disketlerini bulmalısınız. Tabii eğer Cd'den kuracaksanız, sistem disketiniz içinde Cd için sürücü ve MSCDEX programı da olmalı. Daha sonra format ediyerek harddiskinizi formatlayabilirsiniz. (Tabii makineyi disket ile açtıktan sonra.) Yine de bu komutu harddiskinizin içinden çıkarmayacak bir hal aldığa emin olmadan denemeyin bizce...]

MAKİNE NASIL?

Sayın Chip Yetkilileri;

Ben Adana'dan arayan bir okuyucunuzum. Size iki adet sorum olacak. 1-Kullandığım bilgisayar Pentium-75, 1Gb. Hard-disk, 1Mb 256

renk Svga kartı, 28" monitor, Windows 95. Sizce bu günün şartlarına göre kullandığım makinenin durumu nasıl? İşlemcimi Pentium II yapmalıyım? 2-Nisan ayında verilen Chip-Cd'nin içinde bulunan Djppv 2 isimli C++ derleyicisini yüklemek istedim. Cd programı yüklenmedi. Ben de WinZip ile dosyaları açtım. Programı böyle çalıştırdım. Program çalışıyor ama eksik. Şu ana kadar hiçbir C programı yazamadım (bu program ile). Bazı Exe dosyaları kısıp sanıyorum. Program da bunu söylüyor. İnternet üzerinden indiremedim, çünkü Web sitesi bulunmuyor.

Volkan Karca/Adana

CHIP- 1- Pentium II bize henüz yüksek fiyatı sebebiyle gereksiz, fakat işlemciniz en az Pentium 133 olmalı. Ram'inizin ne kadar olduğunu yazmamışsınız ama en az 16 MB olmalı. 2-Cd arabirimimiz bazı bilgisayarlarda sorun çıkarabiliyor. Böyle durumlarda Cd içinden ilgili dizini bulup oradan programları çalıştırabilir veya yükleyebilirsiniz. Dizinlere koyduğumuz "Okunabilir" veya "Readme" dosyalarını lütfen dikkatlice okuyup, yazılanlara uyunuz.

SETUP YAPMANIN YOLLARI

Sevgili Chip Dergisi Çalışanları,

Berginizi ve diğerlerini mümkün olduğu kadar düzenli takip etmeye çalışıyorum. Size uzun zamandır beğeni, eleştiri ve sorularımı yazmak istiyordum, fakat ancak fırsat bulabildim. Öncelikle şu günlerde uğraştığım sorunu anlatmak istiyorum. Geçenlerde Windows NT 3.51 sürümünü edindim. Ancak Installation Guide'daki bütün prosedürü uygulamama rağmen Setup yapmayı başaramadım. MS-DOS altından Root dizindeki winnt.exe Dosyasını çalıştırarak Setup'ı başlatıyorum. Bu dosyayı çalıştırdıktan sonra Boot disket hazırlamak

için benden 3 adet formatlanmış disketi sırayla A: sürücüsüne takmamı istiyor. Ancak ilk önce istediği 3 disket'e iki dosyayı kopyalayamayacağı mesajını veriyor (ntdll.dll ve usetup.exe). Bu dosyaları mecburen kopyalatmayıp Setup'a devam ediyorum. Bütün Dosyaları C: sürücüsüne kopyaladıktan sonra bilgisayarı reset edip sırayla Boot disketleri istiyor. Ancak iki dosyanın kopyalanamadığı 3diskete sıra gelince bilgisayar kilitleniyor. Söz konusu iki dosyayı doğrudan Cd'nin üzerinden 3 diskete kopyalayıp yeniden Reset ediyorum; aynı diskette tekrar kilitleniyor. Boot disket hazırlamadan Boot dosyalarını doğrudan hard-diske yükletme parametresini kullandığım zaman (winnt/b) aynı iki dosya yeniden kopyalanamaz mesajı veriyor. Reset ettiğinde bilgisayar tekrar kilitleniyor.

Bu durum sadece İngilizce Setup sırasında değil, farklı dillerde sahip Fransızca ve Almanca setuplarda da tekrar ediyor. Acaba Setup yapmanın farklı bir yolu var mı? Bu iki dosya neden kopyalanmıyor (ntdll.dll ve usetup.exe)?

Bu sorunu nasıl çözeceğim konusunda bana yardımcı olursanız çok sevineceğim. Bilgisayarımın özellikleri şunlar: Pentium 133, 16 edo Ram, 1 MB ekran kartı, Goldstar 4 hızlı CD-ROM sürücü Widows 3.11 Ayrıca Windows NT 3.51 ve 4.00 sürümleri ile ilgili daha fazla ayrıntılı bilgi yayınlamanızı rica ediyorum. 3.51'in Windows 95'ten daha emniyetli ve daha gelişmiş olduğunu duyduğum için Windows NT'ı tercih ettim. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Kaan Dönmez/Ankara

CHIP- 1-Windows NT kurulumu sırasında üç adet formatlanmış HD diskete ihtiyaç duyar. O yüzden bozuk olmadıysanız emin olduğunuz üç tane disketi kurulum işlemine başlamadan önce hazırlamanız gerekmektedir.

dir. NT her dosyayı kopyaladıktan sonra, disketteki kopyayı kontrol eder ve bir sonraki dosyaya bu işlemi den sonra geçer. (Verify) Ancak sizin durumunuzdaki gibi hard-diske kopyalama yaptıktan sonra da hata devam ediyorsa ya CD-Rom sürücünüzde ya da elinizde bulundurduğunuz Cd'de bir sorun var demektir. Microsoft Destek Hattı'ni arayarak kurulum konusunda size yardımcı olmalarını isteyebilirsiniz. Eğer Cd'niz bozuk ise değiştireceklerdir. 2-Windows NT ile ilgili haber ve yazılara sürekli yer vermeye çalışıyoruz. İleriki sayılarımızda bu işletim sistemini daha detaylı bir biçimde incelemeyi düşünüyoruz. 3-NT, belirttiğiniz gibi Windows 95'ten daha güvenlidir. Daha çok ağlar için tasarlanmış bir işletim sistemi olduğu için kolay kolay çökmemesi gerekmektedir. O yüzden 3.51 sürümü, 4.00 sürümünden daha da güvenlidir. Çünkü 3.51'de ekran kartı gibi donanımların sürücülerini aynı tutulmuştur ve ekran kartının kilitlenmesi gibi durumlarda bile çalışmaya devam edebilmektedir. Ayrıca erişim, yönetim gibi konularda da NT Windows 95'ten çok daha gelişmiştir. Ancak Windows 95 daha çok PC'ler için tasarlandığından daha kullanışlı bir işletim sistemidir. Plug'n Play gibi bir özelliği olması bile tek başına bir rahatlık sağlamaktadır. Eğer bir ağ kurmayı düşünmüyorsanız, sakladığınız bilgilerin güvenliği çok önemliyse ve en önemlisi çıkacak sorunların hepsinin üstesinden gelebileceğinize inanıyorsanız NT kurabilirsiniz. Önce kullanacağınız kartların NT sürücülerini bularak başlayabilirsiniz.

KİLİTLENMEYE KARŞI

Sevgili ChipMan,

Öncelikle sizi bu kadar yararlı ve okuyucu sorunlarına öneme veren bir dergi çıkart-

tığınız için kutluyorum. Sorunlarıma gelince; 1.Benim Pentium 133, 16 MB edo Ram, 450 MB sabit disk, 8x CD-ROM, 16 Bit ses kartı ve içinde Windows 95'i olan bir bilgisayarım var. Geçen günlerde bilgisayara Duke 3D oyununu yükledim. Fakat bilgisayarı açıp oyunu başlattığım zaman kilitleniyor. Aynı oyun, arkadaşımın bilgisayarımda çalışıyor neden olabilir?

2.Windows 95'in altında değil de önceki Ms-DOS sürümünde "Mouse" yazdığında "bozuk komut" uyarısını gönderiyor. Mouse'u önceki MS-DOS sürümünde nasıl Install edebilirim. 3.Örneğin ben program aldım sabit diske yükledim. Yüklemediğim bölüme Bad Sectors varsa, bu bölüme bilgiyi nasıl kurtarabilirim?

İlhan Gökce/Ankara

CHIP- 1-Bilgisayarınızın kilitlenmesinin sebebi ses kartınızın adresinin yanlış bir değere ayarlanmış olması yüzündendir. Oyunu çalıştırmadan önce Setma.exe dosyasını çalıştırarak buradan ses kartınızla ilgili değerleri doğru olarak girin, test edin ve kaydedip çıkarın. Daha sonra oyununuza çalıştırabilirsiniz. 2-Büyük bir ihtimalle Mouse.exe dosyasının bulunduğu dizini Autoexec.bat içindeki Path satırının sonuna eklememişsinizdir. Bilgisayarınızı önceki Dos sürümü ile açtıktan sonra "Edit Autoexec.bat" yazarak çıkan pencereden "Path" ile başlayan satırı bulun ve bu satırın sonuna bir noktalı virgül ve arkasından da "mouse.exe" dosyasının bulunduğu dizinin tam yolunu yazın. Kaydedip çıktıktan sonra bilgisayarınızı yeniden başlattığınızda Mouse çalışacaktır. 3-Eğer hard-diskinizde "Bad Sector" varsa zaten işaretlenmiştir ve üzerine herhangi bir şekilde kayıt yapılmaz. Ama eğer "Bad Sector" sonradan oluşursa o zaman o bilgileri kurtarmanın pek imkanı

yoktur. Yine de Norton gibi programları deneyebilirsiniz, fakat bir programla yapılabilecek kadar kolay bir iş değildir. "Low Level" programlamadan anlıyorsanız bir kısmını kurtarabilirsiniz.

FİLM İZLEYEBİLMEK İÇİN...

Sayın Chip Yetkilileri ve Super ChipMan,

Öncelikle size bu kadar harika bir dergi çıkardığınız için teşekkür ederim ve yayın hayatınızda çok başarılı olmanızı dilerim. Derginizi 8 aydır takip etmekteyim. Fakat benim şu anda bir bilgisayarım yok. Ama en kısa zamanda almaya düşünüyorum. Bilgisayar almadan önce cevaplarını öğrenmek istediğim bazı sorular var. Bu soruları yanıtlarsanız çok mutlu olurum.

1.CD ve disket oyunlarında ve programlarda yükleme ve kaydetme nasıl yapılır? 2.Virüsler bilgisayara en çok ne kadar zarar verebilirler? Bilgisayarda virüs olup olmadığını nasıl anlayabilirim? Virüs varsa nasıl temizleyebilirim?

3.Bilgisayarda CD filmlerini izlemek ve müzik dinlemek için ne yapmak gerekir ve nelere ihtiyaç duyarız? 4.Kilitlenmiş bir bilgisayar ve CD-ROM sürücüsünü nasıl açabilirim? 5.Internete bağlanmak için bir modem kartı ve modem yeterlimidir? Bu ortam içinde aylık internet maliyeti ne kadardır? 6.Bilgisayara bağlanabilen hoparlörlerin en yüksek gücü kaç Watt'tır? En iyi hoparlör hangisidir? Bu hoparlörleri nerede bulabilirim ve kaç alabilirim? 7.Windows 95 işletim sistemine sahip bir bilgisayarda, OS/DOS/Windows 3.1 ortamlarında çalışan oyunlar, programlar vs. çalışır mı? 8.Windows 97 ne zaman çıkacak? Sizce bilgisayar almak için Windows 97 çıkmasını ve 2000 yılında bilgisayarda bir değişiklik olacağı için 2000 yılının gelmesini beklemeliyim? 9.Sizce yaygın servis ve yedek

parça açısından en yaygın bilgisayar hangisidir? 10.Bilgisayara bir yazıcı nasıl bağlanır?

Sizin de anladığımız gibi PC hakkında pek bir şey bilmiyorum. Sizce bilgisayar kursuna gitmeli miyim?

Ufuk Çimen/İstanbul

CHIP- 1-Programlar ve oyunların içinde kayıt opsiyonu muhakkak vardır. Tabii Cd'ye kayıt yapamayacağınızı, Cd'den oynadığınız oyunların hard-diskinizde bir dizin açıp kayıt işlemlerini oraya yaptıklarını belirtmekte de fayda var. 2-Virüslerin verebileceği en fazla zarar hard-diskinizi formatlamak veya dosya yapısını bozmaktır ki bu da tüm bilgilerinizin, programlarınızın, kaydettiklerinizin silinmesi demektir. Ancak hemen gözünüz korkmasın. Virüsleri yakalama amaçlı birçok program mevcuttur. Ve çoğu daha virüs bulaşmadan virüsü yakalayabilmektedir. Aynı programlar virüsleri tespit edip temizlemenizi de sağlamaktadır. 3-MPEG formatında kaydedilmiş Cd filmlerini izlemek için bu formatı çözen bir karta ihtiyacınız vardır. Ancak işlemciniz yeteri kadar hızlıysa (tavsiyemiz en az Pentium 100) bu işi program ile yapıp ek masraftan kurtulmuş olursunuz. Piyasada birçok MPEG oynatıcı program var; hatta ekran kartınız ile beraber muhakkak disket halinde verilecektir. Müzik dinlemek ve tabii filmlerin sesini duyabilmek için de bir ses kartına ihtiyacınız var. Cd-Rom sürücünüzden ses kartınıza bağlanacak bir kablo ile müzik Cd'lerini yine ses kartınızın çıkışına bağlamış olduğunuz hoparlörlerden dinleyebilirsiniz. 4-Kilitlenmiş bir makineyi açmanın tek yolu Resetlemektir. CD-Rom sürücünüzün kilitlenmesi ile içinde kalmış olan Cd'yi nasıl çıkaracağını öğrenmek istiyorsanız, bazı sürücülerde bulunan

acil durum yuvasına tınağınızı sokup kapağı açabilirsiniz. 5-İnternet'e bağlanabilmek için bir adet modem ihtiyacınız vardır. Modem eğer Internal model olursa kart şeklindedir ve anakart üzerindeki boş bir yuvaya takılır; External tercih ederseniz dışarıda durur ve kasanın arkasındaki bir seri porta takılır. İnternet de seçtiğiniz servis sağlayıcı ve kullanım sürenize göre size farklı maliyetler çıkaracaktır. 6-Bilgisayar bağlayacağınız hoparlörler için bir sınır yoktur. Eğer standart olan SoundBlaster16 ses kartını kullanacaksanız "SPK OUT" çıkışı 4 Ohm'luk hoparlörler için kanal başına 4 Watt, 8 Ohm'luk hoparlörler için kanal başına 2 Watt güç üretebilir. Bu güç dayanabilen hoparlörler kullanmanızı tavsiye ederiz. "LINE OUT" çıkışı ise standart bir çıkıştır ve buradan herhangi bir amplifikatöre girerek istediğiniz kadar güçlü bir çıkış alabilirsiniz. Bu durumda hoparlörlerin markası ve fiyatları çok farklı olacaktır. 7-Dos için yazılan oyunların tamamı Windows 95 ortamında çalışabilmektedir. Zaten artık birçok oyun Windows 95 için de yazılmaktadır. Windows 3.1 için yazılan oyunlar ise Windows 95 üzerinde çoğunlukla sorun çıkarıyorlar. OS/2 sürümünü ise çalıştıramazsınız. 8-Windows 97'nin deneme sürümü şu anda Beta Testçilerin ellerine geçti zaten. Bu yazın sonlarına doğru son halinin piyasaya çıkması bekleniyor. Bilgisayar almak için Windows 97'yi beklemeniz gereksiz. Windows Windows 95'li bir bilgisayarla başlayıp daha sonra Windows 97 sürümüne geçebilirsiniz. Zaten Windows 97'nin yerleşmesi de bir süre alacaktır. 2000 yılı ile ilgili problem ise günümüzde kullanılan bilgisayarlarla ilgili bir problem değildir. Yıl için iki

hane kullanan bilgisayarlar 2000 yılında sıfırlanacağından böyle bir sorundan bahsedilmektedir. 9-Adını ve reklamlarını sık sık gördüğümüz büyük bilgisayar firmalarının her biri yeterli derecede hizmet ve yedek parça hizmetine sahiptir. 10-Yazıcı ile beraber gelen paralel kablunun bir ucu bilgisayarın arkasındaki paralel porta, diğeri ise yazıcıya bağlanır ve bilgisayar açıldıktan sonra gerekli yazılımların da yüklenmesiyle yazıcı kullanılabilir duruma gelir. 11-Bilgisayarı öğrenmenin tek yolu pratik çalışmadır. Her işleminizin sonucunu anında alarak ve neler olduğunu görerek hızlı bir şekilde öğrenebilirsiniz. Tabii kitaplardan da faydalanmanızı tavsiye ederiz.

INTERNET'E BAĞLANMADAN KONUŞMAK

Super ChipMan'a

Öncelikle boylesine kaliteli bir dergi çıkardığınız için sizleri tebrik ederim. İşte sorunlarımız: 1-Windows 95 ile, İnternet'e bağlanmadan sesli telefon görüşmesi yapmak mümkün mü? Yani karşımadaki kişi telefona konuşacak, ben ise onun sesini Multimedia hoparlöründen duyup mikrofona konuşacağım. 2-Visual Basic 3.0 ile diskim numarasını ve Bios tarihini tespit edebilen bir VBX var mı? Varsa nasıl elde edebiliriz? 3-Web sayfası nasıl hazırlanır? HTML ne demektir?

İsimsiz

CHIP 1-Tabii ki mümkündür. Eğer modeminiz ses özelliğini destekliyorsa günlük normal telefon konuşmalarınızı bile bu şekilde yapabilirsiniz. Genellikle modemlerle birlikte gelen programlar size bu konuda bir çözüm sunarlar. Eğer elinizde böyle bir program yoksa, SuperVoice'un Shareware sürümünü deneyebilirsiniz.

YALAN SÖYLEYEN FİRMALAR

Bilgisayar almak istiyordum. PC Market sayfalarına bakarken Blue Computer, Menekşe sok., Balkanoğlu Çarşısı, No:7/49 Kızılay/ANKARA Tel:0.312 418 37 94 Fax:0.312 418 37 94 Ankara dışı siparişleriniz kargo ile gönderilir yazısını gördüm. Vedat Özcan ve Murat Konut ile telefonda anlaşma yaptık. Ben parayı banka havalesi ile yolladım. Bilgisayar kargo ile gönderilecekti. Bir hafta geçti gelmedi. Kargoya verdik bugün gelir, yarın gelir. Her gün bir yalan. Kısaça bilgisayar gelmedi. Gönderdiğim parayı gönderin, ona da aynı bugün yarın hala gelecek. Kısaça ne bilgisayar ne de paramı alabildim. Yalan satan yalan yaşayan sahtekar insanlara paramı kaptırdım. Ve bugün verilen telefon cevap bile vermiyor.

Galip Dönmez

CHIP Aranen firma Blue Computer ne yazık ki yerinde bulunamadı. Okurumuzun mahkemeye başvurmaktan başka çaresi kalmadı. Diğer okurlarımızın da dikkatine.

AYARLAR HAKKINDA

Değerli ve Bilgili Super ChipMan,

Değerli Chip çalışanları, bu benim bir dergiye yazdığım ilk mektup.

Bu sene Goldstar 8. hız bir CD sürücüsü aldım. Bir CD'deki Freetel adlı bir programı Windows 3.11'e kurdum. Daha sonra işime yaramayacağını anlayınca sildim. Şu an Windows her açılışta, Freetel.dxl (uzantı yanlış olabilir) daha sonra Freetel.dx2 ögesi yok gibi bir mesaj çıkıyor. Win.ini ve Win.Sys'ye baktım. Bunlarda bu ayarları içeren bir satır bulamadım. Gerçi hayati bir sorun değil ama derginizde yayınlayıp cevaplarsanız sevinirim. CD'lerinizin içerikleri çok güzel. Ancak benim gibi Windows 95'e geçmemiş kullanıcılar hala çok CD'le-

rin içine daha fazla DOS ve Win 3.1 kullanıcıları için program koyarsanız sevinirim.

Volkan Eren/Bergama-Izmir

CHIP 1-Kurduğunuz program büyük ihtimalle sistem dosyalarından birine veya Windows'un başlangıç dizinine kendiyile ilgili bilgiler yazmış. "Win.ini", "System.ini" dosyalarını daha dikkatli bir şekilde inceleyiniz. Hatta bahsettiğiniz program isimlerini aratın. Eğer bulamazsanız, Windows'un içinde "Program Manager" içindeki "Startup" grubuna bakın. Muhtakak dikkatinizi çekecektir. Programları silmek için de, genellikle içlerinden çıkan "Uninstall" programlarını kullanmanızı tavsiye ederiz. 2-Son zamanlarda daha çok Windows 95 için program üretildiğinden faydalandığımız Shareware arşivlerinden genellikle Windows 95 programları bulabiliyoruz. Buldukça DOS ve Windows 3.x programlarına yer veriyoruz tabii...

TAMİRDEN SONRA...

Sevgili ChipMan,

Derginizin üç aylık aboneli, dört aylık okuyucusuyum. Klasikleşmiş cümlelerle yazıma başladığım için özür dilerim. Fakat ne yapayım sizleri çıkardığınız bu güzel dergiden oturu kıtlamamak size karşı çok büyük haksızlık olur. Ayrıca benim için Chip Ormanı'da dikkatiniz ağaç için sonsuz teşekkür eder, aşağıda yazdığım sorularımı cevaplandırmanızı rica ederim. 1.Bu ayın (Haziran) dergisi bana ulaştığında bir hayli moralm bozuldu. Çünkü gönderdiğiniz CD parçalar idi. CD'yi hiç açmadım ve bu mektupla beraber size gönderiyorum. Acaba değiştirebilir misiniz? 2.Geçen gün bilgisayarımın kasasının arkasındaki fişleri çıkararak Upgrade için anakartımın yeterli olup olmadığına bak-türmek için bir yere götür-

düm. Orada bilgisayarımın kasası açıldı. Bazı şeylerine (Mikro işlemci, Ram yuvaları) bakıldı. Başka hiçbir sökme takma yapılmadan bilgisayarım kapatıldı. Kasamı eve getirip fişlerini takdım. Power düğmesine bastım. Bilgisayarımdaki " Caps Lock, Num Lock, Scroll Lock" ışıkları yandı ve sabit kaldı. Ayrıca (monitörüm bilgisayarımı birlikte otomatik açıyor) monitörümün çalıştığını belirten ve her zaman yeşil yanan ışığı kırmızı yandı ve o da sabit kaldı. Bunun yanı sıra bilgisayarımın işlem yaptığını gösteren ve monitörümün açık olduğunu gösteren kasanın üzerindeki ışıklar sönmük kaldı. Acaba problem nereden kaynaklanıyor olabilir? Bağlantıları kontrol ettim. Hatta çıkarıp hepsini yeniden taktım sonuç değişmedi. Bilgisayarımı bir hafta sonra Upgrade ettiriyorum. Acaba Upgrade edilirken bu hata kendiliğinden düzelir mi yoksa bir problemi çıkarır mı? Bilgisayarına 2 Mb'lık ekran kartı, Sound Blaster ses kartı ve 16 hızlı CD-Rom sürücüsü takıyorum. Makinemi Pentium 75'ten 133'e, 8 Mb belleğimi 16 Mb'a yükseltiyorum. 3.Geçen ay bana bir ChipClub üye kartı geldi. Bu kartı nasıl değerlendirebilirim? Bu kartın bana sağladığı ayrıcalıklar nelerdir?

Erinç Soyert/Sürmene-Trabzon

CHIP-1 Sağlam bir Cd çok büyük ihtimalle şu anda arşivinizde yerini almıştır bile. 2-Taşıma sırasında kasa içerisindeki kabloların veya kartlardan biri yerinden oynamış olabilir. Upgrade edilirken kontrol edilirse sorunun kolayca çözüleceğine inanıyoruz. 3-ChipClub üyeliği ve size sağladığı avantajları ilgili sayfalarımızdan öğrenebilirsiniz. Elinizdeki kartla birçok ürünü piyasa fiyatının altında satın alabilirsiniz. Chipuçları için de Harikalar Diyarı'nda köşemizi

takip etmenizi tavsiye ederiz.

YANLIŞLIKLA PROGRAM SİLİNİRSE

Sevgili Chip Dergisi,

Derginizi Haziran sayısı ile tanıdım. Daha önceleri bir kaç defa incelemiş fakat bilgisayarım olmadığı için ilgilenmemiştim. Yaklaşık bir aydır bilgisayar kullanıyorum. Çoğu şeyi deneyerek veya arkadaşlarımdan yardımıyla öğreniyorum. Bilgisayarım 32 Ram'lık, 8 hızlı bir Pentium 150.

Benim sorulum yanlışlıkla silinen bir çizim programı. Carel6 adındaki program nasıl olduysa silinmiş. Programı her açışında karşına exe Dosyalarının kaybolduğunu gösteren yada parçalarının başarıyla kayda girildiğini belirten bir yazı çıkıyor. Sizden istediğim programı tekrar çalıştırmam için yardımcı olmanız. (Program bilgisayar aldığım anda yüklüydü, belki bir CD veya disketi yok)

Diğer bir sorum ise modem ve faks kartından kaynaklanıyor. Kart bilgisayarına takılı olmasına rağmen bağlı değil. Nasıl bağlayacağımı belirtir veya başka bir öneride bulunursanız sevinirim.

Sevgilerle, bir Chip hayranı.

İsmiiz

CHIP-1 Ekranda gördüğünüz "Recycle Bin" üzerine tıklayarak burada gördüğünüz dosyaları eski yerlerine kopyalayarak programınızı kurtarabilirsiniz. Veya "Windows Explorer" ı açarak buradan "Recycle Bin" içindeki dosyaları eski yerlerini mouse ile tutarak taşıyabilirsiniz. Fakat bunları yapabilmek için tabii, dosyalar silindikenden beri çöp kutusunu boşaltmamış olmanız gerekiyor. Eğer boşalttıysanız, programın kurulum disketlerine veya Cd'sine ihtiyacınız olacak. 2-Telefonunuza bağlı olan fişi telefonun arkasından söküp ve modeminizin uze-

rinde "Wall" yazan veya yanında "telefon prizi" resmi bulunan yere takın. Modeminizle beraber gelmiş olması gereken iki ucunda da fiş bulunan kablounun da bir ucunu modemin arkasındaki diğer yuvaya, öteki ucunu da telefonunuzun arkasına takın. Eğer ses özellikli bir modem ise mikrofon, hoparlör, kulaklık gibi çıkışlara da diğer aygıtları bağlayabilirsiniz.

TAMİRDEN SONRA/2

Sayın Chip Dergisi,

Derginizi Eylül 96 sayısından itibaren alıyorum. Çok kapsamlı bir dergi çıkarıyorsunuz. Derginizi severek ve beğenerek okuyorum. CD'lerin devamını dilerim. Şimdi sorularıma geçiyorum. 1.Bilgisayarımın özellikleri: Intel Pentium 133, 16 Mb Edo Ram, 6 hızlı Aztech CD-Rom, Sound Blaster. Bilgisayarımı ilk aldığında hızı çok iyiydi. O zaman bilgisayarın içinde Windows 95 vardı. Bazı nedenlerden dolayı başka bir firmaya göturdüm ve orada bilgisayarı formattadılar. İçine Windows 3.1 Workgroups yüklendi. Bilgisayar orada 1 hafta kaldı. Bilgisayarın eski hızında değil. Mesela ilk açılırken bekliyorum. Sonra CD-Rom'dan bir oyun yüklediğimde epeyi bekliyorum. (Or. Fıfa 97 gibi) Eskiden hızlı bir şekilde giriyordu. Bilgisayar ilk açılırken EDO Ram at Row(s)=01 diyor. Acaba göturdüğüm bilgisayarcı Ramları mı aldı yoksa o yazı normal mi? 2.Bu bir istek. Bu mektubun olduğu dergiyle Blue Wave 2.20 ile Remote Access 2.02 versiyonunu verir misiniz? Burada bütün bilgisayarılara sordum fakat hiç birinde bulamadım. 3.Oyun köşenizde Phantasmagoria 2 ile Harvester ve The Dame Was Loded oyunlarını açıklar mısınız? 4.Burdan tüm oyunseverlere sesleniyorum. Elinizde Fıfa 97 oyununun hilesi var mı? Hard Line'da çatım çok dayanmıyor. Hemen oluyorum. Bu oyun-

da da bildiğiniz hile var mı? Biliyorsanız aşağıdaki adresine mektubunuzu gönderin. Sizin de bilmediğiniz hile varsa bana yazıp sorun.

Erinç Erçağ/ Kıbrıs

CHIP-1 O yazı normal. Bilgisayarınızın içinde iki adet 8 Mb'lık Ram olduğunu gösterir. Windows 95 Cd için bir tampon bellek kullanıldığı için Windows 3.11 ile yavaşlamış olması normaldir. Smartdrv.exe programı ile CD sürücünüzü hızlandırabilirsiniz. Eskisi kadar olmasa da belirgin bir fark göreceksiniz. 3 Dileğinizi ilgili arkadaşlara iletceğiz.

AĞDA SESLİ HABERLEŞME

Sayın Chip Dergisi,

Derginizin konu ve içeriğini çok güzel buluyorum ve sayılarınızı hiç kaçırmıyorum. Sorunlarla dolu bilgisayar dünyasında uğraştığım için size birkaç sorum olacak. 1.BNC kablolarla bir ağ kurduk. Bu ağda ses kartı ile sesli haberleşebilir miyiz? Shareware yazılımları varsa derginizin CD'si ile verebilir misiniz? 2.Kayan nokta ne işe yarar? Kullanımları ne gibi yararlar sağlar ve nerelerde kullanılır? 3.DOS Interrupt ile yazıcıya karakter yolluyoruz. Yazıcıyı kapatıp açtıktan sonra yazmaya başlıyor. Bunun sebebi ne olabilir?

Ufuk Uysal/ Samsun

CHIP-1 Sesli haberleşme yapabilirsiniz. Bu iş için uygun bir Shareware yazılım bulduğumuzda sizlere vereceğiz. 2-Kayan nokta işlemlerinin işleyişi ile ilgili bir terimdir. Bildiğimiz ondalıklı işlemlere karşılık gelir ve bu hesabın işlemci tarafından yapılabilmesi normal işlemlere göre zaman alır. İşlemlerin sonucunun kesinliği açısından fayda sağlar. 3-Bu sorunuza yanıtlayabilmek için yazdığınız programın kaynak kodlarını görmemiz lazım. Ufak bir ihtimal olarak da yazıcıyı online konumuna getirmeyi unutmuş olabilirsiniz.

CHIP'ten Okurlarına Hizmet Tüm sorunlarınız, için **CHIP** emrinizde

0.212.283 42 55 numaralı telefon
en büyük yardımcınız.

CHIP Yardım Masası

Pazartesi, Cuma 14:00 - 15:00

Firma adreslerinden, ürün bilgilerine kadar istediğiniz bilgilere, dergiyle ilgili sorularınıza yanıtlara bu hattan ulaşın. CHIP Yazı İşleri emrinizde.

CHIP Editörleri

Salı, Perşembe 17:00 - 18:00

Dergideki yazılarla ilgili olarak editörlerle doğrudan konuşmak, onlara doğrudan soru ya da yorumlarınızı iletmek isterseniz, Chip editörleri bu saatler arasında sizlerle...

CHIP Club-Ekstra

Çarşamba 14:00 - 18:00

Yalnızca CHIP Club üyeleri için. Abonelik sorunlarından, teknik sorulara, dergiyle ilgili çeşitli bilgilerden CHIP Club'da satılan ürünler hakkındaki bilgiler için yalnızca CHIP Club üyelerine ait saatler.

CHIP Tüketici Köşesi

Pazartesi 15:30 - 16:30

Satın aldığımız bilgisayar ürünleriyle ilgili olarak satıcı firmalarla aranızda doğan her sorun için bu hattı arayın. Fima yetkilileri ile görüşülecek ve sorununuzun çözümü için yardım alınacaktır.

CHIP Destek Hattı Salı, Perşembe 14:00 - 15:30

Yazılımdan donanıma kadar tüm teknik sorularınız CHIP Teknik Servisi sayesinde bu saatler arasında anında yanıtlanıyor, problemlerinizi çözülüyor.

CHIP Okurlardan Bilgiler

Bilgisayar kullanırken karşılaştığınız yazılım ve donanım Bug'larını (hatalarını), kendi bulduğunuz chipuçlarını, çözüm yollarını bize yollayın dergide yayınlayalım.

CHIP Emrinizde

Her zaman olduğu gibi mektuplarınızı, mesajlarınızı, dergiyle ilgili soru ve yorumlarınızı, SüperCHIPMan'e sorularınızı bekliyoruz.

Bu hattın dışında CHIP'e her türlü soru ve sorun için

e-mail: chipyaz@chip.com.tr'den

Faks: 0.212. 283 42 54'den

Adres: Peker sokak No:26 D.9 Levent/İstanbul adresinden ulaşabilirsiniz.

CHIP Telefonla Yardım Programı

Saat	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
14:00-14:30	CHIP Yardım Masası	CHIP Destek Hattı	CHIP Club-Ekstra	CHIP Destek Hattı	CHIP Yardım Masası
14:30-15:00	CHIP Yardım Masası				
15:00-15:30		CHIP Destek Hattı		CHIP Destek Hattı	
15:30-16:00					
16:00-16:30					
16:30-17:00					
17:00-17:30		CHIP Destek Hattı	CHIP Club-Ekstra	CHIP Destek Hattı	
17.30-18:00					

CHIP Yardım Masası CHIP Editörleri CHIP Tüketici Köşesi

CHIP Destek Hattı CHIP Club-Ekstra

Not: Belirtilen saatler dışında telefonla gelecek teknik soru ve sorunlar yanıtlanmayacaktır. Ancak faks, e-posta ya da postadan gelecek soru ve sorunlar SuperCHIPMan köşesinde yeracaktır.

Her ay vermekte olduğumuz "Programlama Eki"ni bu ay teknik bazı aksaklıklar nedeniyle yayınlamayıyoruz. Programlama Eki'ne gelecek ay kaldığımız yerden devam edeceğiz. Bu aksama nedeniyle okurlarımızdan özür dileriz.

TEMMUZ 97 CHIP-CD'Sİ

Chip Temmuz Cd-Rom'u en az diğer aylar kadar işlevsel ve sade ancak çok renkli ve cıvı cıvı bir arabirime sahip. Bu CD için özel olarak bestelenmiş özgün müzik eşliğinde içeriğe göz atmak ve istenen programları çalıştırmak ya da kurmak mümkün. Bütün bunları yaparken etkileşimli arabirimden çıkma zorunluluğu yok. Programlar çalıştığında Multimedia arabirimi kendini görev çubuğuna gizliyor. Bu ayki CD'nin yeniliği film fragmanları ise arabirimdeki pencereden izlenebiliyor.

Bu ayın içeriği 7 ana başlık altında toplandı. OYUNLAR bölümünde en son oyunlardan seçilmiş oynanabilir demolar ve en güzel Shareware'ler var. Temmuz'un favorisi Duke 3D'nin yaratıcılarından aynı tarzda harika bir oyun olan Shadow Warrior. INTERNET başlığı altında Siber Uzay'ı en etkin şekilde kullanabilmek için gerekli ve faydalı programlar bulunuyor. Netscape'in en son beta sürümünün Windows 95, 3.1 ve NT versiyonları ve Real Video, bu programlardan sadece birkaçı. ARAÇLAR bölümüne gelince, heran el altında bulunması gereken ve hayatı kolaylaştıran onlarca faydalı program ve virüs tarayıcıyla yine çok zengin. GRAFİK bölümü bu alana ilgi duyan herkesi tatmin edecek programlarla dolu. Paint Shop Pro'nun en son sürümü ile Photoshop benzeri ticari programlarla yarışmak mümkün. Ek olarak resim göstericiler de, bu bölümünün ağır toplarıdır. PROGRAMLAMA başlığı altında toplanan programcıklar sayesinde uygulamalara animasyonlar eklemek ya da Java Script kodları yazmak mümkün. Bu aydan itibaren yeni eklenen ÇOCUK bölümü iki Microsoft uygulaması içeriyor. Bunlardan özellikle 3D Movie

Maker, çocuklar kadar yetişkinleri de eğlendirecek. CHIP TV bölümünde herkesi bir sürpriz bekliyor. SinemaNet (www.sinema.net) arşivinden seçilmiş 14 fragman ile sinemaseverler en son vizyona giren ya da çekim aşamasındaki filmlere evlerinden göz atacak. YOUNG başlığını seçerek bu ayın Cd'sini hazırlayan Young Multimedia'nın kısa tanıtım videosunu izleyebilirsiniz.

Cd'nin kullanımına gelince, ekranın en sağında yer alan dört tane düğme yoluyla arabirimdeki her türlü işlevi yerine getirmek mümkün. Düğmeler, sırasıyla ANA MENU, YARDIM, ÇALIŞTIR ve ÇIKIŞ. Bunlardan birincisi, kullanıcıyı başlangıç ekranına götürüyor. Kendini kaybolmuş hissedenerler üstünde soru işareti olan YARDIM düğmesine basarak kurtulabilirler. ÇALIŞTIR düğmesi, seçilmiş uygulamanın kurulmasına, ya da uygulama buna izin veriyorsa CD'den çalıştırılmasına yarıyor. En alttaki düğme ise Temmuz Cd'sini terk etmek isteyenleri Windows'a döndürüyor. Her bölümdeki uygulamalar listeden seçilerek ve ÇALIŞTIR düğmesine basılarak çağrılıyor. Videoları seyretmek içinse sadece listedeki ismine tıklamak yeterli. Kullanıcı bunu yaptığında sol taraftaki panel açılarak videonun oynatılacağı ekranı gizlendiği yerden çıkarıyor. Uygulamalardan biri çalıştığında ise Chip-Cd arabirimi, Windows'u en az meşgul edeceği "uyku" moduna geçiyor ve kendini

- Nasıl çalıştıracağız?**
Windows 95'te CD'yi sürücüye yerleştirip arabirimi çalıştırarak ekranın alt kısmında Windows 3.1'de bulunan VFW'yi bulabilirsiniz. CHIP-EXE'yi çalıştırarak...
- Gerekli min. donanım:**
■ Windows 95 ve VFW yüklü
■ Ses kartı
■ 16 bit ekran kartı
■ 486 DX4-100 işlemci ya da eşgizli
NOT: Bu min. konfigürasyon arabirimi kullanmak için gereklidir.
- Design Plus 2.5 ● Oyun: Shadow Warrior ● Arcade America
● Red Baron ● Fragile Alliance ● 3D Mini Golf ● Internet
● Netscape Communicator 4.0 b4 Win95/Win3.1 ● Netscape ve MSIE
Cache Explorerları ● Haldag 2.5 ● CuteFTP ve FTP Explorer 95 ve diğerleri
● Virus: F-Prot 2.26 ● Finavrus 7.71 ● Norton Antivirus
● VirusNET 95 ● Programlama: ● Weird Plus 2.5D ● Jamba
● Filmler: ● Batman & Robin ● Crash ● Mortal Kombat 2
● Beverly Hills Ninja ● Dark City...
● Çocuklar için: Creative Writer ve 3D Movie Maker
● Win Hacker 95 2.0 ● Shareware Yazılımlar

küçültüp görev çubuğuna gizliyor. Bu sistem, hem arabirimden çıkma hem de sistem kaynaklarını tüketmeden çalışmayı mümkün kılıyor. Kullanıcının çalıştırılan uygulamayla işi bittğinde görev çubuğundaki CHIP CD-ROM düğmesine tıklaması, CD arabirimine dönmesi için yeterli oluyor. Windows 3.1 kullanıcıları ise görev çubuğu yerine ekranda görebilecekleri CHIP CDROM simgesine tıklayarak aynı kolaylıktan faydalanabilirler.

Eğer işletim sisteminiz Windows 3.1 ise arabirimi iyi bir performansla kullanabilmek için CD'nin ana dizininde bulunan Win32s (w32s) ve Video For Windows'un (vfw) kurulması gerekmektedir. Windows 3.1'den arabirimi çalıştırmak için ana dizindeki CHIP-EXE'ye tıklamanız yeterlidir. Gerekli konfigürasyon: MPC 2 standardına uygun bir PC, bir ses kartı, 256 renk derinliği destekleyen bir ekran kartı ve 4 hızlı bir CD-ROM sürücüsünden oluşan konfigürasyon arabirimin çalışması için yeterlidir. Programların tümü tanıtım amacı ile CD'de yer almaktadır ve tümü yazar kişi ya da kurumların sorumluluğunda. Cd-Rom tüm bilinen anti-virüs programları ile kontrol edilmiştir.

16x CD-Rom sürücü
Goldstar 150\$. Her türlü
bilgisayar malzemesi
alınır-satılır. Ayrıca ikinci
el cep telefonları alınır.
Süleyman Kızılırmak
Tel: (0.216) 443 51 84
(akşam 9'dan sonra)

8x hızlı CD-Rom. CD-Rom
ile bir oyun hediye. Ucuz
oyun CD'leri ve formatlı
disketler.
Bürkan Bür
Tel: (0.216) 350 70 98

IBM Aptiva 486 DX 4-100,
8 Mb RAM, Creative
4xCD-ROM, 540 MB HDD,
1 Mb ekran kartı, 14"
Mon. Boca 28.800 EXT, 22
oyun CD'si. 800\$. 8 aylık
temiz.
Barış Çokgezen
Tel: (0.212) 261 62 78
(16.00-22.00)

A3- Plotter satılık! Roland
DXY 1100 modem A3
kalemli (8)0.2 MM incelik,
temiz, örtülü, 1 sene evvel
1000\$'a aldım, 700\$'a
satıyorum.
Gökçe Bozkurt
Tel: (0.216) 356 40 17

Amiga 1200,
adaptör,
Mouse+Pad, 50
adet program ve
oyun disketleri,
Amiga 500 uyumlu.
Fiyatı: 350\$
İbrahim Kul
Tel: (0.362) 435 63 46

Amiga 500, ek bellek ile
1000'e yükseltilmiş, çift
sürücülü onlarca program
ve oyun disketi orijinal
oyunlar ve programlar,
Joystick, Mouse.
İsmail Filizfidanoğlu
Tel: (0.264) 716 23 33

Satılık Amiga 500, 1 Mb
Ram, 1 modülör, 1
Mouse, 300 tane disket,
yaklaşık 100 oyun, müzik,
grafik ve kopya programı
ile birlikte. Ayrıca oyun
hilelerinin bulunduğu
dergi ve disket kutuları.
Fiyatı: 250 DM
Önder Sevin

Tel: (0.216) 399 51 80
(18.00'den sonra)
Amiga 500 Plus, 1 Mb
Ram Scart girişi
A500 ve A600
uyumlu, PC Task,
50 oyun ve Util
disketi, Mouse,
Joystick, 300\$. PC
için oyun CD ve
disketleri 100 bin-1
milyon.
Muhittin Türkmen
Tel: (0.232) 448 69 22

Escort Multimedia 486
DX2-50, 8 Mb Ram, 350
Mb HDD, 4xCD-ROM, 1
Mb Vesa ekran kartı, 16 bit
ses kartı, hoparlör, ayrıca
Star LC-200 renkli Printer.
Fiyatı: 800\$
Serkan Saykal
Tel: (0.216) 310 29 59

Bilgisayarınızla çok az
uğraşarak ve çok az
masrafla binlerce kişi gibi
siz de milyonlar
kazanabilirsiniz!.. Mutlaka
görüşelim.
Ömer Çalık
Tel: (0.442) 233 37 50

Not: Gri zemin üzerine
siyah baskı
Garantili 2'nci el Sistem
ve Parçalar
Amiga 500+Modülör
15.000.000.-TL
(1 adet Joystre ve 10
disketli oyun hedyeli)
Amiga 500+A1084 Monitör
22.000.000.-TL
(1 adet Joystre ve 10
disketli oyun hedyeli)
386 Sistem 22.000.000.-TL
(2 Mb Ram, 144 Fdd sürü,
VGA Moro Monitör)
486 Sistem 40.000.000.-
TL'den başlayan fiyatlar
(İstenilen konfigürasyona
göre)
Eski bilgisayarlarınıza
yenisi ile değiştiriyoruz..
(Hdd, Cpu, Ram alınır ve
satılır)
Pc ve Amiga'da zengin
oyun arşivimizi sorunuz.
Flaş Bilgisayar
Tel: (0.212) 23157 69

Intel 4860x2-66, 256K
Cache, 8 Mb Ram,
Quantum 1 Gb Hdd, 14"

0.28 SVGA+Cirrus Logic-
1MB Vesa, Mitsumi-W95
kla&mouse fiyat: 450\$
Erhan Şahin
Tel: (0.282) 651 00 07

Escort 486SX33, 2 Mb
Ram, 420 Mb Hdd, 0.28
14" Renkli Ekran; 400\$
Bilgi için:
Tel: (0.312) 344 14 44
Turan Genç

Goldstar MSX 64 KBB
Ram televizyona
bağlanmak için
kabloları ve 6 oyun
kaseti sadece 100 DM
Tel: (0.414) 247 00 13
Müslüm Kırmış

Çeviriler, tezler, logo-
grafik tasarımlar, dizgi-
mizanpaj, PC için geniş
arşiv. Ambalajında Türkçe
Win 95 80\$
Ozan Pınar
Tel: (0.212) 548 01 18

Starlang-90 nokta vuruşlu
siyah-beyaz Printer.
Tel: (0.262) 528 80 40
Kadir Baran

Satılık çok temiz Amiga-
500 1 MB Ram, 1
modülör, Mouse,
Pyhton Joystick, 35 oyun
ve program disketi.
Fiyatı: 15.000.000
Tel: (0.224) 366 02 89
Özgün Çiftçi

Sony D-33 Discman 200\$,
Panasonic KXP1150 (yeni)
150\$, Oyun CD'leri
750.000.-TL
Tel: (0.232) 369 66 65
Merter Savaş

Yüzlerce Basic-Pascal-
Assembly kaynak
kod-öğretici ve
ansiklopedik Utility. 5 Hd.
Disket+posta masrafı
dahil 10\$
Tel: (0.322)458 67 23
(Akşam 6)
Recep Çağatay Çınar

Ambalajında Escort
Intel Triton Board, Intel
Pentium 100 Cpu, 16 Mb
Edo Ram, 1.3 Gb
Seagate Hdd,

6x Mitsumi CD Driver,
Creative 16 radyolu ses
kartı, dahili hoparlör, 2Mb
S3 Trio 65+Mpeg
Hardware'li ekran kartı,
14" 0.28 LR.Nib Digital
renkli SVGA, orjinal CD'li
Windows 95, 100'e yakın
seçkin oyun, Utility'ler, 15
ay bitmemiş garanti,
aksesuarlar, hepsi
ambalajında, orjinal
disketleri ve kitaplarıyla.
Tel: (0.212) 522 54 94
Mehmet Aksoy

Şişli'de devren
satılık işyeri. PC
ve Amiga satışı
yapan, Amiga PC
oyun çekimi

Multimedia satışı yapan
dükkan
Tel: (0.212) 231 57 69
Servet Yaşar ile
görüşülecek.

Hiç kullanılmamış
Powernote bilgisayar.
Printer ve modem
bağlanabilir.
Disket ve kitaplarıyla
birlikte 250\$.
Tel: (0.212) 266 27 76
Ahmet Sarıkey

Sahibinden Amiga 1000
bilgisayar + Kasa +
Monitör + Klavye + 2
Joystick + 1 Mouse + 50
Disket + 1 Çizim Programı
+ 200'lük Disket Box =
150\$
Tel: (0.216) 360 25 52
Orhan Edige

Pentium 120, 16 MB Ram,
2 MB S364V ek kartı,
8xCD Rom Drive, 2 GB
Quantumfireball HDD,
0.28 renkli ekran kartı,
16 Sit Soundvision
ses kartı, 14.40 Ofas
Modem mikrofön
Mouse, Joystick
901 Vsd.
Tel: (0.216) 339 96 13
Serhad Gürsoy

486 DX2-66 Anakart +
CPU 8MB Ram, 1 MB VLB
ekran kartı kasasıyla veya
ayrı ayrı acele satılıktır.
Tel: (0.232) 331 30 50
Burak İcat

QUICKSHOT VOICE DIRECTOR

Kulaklıklı Ses Kontrollü Mikrofon Seti.

Chip Satış 11\$+KDV

QUICKSHOT MEDIA MIC

Masa üstü mikrofon, Sound Blaster uyumlu.

Chip Satış 8\$+KDV

ROCKFIRE GLIDE ZIPPER 2

2 adet uzaktan kumanda joypad, kablosuz infra-red sistem, turbo ateşleme, otomatik ateş fonksiyonlu.

Chip Satış 46\$+KDV

AB 692 3.5 "Externes SCSI-Kutu

SCSI Harici Disk Kutusu, Dahili Güç Kartı, FCC, FTZ, UL, CSA ve TUV standartlarına uygundur. 2 ID Anahtarlı SCSI Port çıkışı.

Chip Satış 142DM+KDV

AS 691 25 WAAT HOPARLÖR

25 Watt (P.M.P.O) Hoparlör
Chip Satış 35DM+KDV

AS 600 120 WAAT HOPARLÖR

120 Waat (P.M.P.O) Hoparlör.

Chip Satış 62DM+KDV

AB 865/D 240 WAAT

240 Waat (P.M.P.O.) Hoparlör.
Chip Satış 108DM+KDV

BU ÜRÜNLERDE FİYATLARA KDV ORANI %23 TÜR.

SEGA MEGADRIVE 2

- Orjinal Japon malı Pal Sistem Konsol, Joystik, Adaptör, Av Kablosu.
- RF Ünitesi.
- 16 Bit TV Game de en gelişmiş teknoloji.
- En son oyunlar 500 den fazla oyun çeşidi.
- Geniş aksesuar yelpazesi.
- Orjinal "Made In Japan" kalitesi.

Chip Satış 95\$+KDV

BU ÜRÜNDE KDV ORANI %23 TÜR.

A-90096 DIAVOLOS Power Stick

3 tuşlu Joystik, 4 Kademeli Hız Şalteri, Hassas ayar, Analog IBM Joystik, Otomatik ortalama.

Chip Satış 25DM+KDV

DIAVOLOS Mouse

Microsoft ve Mouse System uyumlu, 3 tuşlu, optik ve mekanik, Seri porta bağlanır, 320 dpi resolution, Driver disketi ile beraber.

Chip Satış 13DM+KDV

■ FİYATLARDA ÖZEL BİR NOT OLMADIKÇA KDV ORANI % 15'DİR.

■ FİYATLARIMIZ 15 TEMMUZ 1997 TARİHİNE KADAR GEÇERLİDİR.

■ ÜRÜNLER STOKLARIMIZ İLE SINIRLIDIR.

■ DOLAR VE MARK KURU GÜNLÜK OLARAK MERKEZ BANKASI EFEKTİF SATIŞ OLARAK ALINACAKTIR.

MPEG Nasıl Çalışır?

Eğer PC'nizde video materyali çalıştırmak istiyorsanız, hareketli resimleri sıkıştırmak zorundasınızdır. Kurnazlıkla kullanılan indirgeme yöntemleri veri selini dizginler. Chip size bunun temel ilkesini açıklıyor.

18 95 yılında Fransız Lumière kardeşler ilk filmlerini, olayı

şaşınlıkla izleyen seyircilere sunduklarından bu yana, hareketli resimler hayranlık uyandırıyor. Ama videoları PC'de sonradan işlemek için dijitalleştirme işlemi ancak yeni yeni uygun bir fiyata gerçekleştiriliyor. CD-ROM'lar (Video-CD, CD-I) üzerinde önceden hazırlanmış videolar da az bir çabayla evdeki PC üzerinde oynatılabilir. Bu tip uygulamaları, MPEG standardına göre, sıkıştırma yöntemleri olanaklı kılıyor.

Bir videonun Avrupa televizyon normu PAL'e göre dijitalleştirilmesi, saniyede yaklaşık 23 Megabyte ya da saatte yaklaşık 80 Gigabyte'tan ibaret olan ve her sabit diski asan bir veri seliyle oluyor. Ama dijital video yalnızca süper bilgisayarlarla sınırlı kalmaması diye, veri akışı sıkıştırma yöntemleriyle önemli ölçüde azaltılmak zorunda kalıyor.

JPEG gibi kayıplara açık sıkıştırma yöntemleri, sıkıştırma sırasında örneğin GIF gibi kayıpsız sıkıştırma yöntemlerinden daha verimli, ancak bunlar doğallıkla bazı uygulama alanlarıyla (Resim, video, audio) sınırlı. Bunlar insanın algılama organlarının algılanan bilginin yalnızca bir bölümünü beyne iletmesi olgusundan yararlanıyorlar. Başlangıçtaki resim ve ses bilgisinin geri kalanı gereksiz ve sıkıştırma algoritmasıyla hesaplanarak siliniyor. Örneğin göz, bir resmi izlerken renk değişikliklerine aydınlık değişikliklerinden daha az tepki gösteriyor. Bunun sonucunda renk bilgileri, aydınlık dağılımı korunduğu sürece fazla bir kayıp hissedilmeksizin indirgenbiliyor.

Müziğin sıkıştırılmasında yararlanan fizyolojik olgu ise insan kulağının yüksek sesli pasajlarda alçak sesleri algılayamadığı olgusu. Aynı şey, frekansları neredeyse aynı olan iki ses tonu için de geçerli. İnsan iki ses tonundan yalnızca daha yüksek sesli olanını duyuyor.

Değişik uygulama alanlarına uyumlandırılmış hatırı sayılır sayıda kodlama çözümü bulunuyor. MPEG Audio ve video sıkıştırma formatları gurubu içinde en fazla gelecek vadedeni olarak ön plana çıkıyor.

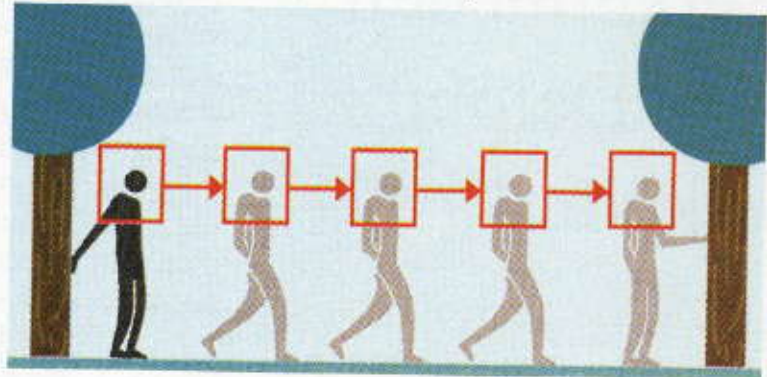
YOLUN BAŞI

Motion Picture Expert Group (MPEG) hareketli resimlerin dijital olarak depolanması için bir standart geliştirmeye 80'li yılların başında başladı. Bu standart oluşturma kurulu ilk norm olarak MPEG-1'i saptadı. Bu yöntemin öncülleri ise M-JPEG (Motion - Joint Photographic Expert Group) ve CCITT'nin (Comité Consultatif International Télégraphique et Téléphonique) H.261 tavsiyesi idi.

Görece basit olan Motion-JPEG yöntemi, JPEG formatında sıkıştırılmış resimleri ardarda sıralıyor. Tek tek resimlerin sıkıştırılmasının avantajı, M-JPEG sekanslarının uygun programlarla sonradan sorunsuzca işlenebilmesi. Dezavantaj ise düşük olan sıkıştırma oranı. M-JPEG hiçbir zaman tam olarak bir standart haline gelemedi ve Audio bilgilerini M-JPEG dosyalarına entegre etmek için bir standart da bulunmuyor.

M-JPEG ve H.261 ile edinilen deneyimlerin ışığında MPEG kurulu MPEG-1 ve MPEG-2 normlarını geliştirdi. MPEG öncüllerine göre oldukça esnek. Bu yüzden onu değişik uygulamalara uyumlandırmak bir sorun yaratmıyor.

MPEG videolarının kodlanması

MPEG ile Hareketin Kompanse Edilmesi

Bir nesne 16x16'lık bloklara bölünür. Nesne bir Frame'den diğerine geçişte pozisyonunu değiştiriyorsa, artık yalnızca onun hareket vektörü hesaplanır.

yüksek yoğunlukta hesaplama işlemi gerektiriyor. Software-Codex denilen ve AVI videolarından MPEG dosyaları üreten programlar bir dakikalık bir videonun hesaplanması için 30 dakikaya ya da daha fazlasına gereksinim duyuyor.

Neyse ki MPEG kodunun çözülmesi bu kadar zahmetli değil. Örneğin Elsa'nın Motion adlı kartı gibi PC için fiyatı uygun ek kartlar bulunuyor ve bazı grafik kartı üreticileri de entegre MPEG kod çözümü sunuyor.

Bir Pentium bilgisayarda bir Software-Dekoder'in yardımıyla (örneğin Xing-Player'ın yardımıyla) biraz hız kaybı olmakla birlikte MPEG oynatılabilir.

RENK VE ÇÖZÜNÜRLÜK

İşlenmemiş video materyali olağan olarak 4:2:2 biçiminin renk çözünürlüğünde oluyor.

Bu veriler Y (aydınlık) ve Cr ile Cb (renk farklılıkları) gibi video sinyali bileşenlerinin işleme oranıyla ilgili.

MPEG Normları**MPEG-1**

Video-CD, CD-I, Video on Demand, CD-Karaoke ve etkileşimli video oyunları MPEG-1 normuna göre kodlanırlar. Burada olağan olan çözünürlüklerde veri transfer oranı saniyede 192 Kilobyte civarındadır. MPEG verileri çoğu zaman bir CD üzerinde depolanmış olduğu için, veri akışı tek hızlı CD-ROM sürücüler için optimize edilmiştir.

CD-ROM dışında yerel ağlar ve ISDN da MPEG-1 için uygun ortamlardır.

MPEG-2

MPEG-2 normu dijital televizyon için tanımlanmıştır. MPEG-2 uydu televizyonlarında ve geniş bant üzerinden işletilen Video on Demand alanlarında kullanılır. Sıkıştırmanın temelinde yatan yöntem MPEG-1 ve MPEG-2 için ilke itibarıyla aynıdır. Her iki yöntemle de normalde aynı veri yoğunluğuna ulaşılır.

Aşağıdaki işlevler ek olarak MPEG-2 normu tarafından desteklenmektedir:

- Video içinde serbest, seçimli erişim
- Geriye doğru oynatma
- Hızlı ileriye ve geriye doğru arama
- İşitsel-görsel senkronizasyon
- Hata toleransı
- Kapasite darlığında tolerans
- İşlenebilirlik
- Değiştirilebilir resim büyüklüğü ve resim tekrar frekansı
- 16:9-HDTV modu
- Interlace desteği
- Surround-Sound

MPEG-3

Bu standart 1920*1080 piksele kadar bir çözünürlüğe sahip HDTV filmlerinin sıkıştırılması için tasarlanmıştır. Ancak kısa sürede bu iş için MPEG-2 standardından da yararlanılabileceği ortaya çıkmıştır. Bu yüzden MPEG-3'un

gelistirilmesi bir yana bırakılmıştır.

MPEG-4

MPEG-4 üzerinde 1993 yılında başlayan çalışmalar henüz tamamlanmış değil. Standartlaştırma kurumu çalışmalarını 1998 yılı sonunda bitirmeyi planlamakta. MPEG-4 düşük Bit oranlarına (saniyede 4,8 ila 74 Kilobit) sahip videolar için kullanılacak. O zaman bu norm resimli telefon, oyunlar, Multimedia Electronic Mail ve Multimedia Videotext için uygun olacak.

Hedeflenen ses de dahil olmak üzere saniyede iyi kalitede on resim. Çözünürlük tahminen 176x144 resim noktası civarında olacak. Bunun için gerekli olan aşırı derecede yüksek sıkıştırma oranına geleneksel araçlarla ulaşmak olanaklı değil. Bu yüzden fraktal ya da morfolojik sıkıştırma gibi yeni yöntemler üzerinde duruluyor.

Temel Kavramlar

DCT (Diskrete Cosinus Transformation) örneğin bir video resminin ayrıştırılması için kullanılan matematiksel bir yöntemdir. MPEG ve JPEG iki boyutlu, orthonormal 8x8-DCT kullanırlar. Sonuç olarak transformasyon katsayılarından ibaret bir matris oluşur. Bu da öteki transformasyonlar için başlangıç ürünü olarak hizmet verir.

İnterpolasyon sayısal bir diziye ek değerler eklemek için kullanılan matematiksel bir yöntemdir. Ek değerler polinomlarla farkların hesaplanması yoluyla betimlenir.

İnterpolasyon resim büyüklüğünün değişmesi gibi, yani resim verilerinin değişmesi durumunda uygulanır. Böylelikle resim büyüklüğü iki katına çıktığında komşu noktalardan yeni pikseller hesaplanır. Bu da izleyici tarafından resmin kalitesinin belirgin bir biçimde iyileştiği şeklinde algılanır.

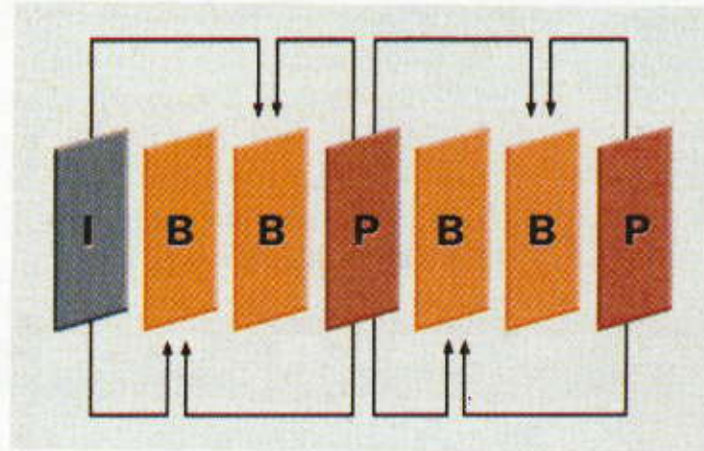
Huffman kodlaması sayısal değerlerin kodlanması için matematiksel-istatistik bir yöntemdir. Burada istatistik olarak sık tekrarlanan değerlerle kısa kodlar eşlenir (örneğin 011), buna karşılık ender tekrarlanan değerlere uzun kodlar verilir (örneğin 100110110).

Bu başlangıç materyaline bağlı olarak kayıp olmaksızın bir veri indirimi ne yol açar. Verilerin kodlarla eşleştirilmesi bir tabloya göre yapılır. MPEG Hoffman kodlamasının bir çeşidini kullanmaktadır.

dir. Veri indirimi için indirgeme filtrelerinde renk indirimi gerçekleşir. Yatay çözünürlük bir pikselin daha sonra kullanılmayan komşu piksellerle ağırlıklı interpolasyonu yarı yarıya azaltılır. Dikey yönde benzer bir filtreleme işlemi gerçekleşir, ya da basitçe her bir ikinci satır bir kenara bırakılır. Böylelikle 4:2:0 biçiminde bir örnek oluşur.

Sıkıştırılmış video materyalinin gösterimi sırasında ise tersine, başlangıçtaki çözünürlüğün yeniden oluşturulması gerekir. Bunun için ağırlıklı bir interpolasyon yapılır. Bunun sonucunda örneğin 4-8-12 değer dizisinden 4-6-8-10-12'lik bir dizi üretilir. Ağırlıklar interpolasyon filtresinin filtre katsayılarından ibarettir.

MPEG Akış Şeması

I resimleri tam bir başlangıç resmi içerir. P resimleri önceki, B resimleri ise önceki ve sonraki I ve P resimlerinden hesaplanır.

HAREKETLERİN KOMPANSE EDİLMESİ

Video sekanslarında birbirini izleyen resimler görece daha fazla benzerlik taşır. Hareketli sahnelerde bile tek tek resimler (Frame'ler) arasındaki fark o kadar fazla değildir. MPEG yöntemi bu olgudan yararlanıyor. Bir kişinin ya da nesnenin iki resim arasındaki hareketi bir vektör (Motion Vector) olarak basitleştiriliyor.

Ancak karmaşık bir nesnenin tanınması pratikte çok zahmetlidir, bu yüzden de 16x16 piksel büyüklüğündeki bloklar biraraya toplanır. Bir algoritma her bir blok için bir resimden diğerine yerel yer değişmeyi hesaplar. Daha sonra birinci blok ile ikinci blok arasındaki içerik farkı saptanır. Bu sırada ortaya depolanan hatalı bir resim çıkar. Hareket vektörü ve hatalı resim için harcanan depolama çabası iki Frame arasındaki fark ne kadar azsa o kadar azdır. Betimlenen yöntem hareketin blok temeline dayanarak kompanse edilmesi (Motion Compensation) denmektedir. Bu zahmetli hesaplama MPEG-Encoder tarafından yürütülür.

MPEG RESİM TİPLERİ

Motion Compensation'ın gerçekleştirilmesi için MPEG üç resim tipi kullanır: I (Intra), P (Predictive-coded) ve B (Bidirectional predictive-coded) resimleri.

Bir I resmi tek bir resmin sıkıştırılmış bilgisini depolar. Bu resim Motion-JPEG'in Frame'leriyle karşılaştırılabilir. Intra resimler yaklaşık her 0,5 saniyede bir veri akışına yerleştirilir. Bu durum sıkıştırılmış video materyali üzerinde ileri geri atlamayı olanaklı kılar. I resimleri, P ve B resimlerin ortaya çıkarılması için yola çıkan resimlerdir.

P resimleri I ya da P tipi geçmiş resimlerden hareketin tahmin edilmesiyle (Motion Estimation) türetilir. Hem P hem de I resimleri yer değişikliği vektörlerinin hesaplanması için referans resimleri olarak da hizmet görürler.

Bir B resmi önceki ve sonraki (bu yüzden ona Bidirectional denmektedir) bir P ya da I resiminden türetilir ya da komşu resimlere dayanarak interpolasyon yoluyla hesaplanır.

Bir MPEG videosunun oynatılması sırasında orijinal Frame'ler yeniden üretilir. Eğer örneğin Frame'ler ...IBBPBBP biçiminde düzenlenmişler, şifrenin çözülmesi şu şekilde olur: Önce I resminin kodu çözülür. I resimleri tam bilgi içerdiklerinden, bu oldukça basit bir işlemdir. Daha sonra I Frame'in yardımına başvurulur ilk P Frame'inin kodu çözülür. Bu ikisi bellekte tutulur. Bundan sonra I ve P resiminden iki B resmi oluşturulur.

Jan Kleinert'ten çeviren
Garo Antikacıoğlu

Ağda Klavyeli Sohbet...

World Wide Web'de gitgide daha fazla sohbet sayfası ortaya çıkarken, klasik Internet Relay Chat de çok tutuluyor. Chip klavye yardımıyla online iletişime katılmanın yollarını gösteriyor.

İnternet'i cazip kılan şey dünya çapında iletişime olanak tanıması. Aynı anda Avustralyalılarla, İtalyanlarla ve Amerikalılarla konuşmak için video konferans bağlantısı gerekmiyor, basit bir Internet erişimi işinizi görür. Sırrın adı IRC, yani Internet Relay Chat. Bununla kastedilen iki ya da daha fazla Internet kullanıcısının klavye yardımıyla sohbet edebilmesi.

IRC 24 saat boyunca işliyor. Katılımcılar için konulara göre ayrılmış yaklaşık 4000 kanal bulunuyor. Bu kanallarda sürekli olarak tüm dünyaya yayılmış 8000 ila 12000 arasında kullanıcı bulunuyor ve bunlar çeşitli dillerde birbirleriyle sohbet etmek için parmaklarını çalıştırıyor.

Tek başına bir Server bu yükün altından kalkamayacağından, dünya üzerinde katılımcıların verilerini birbirleriyle değiş tokuş eden ve böylelikle dünya çapında bir sohbet ağı oluşturan 75 Server var.

Bu küresel olaya katılabilmek için bir IRC programı kurmak gerekiyor. Bu programlar arasında en çok bilineni şu sıralar Windows 3.x ve Windows 95 için 4.72 sürümü piyasada olan Mirc. Aynı şekilde rahatlıkla kullanılabilen bir ürün de IRC-Client Pirch, Microsoft'un ürünü Comic Chat ise içlerinde en yeni olanı. Sonuncu yazılımı kullanmak çok kolay ve yazılım sohbeti konuşmaların konuşma balonlarıyla temsil edildiği bir çizgi roman gibi gösteriyor.

EN POPÜLER WINDOWS-CLIENT MIRC

Mirc örneğini ele alalım: Program kurulumundan sonra start sırasında IRC-Server'ını ve adınızı seçmek, E-Mail adresinizi ve takma adınızı girmek için bir ayar diyalog kutusu gösteriyor. Takma ad katılımcının IRC içinde görüneceği ad olarak beliriyor. Buna bazen "Handle" da deniyor ve bu ad en fazla dokuz karakter uzunluğunda olabiliyor. İşi sağlama almak için "Alternate" alanında ikinci bir takma ad verilebiliyor. Bu da eğer birincisi bir katılımcı tarafından zaten kullanılıyorsa, yedek ad olarak işlem görüyor. IRC üzerinde her bir adın bir kez bulunabileceğini unutmamak gerekiyor.

Winsock bağlantısı hazırısa, "Connect" üzerine tıklayarak belirtilen IRC-Server ile bağlantı kuruluyor. Server önce kendini "Message of the day" ile tanıtıyor. Burada Server hakkında bilgiler, güncel gelişmeler ve birtakım kullanıcı kuralları bulun-

yor. Sürmekte olan bir sohbete katılmak için, şimdi bir de bir kanala geçmek gerekiyor. Bunun için giriş alanına Join komutu ve kanal adı yazılıyor:

/join#kanal adı

IRC içersinde yönetim de benzer komutlara dayanıyor. Komutların hepsine eğri çizgi ile başlanıyor. Bunlardan bazılarını "En Önemli IRC Komutları" kutusunda bulabilirsiniz.

Hangi kanalların bulunduğunu bilmek istiyorsanız, /list komutunu kullanabilirsiniz. Yalnızca Almanca sohbet etmek istiyorsanız,

/list*.de

komutu size yardımcı olacaktır. Bu komutla E-Mail adresleri .de ile biten tüm katılımcılar gösterilecektir.

Çoğu kanal bir slogan altında geçer, bunu

/topic

komutuyla çağırabilirsiniz. Yeni bir kanal yaratan kişi otomatikman bu kanalın operatörü olur. Kanal operatörünün belirli imtiyazları vardır ve kanalı yönetebilir. Operatörler örneğin başka katılımcıları kanaldan atabilir, kanalların modunu değiştirebilir ya da günün konusunu belirleyebilir. Yeni bir kanal yaratmak için, henüz varolamayan bir kanal adı bulmak ve bunu "/join#kanal adı"

komutuyla girmek yeterlidir. Kanal operatörü statüsü belirgince görünür: Bir kişinin kanal operatörü olduğunu takma adının önünde (@) işaretinin olmasından anlayabilirsiniz.

CHAT ÜZERİNDEN VERİ GÖNDERİMİ ÇOK BASİT

IRC yalnızca sohbet için kullanılmıyor, IRC ağı üzerinden dosyalar göndermek de olanaklı. Bu durum pornografi bağlamında çok tartışıldı ve IRC'nin kötüye kullanıldığı söylendi. Ancak bu eleştirilerin çok abartılı olduğunu vurgulamak gerek,

/dcc send tatil.gif aslı

komutuyla örneğin en güzel tatil fotoğrafınızı takma adı "aslı" olan online tanıdığınıza gönderebilirsiniz. Ancak sizin dosyayı göndermeniz yeterli değildir. Aslı da

/dcc get kerem

komutuyla sizden, yani "kerem"den dosyayı almak için harekete geçmelidir. Böylelikle yalnızca karşınızdakinin almak istediği dosyaları gönderebileceğiniz bir durum oluşur.

KURU METİNLERE HAYAT VERİYOR

Comic Chat de IRC temeline dayanır. Bu programla Microsoft sohbet-

Temel Bilgiler

Klavye İle Gülmek

Chat'çiler sabit ve karmaşık olmayan şeylerden hoşlanırlar. Hissettiklerini ifade etmek isterken, çok laf üretmek yerine profesyoneller "Emoticon" kullanırlar. Bunlar karakterlerden ibaret ve 90 derece yatırılmış yüzlerdir ve gülmek, kızmak, göz kırpmak gibi çeşitli jestleri ifade ederler. En önemlileri şunlardır:

- :-) Gülme, sevinç
- :-(Hüzn
- :-| Farketmez
- ;-) Göz kırpm
- :D Kahkahalarla gülm
- :P Dil çıkarma
- B-) Gözlüklü
- :X Öpücük
- :Q Sigara tiryakisi
- >:-| Kızgın ya da küskün

Bunun yanında aynı amaca hizmet eden kısaltmalar da yerleşik hale gelmiştir. Bunlar İngilizce ifadelerin kısa biçimleridir:

lol: laughing out loud - Sesli bir biçimde gülmek

rofl: rolling on the floor laughing - Gülmekten yerlerde yuvarlanmak

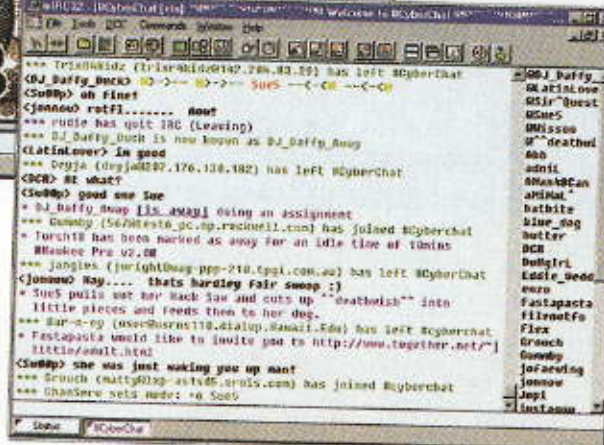
bg: big grin - büyük sırıtış

eg: evil grin - sinsice sırıtış

Microsoft'un IRC programı Comic Chat sohbetçilerin metinlerini resimlere dönüştürür.

IRC programı Mirc kullanıcıların metinlerine ve aksiyonlarına farklı renkler vererek kullanımı kolaylaştırır.

teki kuru metin satırlarına hayat vermek istiyor. Çünkü burada geleneksel metin sohbeti ile çizgi roman gösterimi arasında geçiş yapılabilir. Ancak Comic Chat sırasında henüz IRC komutları kullanmak olanaklı değil. Bu durumun gelecek süründen itibaren değişeceği söyleniyor.

Comic modunda katılımcılar çizgi roman kahramanı olarak ortaya çıkıp birbirleriyle sohbet ediyor. Oniki karakter arasında seçim yapabilirsiniz. Eğer ek olarak Artpack 1 programını kurarsanız, dokuz karakter daha seçme olanağı oluşuyor.

Konuşmalar konuşma balonlarıyla, konuşma balonları da figürlerin üzerinde gösteriliyor. Metnizi ister söyleyebilir, ister düşünebilir ya da isterseniz yalnızca bir katılımcıya fısıldayabilirsiniz. Bunun için katılımcı-

cının emrinde konuşma balonu çeşitleri bulunuyor.

Jest ve mimikler kullanmak da olanaklı. Böylelikle gönderilen her habere ona ait yüz ifadesi de eklenebiliyor. Kullanıcı 8 ruh hali arasında seçim yapabiliyor: Sevinçli, üzgün, kızgın vs. gibi. Ancak klavye ve fare arasında sürekli geçiş yapmak herkesin harcı değil.

Microsoft'un programı normal IRC temeline dayandığından, herhangi bir IRC-Server'ı ayarlamak olanaklı. Ağırklıkla normal IRC katılımcılarının bulunduğu bir kanal içindeyseniz, menü ile Comic Chat'in gereksinim duyduğu ek bilgileri devre dışı bırakabilirsiniz. Geleneksel bir IRC katılımcısı özel bir Client'in farkına bile varmayacaktır. Comic Chat kullanan kişi ise kanaldan gelen tüm diyalogları tüm özellikleriyle birlikte çizgi roman olarak algılayacaktır.

KONU ÇEŞİTLİLİĞİ

24 saat boyunca sohbet edebileceğiniz en uygun ortam, olsa olsa IRC'dir. Burada çoğunlukla güncel olaylar hakkında konuşulur. Dünya çapında yayınlanan spor olaylarının örneğin özel bir yeri vardır. Bunlara

örnek olarak Atlanta Olimpiyatları'nı verebiliriz. Bir yandan televizyondan müsabakaları seyrederken, diğer yandan da bazı IRC kanallarında müsabakalar üzerinde tartışmak ve bahse tutuşmak kimbilir ne kadar eğlenceli olmuştur.

Körfez Savaşı sırasında ise katılımcılara olayları canlı olarak izleme olanakları sağlayan "Channel Report"lar vardı. Örneğin Tel Aviv'den bir katılımcı 200 metre ötesine düşen bir Scud füzesini haber veriyordu. Olayları birinci sıradan izlemek için artık Internet mi kullanılacak? Neden olmasın.

WWW'DE DOĞRUDAN SOHBET

Bu arada World Wide Web giderek Internet Relay Chat'e daha fazla rakip oluyor. Gitgide daha fazla Web sayfası Chat'ler de sunmaya başlıyor.

Burada sözkonusu olan çoğunlukla ilgili Web adresi çağrıldığında yüklenen Java-Applet'ler. Bu Chat çeşidinin avantajı ise harici yazılıma gerek bırakmaması. Ayrıca bir IRC programı kullanmak yerine, Web-Chat'te Web Browser devreye girer girmez sohbete başlayabilirsiniz. Ancak küçük bir kısıtlama da yok değil. Browser'ın Java yetenekli olması ge-

En Önemli IRC Komutları

/list: Verolan tüm kanalların listesini gösterir.
/list# <ad>: İçerisinde "ad"ın bulunduğu tüm kanalları gösterir.
/join <kanal>: Adı geçen kanala geçişi sağlar.
/whois <katılımcı>: Katılımcı adının arkasında kimin olduğunu gösterir.
/users: O anda online bağlantıda bulunan kullanıcı, Server ve operatör sayısını verir.
/mode <kanal>+o <katılımcı>: Katılımcıyı verili kanalda operatör haline getirir.
/msg <katılımcı> <metin>: Yalnızca adı geçen katılımcının okuyabileceği özel bir haber gönderir.

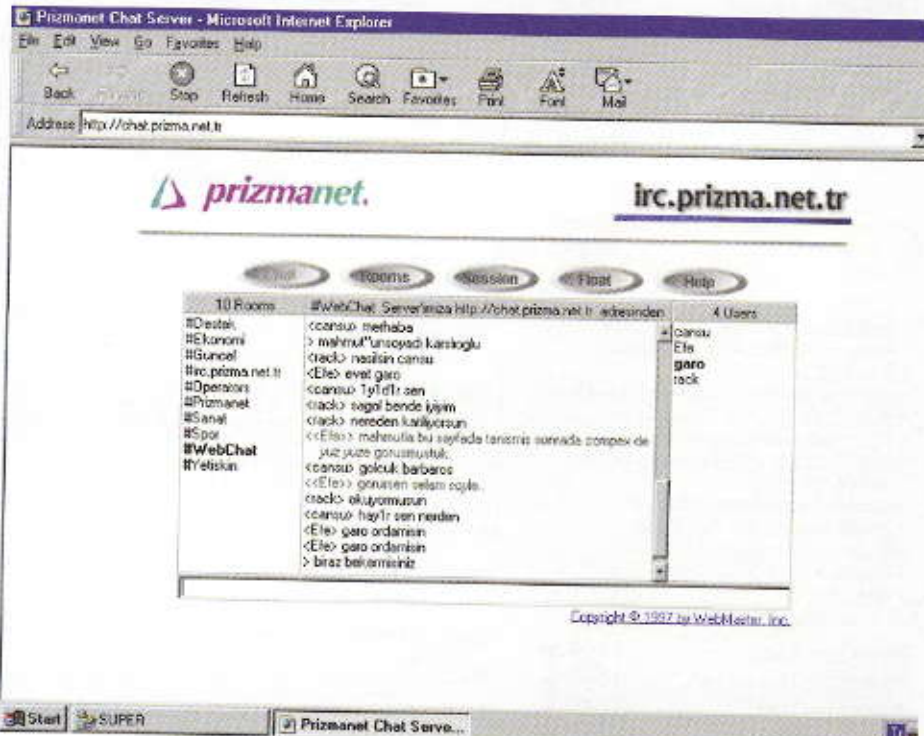
rekiyor. Java yalnızca 32-Bit Browser'larla çalışıyor. Bu da 32-Bit bir Internet erişimine gereksinim olduğu anlamına geliyor. Ancak böylelikle güzel hazırlanmış Java-Chat'lerin tadına varabilirsiniz.

Java Chat'lerin alternatifi ise bir Refresh protokolüyle çalışan Web-Chat'ler. Burada klavye ile girdiğiniz metinden sürekli yeni Web sayfaları yaratılıyor.

Yeni yaratılan sayfaya son girilen metin eklenmiş oluyor. Tabii ki burada tasarımlar daha alçak gönüllü, bu durum da herhalde daha ziyade sohbetle ilgilenen Chat'çiyi rahatsız etmeyecektir.

WWW sayfalarının ilkesi hep aynı. Takma adınızla ve gerektiğinde E-Mail adresinizle bu sayfalara bağlanıp süren bir sohbete katılabiliyorsunuz. Chat'lerin hangi işlevlere sahip olacağı, yalnızca ilgili Java-Applet'in programcısına bağlı. Burada IRC'de olduğu gibi tek tip temel bir teknik bulunmuyor. Her Web-Chat'e başından başlayarak alışmak gerekiyor. Ancak bu tip Chat'lerin Homepage'inde sohbetin nasıl işlediğini betimleyen açıklamalara rastlanmıyor.

Marc Labitzky'den derleyen
Garı Antikacıoğlu

Türkiye'de Java Chat hizmeti veren servis sağlayıcılarından biri de Prizmanet

Web-Browser'ın Mükemmel Kullanımı

Arşivleyip
başvurabileceğiniz
yeni bir seri

Internet'e Hazırlanın Serisine Genel Bakış Serimizde neler var?

Bölüm 1 / Chip 7/97: Navigator ve Internet Explorer Web-Browser'larının en doğru kullanımı

Bölüm 2 / Chip 8/97: Arama makinelerini kullanmak ve Web'de aradığınızı bulmak.

Bölüm 3 / Chip 9/97: E-Mail göndermek, almak ve Newsgroup'larda (haber ve tartışma gruplarında) tartışmalar yapmak.

adresin teknik literatürdeki adı URL (Uniform Resource Locator) olup her bir Web dokümanı için ayırdır. Bir URL meşhur http:// ile başlar ve sayfanın Internet'teki yerine göre daha uzun veya kısa ifadelerle devam eder. Bir URL'nin tam olarak nasıl kurulmuş olduğu serimizin son sayfasındaki şemada gösterilmektedir.

Sizi Internet karmaşasından kurtarıyoruz: CHIP ağların ağında aradığınızı nasıl bulabileceğinizi gösteriyor. Sörf yaparken ya da ilk Web turunuzu atmadan önce Chip'in Internet uzmanlarının bilgilerinden faydalanın. Serimizin başlangıcında Navigator ve Internet Explorer Web-Browser'larının doğru kullanımını bulacaksınız.

Herkesin bahsettiği şu Internet de nedir? Açıklama olarak pek çok kavram dolaşıyor ortalıkta: World- Wide Web, Internet, E- Mail, Newsgroups ve daha niceleri. Bu kadar kavram arasında kullanıcıların aklının karışması gayet doğal.

World Wide Web, kısaca WWW ya da Web, bugün herkes tarafından Internet ile eşanlamlı olarak algılanmaya başladı. Gerçekte ise sadece onun bir bölümü. Aslında çeşitli Internet bilgisayarlarındaki doküman arşivinden başka birşey değil.

WORLD WIDE WEB'DE GEZİNMEK

Bir Internet dokümanını, Web sayfasını, izleyebilmek için özel bir programa, Web Browser'a ihtiyacımız var. Şüphesiz en tanınmış olan Web Browser'lar Netscape'in Navigator'ı ve Microsoft'un Internet Explorer'ı. Bu iki programı nasıl kullanacağımızı ise diğer sayfalarda bulacaksınız.

WWW'nin özelliği her bir dokümanın belirli başka bir dokümana ait linkler içermesidir. Bu chipuçları, hiper linkler ya da kısaca linkler, tekstin bölümleri olabilirler. Kural olarak Web- Browser'lar bunları mavi renkte ve altı çizili olarak gösterirler. Kullanıcı, fare ile bunların üzerine tıklar ve böylece link ile bağlantılı başka bir doküman çağırılır. Ağda

sörf yapmak olarak nitelendirilen de budur işte. Ayrıca bir link sadece teksten oluşmak zorunda değildir. Resimler de link olarak tanımlanabilirler.

Homepage özel bir Web sayfasıdır. Bir işlemenin, bir organizasyonun veya özel bir kullanıcının ilk sayfasıyla bir Web teklifi yaptığı ve kendini tanıttığı bir Web sayfasıdır.

HER HOMEPAGE'E KENDİ WEB ADRESİ

Browser'la Internet'ten bir Homepage ya da bir Web sayfası yükleyebilmek için adresini bilmek zorundayız. Tabii, her şeyden önce bir Internet bağlantısına sahip olmak şartıyla. Bu

En çok kullanılan Web Browser'lar: Microsoft Internet Explorer (yukarıda) ve Netscape Navigator (sağda).

NETSCAPE NAVIGATOR: WEB'DE NAVIGATOR KULLANMAK

İlk açılışta ne oluyor?

Eğer Navigator'u yeni kurduysanız ve ilk defa çağırıyor iseniz program sizi lisans koşullarıyla karşılıyor. Eğer bunları onaylarsanız Web Browser yükleniyor. Bu sırada program otomatik olarak Netscape üreticilerinin Homepage'ine bağlanmayı deniyor. Eğer doğru olarak konfigüre edilmiş bir Internet erişimine sahipseniz bu işlem başarılı oluyor. Ayrıca size sunulan seçenekleri değiştirmek isterseniz bu otomatik süreci iptal edebilirsiniz.

Bir Web sayfasını seçmek

Bir Web sayfasına ulaşabilmek için adres alanına URL'si, yani sayfanın adresi yazılır ve Enter'a basılır. Böylelikle Browser bağlantıyı kurmaya başlar. Yazılımın kurulmasından sonra bu giriş alanı görünür oluyor. Eğer görünmüyorsa "Options / Location" seçenekleri ile aktif hale getirebilirsiniz.

Bir Web sayfasını tekrar bulmak

Browser daha önce adres alanına yazdığınız URL'leri hafızasında tutuyor. Adres alanının sağ köşesindeki aşağı ok butonuna basarsanız daha önceden bu şekilde girmiş olduğunuz tüm adresleri hızlı bir seçme olanağı ile listeliyor (History Function).

Diğer bir yol ise sayfayı "Bookmarks" olarak seçmek. Bunun için "Bookmarks/ Add Bookmarks" ana menüsü seçilir. Browser bu şekilde kaydedilmiş her bir Web sayfasını yeni bir menü seçeneği olarak Bookmarks'ın altına ekleyecektir. Eğer yeniden bu sayfaya ulaşmak isteniyorsa onu seçmek yeterli olacaktır.

Web sayfalarını daha hızlı transfer etmek

Büyük resimler gösteren Web sayfaları vardır ve bunların indirilmesi oldukça uzun sürebilmektedir. Ancak bir sayfanın tekst bilgilerine daha

hızlı ulaşılabilir. Ana menüden "Options"ı seçin ve menü seçeneklerinden "Auto Load Images"ı iptal edin. Bu şekilde sadece sayfanın tekst olan bölümü görünecektir. Eğer sonradan tekste ait resimler hala görünülmemek isteniyorsa "View/load images" tıklanarak yüklenir.

Farenin sağ tuşunu kullanmak

Farenin sağ tuşu ile de Navigator'ı kullanmak mümkün. Yüklenmiş bir Web sayfasında yaptığımız bir tıklama ile ekranda fare pozisyonunda bir konteks menüsü çağrılacaktır. Bu menü ileri ve geri sıçrama için menü seçenekleri içermektedir.

Her zaman bilgilendiriyor: Status Bar

Navigator'ın ne yaptığını kaçırmamak için Navigator'un aşağıda pencere kenarındaki Status Bar'ını iyi takip etmelisiniz. Örneğin bir sayfa elemanının çağırılma işleminin ne kadarının tamamlandığını, çoğunlukla yüzdelik veriler ile gösterir. Tüm sayfa kurulmuş olduğunda ise "Document:Done" ifadesi belirir.

Grafiklerin yüklenmesi: Eğer "Options" menüsündeki "Auto load images" seçeneği aktif değilse bu buton ile Web sayfasına ait tüm resimleri çağırıp görebilmek mümkün.
Menü: View/ Load Images
Klavye:[CTRL][I]

Yeniden yükleme: Yüklenmiş aktüel Web sayfasının yenilenmiş şeklini görüntüler.
Menü: View/reload
Klavye: [CTRL][R]

Home: Options'da bahsedilen fonksiyonların aktif olması halinde Navigator'ın otomatik olarak açılışta çıkan başlangıç sayfası.
Menü:Go/Home
Klavye:-

Forward: Eğer o an içinde bulunulan online oturumda daha önceden bir defa çağırılmış olan bir Web sayfası varsa ve bu sayfaya daha sonra geri dönlürse, buton sizi bu sayfadan sonra seçilmiş olan sayfaya götürecektir.
Menü:Go/Forward
Klavye:[Alt][→]

Back: Bu butona tıklayarak aktüel olan Web sayfasından bir önce çağırılmış olan sayfaya geri dönecektir.
Menü: Go/Back
Klavye:[Alt][←]

Directory Buttons: Netscape firmasının bazı Web sayfalarına doğrudan bağlantı kurar. Burada Netscape'den haberler, Netscape çalışanları açısından ilginç olabilecek Web sayfalarına, arama makinelerine veya Netscape yazılımlarına, Online Update'lere linkler bulmak mümkündür.

Stop: Aktif Web sayfasının yüklenmesini durdurur. Yükleme işlemi bitmediği sürece kullanılabilir.
Menü: Go/ Stop Loading
Klavye:[Esc]

Adres alanı(Location field): Burada bir Web sayfasının URL'si girilir ve yükleme işlemi başlatmak için "Enter"e basılır.
Menü:File/Open Location
Klavye:-

History fonksiyonu: Okun üzerine tıklayınca bir seçenek listesi açılır. Bu listede daha önce manuel olarak girilmiş olan URL'ler bulunur.
Menü:-
Klavye:-

Status Bar: Bir sayfa elemanının yüklenmesini veya bütün bir Web sayfasının ne kadarının yüklandığını gösterir. Fare ile yüklenmiş bir sayfanın Hiper linkinin üzerine giderseniz Status Bar linkin gittiği sayfanın adresini gösterir.

NETSCAPE NAVIGATOR: WEB SAYFALARININ KAYDEDİLMESİ VE BASILMASI

Web sayfalarını lokal PC'ye kaydetmek

Bir WWW sayfasını PC'nizin sabit diskine kaydetmek için "File/ Save as" menü seçeneğini tıklamalısınız. Web sayfası böylece seçmiş olduğunuz bir isimle kaydedilecektir. Bu menü seçeneği ancak sayfa üzerindeki gerçek tekst bilgileri için geçerlidir. Genel olarak buna ait resimler birlikte kaydedilmez.

Bir sayfanın resimlerini kaydedebilmek için başka bir yol izlemek gerekmektedir. Her bir grafik, farenin sağ tuşu aracılığı ile tek tek kaydedilmelidir. Sayfaya bağlanmış olan arka plan grafikleri de bu şekilde sabit diskte ölümsüzleştirilir.

Web sayfalarını basmak

Tabi ki Web sayfaları basılma imkânını da bize sunmaktadırlar. Navigator baskı işleminin yöntemini bize "File/Page setup" menüsü ile sunmaktadır. Baskı kenarlarını ayarlayabileceğiniz gibi çeşitli seçeneklerin yardımı ile doküman gereçlerinin, URL'nin, sayfa sayısının, toplam sayfa sayısının veya günün tarihinin otomatik olarak hemen yüklemesi ge-

rektigini ya da hemen Web'e bağlanmayıp onun yerine boş bir sayfa göstermesini belirleyebilirsiniz. Bunun dışında önceden ayarlanmış olan hiper linklerin görünümünü değiştirebilir ve tıklanmış bir linkin ne kadar süre ile kullanılmış olarak gösterileceğini de ayarlayabilirsiniz.

Web sayfalarını kaydetmek

"File/Save as" menüsünü seçin. "Save in" iletişim kutusunda, "Save as type" Listbox'ı yardımıyla formatı belirleme imkânına sahipsiniz. HTML Files seçeneği Web sayfasını Internet standardında kaydeder. Buna karşılık tekst seçeneği Web sayfasını hiçbir biçimlendirme yapmadan saf bir Windows metni olarak kaydeder.

Fakat bir Web sayfası kaydedilirken sadece sayfanın metni kaydedilir, grafikleri değil, bunları üzerine sağ tuşla tıklayarak kaydedebilirsiniz.

Grafikleri kaydetmek

Seçtiğiniz resme farenin sağ tuşu ile tıklayın. Fare pozisyonunda yanda görüldüğü üzere bir Pop-up menü açılır. "Save Image As" seçeneğini seçin ve "Save as in" iletişim kutusunda grafiği kaydetmek istediğiniz ismi girin. Aynı şekilde arka plan grafiklerini de kaydedebilirsiniz. Bunun için fare arka plan resminin boş olan bir yerinde bulunmalıdır.

Renkli teksti ve renkli hatları basmak: Renkli bir Web sayfasını siyah-beyaz bir yazıcıda basmak istiyorsanız "Black text" ve "Black lines" kutularını aktive etmeniz gerekmektedir. Böylece renkli tekst siyah basılır ve iyi okunur. Eğer bu seçenekler seçilmezse metnin rengi gri bir tona döner ve grinin tonuna göre zor anlaşılabilir. Aynı durum "Black lines" seçeneği için de geçerlidir.

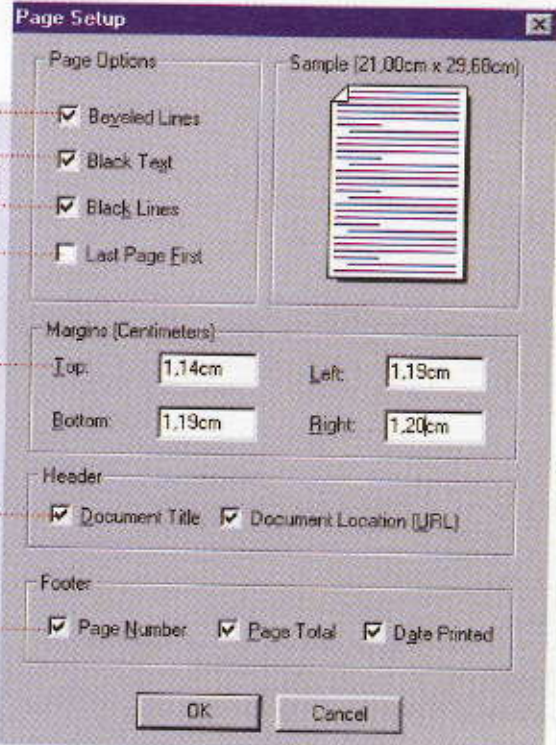
Çıktının başlığını tanımlamak: "Document title" seçeneği aktif ise program çıktının sol üst köşesine Web sayfasının başlığını verir. Başlık normal olarak yüklenmiş olan Web sayfasının pencere çubuğunda durur. Eğer sayfanın bir başlığı yoksa Navigator bunun yerine doküman adresini (URL) verir. Aynı şekilde Document Location(URL) seçeneğinin yardımıyla başlığa ek olarak Web adresinin de basılıp basılmayacağını belirlemek mümkün. Her iki seçenek de aktif olmalıdır, çünkü ihtiyaç halinde WWW sayfasını daha hızlı elde etme imkânını vermektedir. Hiçbir şey Internet'teki bilgileri tekrar tekrar aramak kadar kızıncı ve sıkıcı olamaz.

Beveled lines: Yatay çizgilerin basımını etkiler. Ancak fark neredeyse farkedilmeyecek kadardır.

Sayfa basımının sırasını belirlemek / Last Page First: Bir Web sayfası A4 sayfasından daha uzun ise baskı işlemini son sayfadan başlatılabilmektedir. Bu seçenek yazıcının büyük bir kısmında sayfaları doğru olarak ayıkladığı için tavsiye edilmektedir.

Baskı kenarlarını belirlemek/top: Burada basımın yapılacağı alanı belirleme imkânı sunulmaktadır. Çıracak olan değerler teksten sayfa kenarına olan uzaklığını belirleyecektir.

Baskının dip satırları / Footer: Çıktının başlığını tanımlama işlemine benzer bir durum burada da söz konusudur. Eklenmek istenen birtakım bilgiler dip not şeklinde eklenebilir. Buna dahil olabilecek bilgiler ise dokümanın sayfa sayısını belirleyen "Page Numbers" seçeneği, "Page total" ve "Data printed" seçenekleridir.

NETSCAPE NAVIGATOR: EN ÖNEMLİ AYARLAR

Tekst gösterimlerinin, tekst ve arkaplan renklerinin yazı tiplerini de kendiniz belirleyebilirsiniz. Eğer Web sayfalarının üzerinde örneğin artık Times Roman Font'unu kullanmak istemiyorsanız Options/General Pre-

ferences seçeneğinden Fonts'a girip dilediğiniz başka bir Font'u kullanabilirsiniz. Önemli olan ikinci bir ayarlama penceresine ise Network Preferences seçeneğinden ulaşabilirsiniz. Burada Protocols'u seçip "Ac-

cepting a Cookie" seçeneğini aktif hale getirin. Ayarlamadan önce aktif değildir. Bu seçeneği aktif hale getirdiğinizde yazılım eğer bir Internet bilgisayarı lokal PC'nize bilgi yüklemek istiyorsa sizi uyaracaktır.

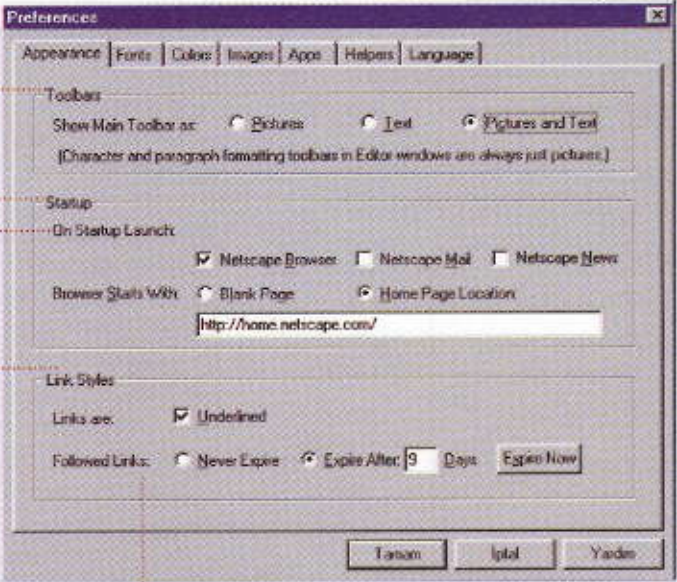
Toolbar'ın görünümü: Burada Toolbar'daki butonların ikon veya tekst butonu olarak sunulmasını belirliyorsunuz.

Browser'in açılıştaki tutumu: On Startup Launch seçeneği ile hangi program fonksiyonlarının Navigator tarafından açılıştaki hazırlanacağını belirliyorsunuz. Netscape Browser seçeneğinin bu aşamada hiçbir etkisi yok. Bunu iptal etmeniz de bir sonraki açılıştaki otomatik olarak aktif olacaktır. "Mail ve News" seçenekleri ise buna karşılık olarak ilgili program parçalarını çağırıyorlar. E- Mail ve Newsgroups hakkında bu serinin devamında daha ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz.

Başlangıç sayfasını tanımlamak: "Browser starts with" seçeneği çok önemlidir. "Blank Page" veya "Home Page Location" seçeneklerinden birinin aktif edilme durumuna göre Navigator başlangıçta ya boş bir sayfa açar veya otomatik olarak Internet'e bağlantı kurmaya ve adres alanının altında verilmiş olan Web sayfasını yüklemeye çalışır.

Hiper linklerin görünümü: Normal olarak program hiper linklerin altına çizir. "Underlined" seçeneğinin yardımı ile bunu iptal de edebilirsiniz.

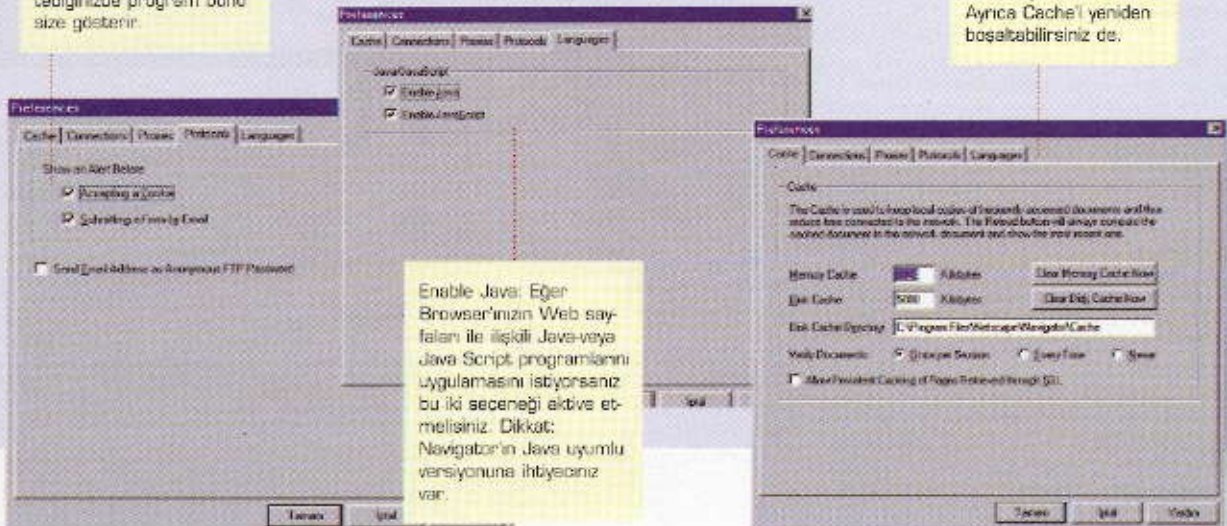
Show an alert Before: Bu seçenekler seçildiyse, bir Web bilgisayarının sizin lokal PC'nize bilgiler (Cookie) yüklemek istemesi halinde veya bir Web sayfasına form olarak girilmiş olduğunuz verileri göndermek istediğinizde program bunu size gösterir.

Followed Links: Bir linkin yeniden kullanılmıyor olarak tanımlanmasına kadar geçen zaman.

Cache: Navigator Web sayfalarını ve genellikle Web sayfası yüklü grafikleri lokal olarak PC'nin sabit diskine yükler. Burada dosya, büyüklük ve kontrol analizi yapılır. Ayrıca Cache'i yeniden boşaltabilirsiniz de.

Network Preferences

Enable Java: Eğer Browser'inizin Web sayfaları ile ilişkili Java veya Java Script programlarını uygulamalarını istiyorsanız bu iki seçeneği aktive etmelisiniz. Dikkat: Navigator'ın Java uyumlu versiyonuna ihtiyacınız var.

INTERNET EXPLORER: WEB'DE GEZMEK

İlk açılışta ne oluyor?

Internet Explorer'ın kurulmasından ve programın ilk olarak başlatılmasından sonra yazılım Microsoft'un Homepage'ine bağlantı kurmaya çalışır(<http://home.microsoft.com>). Bu ancak Internet bağlantısı doğru olarak konfigüre edilmişse mümkündür.

Bir Web sayfası seçmek

Bir sayfaya ulaşabilmek için adres alanına örneğin <http://www.chip.de> gibi bir www.sayfasının(URL) adresini yazın ve Enter tuşuna basın.

Adres alanı durum çubuğunun altında yer alır ve Location olarak adlandırılmıştır. Browser'ın kurulmasından sonra görünür. Eğer görünmüyorsa View'den Status Bar seçeneğini aktif hale getirin.

Bir Web sayfasını tekrar bulmak

Tipki Netscape Navigator'da oldu-

ğu gibi Internet Explorer da, adres alanına girmiş olduğunuz URL'leri hafızasında tutuyor. Adres alanının sağ kenarındaki ok butonunu tıklayın. Burada en son ziyaret edilmiş ve girilmiş olan tüm Web sayfalarını bulacaksınız. Bunlardan birine tekrar gitmek istiyorsanız fare ile bir adresi tıklamanız yeterli olacaktır.

Daha uygun ve rahat olan bir yöntem ise Favorites'ler belirlemektir. Netscape Navigator'daki Bookmarks ile aynı fonksiyona sahiptir. Bir sayfayı Favorites olarak kaydetmek için (Ctrl) (D) tuş kombinasyonuna basmak veya Favorites menüsündeki "Add to Favorites" seçeneğini seçmek yeterlidir.

Web sayfalarını daha hızlı transfer etmek

Çok kapsamlı grafiklerden oluşan Web sayfaları uzun süren yükleme işlemleri ile kullanıcıların sabrını ve cüzdanlarındakileri tüketirler. Yükleme sürecini hızlandırmak için View menüsünden Options'a girin ve General'dan grafiklerin ve Multime-

dia verilerini otomatik yükleme seçeneğini iptal edin.

Farenin sağ tuşu ile gezinmek

Windows 95 altında çalışan pek çok programda olduğu gibi Internet Explorer'da da farenin sağ tuşunu kullanma fonksiyonu mevcut. Bir grafik veya doküman üzerine yapılacak bir tıklama ile hızlı ve basit kullanılabilen gezinme veya kaydetme seçenekleri olan bir menü geliyor.

Her zaman bilgilendirilmek için: Status Bar

Microsoft Internet Explorer bir işlem yaparken hepsini bildirir. Pencerenin alt kenarındaki Status Bar'a bakarak bunu takip edebilirsiniz. Örneğin bir sayfa elemanının transfer işleminin ne kadarının gerçekleştiğini öğrenebilirsiniz ki bu çoğunlukla yüzdeleri değerlerle verilir. Eğer bir sayfa kuruluyorsa Document Open ibaresini gösterir. Eğer farenin imleci bir Hyperlink'in üzerinde salınıyorsa, Status Bar'da da linkin sizi bağlayacağı Web adresi görünür.

Refresh: Aktüel Web sayfasına bir takım yeni verileri yükler. Bir yükleme süreci içinde bu düğmeye basarsanız transfer kesilir ve aktüel sayfa bir daha yüklenir.
Menü: View/Refresh
Klavye: (ctrl)(R) veya (F5)

Stop: Bir dokümanın inşası için transferi doğrudan keser.
Menü: View/Stop
Klavye: (esc)

Forward: O ana kadar bağlandığınız sayfalar içerisinde (History dizininde) bir adım ileri gider. Tabii, bu ancak daha önce "Back" butonu kullanılmış ise mümkün.
Menü: -
Klavye: (Alt)(->)

Back: Sizi en son ziyaret ettiğiniz sayfaya geri götürecektir. Ancak Internet Explorer sadece bu adresi hafızasında tutmakla kalmaz, bunun yanı sıra adres alanına yapacağınız bir tıklama ile en son girmiş olduğunuz sayfaları da listeler.
Menü: -
Klavye: (Alt)(-<)

Adres alanı: Seçilmiş olan aktüel doküman adresini (URL) gösterir. Yeni adresler manuel olarak girilir. Left oku bir Drop-Down menüsünü ifade eder ve en son çağrılmış olan adresleri içerir.
Menü: -
Klavye: -

Status Bar: Internet Explorer'ın yaptıkları hakkında bilgi verir. Hiper link bağlantılarını veya bir sayfanın yüklenmesi sırasında gelişmelerini bildirir.
Menü: View/Status Bar
Klavye: -

Open start Page: Tıklama suretiyle önceden ayarlanmış Explorer başlangıç sayfası (nlHomepage) yüklenir.
Menü: View/Options/Navigation
Klavye: -

Search the Internet: Internet arama makinesine giden ve bir menü ile oluşan Hiperlink.
Menü: View/Options/Navigation
Klavye: -

Open favorites: Bu düzenleyici kendine ait Bookmarkları bulundurmaya ve Windows 95'teki Explorer'ın düzenleme prensibiyle aynı şekilde yönetir.
Menü: Open Favorites
Klavye: (ctrl)(D)

INTERNET EXPLORER: WEB SAYFLARININ KAYDEDİLMESİ VE BASILMASI

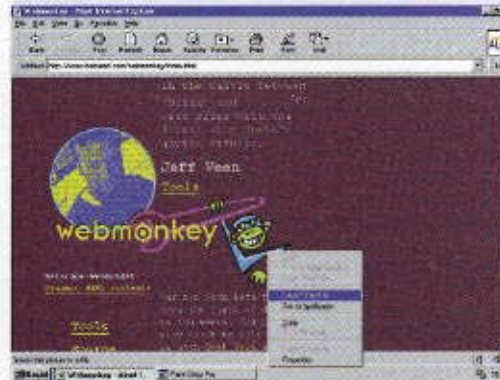
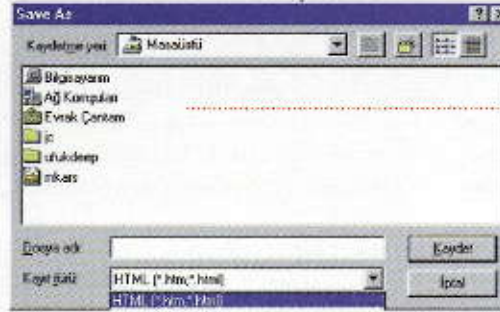
Web sayfalarını lokal PC'ye kaydetmek

Bir WWW sayfasını sabit diskinize kaydetmek için "File/ Save as" menü seçeneğini kullanmalısınız. Sayfayı Web standardında kaydedebilmek için "Kayıt Türü" iletişim kutusunda HTML'yi seçin. Eğer salt tekst sizin için yeterli olarsa sadece metni seçin.

Ancak resimler birlikte kaydedilmezler. Onların ayrıca kaydedilmesi gerekir. Bunun için kaydetmek istediğiniz grafiğin üzerine gelip fareni-
zin sağ tuşuna basıp "Save as Image" seçeneğini tıklamanız gerekir.

Web sayfalarını basmak

Web sayfalarını yazıcınızda basabilmeniz mümkündür. Bunun için "File/ Print" seçeneğini kullanın. Yapmak istediğiniz ince ayarları da "File/Page Setup'tan" yapabilirsiniz.

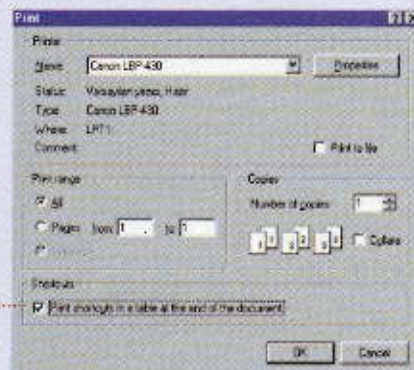
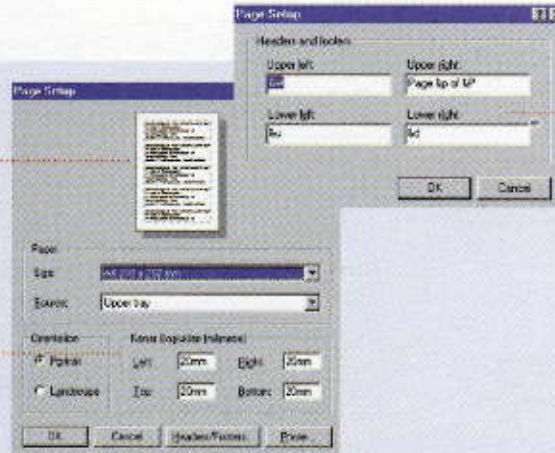
Web sayfalarını kaydetmek: "File/ Save as File" seçeneğini çağırın. Çok uzun olmaması koşulu ile dosyanıza vermek istediğiniz ismi dosya adı alanına girin. "Kayıt Türü" alanında ise sayfayı kaydetmek istediğiniz formatı seçmeniz gerekmektedir. Web sayfanızın orijinal formatını koruyabilmesi için HTML'yi seçin. Tekst seçeneği, Web sayfanızın hiçbir format olmadan saf bir Windows metni olarak kaydedilmesini sağlar. Her iki durumda da sadece gerçek taktet kaydedilecektir, grafikler bunun dışındadırlar.

Grafikleri kaydetmek: Seçmiş olduğunuz resme veya grafiğe fareni-
zin sağ tuşuyla tıklayın. Yan tarafta gösterilen resimde olduğu gibi fareni-
zin pozisyonunda bir kontaks menü belirecektir. "Save Picture As" seçeneğini tıklayarak, grafik bir BMP dosyası olarak Windows dizinine kaydediliyor ve masabütünde ise arkaplan resmi olarak seçilmiş oluyor.

Page Setup: Burada bir Web sayfasını basmak için yapılacak ince ayarlamaları düzenleyebilirsiniz. Menü: File/ Page Setup
Klavye:-

Margins (milimetre): Internet sayfalarının çok nadir olarak DIN A4 formatına uymasından dolayı burada alışılmış 2 santimetreye standartını unutmamalısınız. Web sayfasının büyük bir bölümünü bir arada basabilmek için küçük değerler seçin. Ancak yazıcının kağıdın kenarına kadar basma yeteneği olmadığı için de çok küçük değerler seçmeyin. 10-15 milimetre arası değerler pratikte en çok kullanılanlardır. Menü: File/ Page Setup
Klavye:-

Bağlantıları tablo olarak basmak: İstek üzerine çıktığınız sonuna tüm doküman bağlantılarını bir tablo halinde ekleyebilirsiniz. Tabii ki yazılım, aktüel doküman ile doğrudan ilişkili dokümanların adreslerini de ekliyor. Kural olarak bunlar aktüel Web sayfasının tüm dokümanlarıdır. Menü: File/ Print
Klavye:-

Header ve Footer satırlarını tanımlamak. Bu alanların içine uygun görülen pozisyonlara Header ve Footer satırları için bir tekst girebilirsiniz. Tarih, URL veya başlık gibi Web sayfasının belirlenmiş bilgilerini özel kodlarla kullanabilirsiniz.
Input: Print Output
Sw: Pencerenin başlığı
& u: Adres(URL)
Sd: Kısa formatta tarih
SD: Uzun formatta tarih
St: Denetim Masası'nda "Bölgesel Ayarlar"da belirlenen formattaki saat.
&T: 24 saat formatında zaman belirlemesi
Sp: Aktüel sayfa sayısı
&P: Toplam sayfa sayısı
&S: Tek bir & işareti vermek

INTERNET EXPLORER: EN ÖNEMLİ AYARLAR

"View/Options" menüsünde Internet Explorer'ın işinizi basitleştiren ve optimize eden bir takım ayarları bulacaksınız.

Diğer yazı tiplerini kullanmak

"General" menüsü alt pencere kenarında bir "Font Settings" butonu bulunmaktadır. Burada Web sayfanızda görmek istediğiniz yazı tipini tanımlıyorsunuz. Bunun için "Proportional Font" listesinden başka bir yazıtipi seçin. Ancak bazı yazı tiplerinde asıl sayfanızın görünümü ile uyumsuz olup zarar görebileceğine dikkat edin. Web sayfasında iyi okunabilen ve kural olarak sorun çıkarmayan yazılar standart fontun dışında Arial veya Times New Roman'dır.

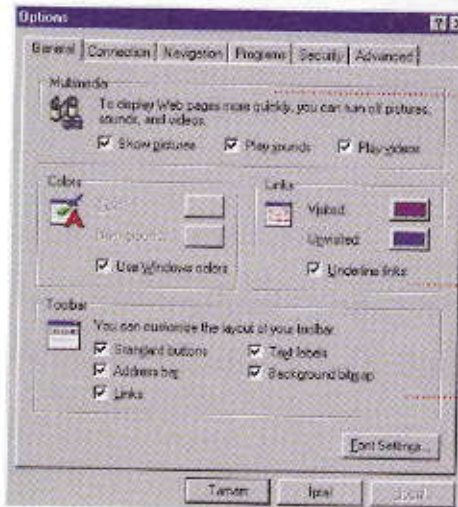
Sayfa gösterimi için daha fazla yer

Windows 95'in "Görev Çubuğu"nda olduğu gibi Status Bar da genişletilip daraltılabiliyor. Bunun için fare ikonunu adres alanının alt kenarının üzerinde hareket ettirin. Farelinizin sol tuşunu basılı tutmak suretiyle imleci yukarı veya aşağı hareket ettirerek sayfa içeriğini devam ettirmek veya kısaltmak mümkün. Pencereyi en yukarıya kadar çekerseniz adres penceresi Status Bar'ın sağ kenarına taşınır. Adres penceresini istediğiniz kadar sola doğru çekebilirsiniz. Eğer Web sayfanız için daha fazla alana ihtiyacınız varsa ek olarak "View"

menüsünü tıklayıp "Status Bar" seçeneğini aktif hale getirebilirsiniz.

Standart sayfaları kendiniz tespit edin

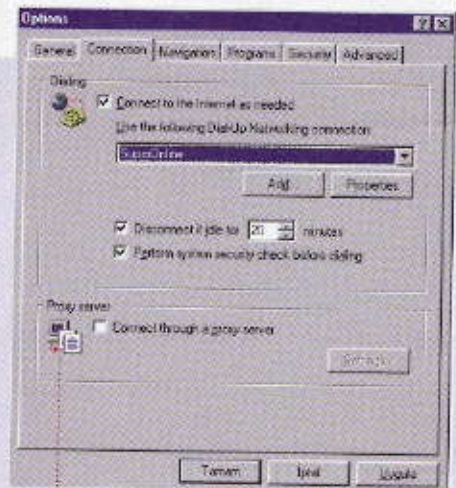
Örneğin başlangıç sayfası gibi önceden belirlenmiş sayfaları değiştirmek mümkün. İstediğiniz bir sayfayı seçin- Örneğin <http://www.chip.de>. Şimdi "View/Options" menüsündeki "Navigation" simgesine tıklayın. CHIP Homepage'ini başlangıç sayfası olarak düzenlemek için "Address" alanında "Use Current" butonuna tıklayın. Arama sayfasını veya linkleri de aynı şekilde değiştirin. Bu işlem için Listbox'daki "Page" alanını seçin.

Multimedia: Bu kutucukların seçilmesi ile söz konusu Multimedia tiplerinin bir Web sayfasının kurulumu sırasında yüklenmesi engellenmiş olur. Bu seçenekleri hızlı yüklemeye önem verdiğiniz zamanlarda kullanın. Ancak bu durumda sayfaların görünümünden taviz vereceksiniz.

Renkler ve Hyperlinkler: Renkler ile Web sayfasının tekst ve arkaplan renklerini ayarlayabilirsiniz. Hyperlinkler bir Web sayfasında farkedilebilmeleri için dikkat çekecek renklerle düzenlenmelidir.

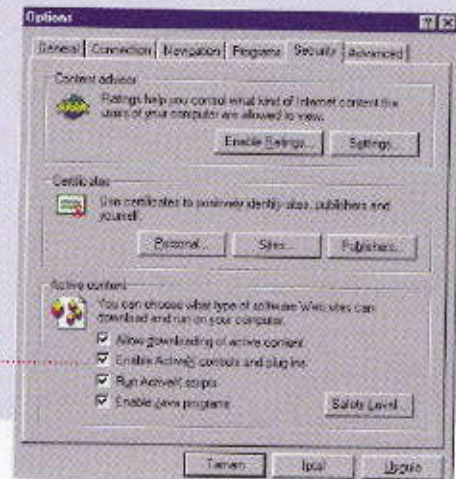
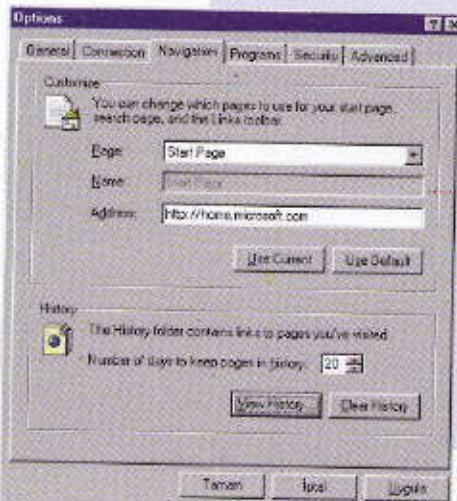
Toolbar: Toolbar'ın görünüşü için ince ayarlamalar.

Bağlantı: Eğer birden fazla online erişiminiz varsa Internet'e bağlanmak istediğiniz online hizmetini seçme imkanı tanıyor.

Security: Bilgisayarınızda belirli içeriklerin işaretini filtre ile kitleyin. İstenen bilgisayarınıza hangi yazılımları transfer edeceğinizi de belirleyebilirsiniz.

Standart sayfaları belirlemek: Burada önemli internet sayfalarını sabitleyebilirsiniz. Bunlar arasında Örneğin Başlangıçsayfası, arama sayfası ve hızlı Linkler var. İlgili adresi girin veya "Use Current" düğmesine tıklayın. Yazılım böylece Browser penceresinde aktif sayfayı seçer.

INTERNET SÖZLÜĞÜ

Account: Bir online hizmetine erişimi sağlar. Kural olarak bir Account Username ve ona ait bir Password'den oluşur.

Browser / Web Browser: Internet'te bir Server ile bağlantı kurmaya ve Web sayfaları alabilmeye yarayan program. İlk Web Browser'lar sadece tekst uyumluydular ve resimleri yükleyemiyorlardı. Bugün ise artık Web Browser'lar tekst ve grafiklerin yanı sıra çoğunlukla transfer edilmiş Sound verilerini çalıp, Mail alıp/alıp veya Newsgroup'larının içeriklerini listelebiliyorlar.

Download: Bir online hizmetinden veya Internet'ten veri yüklemek anlamına gelen bir terim. Tek tek veriler veya bütün bir program telefon hattıyla transfer ediliyor ve lokal bilgisayara yükleniyor. Bunun tam tersi olan işleme Upload denir.

E-Mail (Elektronik posta): Posta kartına veya faksa karşılık gelen elektronik posta tanımı. Bir E-Mail genellikle elektronik mektup olarak adlandırılır. Ancak bir mektubun kapalı bir zarfta gitmesi hususunda bu adlandırma çok doğru değildir. Çünkü teknik açıdan bir E-Mail alıcısına giderken geçtiği tüm istasyonlardan görülebilir.

Homepage: Bir Web dokümanının birinci sayfasıdır. Dokümanın menşini bildirir. Dokümanın elemanları tek olarak değişik Server'larda bulunabilir.

HTML (Hypertext Markup Language): Yardımlarıyla bir Web sayfasının hazırlanabildiği bir dildir. HTML'de bir Web sayfasının tekst bilgileri arasında duran fakat Browser tarafından böyle gösterilmeyen - Tekst işlenmesinde olduğu gibi - format verileri söz konusudur.

İlk önce HTML sadece Web dokümanlarını bölüştürmek için düşünülmüştü ve bu yüzden Internet'i renkli reklamlarla bezemek isteyen pek çok ticari sunucunun aksine çok gelişmiş Layout mekanizmalarına sahip değil. HTML'nin gelişiminin devamı olarak en yüksek otorite WWW konsorsiyumudur (<http://www.w3.org>). HTML'nin güncel versiyonu 3.2'dir.

HTTP (Hypertext Transfer Protocol): Web sayfalarının transfer edilmesini ve ilişkilendirilmelerini sağlayan transfer protokolüdür. Bu her URL'nin ayrılmaz bir parçasıdır.

Hyperlink: Bir Web sayfasında HTML yardımı ile seçilen kesitin başka bir Web sayfasına, bir resme veya bağlanmış başka bir veriye işaret etmesi. Tekst içerisinde hiperlinkler, kısaca linkler, mavi ve altı çizilmiş olarak sunulmuştur. Yine de bu özellik kullandığımız Web Browser'a göre kişisel olarak ayarlanabilir. Resimleri de Hiperlink olarak tanımlayabilirsiniz.

Bir link üzerine yapacağınız tıklama bununla bağlanmış elemanların

yüklenmesini sağlar. Kural olarak bu bir Web sayfası, gerçek bir tekst dosyası, Download (indirme) için programlar veya Multimedia verileri (Grafik, ses veya video) olabilir.

Internet Provider: Kullanıcılara Internet erişimi sağlayan servis sağlayıcı işletmeler için kullanılan genel ifade (Internet Servis Sağlayıcısı). Provider veya sunucu bir Account verir. Özel kullanıcılar kural olarak telefon hattı üzerinden Servis Sağlayıcı'ya bağlanırlar. Bundan sonra Internet için gerekli bağlantıyı Provider sağlar. Her Provider değişik Internet hizmetleri sunar. Bugün temel donanım olarak Worl Wide Web erişimi, E-Mail değişimi ve tartışma grupları kastedilir. Online hizmetler AOL, Compuserve, MSN ve T-Online Internet'e erişim sundukları için Internet Provider'dırlar.

Newsgroups: Internet'te devasa boyutlarda bir çeşit haber panosu. Prensipte olarak her katılımcı herkes tarafından okunabilecek olan haberler bırakabilir.

Aslında kesinlikle Internet için düşünülmemiş olan Newsgroup'lar bu ağı çok çabuk bağlandılar. Bugün modern Web-Browser'lar Newsgroup'lara erişimi olanaklı kılmaktadırlar. Ancak bu amaç için özel programlar çok daha kullanışlı olacaktır.

Web sayfası: Bir Web-Browser tarafından oluşturulabilecek tek bir HTML veya tekst dosyası. Web'deki belirli bir sunumun birinci sayfası Homepage olarak adlandırılır. Web sayfası Web Sitesi ile karıştırılmamalıdır.

Web Sitesi: Web sayfasının aksine Web Sitesi kavramı birbirine ait olan Web sayfalarının ve Web dokümanlarının koleksiyonunu ifade eder. Örneğin CHIP Almanya'nın Web sitesi, Homepage'den <http://www.chip.de> URL'si ile tıklamaya devam edilebilen (CHIP Chat veya verilmiş olan Shareware programlar gibi) tüm Web sayfalarından oluşur.

Wolfgang Grüner, Joachim Pich'den çeviren Alis Sırmırcıyan

Web adreslerini (URL) anlamak: Yapıları Nasıldır?

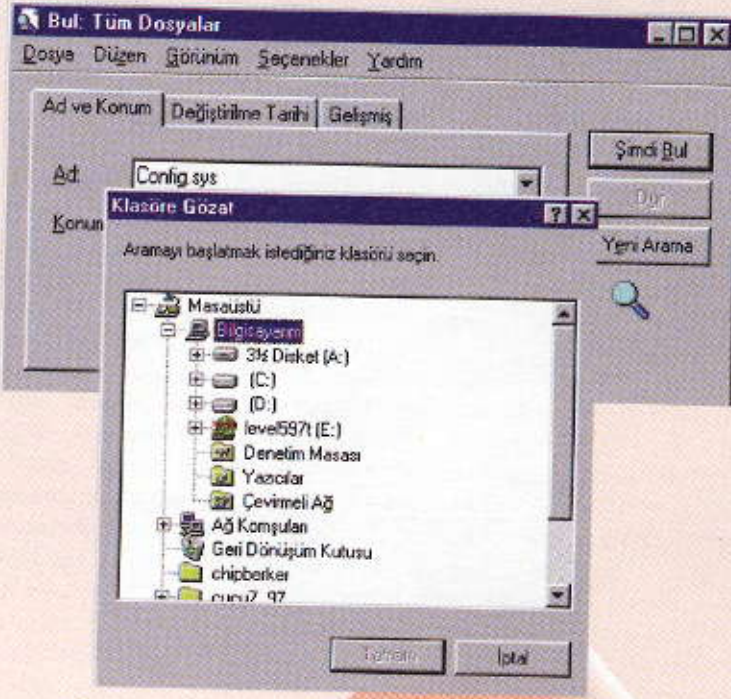
Kullanılan Protokol: Kullanılma amacına göre Web'de pek çok transfer protokolü kullanılabilir. Http (Hypertext transfer protocol)'ün yanısıra örneğin dosyaların yollanmasına veya Mail to olarak tanımlanan Mail protokolü için Ftp (File transfer protocol) vardır.

Dizinler: Bir Internet bilgisayarında dosyalar ve Web sayfaları normal PC'de olduğu gibi dizinlerden oluşmaktadır. Dos ve Windows'taki gibi bir dosyanın dizini yerleşmek için kural olarak verilmelidir. Internet'te ise bu Backslash (\) ile değil de normal bir Slash (/) ile belirtilir.

Http://www.chip.de/chip9704/Netsurfing/içerik.html

Sunucunun ismi: Her zaman çift eğik çizgi ve onu takip eden ilk eğik çizginin arasında bulunur.

Seçilmiş olan Web sayfası: Web sayfasını oluşturan dosyanın adı. Web sayfaları HTML dilinde yapılmışlardır. Bu nedenle böyle bir dosyanın uzantısı çoğunlukla *.htm veya *.html'dir.

1 Arama fonksiyonunu BAŞLAT menüsünden çalıştırabilirsiniz. BİLGİSAYAR seçeneğinin üzerinde DOSYALAR VEYA KLASÖRLER seçeneği bulunur. Fare ile bu seçeneği tıklayın. Ayrıca [F3] tuşu ile de aynı pencereye ulaşabilirsiniz. Üçüncü seçenek ise fonksiyonun Windows Gezgin'i bölümünden çalıştırılması. ARAÇLAR menüsünün altında gerekli seçeneği bulabilirsiniz.

Windows 95'in açtığı pencerede AD VE KONUM kısmında iki bölüm bulunur. Bunlar AD ve KONUM. KONUM kısmında Windows 95 standart olarak anadizini gösterir. Buradaki menüden CD-ROM sürücüyü, disket sürücüyü ya da bir ağ sürücüsünü fare ile seçebilirsiniz. Aradığınız dosyanın yerini yaklaşık olarak biliyorsanız GÖZAT'a tıklayın. Açılan pencerede Windows'un arama yapacağı bir dizin seçin. Arama işlemini tüm sistemde yürütmek istiyorsanız KONUM kısmında BİLGİSAYARIM'ı seçin.

Arayan Bulur

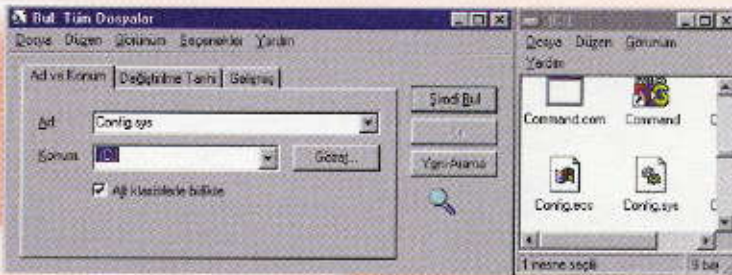
Kaybolmuş ya da yeri unutulmuş olan dosyalar Windows 95'in arama fonksiyonu sayesinde kolayca bulunabiliyor. Bununla birlikte, isimleri ve kaynakları bilinmeyen geçici dosyaları bile bulabilirsiniz. Bunun için arama sisteminin derinliklerine inmek gerekiyor.

Gökhan Sungurtekin

6 Windows 95'in arama fonksiyonu gerçekten de çok gereksiz bir özelliğe sahip; yapılan arama işlemlerinin kaydedilmesi. Ancak bu özelliği de yararlı hale getirmek mümkün. SEÇENEKLER menüsünde SONUÇLARI KAYDET seçeneğini tıklayın. Başarılı bir arama işleminden sonra DOSYA menüsünden ARAMAYI KAYDET'i seçin. Böylece Windows

kaydedilen her arama işlemi için FND (Filefind) uzantılı bir dosya oluşturur ve bunu Masaüstü'ne yerleştirir. Masaüstü'ndeki bu yeni simgeyi biraz amaç dışı olmakla birlikte arama programını çalıştırmak için kullanabilirsiniz. Şimdi arama fonksiyonunu normal şekilde BAŞLAT menüsünden çalıştırın ve hiçbir parametre yazmadan direkt olarak kaydedin. Böylece programı çalıştırmayı sağlayacak olan simge Masaüstü'ne yerleştirilir. Bu simgenin ismini BUL olarak değiştirin, ancak FND uzantısını kesinlikle değiştirmeyin, aksi halde program çalışmaz. Artık arama fonksiyonunu gerekli simgeyi çift tıklayarak çalıştırabilirsiniz. Simgeyi değiştirmek istiyorsanız Masaüstü'nde bu dosya için bir kısayol oluşturmanız gerekiyor. Bu kısayolun simgesini değiştirebilirsiniz.

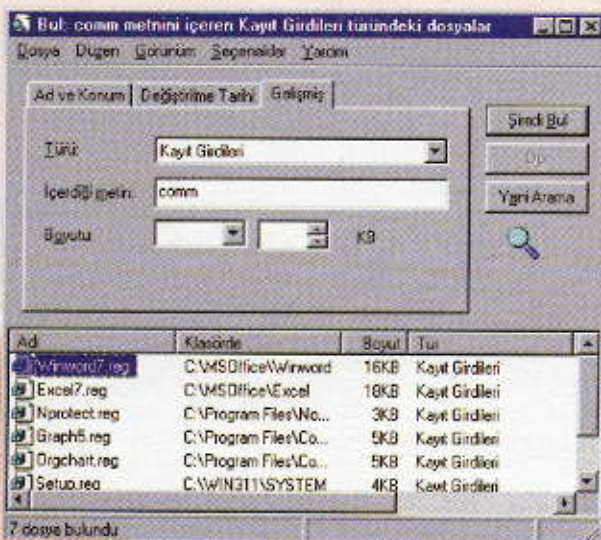

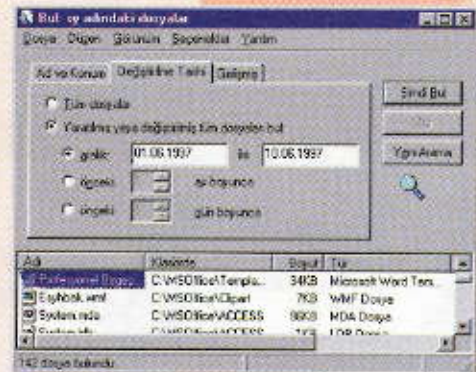
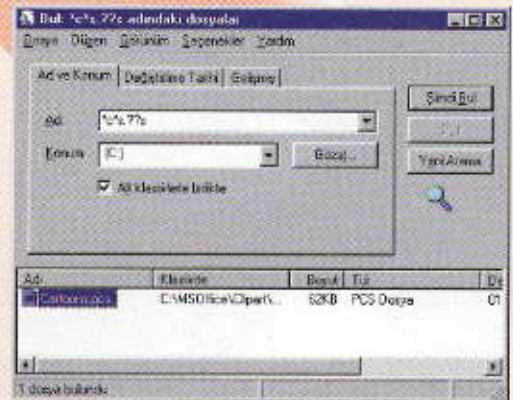
dosyaları gösterir şekilde ayarlanmış olması gerekir. Böyle değilse bu ayarı siz yapmalısınız. Bunun için ilk olarak BİLGİSAYARIM penceresini açın ve GÖRÜNÜM menüsünde SEÇENEKLER'i tıklayın. Aynı adı taşıyan pencerede bulunan GÖRÜNÜM kısmına geçin ve GİZLİ DOSYALAR bölümünde TÜM DOSYALARI GÖSTER seçeneğini aktif duruma getirin.

3 Arama fonksiyonunun sunduğu en büyük kolaylıklardan biri joker kullanımı. Windows iki çeşit joker sunuyor; [*] ve [?]. Bunları bir isim içinde herhangi bir yerde kullanabiliyorsunuz. Joker olarak kullandığımız yıldız ve soru işareti arasında küçük bir fark var. [*] birden fazla karakter için kullanılırken, [?] sadece bir karakter için kullanılıyor. Arama için kullanacağımız "*s*.*" ifadesi "hiçbir" dosyayı listeleyecektir, çünkü kural olarak her dosyanın üç karakterden oluşan bir uzantısı vardır. "?s*.*" ifadesi ise bazı dosyaları listeler, çünkü bu ifade ismi üç harften oluşan ve ortadaki karakteri "S" olan tüm dosyaların (herhangi bir uzantı) taranmasını sağlar. Jokerlerin diğer bir özelliği ise bir karakter dizisi içinde birden fazla sayıda kullanılabilmesi. Buna karşılık mantıksal ifadelerden (AND, OR) yararlanarak daha gelişmiş aramalar yapmak mümkün olmuyor.

5 Sadece belli tipteki dosyaları aramak için GELİŞMİŞ kısmına geçin. TÜRÜ kısmındaki listede sisteminizde kayıtlı olan dosya türlerinin bir listesini bulabilirsiniz. Ne dosya ismini, ne de dosya uzantısını hatırlayamadığınızda bu seçeneği kullanabilirsiniz. Dosya içinde belli bir ifadeyi aramak istiyorsanız İÇERDİĞİ METİN kısmına bu ifadeyi yazın. Bu şekilde yapılan arama özellikle INI ve Registry dosyaları söz konusu olduğunda gerçekten büyük kolaylık sağlıyor. Ancak Windows 95 kendine ait olan Registry'yi arama işlemine dahil etmiyor.

2 AD VE KONUM kısmındaki AD bölümüne arayacağınız dosyanın ismini yazın. Dosya isminin sadece bir kısmını hatırlıyorsanız Windows 95 için bu da yeterli olacaktır. Örneğin "in" ifadesini arattığınızda isminde bu harfleri barındıran tüm dosya ve dizinler listelenir (örneğin Windows, DBLSPACE.BIN). Windows en son yapılan 10 aramayı otomatik olarak kaydeder. Arama fonksiyonunun gizlenmiş dosyaları bulabilmesi için Windows 95 konfigürasyonunuzun tüm

4 Aradığınız dosyada en son ne zaman değişiklik yaptığınızı hatırlayabiliyorsanız, zaman aralığı belirterek de dosyayı bulabilirsiniz. Bu seçenek özellikle belli bir tarihteki sistem çökmesi sırasında oluşturulan TMP dosyalarını belirlemek istediğinizde büyük kolaylık sağlıyor. Bu seçeneği kullanmak için ilk olarak DEĞİŞTİRİLME TARİHİ kısmına geçin. Windows belirtilen tarihler arasında üzerinde değişiklik yaptığınız ya da Windows'un kendisi tarafından değiştirilmiş olan dosyaları listeler. Ancak açtığımız fakat üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadığımız dosyalar listelenmez.

1 + 1 = 3

Herkes kafasından hesap yapamaz. Siz de bu sorundan yakınıyorsanız küçük bir çaba ile Web sayfası üzerine basit bir hesap makinesi yerleştiren bir program yazabilirsiniz. Kursun bu bölümü HTML ile JavaScript'in birbirlerini ne kadar iyi tamamladıklarını gösteriyor.

Formlar kural olarak Web sayfası sunucuları tarafından kullanıcıdan veri almak ve bunları üzerlerinde özel programlarla çalışması için Web-Server'a göndermek amacıyla kullanılırlar. Bu görünürde net sörfçüleri için yararsız bir alışveriş, çünkü HTML girilen verilerin tekrar kullanılmasına olanak tanımıyor. Ayrıca kaç tane Homepage sahibinin Web-Server sunma imkanına sahip olduğu da ayrı bir konu.

Buna karşılık JavaScript çok daha geniş imkanlar sunuyor. Örneğin

Web sayfasına eklenen ve girilen değerlerle hesap yapan basit bir hesap makinesi. İşte kursun bu bölümünün temel konusu da bu. Kolayca programlayabileceğiniz hesap makinesinden tüm Web sörfçülerinin faydalanmasını sağlayabilirsiniz.

Kısaca hatırlatmak gerekirse CHIP 6/97'de yayınlanan kursun ilk bölümünde bir HTML sayfasına nasıl Script ekleneceği üzerinde durulmuş, "document.write()" metodu ile sayfaya nasıl metin yazılacağı anlatılmış ve Date() objeleri kullanılarak sistem tarihinin ve zamanının sayfaya aktarılışı örneklerle açıklanmıştı. Bu açıklamalar sırasında bazı noktalar tam açıklığa kavuşmamıştı, örneğin:

Resimler sayfaya nasıl eklenecek? Bunun için de "write()" metodu kullanılıyor. Bu komut HTML Tag'larını tanıyor ve yorumlayabiliyor. Böylece hem metinler, hem de resimler sayfaya eklenebiliyor. Bunun için HTML'de de olduğu gibi resim Tag'ı kullanılıyor:

```
document.write("<img src='Resim.gif'");
```

Bununla birlikte metinlerin ve resimlerin biçimlendirilmesi için kullanılan Tag'lardan da yararlanılabilir.

Write() ve writeln() arasındaki fark nedir? İki metod da metinleri aynı şekilde sayfaya yansıtıyor. Aralarındaki fark ise writeln()'in write() komutundan farklı olarak metnin yanına bir Linefeed karakteri eklemesi. Geleneksel metinlerde Browser bu karakteri dikkate almaz. Ancak <pre> Tag'ı ile çalışıldığında durum değişiyor; bu durumda metin içindeki Linefeed karakteri yeni bir satırın habercisi olarak algılanıyor.

JavaScript'i desteklemeyen Browser'ların durumu ne olacak? Kursun birinci bölümünde açıklama Tag'larını anlatan kısımda ne yazık ki bir hata var. Yazılan program kodunu JavaScript'i desteklemeyen Browser'lardan saklamak için tüm JavaScript bölümünün HTML Açıklaması olarak belirtilmesi gerekiyor. Bunun için kullanılması gereken Tag ise şöyle:

HTML formları ve JavaScript komutları sayesinde küçük bir hesap makinesi programı yazabilirsiniz.

<!-Açıklama->

Birinci bölümde belirtilen "<!-- ...>" ifadesini dikkate almayın.

BİR HTML FORMU

Hesap makinesine ait bir bilgi giriş alanı, sonuçların gösterileceği bir alan ve bir tuş oluşturmak için bir forma ihtiyacımız var.

Formu yaratmak için HTML komutlarını kullanmamız gerekiyor (bkz. "HTML Formları").

Daha sonra JavaScript'in eval() fonksiyonu sayesinde matematiksel bir ifadeyi hesaplayabilir ve sonucun sayfaya yansıtılmasını sağlayabiliriz.

Hesap makinesinin görünümü oldukça basit. Kullanıcının matematiksel ifadeyi (örneğin "3 * (43 + 2)") yazabileceği bir bilgi giriş alanımız var. Bunun altında ise HESAPLA tuşuna basıldığında sonucu (örneğin 135) gösteren bir alan bulunuyor.

EVAL FONKSİYONU

Bu noktada JavaScript'in kullanışlı bir metodu bize yardımcı oluyor; bu metod eval(). Eval() fonksiyonu örneğin "3 * (4 + 2)" gibi belirtilen matematiksel ifadeyi hesaplıyor. Kurşun ilk bölümünde de ayrıntılı bir şekilde açıklandığı gibi, metod belli bir objeye bağlı olan bir fonksiyondur. Eval() fonksiyonunda ise durum biraz farklı. Burada fonksiyon bağımsız bir metod halini alıyor. Bunu aplikasyon objesinin metodu olarak da tanımlamak mümkün, diğer bir deyişle Web-Browser'ın metodu.

Giriş alanındaki değeri eval() fonksiyonuna aktarmak için bu alan parantez içinde tanımlanır. Ancak üzerinden değer aktarımı yapılacak olan giriş alanının sadece ismini parantez içine yazmak bir sonuç getirmez. Örneğin "eval(Giris)" şeklinde bir ifade yanlış olacaktır. Nesne tabanlı programlama yöntemlerine uygun olarak bu giriş alanının hangi üst objeye ait olduğu da belirtilmelidir. Örneğimizde belirtilmesi gereken obje, formun ismi olan "HesapM".

HTML FORMLARI

Web sayfası üzerinde, içinde kullanıcıdan veri alabilmek için giriş alanları ve tuşlar bulunan kısma form adı verilir.

<form> Tag'i

Bu Tag formun başlangıcında ve bitiminde <form> ve </form> biçiminde yer alır. Bir sayfa üzerine birden fazla form yerleştiriliyorsa Name özelliğinden faydalanıp bunlara birer isim verilmelidir.

<input> Tag'i

Bu iki Tag'in arasında <input> Tag'i sayesinde giriş alanları ve tuşlar tanımlanır. <input> Tag'inin en önemli özellikleri Type, Name, Value ve Size'dir.

<type> Özelliği

Type form alanının tipini belirler. Tek satırlık bir giriş alanı için <type> özelliği "text" değerini almalıdır. Değer olarak "checkbox" verilirse belirtilen yerde giriş alanı yerine aktif ya da pasif duruma getirilebilecek bir kontrol alanı oluşturulur. "button" değeri ise belli bir eylemin yapılmasını sağlayacak olan bir tuş o-

lusmasını sağlar.

Name özelliği alana bir isim verilmesini sağlar. Daha sonra bu isim üzerinden alana ulaşılabilir. "value" özelliği tekst tipine sahip bir alana önceden belirlenmiş bir metnin yazılmasını sağlar. Buna karşılık alan Button tipine sahipse, value tuş metnini oluşturur. Son olarak "size" özelliği tekst tipindeki alanın genişliğini belirtir.

Örneğin 20 karakter uzunluğunda Giriş isminde bir alan şu şekilde tanımlanır:

```
<input type="text" name="Giris" size=20>
```

Üzerinde "Hesapla" yazan "Hesap" isimindeki bir tuş oluşturmak için ise şu satır yazılmalıdır:

```
<input type="button" name="Hesap" value="Hesapla">
```

Tuşun genişliği üzerindeki metne göre ayarlanır. Burada "Size" özelliğinin bir etkisi olmaz. Web sayfasına küçük

bir hesap makinesi ekleyen bir form oluşturmak için şu program kodlarını yazmanız yeterlidir:

```
<form name="HesapM">
<pre>
Giris <input type="text"
      name="Giris" size=20><br>
Sonuc <input type="text"
      name="Sonuc" size=20><br>
<input type="button"
      name="Hesap"
      value="Hesapla"
</pre>
</form>
```

Alanların ve alan isimlerinin sayfa düzenli bir şekilde görüntülenmelerini <pre> Tag'i sağlıyor. Bu komut kendinden sonra yazılan metinleri biçimlenmiş metin olarak deklare ediyor. Bu sayede Web-Browser metinleri Web sayfasında gösterirken boşlukları, Tab'ları ve boş satırları da dikkate alıyor. Alan isimleri olan Giris ve Sonuc'tan sonra gelen alanların aynı hizada olmaları için Tab tuşundan faydalanabilirsiniz.

DEĞİŞKENLER

JavaScript dört veri tipi tanıyor; sayılar, Strings, Bool değerleri ve null değeri.

Sayılar: Prensipte herhangi bir değer alabilirler. Üç farklı sayı sistemi kullanılıyor:

Strings: Karakter dizilerinden oluşan değişkenlerdir. Herhangi bir alfanümerik karakter içerebilirler.

Bool Değerleri: Bu değişkenler JavaScript'te sadece iki değer alabilirler. Bunlar "true" ve "false".

Null: Bu değişkeni boşluğu ifade eder ancak kesinlikle boşluk karakteri değildir. Null herhangi bir değer taşımaz ve uygun değişken tanımlanmamıştır. JavaScript "Cancel" ifadesi seçildiğinde Null değerini geri verir.

Değişkenlerin Tanımlanması:

Program içinde bir değişken kullanmadan önce bunu tanımlanması gerekir. Yani sisteme değişkenin varolduğu bildirilir. Değişken tanımlamak için programlama dillerinde çeşitli komutlar kullanılır. JavaScript'te değişken tanımlamak için "var" komutunu kullanmalısınız:

var Örnek;

Bir değişkeni tanımlarken aynı anda ona bir değer de verebilirsiniz, örneğin "Merhaba":

var Örnek "Merhaba";

Tanımlama sırasında bir değişken tipi belirtmeniz gerekmez. JavaScript değişken için belirlediğiniz değere uygun olarak değişkenin tipini belirler.

Değişkenleri tanımlamak için "var" komutunu kullanmak zorunda değilsiniz. Gerekli olduklarında değişkenleri kullanmanız yeterli. Ancak bu durumda kullanmış olduğunuz değişkenleri belirlemeniz zorlaşır ve program üzerindeki hakimiyetinizi kaybedebilirsiniz.

```
Netscape - [Source of: file:///C:/WINDOWS/Desktop/Ornek.html]

<html>
<head>
<title>Hesap Makinesi Örneği</title>
</head>

<body>
<h1>Basit Bir Hesap Makinesi</h1>

<form name="HesapM">
<pre>
Giris <input type="text" name="Giris" size=20><br>
Sonuc <input type="text" name="Sonuc" size=20><br>
<input type="button" name="Hesap"
value="    Hesapla    "
onClick="HesapM.Sonuc.value =
eval(HesapM.Giris.value)">
</pre>
</form>

</body>
</html>
```

Hesap Makinesi: Form oluşturmak için birkaç HTML komutu yeterli. JavaScript komutları onClick() ve eval() matematiksel ifadenin fare tıklaması ile hesaplanmasını sağlıyorlar.

Ayrıca alan objesinin ihtiyaç duyduğu vasfın da belirtilmesi gerekiyor. Örneğimizde bu, value ile okunabilecek olan değer. "HesapM" formundaki "Giris" alanına yazılan ifadenin aktarılmasını sağlayan satır şöyle:

```
eval(HesapM.Giris.value);
```

Eval() fonksiyonunun yaptığı hesaplamaya ait sonucun diğer alanda gösterilmesi gerekiyor. Bunun anlamı hesaplanan değer diğer alana ait olan Value ifadesine aktarılması. Sonucun aktarılmasını şu satır sağlıyor:

```
HesapM.Sonuc.value = eval(HesapM.Giris.value);
```

ONCLICK() EVENT HANDLER'I BAĞLANTIYI SAĞLIYOR

Şimdi eksik olan tek şey giriş alanındaki ifadenin hesaplanmasını ve değer sonuc alanına aktarılmasını sağlayacak olan bir eylem. Yapılması gereken eylem HESAPLA tuşuna tıklanması.

Eval() fonksiyonunu tuş ile ilişki-

lendirmek için "Event Handler"dan faydalaniyoruz. Event Handler Web sayfası üzerindeki her olayı gözlemliyor.

Prensipte her obje için farklı Event Handler'lar bulunuyor. Olaylara örnek olarak fare tıklaması, bir metin girilmesi ya da metnin değiştirilmesi gösterilebilir. Bunun yanında bir Web sayfasının çağırılması da bir olaydır.

Bir Event Handler sayesinde JavaScript programının her olayı gözlemlemesi ve değerlendirmesi sağlanabilir.

Örneğin bir alandaki metinde yapılan bir değişikliği ya da bu alana metin girilip girilmediğini kontrol etmek için "onChange" Event Handler'ı kullanılır. Bir simge üzerine yapılan fare tıklamasını ise "onClick()" ile değerlendirebilirsiniz.

Web Browser'ın Event Handler'ın belli bir obje ile bağlantılı olduğunu bilmesi için, bunun tanımda belirtilmesi gerekir. Örneğimizde bağlantı kurulan obje HESAPLA tuşu. Program satırlarında onClick() ifadesi ile birlikte obje isminin de belirtilmesi gerekir:


```
<input type="button"
name="Hesap"
value="Hesapla"
onClick="HesapM.Sonuc.value=
eval(HesapM.Giris.value)">;
```

Web sayfasına hesap makinesi eklenmesini sağlayan programın tamamını resimde görebilirsiniz.

Value değerinin verilmesi sırasında HESAPLA tuşu tanımlanırken kullanılan boşluklar dikkatinizi çekmiş olabilir. Bunun amacı tuşun estetik görünmesini sağlamak. Tuşa ait olan HESAPLA ifadesinin sağında ve solunda yer alan boşluklar Browser'ın tuşu üzerindeki yazı ile aynı genişliğe sahip olarak göstermesini sağlıyor. Bunun için ne kadar boşluk gerektiğini belirlemenin tek yolu ise deneme-yanılma metodunu kullanmak.

ÇEŞİTLİ FONKSİYONLAR PROGRAMLAMAYI KOLAYLAŞTIRIYOR

Program listesini daha sık bir hale getirmek için her programlama dilinde bulunan bir programlama tekniğinden yararlanabilirsiniz.

Bu teknik sizin tanımlayacağınız fonksiyonlar. Böylece onClick() Handler'ı ile birlikte kullanılan ifadenin yerine kendi fonksiyonunuzu yazabilirsiniz.

JavaScript bünyesinde çok sayıda fonksiyon barındırıyor; bunlar için nesne tabanlı terminolojideki isimleri olan metod ifadesini de kullanabiliriz. Az önce kullandığımız eval() metodu ve kursun ilk bölümünde tanımlanan write() metodu JavaScript'in sahip olduğu bu fonksiyonlardan sadece ikisi.

JavaScript'te fonksiyon tanımlamak için "Function" komutu kullanılıyor. Bu komuttan sonra fonksiyonun ismi ve parantez içinde fonksiyona ait olan argümanlar yazılıyor. Bunun ardından özel parantez ({} içerisinde komutlar geliyor. Yapı şöyle:

```
function FonksiyonIsmi(Argüman1,
Argüman2,...) {
Komut Bloğu
};
```


Burada eval() metodu bir fonksiyon üzerinden kullanılıyor. "this" parametresi sayesinde onClick() kullanımda olan objeyi işaret ediyor.

Fonksiyonlara isim verirken JavaScript'te olduğu gibi büyük ve küçük harf ayırımına dikkat etmelisiniz. İsimlerde harfleri, sayıları ve altçizgi kullanabilirsiniz. Ancak fonksiyon isminin mutlaka harf ile başlaması gerekiyor. Örneğin "Hesap1" ismi doğru, ancak "1_Hesap" ve "_Hesap1" isimleri doğru değildir.

Sayfamızdaki hesap makinesinde eval() metodu ile yapılan hesaplamaların "İslem" ismini vereceğimiz bir fonksiyona taşınması için, giriş alanındaki değerin bu fonksiyona ait bir argüman olarak tanımlanması gerekir. Bunun için fonksiyonun tanımlanması sırasında bir değişken (Obje) kullanılıyor (bkz. Değişkenler). Uygun program kodu şöyle:

```
function islem(Obje) {
Obje.Sonuc.value=
eval(Obje.Giris.value)
};
```

Şimdi onClick Event Handler'ının bu fonksiyon ile ilişkilendirilmesi gerekiyor. Burada argüman olarak Obje'nin aktarılması gerekiyor. Giriş ve Sonuç alanları "HesapM" formunda bulundukları için Obje değişkeni "HesapM" değerini alacak:

```
onClick="islem(HesapM)";
```

Fare ile tıkladığınızda form ismi "islem" fonksiyonuna aktarılıyor. Daha sonra bu değer Obje değişkeni-

ne yazılıyor. Böylece fonksiyon Giriş alanından matematiksel ifadeyi alıyor, eval() fonksiyonunun yardımı ile sonucu hesaplıyor ve elde edilen değeri Sonuç alanında gösteriyor.

İNCE AYARLAR

Programın tam listesine baktığımızda iki şey dikkatinizi çekecek. Birincisi tanımlanan fonksiyonun program içindeki yeri, diğeri ise islem() fonksiyonu çağrılırken kullanılan "this.form" parametresi.

HTML programı içinde bir fonksiyonun yerini belirleyebilmek için ilk olarak Web-Browser'ın program koduyla nasıl çalıştığına dikkat etmek gerekir. Komutlar bir Interpreter ile incelendiğinden, ifadeler adım adım okunur ve yürütülür. Bu, program içinde tanımlanmış olan bir fonksiyonun çağrılmadan önce Interpreter tarafından tanınmış olması gerektiği anlamına gelir. Bu nedenle fonksiyon tanımlarını Web sayfasında "head" bölümüne yazmak doğru olur. Tabii ki burada da fonksiyonu çağırmadan önce tanımlamaya dikkat etmelisiniz, aksi halde Browser hata mesajı verir.

Fonksiyon ile birlikte kullanılan "this" ifadesi JavaScript'in temel ifadelerinden biridir. Bu ifade, kendisini kullanan metodu çağırın objeyi işaret eder. Örneğimizde "this" ifadesi formu gösteriyor ve bu nedenle "form" ifadesi ile birlikte yazılması gerekiyor:

```
onClick="islem(this.form)";
```

Hesap Makinesi örneği fonksiyonların kullanımı, formlar, onClick Event Handler'ı ve eval() metodunun yanında çok daha önemli bir şeyi işaret ediyor; HTML ve JavaScript'in nasıl elele çalıştıklarını. Bu ilişkiyi geliştirmenin yollarını bir sonraki bölümde bulabilirsiniz. Üçüncü bölümde ayrıca bu bölümde anlatılan formlar, giriş alanları ve Event Handler'lar daha ayrıntılı biçimde açıklanacak.

JavaScript kursunun üçüncü bölümünde, matematik objelerini kullanarak Web sayfasına "tam" bir hesap makinesi eklemek için yapılması gerekenler anlatılacak. □

CHIPUCU KATALOĞU

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz? İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var? O halde doğru yerdesiniz.

Chipucu Kataloğu'nda PC'lerle birlikte yaşamayı kolaylaştıran her şey var. Kesip biriktirebileceğiniz sayfalar kısa sürede kocaman, ciltli bir kataloğa dönüşecek. Ve biz sizin yerinizde olsak Chipucu Kataloğu'nu PC'mizin yanından hiç ayırmazdık.

TEMMUZ 97 İÇİN İNDEKS

Windows 95

1 ACILIS: SÜREKLİ DOS MODUNDA AÇILIŞ
PAINT: KOORDİNAT SİSTEMİ
MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DİZİN DEĞİŞTİRİRKEN
FARKLI KOMUT

2 MENÜ: MEKTUPLARIN MENÜ ÜZERİNDEN
YAZILMASI VE BASILMASI
DİZİN: BİR TIKLAMA İLE BİRDEN FAZLA DİZİN
PENCERESİNİN KAPATILMASI

3 MS-DOS KOMUT İSTEMİ: SÜRÜKLE-BIRAK
İLE PATH'İN GELİŞTİRİLMESİ
WINDOWS GEZGİNİ: FONKSİYON TUŞLARI İLE
HIZLI ARAMA

Windows 3.1

4 DOSYA YÖNETİCİSİ: MENÜLERİN
DEĞİŞTİRİLMESİ
MS-DOS PENCERESİ: DOS EKRANININ
ZAHMETSİZCE YAZDIRILMASI

DOS

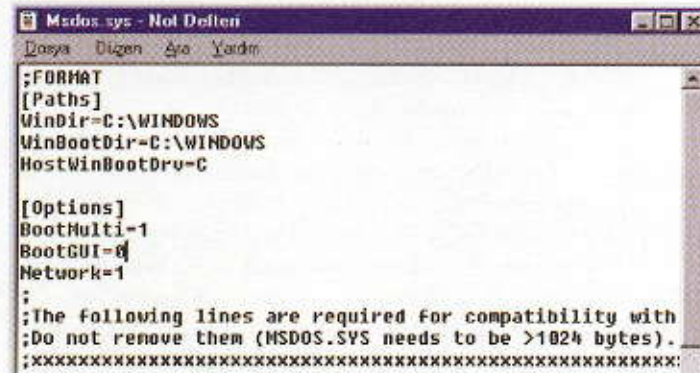
5 DIR: DİZİNLERİN BELLİ BİR FORMATTA
GÖSTERİLMESİ
DOSYA İSİMLERİ: DOSYA VE DİZİN
İSİMLERİNDEKİ BOŞLUKLARIN KALDIRILMASI
KLAVYE: TÜRKÇE VE İNGİLİZCE KLAVYE
ARASINDA GEÇİŞ
DIR: TÜM DOSYALARIN VE DİZİNLERİN
GÖSTERİLMESİ

Uygulamalar

6 WORD: WORD TABLOLARINDA 31'DEN
FAZLA SÜTUN
WORD 7.0: BİR DOSYA AÇILDIĞINDA ÜZERİNDE
ÇALIŞILMIŞ SON BÖLÜME GEÇİLMESİ
EXCEL: PARANTEZ İÇİNDEKİ SAYILAR
WORD: BELLİ BİR KELİMENİN SAYILMASI

AÇILIŞ: SÜREKLİ DOS MODUNDA AÇILIŞ

Windows'un sürekli olarak DOS modunda açılmasını istiyorsanız, bir sistem dosyası olan MSDOS.SYS'de yapacağınız bir değişiklik ile bunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu dosyayı sabit diskinizin anadizininde bulabilirsiniz. Ancak ilk olarak MSDOS.SYS dosyasının salt okunur özelliğini iptal etmelisiniz, aksi halde dosyada bir değişiklik yapamazsınız. Windows Gezginini kısmına geçin ve MSDOS.SYS dosyasını bularak üzerine sağ tuşla tıklayın. Menüde ÖZELLİKLER'i tıklayın ve ÖZNITE-

Sistem dosyasında yapacağınız bir değişiklik bilgisayarın sürekli DOS modunda açılmasını sağlıyor.

LIKLER kısmındaki "Salt okunur" seçeneğini pasif duruma getirdikten sonra TAMAM'ı tıklayın. Şimdi üzerine çift tıklayarak dosyayı Windows 95'in Not Defteri programı ya da başka bir metin editörü ile açın. Dosya içerisinde [Opti-

ons] bölümünü bulun ve "BootGUI=1" ifadesini "BootGUI=0" şeklinde değiştirin. DOSYA menüsünden KAYDET'i seçerek MSDOS.SYS dosyasını son şekliyle kaydettikten sonra Not Defterini kapatın ve "Salt okunur" seçeneğini

tekrar aktif duruma getirin. Sisteminizi yeniden başlattığınızda karşınıza DOS ortamı çıkacak. Windows 95'i başlatmak istiyorsanız, eskiden Windows 3.1'de olduğu gibi DOS komut satırında WIN komutunu girmeniz yeterli.

PAINT: KOORDİNAT SİSTEMİ

Windows 95'in temel yardımcı programlarından biri olan Paint çizim programında belli büyüklüğe sahip bir koordinat sistemi tanımlayabilirsiniz. Ancak ne yazık ki bunun için bir menü seçeneği bulunmuyor. Bu nedenle Windows 95'in Registry kısmında bazı değişiklikler yapmalısınız. BAŞLAT - ÇALIŞTIR - Regedit.exe komutu ile Kayıt Düzenleyici'yi çalıştırın ve BİLGİSAYARIM \ HKEY_USERS \ .Default \ Software \ Microsoft \ Win-

dows \ CurrentVersion \ Applets \ Paint \ View kısmına geçin. Daha sonra pencerenin sağ bölümünde "GridExtent" ifadesini sağ tuşla tıklayın ve DEĞİŞTİR'i seçin. Bir sonraki pencerede koordinat sistemindeki noktaların aralıklarını piksel cinsinden belirlemeniz gerekiyor.

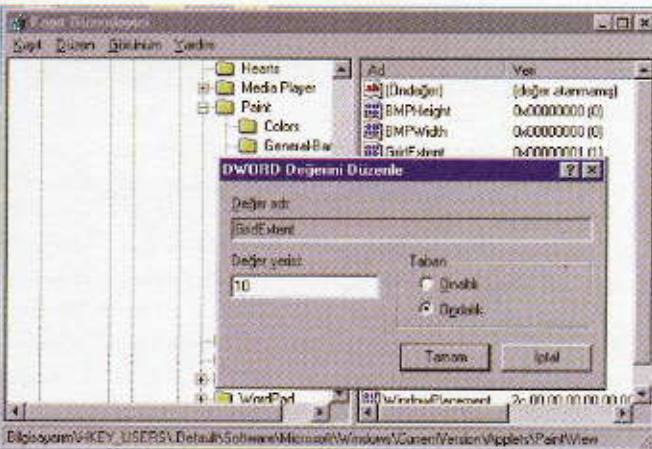
Değer girişini kolaylaştırmak için TABAN kısmında ONDALIK ifadesini seçin. Böylece bir aralık için örneğin 10 değerini verebilir ve aralığın on piksel büyüklüğünde olmasını sağlayabilirsiniz. Değişik-

likleri gerçekleştirdikten sonra TAMAM seçeneğini tıklayın.

Şimdi "SnapToGrid" ifadesini de aynı şekilde değiştirin ve 0 yerine 1 değerini girin. Bu işlemden sonra Kayıt Düzenleyici'yi kapatabilirsiniz. Aralık Paint programını çalıştırabilirsiniz. İncelediğimiz koordinat sistemi içerisinde hareket ettirmeniz mümkün. Koordinat sistemini iptal etmek istiyorsanız yapmanız gereken şey Registry'de "SnapToGrid" ifadesine tekrar 0 değerini vermek.

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: DİZİN DEĞİŞTİRİKEN FARKLI KOMUT

Dizinlerin hiyerarşisi içinde yukarı doğru hareket etmek istendiğinde, bir MS-DOS komutu olan "CD" 6.x sürümüne gelinceye kadar pek kullanışlı değildi. Bu komutla birlikte sadece ".." ve "." parametreleri kullanılabiliyordu ya da bir dizin ismi yazılabiliyordu. İsim belirtmeye kalktığınızda ise, örneğin yedinci alt dizinden üçüncü alt dizine geçmek için yukarıda kalan tüm dizin isimlerini Backslash kullanarak yazmanız gerekiyordu. Windows 95'de DOS penceresinde çalışanlar için ise durum biraz farklı; "CD" komutunu çok farklı şekillerde kullanmak mümkün. İki nokta eskiden olduğu gibi bir üst dizine geçişi sağlıyor, farklı olan ise üç noktanın daha üstte bulunan dizine geçmenizi sağlaması. Nokta sayısı arttıkça sizde daha yukarıda bulunan dizinlere erişebilirsiniz.

Registry'de belirleyeceğimiz iki değer Paint programında koordinat sistemini kullanmanızı sağlıyor.

MENÜ: MEKTUPLARIN MENÜ ÜZERİNDEN YAZILMASI VE BASILMASI

Normalde Masaüstü'ne sağ tuşla tıkladığınızda açılan menüdeki YENİ seçeneği üzerinden sadece yeni bir Word belgesi oluşturabilirsiniz. Burada her seferinde söz konusu olan C:\WINDOWS\SHLNEW dizinindeki WINWORD.DOC dosyasıdır. Ancak örneğin özel bir başlığa sahip olan bir mektup yazmak istediğinizde alışılmış olan uzun yolu kullanmanız gerekir. Yani ilk olarak Word'ü çalıştırmalı, daha sonra DOSYA - YENİ seçeneği i-

Bu durumda ise sağ tuşla açılan menüden normal Word belgesi yaratma imkanı olmayacaktır. Ancak normal Word belgesinin yanında özel bir başlığa sahip bir mektubu ya da başka bir doküman tipini de sağ tuşla tıkladığınızda açılan menü üzerinden oluşturmamızın bir yolu var.

Aynı yöntemi kullanarak tablolar, grafikler ve farklı dosyalar oluşturmamız da mümkün. Şimdi bir Word mektubunu örnek alarak gerekli işlemleri adım adım yapalım.

Şimdi BİLGİSAYARIM penceresini açın (herhangi bir dizin penceresi de

uzantısı olarak "mkp" yazın.

YENİ seçeneğini tıklayarak "open" ve "print" işlemlerini yeni dosya türü için aktif duruma getirin. "Eylemi Yürütmek İçin kullanılan Uygulama" kısmına Word dosyası yaratılırken kullanılan yolu yazmalısınız. Normalde bu ifade "open" ve "print" işlemleri için şu şekilde olacaktır: <C:\MSOFFICE\WINWORD\WINWORD.EXE /n>. Daha sonra iki ifade için de "DDE Kullan" seçeneğini aktif duruma getirin. Altındaki metin alanlarına "Microsoft Word Belgesi" yazın.

Şimdi yeni bir doküman açın ve istediğiniz mektup biçimini verin. Daha sonra bu dosyayı C:\WINDOWS\SHLNEW dizini-

fadesini aratın.

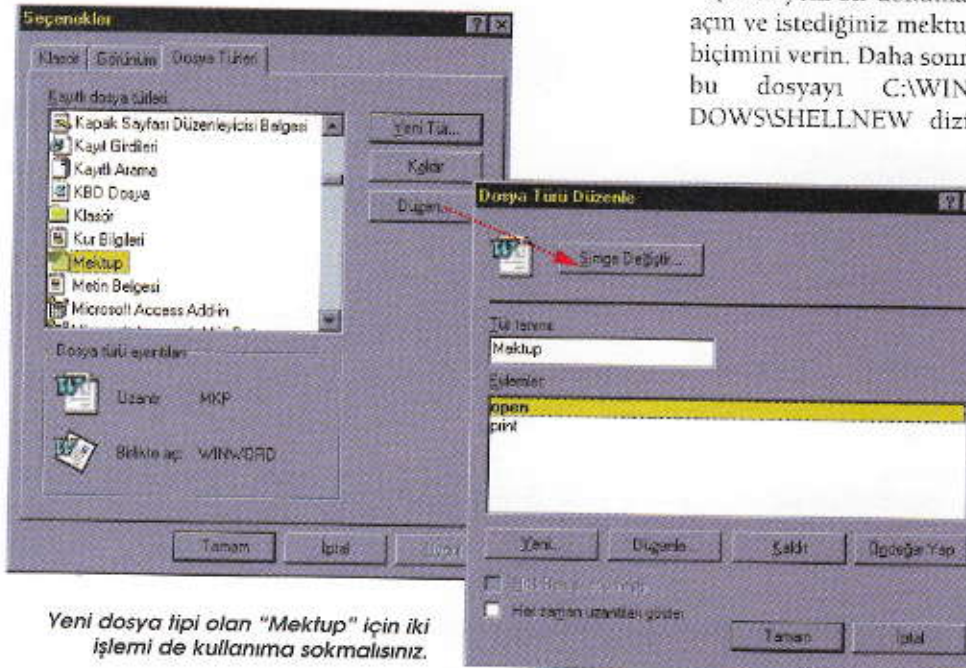
Ifade bulunduğunda sağ kısımdaki pencereye sağ tuşla tıklayın ve YENİ seçeneği üzerinden yeni bir TUŞ oluşturun. Buna "ShellNew" ismini verin. Daha sonra sağdaki pencereye tekrar sağ tuşla tıklayın ve "FileName" isminde bir DİZE DEĞERİ oluşturun. Bu yeni değeri çift tıklayın ve "Değer Verisi" kısmına "Mektup.mkp" yazın.

Bundan böyle Masaüstü'ne sağ tuşla tıkladığınızda açılan menü üzerinden yeni bir mektup oluşturabilir, çift tıklayarak bu mektubu bir Word dokümanı gibi açabilir ve sürüklerle bırak yöntemi ile yazdırabilirsiniz.

DİZİN: BİR TIKLAMA İLE BİRDEN FAZLA DİZİN PENCERESİNİN KAPATILMASI

Windows 95'iniz her dizin için ayrı bir pencere açıyorsa, birkaç dizin açıldıktan sonra Masaüstü tamamen kapanacaktır. Bu durumda kullanmadığınız dizinleri tek tek kapatmanız gerekir; bunun oldukça sıkıcı bir iş olduğu kesin.

Ancak bu işlemi daha hızlı ve rahat bir şekilde yapma imkanınız var. Bir dizini kapatırken [Shift] tuşunu basılı tutun, böylece sadece o dizin değil, aktif dizin ile anadizin arasında bulunan tüm dizinler kapanır. Örneğin C:\WINDOWS\SYSTEM\FONTS dizinini gösteren pencereyi bu şekilde kapatırsanız, C:\WINDOWS\SYSTEM, C:\WINDOWS, C:\ dizinlerini gösteren pencereler de kapanır.

Yeni dosya tipi olan "Mektup" için iki işlemi de kullanıma sokmalısınız.

le yeni bir doküman oluşturmalı, uygun mektup başlığı biçimini seçmeli, mektubu yazdıktan sonra kaydetmeli ve gerekiyorsa yazdırıp Word'ü kapatmalısınız.

Buna karşılık yukarıda adı geçen WINWORD.DOC dosyasını özel bir mektup başlığına sahip olan başka bir dosya ile değiştirmeniz mümkün.

olabilir). GÖRÜNÜM - SEÇENEKLER - DOSYA TURLERİ bölümünde yeni bir dosya türü oluşturun. "Simge Değiştir" seçeneği ile yeni bir simge belirleyin; örneğin WINWORD.EXE dosyasına ait simgeyi kullanabilirsiniz. Tür için bir tanımlama yaptıktan sonra (örneğin Mektup) İLİŞKİLİ UZANTI kısmına dosya

uzantısı olarak "mkp" ismiyle kaydedin.

Şimdi Registry'de yapacağınız bir değişiklikle yeni dosya türünün sağ tuşla açılan menüye eklenmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak BAŞLAT - ÇALIŞTIR - Regedit.exe komutu ile Kayıt Düzenleyici'yi çalıştırın. Burada DÜZEN menüsündeki BUL seçeneği ile ".mkp" i-

MS-DOS KOMUT İSTEMİ: SÜRÜKLE-BIRAK İLE PATH'İN GELİŞTİRİLMESİ

DOS'un arama yapacağı dizinleri gösteren PATH'e bir dizin eklenmesi gerekiyorsa, SET komutu ile bunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu durumda DOS penceresini açmanız ve dizinin tam yolunu yazmanız gerekir. Örneğin C:\PACKER\PKZIP\DOSYALAR gibi uzun bir ifade yazmak zorunda kalabilirsiniz.

Kutuda gösterilen Batch dosyası bu prosedürü kolaylaştırıyor. WINPATH.BAT dosyasını uygun bir metin editörü ile oluşturun ve sabit diskinizde bir dizine (örneğin C:\BAT\CH) kaydedin. Daha sonra Masaüstü'nde bu dosya için bir kısayol yaratın. Bunun için dosyanın olduğu

dizini açın ve dosyayı sağ tuşla Masaüstü'ne sürükleyerek menüden "Burada Kısayol(lar) Yarat"ı seçin.

Şimdi kısayol üzerine sağ tuşla tıklayın ve ÖZELLİKLER - PROGRAM'ı seçin. Burada bulunan "Çıkışta Kapat" seçeneğini aktif duruma getirin. Bu pencerede ayrıca "Simge Değiştir" seçeneği ile kısayol için farklı bir simge seçebilirsiniz.

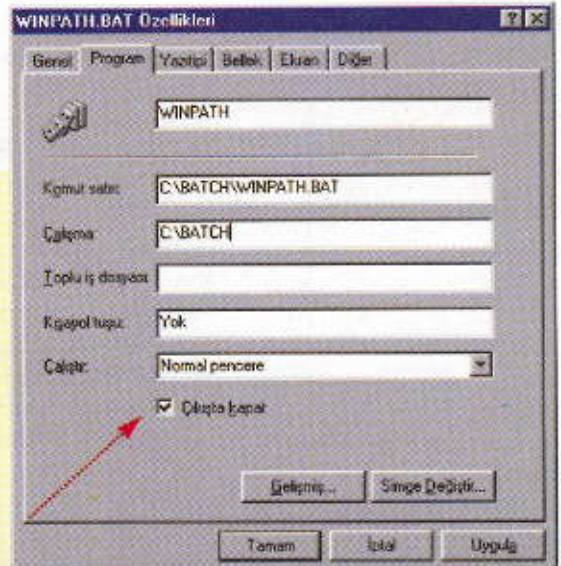
Artık sürükle-bırak ile Path'i geliştirebilirsiniz. Yapmanız gereken, Path'e eklenmesini istediğiniz dizini Winpath simgesine sürüklemek ve bırakmak. Böylece birşey yazılmasına gerek kalmadan bu dizin Path'e eklenir. Bununla birlikte, geliştirilmiş olan Path'i sürekli olarak kullanmanız da mümkün. Bunun için yeni Path'in MS-

DOS'un açılış dosyası olan AUTOEXEC.BAT'a eklenmesi gerekir. WINPATH gerektiğinde bu işlemi de otomatik olarak gerçekleştiriyor. Bir dizin sürükle-bırak yöntemi ile Winpath'e aktarıldığında BAT dosyası ilk olarak girilen parametrenin uygun bir dizin ismini gösterip göstermediğini kontrol ediyor. Parametre uygunsa söz konusu olan dizinin aktif Path'de bulunup bulunmadığı belirleniyor. Bir problem olduğunda program hata mesajı veriyor. Girilen dizin doğruysa yeni Path değişkenleri lokal ve global olarak belirleniyor. Lokal tanımlama için

program sadece aktif DOS ortamında geçerli olan SET komutunu kullanıyor. Tüm DOS pencereleri için geçerli olan global tanımlama için ise Winpath bir yardımcı program olan WINSET.EXE'yi kullanıyor. Programı Windows 95 CD'sinde \ADMIN\APPTOOL\ENVVARS dizininde bulabilirsiniz. Winpath'in sorunsuz çalışabilmesi için bu programı Windows dizinine kopyalamalısınız. Sisteminizde Windows 95'in bulunduğu dizin C:\WINDOWS değilse, programın yedinci satırını (C:\WINDOWS\WINSET...) uygun şekilde değiştirin.

Batch Dosyası WINPATH.BAT:

```
@echo off
::Parametreler tamam mı?
if (%1)==() goto error
for %%x in (%path%) do if(%%x)==[%1] goto error
if not exist %1\nul goto error
::Yeni Path (lokal ve global)
c:\windows\winset path=%%path%;%1
path %path%;%1
goto display
::Hata mesajları
:error
echo Hata: Geçersiz dizin girişi
echo ya da dizin Path'e dahil.
goto exit
::Aktif Path'in gösterilmesi
:display
echo
echo Aktif Path:
echo _____
path
echo
::Path Autoexec.Bat'a eklenecek mi?
choice Path AUTOEXEC.BAT'a eklensin mi
if errorlevel 2 goto exit
type C:\AUTOEXEC.BAT find /i/v "SET PATH=" >C:\AUTOEXEC.BAT
echo SET PATH=%%path%>>C:\AUTOEXEC.BAT
::Program sonu
:exit
echo Bir tusa basın...
pause>nul
```


Bu seçenek işlem tamamlandıktan sonra DOS penceresinin kapatılmasını sağlıyor.

WINDOWS GEZGİNİ: FONKSİYON TUŞLARI İLE HIZLI ARAMA

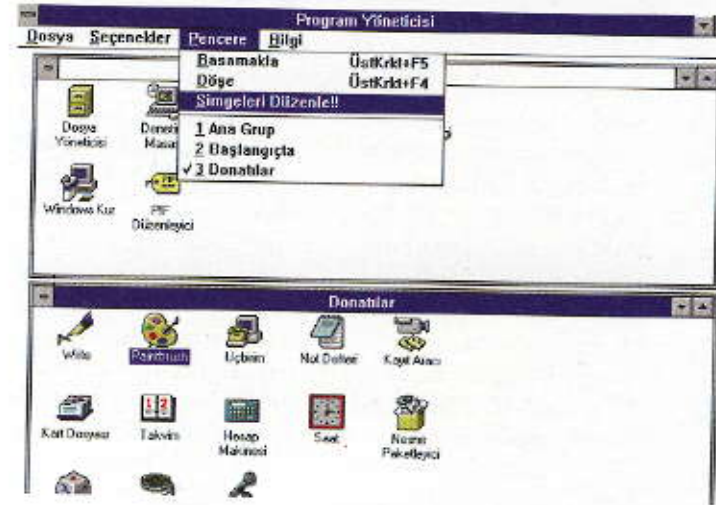
BAŞLAT - BUL - DOSYALAR VEYA KLASÖRLER üzerinden dosya aratmak size uzun mu geliyor? O halde bu işlem için [F3] fonksiyon tuşunu kullanın. Masaüstü ya da herhangi bir dizin penceresi aktifken bu tuşa bastığınızda farenize akrobasi yaptırmadan BUL penceresinin açılmasını sağlayabilirsiniz.

DOSYA YÖNETİCİSİ: MENÜLERİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Küçük chipuçları sayesinde Windows 3.1'in Dosya Yöneticisi'ne ait menüleri değiştirebilirsiniz. Ancak bu değişikliği gerçekleştirmeden önce, kullanacağınız dosyaları yedeklemelisiniz. Böylece gerektiğinde Windows 3.1'i eski haline döndürebilirsiniz.

Örneğin Dosya Yöneticisi'nin menü çubuğunda bulunan PENCERE menüsündeki ifadeleri değiştirmek istiyorsanız ilk olarak Windows dizininde bulunan WINFILE.EXE dosyasını yedekleyin. Daha sonra Write programını çalıştırın ve DOSYA - AÇI seçin. Şimdi Windows dizinine geçin ve gösterilen dosya türlerini "Tüm Dosyalar (*.*)" olarak belirleyin. Böylece WINFILE.EXE dosyası da gösterilir ve bu dosyayı açabilirsiniz. Write size dosyayı dönüştürmek isteyip istemediğinizi sorar, bu soruya DÖNÜŞTÜRÜLMESİN cevabını verin. Garip karakterler içinde kaybolmak istemiyorsanız arama fonksiyonunu kullanın ve de-

Windows 3.1'de
menü seçeneklerini
değiştirebilirsiniz.

ğiştirmek istediğiniz ifadeyi aratın.

Bunun için ARAMA menüsünden BUL'u seçin ve aranacak ifade için PENCERE menüsündeki seçeneklerden birini yazın, örneğin BASAMAKLA. Böylece direkt olarak menü seçeneklerinin bulunduğu bölüme ulaşırsınız. Burada BASAMAKLA seçeneği &BASAMAKLA şeklinde gösterilir. "&" karakteri kendinden sonra gelen harfin menüde altı çizili olarak gösterilmesini sağlar ve böylece seçenek için hangi kısayol tuşunun kullanılacağı bildirilir. Fareyi kullan-

madan, klavye ile seçim yapmak istiyorsanız bu karakteri kullanmalısınız.

Şimdi menü seçeneklerini gösteren ifadeleri değiştirebilirsiniz. Ancak bu noktada seçeneklerin uzunluğunu değiştirmeye dikkat edin. "&" karakterinin pozisyonunu da dikkatli seçmelisiniz, bir menüde her ifade için ayrı bir harf belirtilmeli.

WINFILE.EXE dosyasını kaydettikten sonra Dosya Yöneticisi'ni çalıştırdığınızda yeni menü seçenekleri PENCERE menüsünde yerlerini alırlar. Program Yöneticisi'ne ait

olan menüleri de değiştirebilirsiniz. Bunun için kullanmanız gereken dosyanın adı PROGRAMAN.EXE ve bu dosya da Windows dizininde bulunuyor. Ancak Program Yöneticisi'nde yapılan değişikliklerin etkili olabilmesi için Windows'un yeniden başlatılması gerekiyor.

Bu değişikliği yapmadan önce PROGRAMAN.EXE dosyasını yedeklemeniz çok önemli. Değişiklik sırasında bir hata yaparsanız Windows bir daha çalışmayabilir. Bu durumda DOS ortamında dosyanın yedeğini tekrar Windows dizinine kopyalamalısınız.

MS-DOS PENCERESİ: DOS EKRANININ ZAHMETSİZCE YAZDIRILMASI

Windows 3.1 altında DOS penceresinin içeriğini yazdırmak istiyorsanız alışılmış yöntem işe yaramaz. "Print Screen" tuşuna bastığımızda yazıcıdan çıktı alamazsınız. Çünkü Windows altında "Print Screen" tuşuna bastığımızda ekran görüntüsü PANO GÖRÜNTÜLEYİCİ kısmına aktarılır. Görüntüyü yazıcıdan bastırmak için ilk olarak PAINT progra-

Progman.exe
dosyasında
gerekli ifadeyi
bulmak için
arama
fonksiyonunu
kullanmalısınız.

mini çalıştırmalı ve DÜZEN menüsünden YAPIŞTIR'ı seçerek görüntüyü PAINT ekranına aktarmalısınız. Bu işlemi aynı şekilde başka bir çizim programı kullanarak da yapabilirsiniz. Görüntüyü yapış-

tırdıktan sonra DOSYA menüsünde YAZDIR seçeneğini tıklayarak DOS ortamından aldığınız ekran görüntüsünü yazdırabilirsiniz. Ancak bu uzun yolu kullanmadan da DOS ortamında ekran görüntüsünü

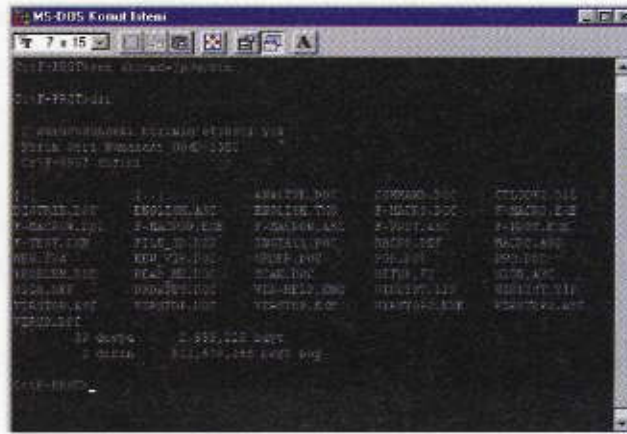
yazdırmanız mümkün.

Windows 3.1'de MS-DOS penceresinde bulunuyorsanız, [Shift] ve [Print Scrn] tuşlarına aynı anda bastığınızda ekran görüntüsü Pano Görüntüleyici kısmına aktarılmaz ve direkt olarak yazıcıya gönderilir. Bu durumda kullandığımız yazıcıya bağlı olarak kağıt desteğini manuel olarak gerçekleştirmeniz gerekebilir. Bunun için yazıcı üzerinde bulunan bir tuşa basmanız gerekebilir. Bu tuş genelde "Form Feed" adını taşır.

DIR: DİZİNLERİN BELLİ BİR FORMATTA GÖSTERİLMESİ

Normalde DIR komutu verildikten sonra dizinin tüm içeriği ekran üzerinde akar. İçeriği zengin olan dizinlerde ilk ifadeyi görebilme şansınız pek yoktur. Dosyaların listesi oldukça hızlı bir şekilde akıp gittiği için [Pause] tuşu da pek bir işe yaramaz. Bu metodla listenin doğru yerinde durmak tamamen şansa kalıyor.

Bu durumda /P parametresi size yardımcı olacaktır. Bu parametre dizin içeriğinin sayfa sayfa gösterilmesini sağlıyor. Bu kolaylığı DIR komutunu her giri-

Bir SET komutu sayesinde DIR komutunu girdikten sonra dizinlerin ve dosyaların ekranda istediğiniz biçimde gösterilmelerini sağlayabilirsiniz.

şinizde kullanmak istiyorsanız, her defasında bu parametreyi komuta eklemeniz gerekmiyor. AUTOEXEC.BAT dosyasına "SET-

DIRCMD=/P" satırını ekleyin, böylece DIR komutunu her yazışınızda /P parametresi de kullanılır. Aynı şekilde DIR komutuna ait

olan /W ya da /O gibi diğer parametreleri de standart duruma getirmeniz tabii ki mümkün.

Farklı parametrelerle bir kombinasyon da gerçekleştirebilirsiniz. Örneğin "SET DIRCMD=/P/W/O;N" satırı sayesinde DIR komutu dizin içeriğini sayfa sayfa ve enine bir liste şeklinde vererek dizin ve dosyaların alfabetik sıraya göre gösterilmelerini sağlar. "SET DIRCMD=" komut satırı ile DIR komutuna eklediğiniz parametrelerden bir tanesinin kullanılmamasını istiyorsanız örneğin şu komutu yazın: DIR /-W. Böylece dizin içeriğinin enine listelenmesini engellemiş olursunuz.

DOSYA İSİMLERİ: DOSYA VE DİZİN İSİMLERİNDEKİ BOŞLUKLARIN KALDIRILMASI

MS-DOS altında dosya isimlerinde boşluk bulunamıyor. Buna karşılık bazı uygulamalar dosya isimlerinde boşluk kullanılmasına izin veriyorlar. MS-DOS dosya ismindeki boşluktan sonraki kısmı parametre olarak kabul ettiği için bu dosyaları silmek ya da isimlerini değiştirmek mümkün olmuyor. Bu durumda COPY, DEL, RENAME gibi DOS komutları bu dosyalar için kullanılamıyor.

Böyle bir dosya ile karşılaştığınızda ilk olarak kullanılan boşluğun gerçek bir boşluk olup olmadığını kontrol edin. MS-DOS komutu ile birlikte dosya ismini yazarken Space'e basmak yerine [Alt] + [2] [5] [5] tuşlarına basın. Dosyanın bulunmadığını bildiren bir

hata mesajı ile karşılaşsanız, dosya isminde gerçek bir boşluk var demektir ve dosya ya da dizin isminin değiştirilmesi gerekir.

Örneğin ORNEK 1.TXT dosyasının ismini MS-DOS tarafından okunabilecek bir form olan ORNEK_1.TXT şeklinde değiştirmek için "?" karakterini kullanabilirsiniz. Bu durumda DOS komutu ile birlikte dosya ismini yazarken boşluk yerine "?" yazmanız gerekir. Isminde boşluk bulunan dosya ismini değiştirmek için yazmanız gereken komut satırı şöyle:

```
<REN ORNEK?1.TXT  
ORNEK_1.TXT>
```

Aynı şekilde isminde boşluk bulunan ve MS-DOS tarafından tanınmayan bir dizini MS-DOS komutlarından biri olan MOVE komutu ile düzeltebilirsiniz.

Bu durumda da komutla birlikte dosya ismini yazarken boşluk yerine

"?" yazmalısınız.

Örneğin <MOVE DOC?96 DOC_96> komutu ile problem çıkaran "DOC 96" dizinin ismini "DOC_96" şeklinde değiştirebilirsiniz. Böylece dizin MS-DOS tarafından tanınır.

KLAVYE: TÜRKÇE VE İNGİLİZCE KLAVYE ARASINDA GEÇİŞ

Türkçe klavye sürücüsünü AUTOEXEC.BAT dosyasında <KEYBOARD.C:\DOS\KEYBOARD.SYS> satırı ile yüklediyseniz, istediğinizde bir tuş kombinasyonu ile İngilizce klavyeye geçiş yapabilirsiniz. Bunun için [Ctrl] [Alt] [F1] tuş kombinasyonunu kullanmanız gerekiyor. Şimdi "C" tuşuna bastığınızda "." karakterinin ekrana yazıldığını görebilirsiniz. Tekrar Türkçe klavyeye geçiş yapmak için [Ctrl] [Alt] [F2] tuşlarına basmanız yeterli.

DIR: TÜM DOSYALARIN VE DİZİNLERİN GÖSTERİLMESİ

MS-DOS'un 6.x sürümünde DIR komutu aktif dizinin tüm içeriğinin gösterilmesini sağlardı. Sistem dosyaları, gizlenmiş dosya ve dizinler de DIR komutu ile verilen listede gösterilirdi. Windows 95'e ait DOS sürümü olan MS-DOS 7'de ise bu özellik yok. MS-DOS penceresinde DIR komutunu girdiğinizde sistem dosyaları ile gizlenmiş dosya ve dizinler gösterilmiyor. Dizin içeriği listelendiğinde bu dosyaların da gösterilmelerini istiyorsanız DIR komutunu /A parametresi ile birlikte kullanın. Böylece MS-DOS 6.x sürümü ile aynı sonucu elde edersiniz ve gizlenen dosyalar da listelenir. Bu parametrenin yazmanıza gerek kalmadan sürekli olarak kullanılması istiyorsanız bu sayfada bulunan ve DIR komutu ile ilgili olan diğer chipucuna bir gözatın.

WORD 7.0: BİR DOSYA AÇILDIĞINDA ÜZERİNDE ÇALIŞILMIŞ SON BÖLÜME GEÇİLMESİ

Bir dokümanı açtığınızda, dokümanı son kaydedişinizden önce bulduğunuz yere geçiş yapmak istiyorsanız [Shift] [F5] tuş kombinasyonu ile bunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu işlem Word'de sadece tuş kombinasyonu kullanılarak yapılabiliyor. Bunun için ne bir menü seçeneği, ne de araç çubuğunda bir simge bulunuyor.

Bu fonksiyonu bir menü seçeneği durumuna getirmek istiyorsanız ilk olarak

araç çubuklarından birine sağ tuşla tıklayın ve menüden ÖZELLEŞTİRİ seçin. Açılan pencerede MENÜLER kısmına geçin. Burada KATEGORİLER kısmında DÜZEN'i bulun ve KOMUTLAR bölümünde GOBACK komutunu bulun. EKLE seçeneğini tıklayarak bu komutun DÜZEN menüsüne eklenmesini sağlayabilirsiniz. Seçeneği eklemeyen önce MENÜDEKİ AD kısmına uygun bir isim yazabilirsiniz (örneğin "Geriye Git"). Şimdi [Shift] [F5] tuşlarına basmak yerine DÜZEN menüsünde GERİYE GİT seçeneğini tıklayarak da son kaldığınız

Düzen menüsüne yeni bir seçenek ekleyebilirsiniz.

kısma geçiş yapabilirsiniz.

Bir dosyayı açtığınızda otomatik olarak en son kaldığınız kısma geçmek istiyorsanız, bir makro yazmanız gerekir. Bunun için ARAÇLAR menüsünden MAKRO'yu seçin ve AutoOpen isminde bir makro oluşturun. Makro ismini MAKRO ADI kısmına yazdıktan sonra YARAT seçeneğini tıklamalı-

sınız. Bu sayede açılan makro penceresinde "Sub MAIN" ve "End Sub" satırlarının arasına yeni eklemiş olduğunuz komutu, yani "GoBack" yazın. Daha sonra makroyu kaydedin ve kapatın. Artık bir doküman açtığınızda Word sizi kayıt işleminden önce son kaldığınız yere otomatik olarak götürecektir.

EXCEL: PARANTEZ İÇİNDEKİ SAYILAR

Excel'de bir sayıyı parantez içinde yazmak isterseniz Excel bunu otomatik olarak negatif bir sayıya dönüştürür. Parantez içinde yazdığınız bir sayının pozitif bir sayı olarak kalmasını istiyorsanız özel bir sayı formatı tanımlamanız gerekir.

İlk olarak parantez içindeki sayıları yazacağınız hücreleri işaretleyin ve BİÇİM menüsünden HÜCRELER'i seçin. Bununla birlikte sağ tuşa tıkladığınızda açılan menüde HÜCRELERİ BİÇİMLE seçeneğini de tıklayabilirsiniz. Daha sonra SAYI kısmındaki KATEGORİ bölümünde İSTEĞE UYARLANMIŞ ifadesini seçin. Aynı pencerede bulunan TÜR kısmına "<\"> ifadesini yazmışsınız. TAMAM seçeneğini tıklayarak HÜCRELERİ BİÇİMLE penceresini kapatın. Artık sayıları parantez içinde yazabileceksiniz.

WORD: BELLİ BİR KELİMENİN SAYILMASI

Bir doküman içinde bir kelimenin kaç defa kullanıldığını belirlemek için DEĞİŞTİR fonksiyonunu kullanabilirsiniz. Sadece belli bir bölümde sayım yapmak istiyorsanız bu bölümü işaretleyin, aksi halde arama işlemi tüm dokümanda yapılır.

DÜZEN menüsünden DEĞİŞTİR'i seçin ve ARANAN kısmına saymak istediğiniz kelimeyi yazın. YERİNE KONAN bölümüne de aynı kelimeyi yazmışsınız.

Amacımız bir değişiklik yapmak olmadığı için "BÜYÜK/küçük Duyarlı" seçeneğini pasif duruma getirin. Şimdi TÜMÜNÜ DEĞİŞTİR seçeneğini tıklayarak değiştirme işlemini başlatın.

Kelimeler aynı olduğu için yapılan değişikliğin bir etkisi olmayacak ve işlem sonunda gösterilen rakkam sizin sayım sonucunuz olacak.

WORD: WORD TABLolarında 31'DEN FAZLA SÜTUN

Özellikle zaman planı için bir tablo oluşturduğunda Word'ün tablolar için getirdiği 31 sütunluk kısıtlama problem yaratıyor. Her gün için bir sütun ayrıldığında 31 sütun yeterli olsa da, ek bir bilginin yazılacağı bir sütun bulunmaması çalışmayı zorlaştırıyor. Örneğin çalışanlar için bir zaman planı yapıldığında 31 gün için kullanılan sütunlara ek olarak çalışanların isimlerinin yazılacağı bir sütuna ihtiyaç duyuluyor.

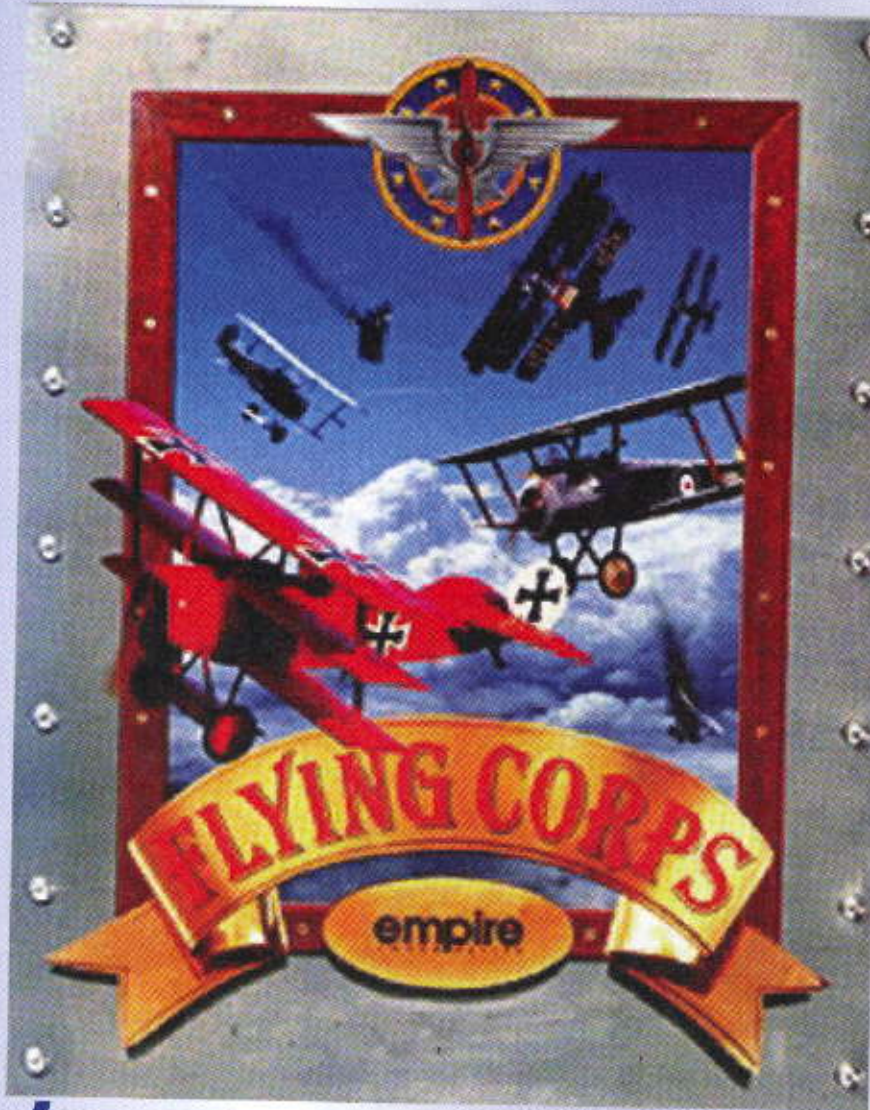
Küçük bir hile ile kağıt üzerine 31'den fazla sütun yerleştirmek için Çerçeve'den yararlanabilirsiniz. İlk olarak EKLE menüsünde bulunan ÇERÇEVE üzerine tıklayın ve tablonun ilk bölümünü oluşturacak olan bir çerçeve oluşturun. Çerçevenin boyutu önemli değil, çünkü çerçeve daha sonra içine yer-

leştireceğimiz tablonun boyutlarını alacak. Çerçeveyi oluşturduktan sonra kenarlarından birinin üzerine sağ tuşla tıklayın ve "Kenarlıklar ve Gölgeleme"yi seçin. Açılan pencerede KENARLIKLAR bölümündeki ÇİZGİ alanında YOK seçeneğini işaretleyin.

Daha sonra ÇERÇEVE içine tıklayarak TABLO menüsünden TABLO EKLE'yi seçin. Açılan pencerede satır ve sütun sayısını belirleyin ve TAMAM'ı tıklayın.

Böylece çerçeve yüksekliği tablonun satır sayısına, genişliği ise tablonun sütun sayısına eşitlenecek. Şimdi diğerinin yanına bir çerçeve daha ekleyin ve bu çerçevenin içine de bir tablo ekleyerek kalan sütunları oluşturun.

Bu sayede kağıt üzerine istediğiniz sayıda sütun yerleştirebilirsiniz. Gerçekte yanyana olmalarına karşın tablolar tek bir tablo gibi görünürler.

İlk Savaşın Kuşları

Flying Corps, uçuş simülasyonlarından hoşlanan ve ilk savaşta kullanılan uçaklara ilgi duyanların hoşuna gidebilecek bir oyun. Güzel sayılabilecek grafikleri var, uçuş dinamikleri oldukça gerçekçi. Eğer bu tarzı seviyorsanız bir göz atın.

Birinci Dünya Savaşı insanlığın bilinen tarihinde eş olmayan bir savaştır, insanların o zaman uğradıkları şok yanında bugünün en vahşi çarpışmaları bile çocuk oyuncuğu kalır. Savaş başladığı zaman akın akın askerlik şubelerine koşan gönüllüler, bunun eski usulde, kılıçları ile şan ve şöret kazanabilecekleri kocaman bir meydan savaşı olacağını sanıyorlardı. Ancak insanoglu kendisine ne gibi bir cehennem hazırladığını farkettiğinde artık çok geçti. Aruk kılıçlar sadece subay üniformalarının bir süsü olmuş, onun yerini uçaklar, tanklar, devasa zirhliler, denizaltılar, kimyasal ve biyolojik silahlar almıştı. Günlerce hatta aylarca çamur

dolu siperlerin içinde hastalık ve farelerle boğuşurken, bir yandan da hiç dinmeyen topçu borbardımanı altında insanların parçalanmasını seyrettiler. Zehirli gazla kör olup, mayınlar ve dikenli tellerle parçalandılar. Yeni bir yüzyılda, ölüm onları hiç alışık olmadıkları şekillerde selamlıyordu. Sonunda savaş bittiğinde, herkes artık biliyordu ki, hiçbir şey asla eskisi gibi olmayacaktı.

SİSTEM GEREKSİNİMLERİ

Birinci Dünya Savaşı'nın oyunu olarak nitelendirilebilecek Flying Corps temel olarak Windows 95 altında çalışacak şekilde hazırlanmış ve DirectX desteğinden faydalanan. Çalışması için gereken en düşük sistem P-90 işlemci ve 16 Mb Ram olarak belirtilmiş, ancak böyle bir sistemde düzgün bir performans elde edebilmek için DOS altına geçip oradan çalıştırılması da ayrıca tavsiye ediliyor. P-100 işlemci ile Windows 95 altında kötü sayılmayacak bir performans almak mümkün, ancak eğer akıcı bir uçuş istiyorsanız, bir P-150 ve 32 Mb Ram kullanmanız gerekebilir. En az 4x hızlı bir CD sürücü gerekli, fakat oyunda bolca Render ara sahneler olduğundan daha hızlısı, oyunun sorunsuz çalışması açısından, daha iyi olur. Tüm gerçekçi uçuş simülasyonlarında olduğu gibi analog bir Joystick lüzumlu ancak şart değil. Kurulum esnasında hard-disk üzerinde en az 7 Mb kadar yer gerekiyor. Burada bilmeyenler için Windows 95 altında oyun oynamanın birkaç ince noktasına temas edelim, öncelikle diğer tüm programları, buna virüs arayan programlar gibi şeyler de dahil, kapatmayı unutmayın. Arka planda çalışan en basit program bile sistem kaynaklarını önemli ölçüde azaltır ve hatta çökmelere yol açar. Ayrıca hard-disk üzerinde Virtual Memory için her zaman 30-40 Mb kadar boş yer olmasına dikkat edin, Ram yetmediği zaman Windows 95 hard-disk üzerinde sanal hafıza dosyaları açar ve eğer yeterli yer yoksa yavaşlama ya da kilitlenme gerçekleşebilir. Yine bazı ses ve görüntü kartlarının istenen modellerle tam uyumlu olmaması büyük sorunlara yol açabilir.

Artık uçuş simülasyonlarında adet olduğu üzere bu oyunda da üç boyutlu kaplanmış modeller var ve bir hayli de güzel görünüyorlar. Uçakların şekilleri ve renkleri birebir gerçek modellerden alınmış. O zamanlar henüz havacılıkta kamuflaj pek kullanılmadığından çoğu birlik oldukça canlı ve çeşitli boya şemaları kullanırdı, bu durum tabii ki bir hayli uzak mesafeden tesbit etmeyi ve edilmeyi kolaylaştıran bir etken. Yerdeki cisimler nispeten özensiz hazırlanmış ancak çok yüksek irtifada devriye görevi yapıyorsanız bu pek dikkat çekmiyor. Ancak yere yaklaştıkça, çok yüksekten orman, nehir ve benzeri gibi gözüken manzara, yerini iki boyutlu dümdüz bir kaplamaya bırakıyor, hele bir de mecburi iniş yapmaya ya da tankları bombalamaya çalışıyorsanız bu durum iyice sırtıyor. Ses efektleri ve müzik ise fena sayılmaz, seçenekler menüsünden bunları detaylı bir biçimde ayarlamak mümkün.

UÇUŞ DİNAMİĞİ

Pek çok simülasyon tutkunu bir oyunda her şeyden önce gerçeğine uygun uçuş dinamiğinin olup olmadığına bakar, bu oyunda gerçekçi bir uçuş yapısını bulmak mümkün. Eğer çok zorlanırsanız yine seçenekler menüsünden uçuş ile ilgili pek çok özelliği devre dışı bırakarak daha kolay bir uçuş gerçekleştirme imkanı da mevcut. Görevler tamamen Avrupa semalarında geçiyor, Scramble seçeneği size çeşitli konularda eğitim vermek amacıyla hazırlanmış bir dizi görev içeriyor. Campaign menüsü ise tarihi olaylara üç ayrı ülkenin, Alman İmparatorluğu,

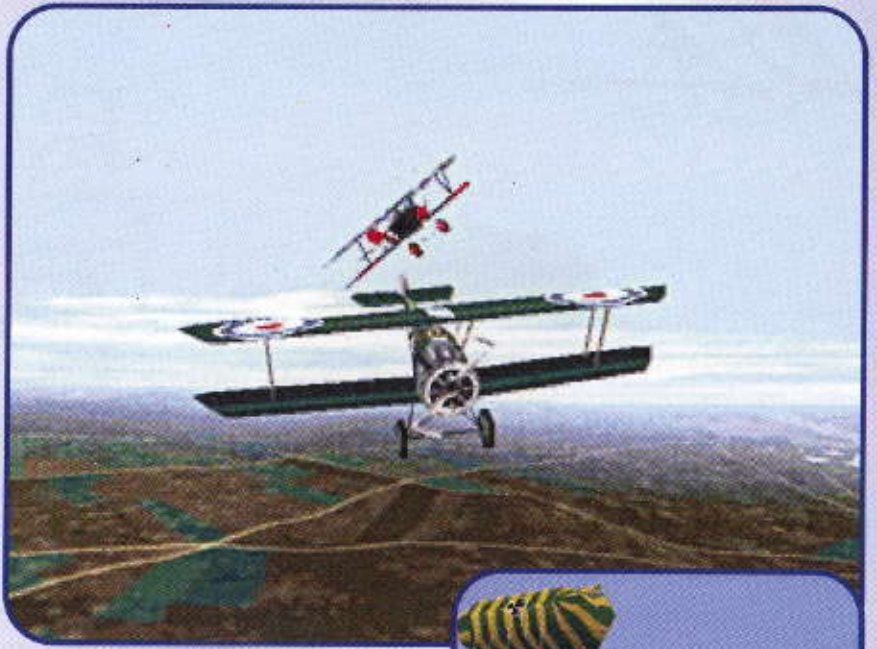
Büyük Britanya Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri pilotlarının perspektifinden yaklaşan ve belli bir süreci kapsayan görevleri uçmanızı sağlıyor. Her Campaign süresi içerisinde belirli başarılar elde etmeli ve bu arada mümkün olduğunca az kayıp vererek filonuzdaki pilotların moralini yüksek tutmanız gerekli.

Genellikle filo lideri olarak uçuyorsunuz ve işin büyük kısmı size düşüyor. Bu arada kanat adamlarınızın yapay zeka seviyesi bir hayli yetersiz ve eğer devamlı arkalarını kollamazsanız çok çabuk avlanıyorlar. Bir yandan devamlı ilerleyen tankları bombalamak ve bir yandan filonun kayıp vermemesi için uğraşmak oldukça ter dökürebiliyor. Uçakların iç kokpit tasarımları gerçeğe uygun ve nümerik yön tuşları ile oldukça geniş bir alanı göreceğiniz biçimde kafanızı çevirebiliyorsunuz, kamera açısı oldukça iyi ayarlanmış sayılır, gözleminiz olması gereken yerde, kokpitin ön camında değil yüzünüzün önünde ve eğer aşağı doğru bakarsanız kokpitin içini görebiliyorsunuz. Kanat adamı komutları pek fazla değil, ancak o dönem uçaklarında telsiz bulunmadığını düşünürseniz çok bile sayılır.

Ayrıca düşman uçaklarını ve rotanızı bulmanızı sağlayan ikonlar da yine ancak bir bilgisayar oyununda

rastlayabileceğiniz özellikler. O zamanlar pilotların en önemli navigasyon ve hedef tespit araçları sadece gözleriydi, gece ya da fırtınalı havalarda ise ancak intihar etmek isteyenler uçardı. Yine benzer bir şekilde uçuş esnasında harita üzerinde pek çok detayı görebilirsiniz. Oyunda üç ülkenin en ünlü bir kaç avcı uçağı yer alıyor, jet ya da ikinci savaşın uçaklarına alışkın olanlar bu uçakları kesinlikle yadsıyacaklardır. Eğer joystick ile uçuyorsanız, özellikle alçak irtifalarda ve deponuz benzin dolu iken kolu devamlı bir miktar ileri itmek gerekiyor aksi takdirde uçaklar tırmanışa geçiyor. Bu durum dönemin uçak tasarımlarında denge merkezinin burundan ziyade kuyruğa yakın olmasından kaynaklanıyor ve onları uçurmanın doğal bir parçası, ayrıca iniş ve kalkışlarda da dikkat edilmesi gereken bir husus.

M. Berker Güngör

İNSAN, BİR MAKİNE

EMİNE BORA

"L'homme Machine": Mekanın altın çağı 18. yüzyılda, felsefeci Julien Offray De La Mettrie bu adla bir kitap yazmış, insanın bir makineden ibaret olduğu tezi, Hollanda'dan kovulmasına yol açmıştı...

Bilgisayar, Kasparov'u yendi. Bu, makinenin bizden daha zeki olduğunu mu gösterir? Bir makine ne zaman zeki sayılabilir? Satranç gibi kuralları ve sınırları belirli bir oyunu çok iyi oynadığı zaman değil kuşkusuz Satranç oynamak, "zekâ"nın sayısız belirtilerinden sadece biridir; sıradan biri üstelik.

Zeki bir makine, melankoliye kapılabilir, her anını hissederek yaşam labirentinde kendi yolunu bulma savaşı verebilir; Serin gece esintisinin getirdiği yalnızlık ve neşeyi anlayabilir...

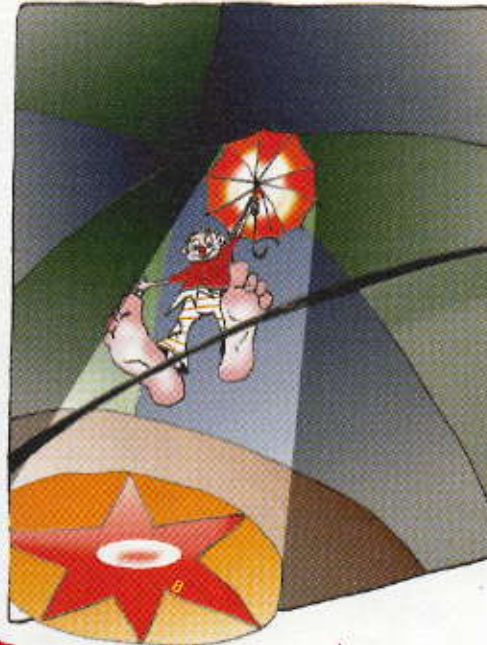

... uzak bir şehrin erişilmezliğini, birinin ölümünden sonraki onulmaz acıyı ve yeniden doğuşu...

...bağra basılacak bir elin özlemini...

...yaşamdan bezmişliği anlayabilir, teslimiyet duygusunu, elem ile umutsuzluğu, kararlılık ile zafere. Korku ile umut, bayram sevinci ile keder, dinginlik ile tedirginlik...

...incelik ve ritim duygusu, mizah ve beklenmeyen sezgisine sahip olmalıdır...

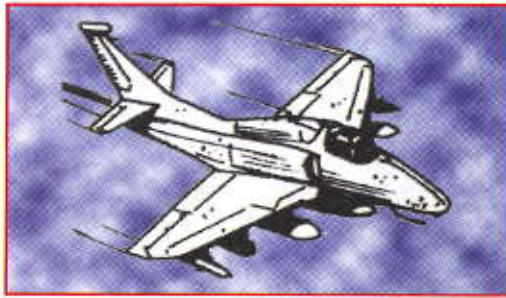
...zekâsı kadar gövdesine, gövdesinin isteklerine boyun eğebilmeli, gövdesinin hazlarına ve acılarına teslim olurken başkalarını da düşünebilmeli, kendini ötekilerin yerine koyabilmeli...

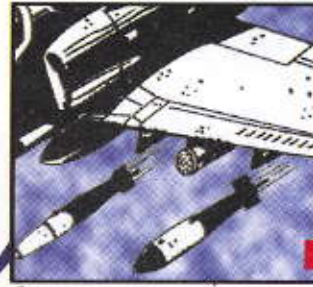
...başkalarıyla iletişim kurabilecek kadar karmaşık ve incelikli bir dille konuşabilmeli, yalan söyleyebilmeli, öğrenip kendini değiştirebilmeli...

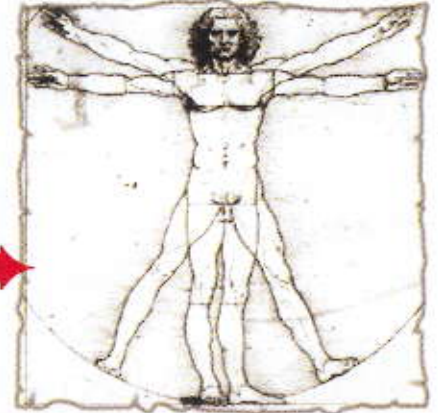
...zeki bir makine, rüya görmeli ve kabuslarla uyanmalı...

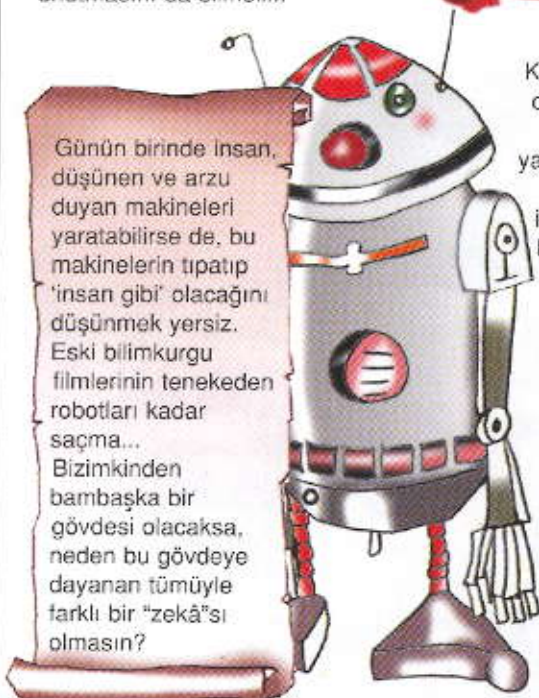
...içindeki kötülükle savaşabilmelidir; kimi zaman bu savaşı kaybedebilmeli, bilincinin ve belleğinin bulanık bölgeleri, hatıraları olmalı, ama unutmasını da bilmeli...

...ölümü tanınmalı.

Bütün bunlara uyan bildiğimiz tek makinedir insan.

Kimbilir, belki de böyle bir makineyi yarattığımızda onunla iletişim bile kuramaya-
cağız!

Birbirimizle ne kadar iletişim kurabildiğimizi bir düşünün; ya da binlerce yıldır birlikte yaşadığımız kedileri ne kadar anlayabildiğimizi...

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL

VERLAGSGES. mbH, Würzburg,

DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-9419

Genel Yayın Yönetmeni

Aylin Tarhan Kuru

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Tansel Emanet Tüzel

Yazı İşleri

Garo Antikacıoğlu, Gökhan

Sungurtekin, Ufuk Yamankılıçoğlu,

Mahmut Karşioğlu, Güçlü Aydoğan

Yazı İşleri Sekreteryası

Yeliz Aygöl

Yazı İşleri Tel: [212] 283-4244

Yazı İşleri Faks: [212] 283-4254

Yazı İşleri E-mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Ahmet Özışık, Alis Sırmacıyan,

Emine Bora, Young Multimedia

Grafik/Bilgisayar

Özlem Sarar

CHIP Reklam Koordinatörü

Gönül Morgül

CHIP Reklam Müdürü

Sebnem Karabiyik

Müşteri Temsilcisi

Yeliz Koyun

Abone Servisi

Selma A. Atılal

Dağıtım Servisi

Nebi Danacı

Abone Servisi Faks: [212] 281-3908

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

İllüstrasyon

Aykut Erdoğan

Genel Koordinatör

Melih Şahin

VOGEL Yayıncılık Ltd. Sti.

Adına Sahibi

Şakir Batumlu

Renk Ayrımı - Film Çıkış

G A M A

Tel: [212] 282-5322 / 23

Baskı

Medya Pazarlama

San. ve Tic. A.Ş.

Tel: [212] 270-6364 / 68

Dağıtım

BIRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Peker Sokak, 26 Kat 3

Levent İSTANBUL 80600

Tel: [212] 283-4244

Faks: [212] 269-5021

Faks: [212] 281-3908

VOGEL Ankara Subesi

Ankara Sorumlusu

Dilek Özgen Batumlu

Hafta Sokak, 12/5

G.O.P. Ankara 06700

Tel: [312] 447-2772

Faks: [312] 447-1569

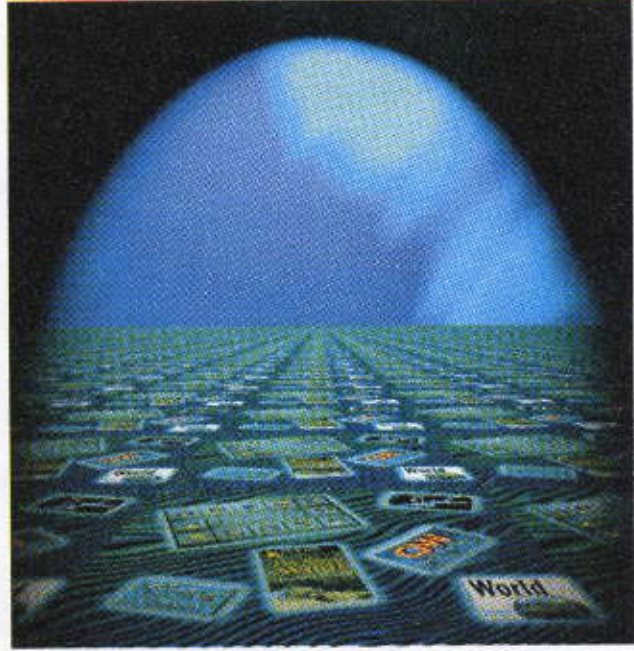
REKLAM İNDEKSİ

ALBİM	23
ARMADA	71
ASEL	89
ATAK	99
BAŞARI	25
BİLSAG	81
BİLTUR	37-43-45
BİMEKS	133
BİMEL	129-129
BSA	169
COMPEL	61
DARFILM	A.KAPAK İÇİ
DOS	51
EDGE	Ö.KAPAK İÇİ
EDİT	85
EMPA	16-17
FECON	83
GENPAZ	141
GRAFİKLAND	35
HARMONY	137
HESMAK	73
HISAR	85
HP	13-67-79
IMAJINTERACTIVE	91
INSELBERG	143
INTERPRO	136-139
KARMA	ARKA KAPAK
KARTEL	57-59-95
KOÇKAYA	77
LIST 2000	103-145
MARKET	171-172-173-174
MICROSOFT	10_11
MIKROYAZILIMEVİ	135
ORACLE	53
PC GOLD	21
PHILIPS	47
PROTA	29-31
SENTİM	6_7
SONY	19
TELCO	111
TOSHIBA - BEKOM	167
TURCOM	27-87
UFOTEK	33-39
UZELLİ	69
VESTEL	75
YILDIZ	49

Temmuz Sayısında Neler Var?

Kestirme Windows:

Windows 3.x, Windows 95 ve Windows NT ve Word'un fare kullanmadan hızlı kullanımı ve kısa yollar

Internet Eğitim Serisi - Bölüm 2

Arama makinelerinin kullanımı ve Web'de arananın kolayca bulunmasının yolları

İnceleme: Notebook

Dizüstü bilgisayarlar incelemede... Notebook ile Internet'e bağlanmak isteyenler için...

PC - Recycling

PC ve PC parçalarının yeniden kullanımı ve değerlendirilmesi

CHIPUCU

Katalog devam ediyor...
Javascript Kursu 3, Bölüm

Diğerleri

Netscape Communicator 4.0 ve
Internet Explorer 4.0
karşılaştırması

Yeni PC akımı: 1998 PC'leri
hakkında...

Meraklısına - DVD ve MPEG2
ayrıntılarıyla

Ofiste Bilgisayar: Ticari
paketler...

